10. SINIF TEKRAR TESTLERİ 2

www.meb.gov.tr

10. SINIF TEKRAR TESTLERİ 2

www.meb.gov.tr

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

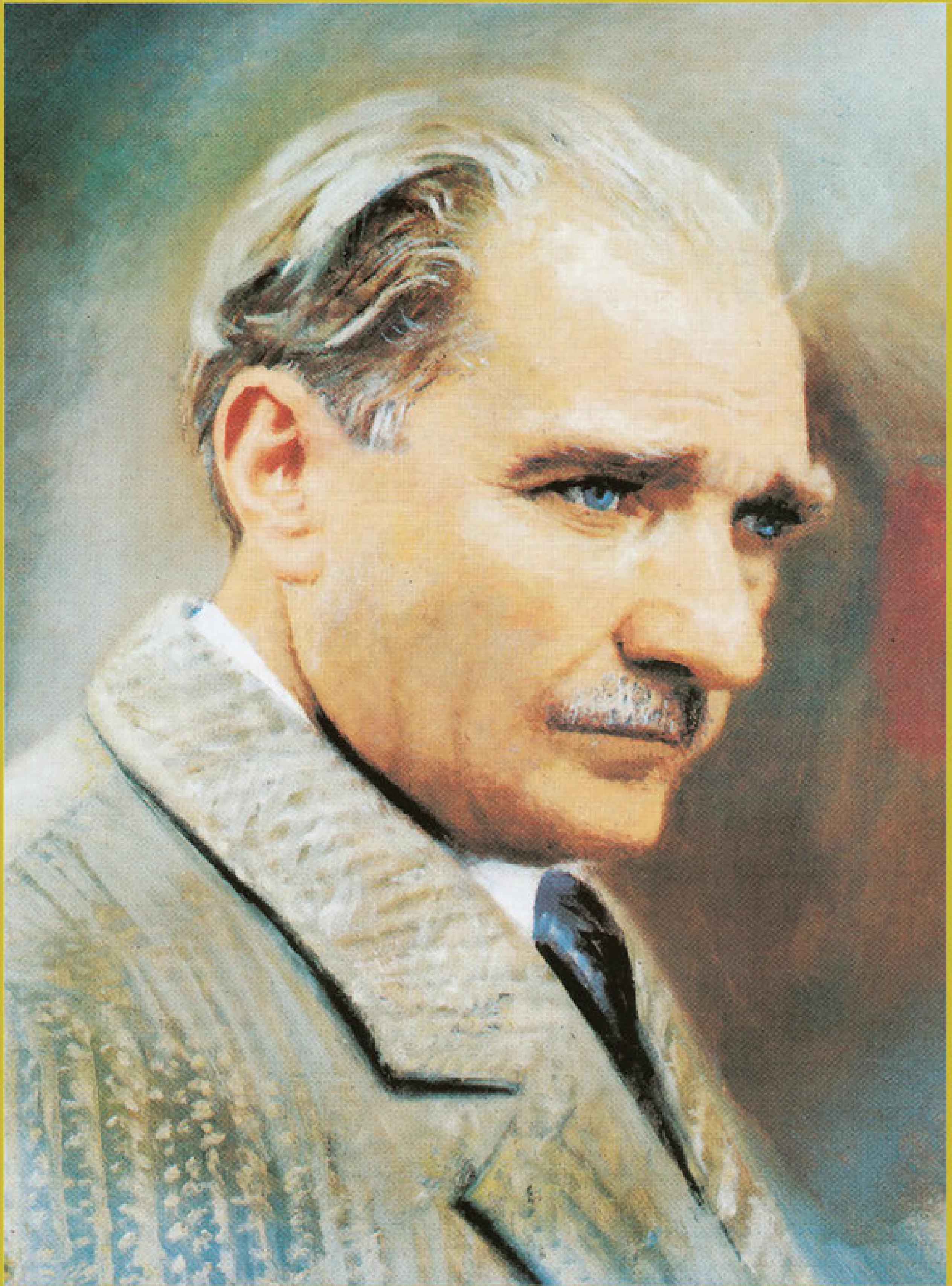

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

10. SINIF

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

4. Ünite

1. Destanlar henüz aklın ve bilimin toplum hayatına tam anlamıyla hâkim olmadığı ilk çağlarda ortaya çıkmış sözlü edebiyat ürünleridir. Milletleri derinden etkileyen tarihî ve sosyal olayları anlatan edebî eserlere destan denir. Bu tür edebî eserler deprem, bulaşıcı hastalık, kuraklık, kıtlık, yangın, göçler, savaşlar ve istilalar gibi önemli olayların etkisiyle tarihin eski çağlarında meydana gelmiştir. Destanlar; mitoloji, efsane, folklor ve tarihî ögeler içerir.

Bu bilgiden hareketle aşağıdaki parçalardan hangisinin destan niteliği taşıdığı söylenemez?

A) Troyalılar yürekleri ferah beklerken sabahı, Akhaların yüreği korkuyla doldu taştı. Durmaksızın gözyaşı döken Agamemnon, tüm komutanları toplantıya çağırdı, dedi: "Zeus sözünde durmadı, kötü bir oyun oynadı bana, zafer sözü vermişti ama hâlimize baksanıza. Demek böyle istiyor Zeus şimdi. Troyalılar önünde bize baş eğdirecek, bizi yurdumuza utançla gönderecek. Kim karşı koyabilir ki savaş tanrısı Zeus'a? Hadi onun dileğine uyalım, binelim gemilerimize, yurdumuza kaçalım."

B) Yer gök hiçbir şey yokken dünya uçsuz bucaksız sulardan ibaretti. Tanrı Ülgen bu uçsuz bucaksız dünyada durmadan uçuyordu. Göklerden gelen bir ses Tanrı Ülgen'e denizden çıkan taşı tutmasını söyledi. Göğün emri ile oturacak yer bulan Tanrı Ülgen artık yaratma zamanı geldi diye düşünerek şöyle dedi: Bir dünya istiyorum, bir soyla yaratayım. Bu dünya nasıl olsun, ne boyla yaratayım?

C) Türkistan'da hükümdar, Şu isminde bir gençti. İskender'in gelip geçici bir akın düzenlediğine inanıyordu. Bu sebeple de İskender'le savaşmak yerine doğuya çekilmeyi uygun bulmuştu. Hükümdar Şu, Uygurların yanına gitti. Uygurlar gece baskını yaparak İskender'in öncülerini bozguna uğrattılar. Sonra İskender ile Şu barıştılar. İskender Uygur şehirlerini yaptırdı ve geri döndü. Hükümdar Şu da Balasagun'a dönerek bugün Şu adıyla anılan şehri yaptırdı ve buraya bir tılsım koydurttu. Bugün de leylekler bu şehrin karşısına kadar gelir fakat şehri geçip gidemezler.

D) Hun kağanlarından birinin çok akıllı iki kızı vardı. Bu kızlar çok akılı ve çok güzel idiler. Kızlar o denli akıllı, o denli iyilerdi ki babaları şöyle bir karara vardı:"Ben bu kızları kendim evlendiremem. Bunlar o denli iyiler k, o denli akıllılar ki bu kızları ancak Tanrı evlendirir."Kağan, kızlarını ülkesinin en kuzey ucunda, kişi ayağı değmeyen bir yere götürüp yüksek bir dağın başına koydu. Bir zaman sonra tepenin çevresinde yaşlı ve erkek bir Bozkurt göründü. Kurt, tepenin çevresinde dolaşmaya başladı ama kızların yanına gitmedi. Kızlardan küçük olanı bu durumu görünce kardeşine: "İşte bu kurdu, ikimizden birinin evlenmesi için Tanrı gönderdi" dedi ve kurdun yanına doğru gitti.

E) Osman Bey attan inip Dursun Halife'yi sordu. Havuzlu avluda olduğunu öğrenince, "Konukevi bu yanda." sözüne aldırmadı. Ardı sıra gelen Kerim Çelebi'ye hayvanların yanında kalmasını, eyerlerini almadan hayvanları dinlendirip yemlemesini emrederek yürüdü. Tekkeye yaklaşırken artan iç sıkıntısı sinirlilik hâlini almıştı.

2. 15 Ocak 1902 tarihinde Selanik'te dünyaya gelmiştir. Heybeliada Bahriye Okulunda okumuştur. Hastalanması üzerine askerlikten ayrılmış, Millî Mücadele'ye katılmak üzere Anadolu'ya geçmiştir. Bir süre sonra Rusya'ya giderek Moskova Doğu Üniversitesinde ekonomi ve toplum bilimi okumuştur. Hece ölçüsü ile yazdığı ilk şiirler; "Yeni Mecmua", "Alemdar", "Ümit", "I. Kitap", "II. Kitap", "Yeni Gün" dergi ve gazetelerinde yayımlanmıştır. Sonra serbest ölçülü şiire geçmiştir. Öz, biçim ve tema bakımlarından yeni şiirleriyle, toplumcu şiirin öncüsü kabul edilir. "Kurtuluş Savaşı Destanı", "Kuvâyi Milliye" gibi destan türünde eserler veren sanatçı kendinden sonraki birçok şairi etkilemiştir. Diğer eserleri ise: "Güneşi İçenlerin Türküsü", "Memleketimden İnsan Manzaraları", "Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim", "Piraye'ye Mektuplar "…

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nâzım Hikmet Ran
B) Cahit Külebi
C) Fazıl Hüsnü Dağlarca
D) Ceyhun Atuf Kansu
E) Mehmet Âkif Ersoy

3. Hakan, kayayı vermesine verdi ama kaya öyle kolay kolay sökülüp götürülecek cinsten değildi. Bunu anlayan Çinliler, kayanın çevresine odun ve kömür yığıp ateşlediler. Kaya iyice kızınca da üzerine sirke döküp parça parça ettiler. Her bir parçayı da ülkelerine taşıdılar.

Olan o zaman oldu işte. Türk ilinin bütün kurdu kuşu, bütün hayvanları dile geldi; kendi dillerince kayanın düşmana verilişine ağladılar. Yedi gün sonra da bu düşüncesiz Hakan öldü. Ama onun ölümüyle ülke felaketten kurtulamadı. Bir Çin prensesi uğruna çekinmeden feda edilen yurdun bir kayası, Türk ilinin felaketine sebep oldu. Halk rahat ve huzur yüzü görmedi. Irmaklar birbiri ardınca kurudu. Göllerin suyu buhar olup uçtu. Topraklar yarıldı, mahsuller yeşermez oldu.

Günlerden sonra Türk tahtına Böğü Han'ın torunlarından biri hakan olarak oturdu. O zaman canlı cansız, ehli yaban, çoluk çocuk bütün yurtta soluk alan almayan ne varsa hepsi birden:

– Göç!.. Göç!.. diye çığrışmaya başladı. Derinden, iniltili, hüzün dolu, çaresiz bir çığrışmaydı bu. Yürekler dayanmazdı.

Bu parçanın alındığı destan aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Kırgızlar B) Sakalar C) Hunlar D) Göktürkler E) Uygurlar

4. (I) Sonra saydı teker teker Agamemnon'un ona vereceği armağanları. (II) Dinmemişti öfkesi Akhilleus'un, hâlâ kin doluydu yüreği, "Beni kandıramaz artık!" dedi. (III) "Agamemnon'un o çatallı sivri dili, ölümle at koşturup dövüşenin, bilinmiyor değeri. (IV) Ben onun için savaştım, nice armağanlar verdim oysa çok gördü bana o, gönlümün sevdiği kadını. (V) Oyun oynadı bana, aldı elimden kılıçla kazandığım payımı."

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangilerinde sıfat tamlaması yoktur?

A) Yanız I B) Yalnız II C) I ve V D) II ve III E) III ve IV

5. Oğuz Kağan soyundan İl Han'ın Tatarlar ile yaptığı bir savaş sonucunda İl Han yenilmiş, Tatarlar tüm yetişkin Türkleri öldürmüş, çocukları da esir alıp sürüp götürmüşlerdir. Bu esirlerin arasında İl Han'ın oğlu Kıyan ile Kıyan'ın yeğeni Nüküz de vardır. Kıyan ve Nüküz, aynı kişiye esir düşmüş, dahası esir düştükleri yıl evlenmişlerdir. İşte bu iki bahadır, bir gece karanlığından istifade eşlerini de alıp, esir tutuldukları beldeden kaçmışlar, esir düştükleri harp meydanına varıp, savaştan artakalan bazı silahları ve başıboş hayvanları toplamışlar ve yalçın dağlara doğru yönelip kuş uçmaz, kervan geçmez yerlere varmışlardır. Dağ keçilerini takip ederek inanılmaz çetin bir yoldan geçtikten sonra dağın diğer yamacına inmişler ve buranın dağların arasında âdeta ulaşılması imkânsız bir vaha olduğunu görmüşlerdir. Dahası, gelirken indikleri yamacı, geri dönmek için kullanamayacaklarını anlamışlar ve bir anlamda dağlar arasındaki bu vahada hapsolmuşlardır. Burada yaklaşık 400 yıl yaşayan Türkler, bu zaman içinde nüfus olarak inanılmaz çoğalmış ve bir süre sonra burası onlara yetmez hâle gelmiştir. Nihayetinde önlerinde koca bir dağ vardır ve bu dağın demirden bir dağ olduğunu anlamaları da çok sürmemiştir. İçlerinden bir demirci "Demiri eritirsek belki dağ bize bir yol verir." demiştir. Türkler dağın altını, üstünü, yanını odun kömürle doldururlar. Yetmiş deriden yetmiş büyük körük yapıp, yetmiş yere koyarlar. Odun kömürü ateşleyip körüklerler. Tanrı'nın yardımıyla demir dağ erir, akıverir. Türkler yüklü bir devenin geçebileceği kadar bir yol açar ve buradan çıkıp dünyaya yeniden Türk'ün dirilişini gösterirler.

Bu parçada sözü edilen Türk destanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bozkurt B) Göç C) Türeyiş D) Ergenekon E) Yaratılış

6. Aşağıdaki tablolarda bazı destanlar gruplanmıştır.

A	B
1. Altay-Yakut Dönemi • Yaradılış Destanı 2. Sakalar Dönemi • Alp Er Tunga Destanı • Şu Destanı 3. Hun Dönemi • Oğuz Kağan Destanı 4. Köktürk Dönemi • Bozkurt Destanı • Ergenekon Destanı 5. Uygur Dönemi • Türeyiş Destanı • Göç Destanı	• Satuk Buğra Han Destanı • Manas Destanı • Cengiz Han Destanı • Timur ve Edige Destanı • Battal Gazi Destanı • Danişmend Gazi Destanı • Köroğlu Destanı

Bu destanlarla ilgili,

I. Tüm destanlar Türklere aittir.
II. B grubundaki destanlar A grubundakilere göre daha yakın bir zamanda oluşmuştur.
III. A grubundaki destanlar doğalken B grubundakiler yapma destandır.
IV. B grubundaki destanlar Anadolu sahasında oluşmuştur.

yargılarından hangileri yanlıştır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

7. I. Efsaneler; dilden dile anlatılagelmiş, çok eski anlatılar olup ortak (anonim) halk edebiyatı ürünleridir.
II. Efsanelerin konuları bir kişiye, bir olaya veya bir yere dayandırılır.
III. Efsanelerde anlatılanların, bir ölçüde de olsa, inandırıcılık özelliği vardır.
IV. Efsanelerde çoğu zaman, olağanüstülük ağır basar; bu nedenle de dinleyeni, bilinmeyen giz dolu bir dünyaya götürerek saygı ve ilgi uyandırır.
V. Efsaneler, belirli bir şekilleri olmayan ve konuşma diliyle söylenen, uzun halk anlatılarıdır.

Numaralanmış cümlelerden hangilerinde bilgi yanlışı vardır?

A) Yalnız I B) Yalnız IV C) Yalnız V D) II ve III E) III ve V

8. İthake Kralı tanrısal Odysseus'un önerdiği,
O büyük tahta atı yapıp
İçini askerle doldurdu Akhalar.
Tahta atı kıyıya bırakıp
Gitmiş gibi yaptılar.
Bir adanın arkasına saklandılar.
Tek kişi kalmıştı geride, üstü başı yırtık,
Yaralar içinde güya,
Bir yalancı, düzenbaz Sinon.

Bu destan parçası aşağıdaki uluslardan hangisine aittir?

A) Yunan B) Hint C) Rus D) İtalyan E) Latin

9. Oğuz Kağan da durdu ve çadırını kurdurdu. Bu, tarlasız ve çorak (verimli olmayan) bir yerdi. Buraya Çürçet diyorlardı.
I
Büyük bir yurt idi; atları çok, öküzleri ve buzağıları çok, altın ve gümüşleri çok, cevahirleri (mücevher) çoktu. Burada
II
Çürçet Kağan ve onun halkı Oğuz Kağan'a karşı geldiler. Vuruşma ve çarpışma başladı. Oklarla, kılıçlarla vuruştular. Oğuz Kağan yendi, Çürçet Kağan'ı mağlup etti, öldürdü (...) ve Çürçet halkını kendisine tabi kıldı (egemenliği altına al-
III
mak). Vuruşmadan sonra Oğuz Kağan'ın askerlerine, maiyetine (alt kademedekiler) ve halkına öyle büyük bir ganimet
IV V
(bolluk) düştü ki yüklemek ve götürmek için at, katır ve öküz az geldi.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin anlamı parantez içinde yanlış verilmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Akhilleus oturmuş, elindeki çalgıyı çalıp yiğitlik türküleri söylüyordu çadırının önünde, sessizce dinliyordu onu, yanı başında oturan can dostu Patroklos, kardeş kadar yakın ona. Elçi olarak gelince yanlarına Aias, Odysseus ve ötekiler, ikramda bulunmak için fırladı Akhilleus konuklarına; yediler, içtiler, Akhilleus'u övüp teşekkür ettiler. Yardım istemeye geldiklerini anlattı Odysseus, "Azdı Hektor, inanılmaz gücüyle saldırıyor Akhalara hiç acımadan, doldurdu şimdi de ovayı adamlarıyla, bekliyor şafağı kırmak için hepimizi, yakmak için tek sığınağımız gemilerimizi, kalkıp dikilmezsen eğer yiğit Akhilleus, onun önüne, hepimizi kesip dağıtacak." Sonra saydı teker teker Agamemnon'un ona vereceği armağanları. Dinmemişti öfkesi Akhilleus'un, hâlâ kin doluydu yüreği, "Beni kandıramaz artık!" dedi. "Agamemnon'un o çatallı sivri dili, ölümle at koşturup dövüşenin bilinmiyor değeri, ben onun için savaştım, nice armağanlar verdim oysa çok gördü bana o, gönlümün sevdiği kadını, oyun oynadı bana, aldı elimden kılıçla kazandığım payımı. Ben varken Hektor yapamıyordu şimdi yaptıklarını, söyleyin ne hâli varsa görsün Agamemnon, Hektor'a karşı çareler bulsun kendince."

Bu parçadan hareketle Akhilleus'un aşağıdaki kişilik özelliklerinden hangisine sahip olduğu söylenemez?

A) Yetenekli B) Cömert C) Bilge D) Cesur E) Kalender

11. Üvey baba, istemeye istemeye Güllü ve bebeğini eve kabul eder. Güllü'yü evden çıkarmak için sinsice çareler aramaya başlar.
Adamın Hüseyin Gazi Tepesi'nde, uzak ve çıkışı zor olduğundan gitmediği bir tarlası vardır. Bu tarlayı kazması için Güllü'ye bir kazma verir, tarlaya gönderir. Güllü, çaresiz olduğundan bebeğini sırtına alır ve tepeye tırmanır. Uzun süren sıkıntılardan sonra tarlaya ulaşır.
Bebeğini, ziyaret duvarının kenarına yatırıp toprağı kazmaya başlar. Bir süre sonra dinlenmek ve bebeğe bakmak için kazmayı bırakır. Hüseyin Gazi Tepesi'ne geçip Tanrı'ya el açar:
– Allah'ım! Yardım et bana, güç ver, diye yalvarır. Bu durum günlerce sürer. Bakımsızlık, gıdasızlık ve soğuk, çocuğun hasta olmasına sebep olur. Güllü Gelin, üvey babasına:
– Bebeğimi hekime götür, diye yalvarır. Üvey baba:
– Kazma işini bitir, mercimeği ekelim. Çocuğu ancak o zaman doktora götürebilirsin, der.

Bu parçada işlenen temel çatışma aşağıdakilerden hangisidir?

A) İyilik - kötülük B) Sevgi - nefret C) Yalancılık - dürüstlük
D) Dostluk - düşmanlık E) Cehalet - bilgelik

12. (I) Cafer onüç yaşına girdi, yaşına nispetle çok iri bir boy posa sahipti. (II) Dört kitabı ezberlemişti. (III) Tefsir ilminde ve hadislerde gayet bilgi sahibi idi. (IV) Minbere çıkıp hutbe okudu, orada bulunanlardan büyük bir gürültü koptu. (V) Sanki kıyamet peyda oldu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. İhtiyar uzattı kollarını, bağırdı acı acı ( )

“Hektor, yavrum ( ) dostlarından uzak durma öyle,
erişirsin kaderine ( ) bekleme bu adamı,
Senden çok üstündür Peleusoğlu,
o katı yürekli adam alt eder seni ( )
Keşke tanrılar onu benim sevdiğim gibi sevse,
şimdi yere serilir ( ) kuşlar kurtlar yerdi leşini.

Bu parçada parantezlerle gösterilen yerlere getirilmesi gereken noktalama işaretleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) (;) (,) (:) (.) (,) B) (,) (,) (:) (.) (,) C) (,) (;) (,) (.) (;) D) (:) (,) (,) (.) (,) E) (,) (,) (,) (:) (,)

14. Herhangi bir tarihî olayın bir ozan tarafından destan kurallarına uygun olarak yazılmasıyla oluşan destanlara yapma destan denir. Tasso’nun Kaybolmuş Cennet (I), Ariosto’nun Çılgın Orlando (II), Dante’nin İlahi Komedya (III) adlı eserleri İtalyan edebiyatının; Vergilius’un Aeneis (IV) adlı eseri Latin edebiyatının; Milton’ın Kurtarılmış Kudüs (V) adlı eseri İngiliz edebiyatının yapma destan örneklerindendir.

Bu parçadaki bilgi yanlışının giderilmesi için numaralanmış eserlerden hangilerinin yer değiştirmesi gerekir?

A) I ve II B) I ve V C) II ve III D) III ve IV E) IV ve V

15.
I. Sanki dünyanın ilk gecesi, soğuk mu soğuk
II. İklimler yeni doğmuş, rüzgârlar körpe
III. Karın beyazlığıyla daha da kocaman
IV. Metris tepe, Kanlı sırt, Adsız tepe
V. Burası bir avuç kahramanın savunduğu yer

Numaralanmış dizelerden hangilerinde sıfat tamlamasına yer verilmemiştir?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV D) III ve V E) IV ve V

16. Bir muhabbet sarmıştı her yönü,
Vatanı ve bizi seven.
Çoğalmıştık bir uçtan bir uca, rüya gibi,
Büyüyordu ova kendiliğinden.

Neydi damarlarımızda, çoğalan, çoğalan,
Neydi bu tepenin ardı?
İçimizde sadece vatan değil,
Yeryüzü kadar bir şey vardı.

Ateş mi gelmiş, yel mi esermiş,
Akıyoruz, yaşamamız nerde pek belli değil.
Kurtulmuşuz bedenden artık,
Kimse ayaklı, elli değil.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Teşbih ve mübalağa yapılmıştır.
B) Dil, sanatsal işleviyle kullanılmıştır.
C) Soru cümleleriyle anlatım güçlendirilmiştir.
D) Bireysel bir tema işlenmiştir.
E) Ahenk ögelerine yer verilmiştir.

17. Abdüsselam:

– Senin atan hüner gösterdi, mansıp aldı. Sen de hüner göster, ondan sonra mansıp iste! Senin atanın henüz yerde kanı kurumadı. Senin mansıp ne haddinedir! Senin işin, bir mescit veya medrese köşesinde oturup ilim öğrenmektir. Erlik davasın kılmak senin işin değildir. Eğer atan mansıbını almak istiyorsan önce onun kanlısı Mihriyayil'i öldür. O zaman ben kendi elimle mansıbı sana vereyim, dedi.

Bu konuşmalardan sonra cemaat ikiye ayrıldı. Bir kısmı Cafer, diğer kısmı da Abdüsselam'ı tuttular.

Tartışma bir hayli uzadı. Cafer oradan ayrılıp eve döndü. Anası Cafer'i üzüntülü görünce sebebini sordu:

– Ey iki gözümün nuru! Ne oldu?

Cafer olayı anasına anlattı. Anası çok üzülüp:

– Kötü iş ettin. Senin teklifini kabul etmezler demiştim, dedi.

Onlar bu konuşma hâlinde iken Cafer'in lalası Tevabil çıkageldi ve:

– Ya Cafer! İyi etmedin... Önceden beni haberdar etseydin sana bazı öğütler verirdim. Abdüsselam'ın kabilesi çok geniştir, dedi.

Cafer, Tevabil'e karşılık vermeden Mihriyayil'i sordu. Tevabil de şöyle tasvir etti:

– Uzun boylu, kara yağız, heybetli bir pehlivandır. Yiğitlikte benzeri yoktur. Rum Kayseri'nin karısının kardeşidir. Zalim şeytandır. Sakın, bu sevdadan vazgeç! Sayısız Müslüman öldürdü, diye bir çok öğütler verdi.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Dönemin yaşantısını yansıtan kelimelere yer verilmiştir.
B) Diyalog ve fiil cümleleriyle anlatıma hareket katılmıştır.
C) Kahramanlardan birinin fiziksel ve ruhsal özelliklerine yer verilmiştir.
D) Olay kahraman anlatıcının bakış açısıyla aktarılmıştır.
E) Anlatma esasına dayalı bir metinden alınmıştır.

18. Kayser, Ahmed Tarran Gazi ve Mumlan-ı Gazi'yi o vakit öldürmek istemiş. Vezirler ve beyler bırakmamışlar. "Eğer sen bunları şimdi öldürürsen bizim de bu denli ulu beylerimiz Muhammedîler elinde esirlerdir. Onlar da onları öldürürler." dediler. Kayser: "Ey beyler! Acaba şu dağdan inen kimdir? Bize bu denli işler yaptı. Bugün Mesih'in yüzünün suyunu yere döktü. Ben sanıyordum ki Battal öldü, Battal'dan kurtuldum. Bu, Battal'dan beş beterdir. Bizlere türlü türlü işler yaptı." dedi. Vezirleri ve beyleri: "Ey Melik! Hele dağdan iner, cenk eder, yine o dağa gider. Kim olduğunu bilmiyoruz?" dediler. Sonra Kayser: "Bu kişinin kim olduğunu nasıl öğrenebiliriz?" dedi. O anda Seyyid Battal da otağın kapısında bekleyip bunları bir bir dinlerdi. Hemen Seyyid Battal saklandığı yerden çıktı ve ileriye varıp Kayser'e: "Ey Melik! Bu iki kişi onun kim olduğunu bilirler. Eğer izin verirseniz ben kulun bunları ileteyim ve işkence yapayım. Bunlar onu söylerler." dedi. Kayser: "Doğru söylediniz. Hemen bunları bir yere ilet. İşkence ile söylesinler." dedi.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Otağ, kayser gibi dönemin yaşantısını yansıtan kelimeler vardır.
B) Din uğruna yapılan mücadeleler konu edilmiştir.
C) Coşku ve heyecanı yansıtan bir metinden alınmıştır.
D) Diyaloglarla anlatıma akıcılık kazandırılmıştır.
E) İmanı ve yiğitliğiyle ön plana çıkan bir kahraman anlatılmıştır.

19. Yine günlerden bir gün Ay Kağan'ın gözü parladı. Doğum ağrıları başladı ve bir erkek çocuk doğurdu. Bu çocuğun yüzü gök, ağzı ateş (gibi) kızıl, gözleri ela, saçları ve kaşları kara idi. Perilerden daha güzeldi. Bu çocuk anasının göğsünden ilk sütü emdi ve bir daha emmedi. Çiğ et, çorba istedi. Dile gelmeğe başladı; kırk gün sonra büyüdü, yürüdü ve oynadı. Ayakları öküz ayağı gibi, beli kurt beli gibi, omuzları samur omuzu gibi, göğsü ayı göğsü gibi idi. Vücudu tamamen tüylü idi. At sürüleri güder, ata biner ve av avlardı. Günlerden ve gecelerden sonra yiğit oldu.

Bu parçada destanların,

I. Olağanüstü olay ve kişiler vardır.
II. Zaman normalden hızlı akar.
III. Genellikle manzum şekildedir.

özelliklerinden hangileri vardır?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

20. Alabanda kralının çok güzel bir kızı vardır. Herkesin gözü bu güzel kızdadır. Alabandalı iki sanatçı, kıza talip olurlar ve kraldan isterler. Kral birisine kente su getirmesini, ötekine de senato binasını yapmasını söyler. Ancak ikisinin de aynı anda işe başlamalarını, üstlendikleri işleri önce kim bitirirse kızı ona vereceğini bildirir. İki sanatçı büyük aşkları uğruna her güçlüğe göğüs gererek heyecanla işlerine başlarlar. Suyu getirecek olan o kadar hızlı çalışır ki işinin bitimine ramak kala daha ötekininki yarıyı bulmamıştır. Normal koşullarda kızı alamayacağını anlayan ikincisi kendine göre plan uydurur. Büyük para ve mücevherat vererek aracılar bulur. Aracı büyük bir yalan düzer. Doğruca suyu getirecek olana gider. Senato binasının çoktan bittiğini, dolayısıyla kızın mimara verildiğini söyler. Suyu getirecek olan, büyük şaşkınlık içinde bir an duraklar. Dolu dolu olan gözlerinden sızan yaşlar; yanaklarından aşağıya, titrek dudaklarına iniverir. Bir an nerede olduğunu, ne yaptığını bilemeyecek hâle gelir. Sonra kalkar, doğrulur. Etrafına, bir şey ararcasına bakınır. Sonra yerde yatan balyozunu alır, havaya fırlatır. Balyoz daha havada iken altına dikilir. Hızla inmekte olan balyoz adamı paramparça eder. Bir başka söylentiye göre de adam kendi yaptığı İncekemer'den aşağıya atlayarak intihar eder. Böylece rakipsiz kalan mimar, kızı alır. O günden beri senato binasına Kızlarhisarı denilmektedir.

Bu parçanın teması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kararsızlık B) Kıskançlık C) Yoksulluk D) Hastalık E) Rekabet

10. SINIF

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

5. Ünite

1. Nasıl? Hanesinin idare-i dahiliyesini garipçe mi gördünüz? Bizim Mustafa Meraki Efendi alafranga meşrep bir adamdı. Hem de hangi alafranga meşreplerden biliyor musunuz? Hani ya bundan on beş yirmi sene evvel İstanbul'da alafranga meşrepler yok mu idi? İşte onlardan. Hâl ü vakti pek yolunda hem de ziyadece yolunda olduğundan kendisi zaten Üsküdarlı olduğu ve orada güzel konağı, bağı bahçesi dahi bulunduğu hâlde mücerret alafranga yani rahat yaşamak için cümlesini ucuza pahalıya bakmayarak satıp gelmiş Tophane'nin Beyoğlu'na civar bir mahallesinde müceddid güzel bir hane inşa ettirip sakin olmuştu. Alafrangaya olan merakın derecesini şundan anlayınız ki yaptırdığı hane mutlaka alafranga olmak için kâgir olarak yaptırılmıştı.

Bu parçadaki anlatıcı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) 3. tekil kişi ağzıyla konuşmaktadır.
B) Dönemine göre sade bir dil kullanmıştır.
C) İlahi bakış açısına sahiptir.
D) Kahramana karşı tarafsız bir tutum sergilemiştir.
E) Üslubunda meddahların etkisi vardır.

2. Her yaz kulağında bir dal çiğdemle, uyuz bir eşeğin arkasından salına salına gelip köy meydanına tezgâh kuran kalaycıyı görünce de umutlanmıştı köylüler.

Bu cümlenin özellikleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Devrik - fiil - birleşik - olumlu
B) Kurallı - fiil - bağlı - olumlu
C) Devrik - isim - birleşik - olumlu
D) Kurallı - isim - sıralı - olumlu
E) Devrik - fiil - sıralı - olumlu

3. Edebiyat yaşamına çevirilerle ve şiirle başladı. İzmir'de 1884-1885 arasında *Nevruz* dergisini, 1886'da *Hizmet* gazetesini çıkardı. 1896'da Edebiyat-ı Cedide topluluğuna katıldı. Servet-i Fünûn dergisinde kendisine büyük ün sağlayan romanları tefrika edildi. *Bir Ölünün Defteri*, roman tarzının ve dilinin tam bir istikrara kavuştuğu eserdir. Bu eserde 93 Harbi'nin izlerine rastlanılmaktadır. *Nemide* de ise bireysel bir konuya eğilim söz konusudur. Bu roman daha çok romantik bir eser olarak değerlendirilir.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mehmet Rauf
B) Halit Ziya Uşaklıgil
C) Cenap Şahabettin
D) Tevfik Fikret
E) Tahsin Nahit

4.

I	II
Beyefendi garsonun lakırdı anlamazlığına da biraz kızdı. Garson ise vaktiyle Arnavutköy'ü burnunda kefal balığı avlamak için kışın zemheri zamanı saçma omzunda beklemekten defaatle eli ayağı donmuş ve muharraran bu güç sanatı terk ile Beyoğlu'nun gazinolarında, lokantalarında hizmetçilik, uşaklık ederek Fransızca aldığı emirleri anlayıp vaki olan suallere de cevap verecek kadar o lisanı öğrenmiş bir tatlısu Frengi olduğu hâlde 'glas a la peş'ten bihaber bulunuyordu.	Siz bizden af talep ediniz. Dün mütareke yaptınız, dün silahlarımızı bize bıraktırdınız. Bugün memleketimize hırsızları, katilleri gönderiyorsunuz ve katilleri, hırsızları, tarihî bir şerefi olan büyük donanmanız himaye etti. Yeşil İzmir'i kan ve alev içinde bıraktınız. Bakınız sokaklarına, üniformalı hırsızlar, katiller silahsız ahaliyi kurşunla, dipçikle öldürüyor. Her evden koltuğunda bir bohça, bir Yunan neferi çıkıyor.

Numaralanmış parçaların dil, anlatım ve içerik özellikleri incelendiğinde aşağıdaki edebî dönemlerden hangilerine ait oldukları söylenebilir?

	I	II
A)	Tanzimat II. Dönem	Millî Edebiyat Dönemi
B)	Servetifünun Dönemi	Tanzimat II. Dönem
C)	Tanzimat I. Dönem	Fecriati Dönemi
D)	Millî Edebiyat Dönemi	Servetifünun Dönemi
E)	Servetifünun Dönemi	Fecriati Dönemi

5. Tanzimat romanında üzerinde en çok durulan konulardan biri de yanlış Batılılaşma ve buna bağlı olarak ortaya çıkan mirasyedi, alafranga tiplerdir. Ahmet Mithat Efendi - - - - adlı romanında bu konuyu bir Osmanlı efendisi ile mirasyedi bir tipi karşılaştırarak ele almıştır. Namık Kemal - - - - adlı eserinde, babasından kalan mirası yiyip yoksulluğa düşen Ali Bey'le; Nabizade Nazım - - - - adlı romanında, servetini Beyoğlu'nda yiyip bitiren Suphi ile; Recaizade Mahmut Ekrem ise - - - - adlı romanında, Bihruz ile aynı konuya eğilmişlerdir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdaki romanlardan hangisi getirilemez?

A) *Araba Sevdası*
B) *Felatun Bey ile Rakım Efendi*
C) *Zehra*
D) *Kiralık Konak*
E) *İntibah*

6. **Aşağıdakilerden hangisinde kesme işaretinin kullanımı yanlıştır?**

A) Yakup Kadri, *Sodom ve Gomore*'de işgal altındaki İstanbul'u anlatmıştır.
B) Yazarın dil anlayışı 1916'dan sonra değişmiştir.
C) Türk edebiyatında Kurtuluş Savaşı'nı anlatan önemli romanlar yazılmıştır.
D) Galatasaray'dan Tünel'e doğru yürürken onunla karşılaştı.
E) Yunanlılar'ın işgal ettikleri yerlerde yaptıkları mezalimi anlatmıştır.

7. Salime Hanım'ın, Mukbil Bey'in feci akıbetine ait sözleri Ayşe'den ziyade Cemal'i ürküttü. Mavi gözleri acı ile istifhamla Ayşe'yi aradı. Ayşe'nin yüzü dalgasız, rüzgârsız bir göl gibi sakindi.

Salime Hanım parlak gözleriyle hâlâ hepimizin başının üstünden bakarak:

– Monşer Cemal Bey, dedi, burada mühim bir İngiliz muhabiri var. Memleketimiz hakkında malumat topluyor. Biz kendisine artık ittihatçı kalmadığını, herkesin İngiliz dostu olduğunu ve İzmir işgalinin aramızda yaptığı fena tesiri anlatıyoruz. Hatta İzmir'de Yunanlılar tarafından kocası, çocuğu öldürülmüş, kendi yaralanmış kibar bir kadının burada bulunduğunu söyledik. Burada toplanacağız. Ayşe Hanım ona gördüklerini anlatacak.

– Ben anlatmaya muktedir değilim, hanımefendi.

– Zarar yok, sizi görsün. Biz de sizin ağzınızdan tercüme eder gibi İzmir faciasını anlatırız.

Ayşe'nin yüzü hiç bu kadar tehlikeli olmamıştı. Solgun, yorgun teni kızıl bir dalga yayıyordu.

– Benim ağzımdan bir şey anlatıldığını istemiyorum.

Bu isyankâr cümlenin netayicinden korkmaya başlayan Cemal, endişenâk ayağa kalkmıştı. Mavi gözleri Ayşe'yi mucize gibi teskin etti.

Bu parçanın alındığı roman ve yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Ateşten Gömlek* - Halide Edip Adıvar
B) *Yaban* - Yakup Kadri Karaosmanoğlu
C) *Küçük Ağa* - Tarık Buğra
D) *Esir Şehrin İnsanları* - Kemal Tahir
E) *Çalıkuşu* - Reşat Nuri Güntekin

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "ki"**nin yazımı yanlıştır?**

A) Onu bu kadar kızdıracak ne söyledin ki?
B) Elindeki bohçayı yavaşça yere bıraktı.
C) Madem ki gitmek istiyorsun, gidebilirsin.
D) Konsolun üzerindeki lambayı söndürdü.
E) Şu kadarını söyleyebilirim ki dürüst bir insandır.

9. Ali Bey; zengin bir ailenin tek evladı, yirmi bir yirmi iki yaşlarında bir delikanlıydı. Ali; sarı benizli, fazlaca sinirli ve kanı oynak bir çocuktu. Karakterinin tabii bir neticesi olan hiddetini, aldığı iyi terbiyeyle gördüğü şefkatli muameleler sayesinde, gerçi yenebilir gibi görüyorsa da yine aynı karakterin bir başka sonucu olan herhangi bir şeye karşı lüzumundan fazla, âdeta esirlik derecesinde düşkünlüğü hemen her hâlinden anlaşılırdı. Her neye merak sarsa her işi bir yana bırakır, dünyayı unutur, sadece onunla meşgul olurdu. Hatta ufak bir emelinden meyus olunca günlerce hastalanır, geceleri gizli gizli ağlardı.

Bu parçada tanıtılan Ali Bey ile ilgili,

I. İyi huylu, sakin yaradılışlı bir gençtir.
II. İyi bir eğitim almıştır.
III. Değişken bir ruh hâli vardır.
IV. Başladığı her işi başarıyla bitirir.

çıkarımlarından hangileri yanlıştır?

A) Yalnız I　B) Yalnız III　C) I ve IV　D) II ve III　E) III ve IV

10. Melih Bey'in yalısı yarım asrın inkılâp silsilesinden geçmiştir. Bugün kim bilir kimindir? Fakat ne zaman önünden geçilse Boğaziçi'nin hususî hayatına vâkıf olanların kalplerinde gizli bir parmak uzanarak orasını gösterir ve müphem fakat zengin manalar vererek:

– Melih Bey'in yalısı, der... Bir vakitler yalının pencerelerinden taşan tarab ahengi hâlâ rıhtımın taşlarını yalayan suların zemzemelerinde muhtevi geceleri Boğazın suları bir zamanlar buradan topladıkları neşve şaşaasının hâlâ iltimaı bakıyesi ile furuzan zan olunur; onun için yalının o hayat devresini bilmeyenler bile yalnız onun manasını hissederek buradan geçerken bir âlemin meçhul bir sergüzeştine ait zevkleri duyarlar ve kendi kendilerine:

– Evet, Melih Bey'in yalısı, derler.

Bu parçadan hareketle Servetifünun romanı ile ilgili,

I. Kahramanlar halkın içinden insanlardır.
II. Gözlem ve tasvire önem verilmiştir.
III. Cümleler uzun, dil ağır ve süslüdür.
IV. Toplumsal konular işlenmiştir.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılamaz?

A) I ve II B) I ve III C) I ve IV D) II ve IV E) III ve IV

11. Aşağıdakilerden hangisi romantizm akımının Tanzimat Dönemi romanlarındaki etkilerinden biri değildir?

A) Tesadüflere fazlaca yer verilmesi
B) Kahramanların olumlu, olumsuz tüm yönleriyle ele alınması
C) Yazarların kişiliklerini gizlemeyip arada okuyucuya seslenmesi
D) Roman aracılığı ile bireyi eğitme ve toplumu düzeltme amacı güdülmesi
E) Mekân tasvirlerinin romanı süslemek amacıyla yapılması

12. Gelelim yine Talat Bey'e (hatırınızda olmalı ki) bir büyük hüzün ve meyusiyette bırakmışız. Evet biçare öyle bir halet-i meyusiyette yukarı aşağı dolaşırken bir gün görür ki Hacıbaba'nın dükkânından bir kadın çıkıp Aksaray'a doğru iner. Muratpaşa'dan geçer. Yüksek Kaldırım'a çıkar. Talat Bey arkasını bırakmaz. Nihayet Odabaşı'na yakın giderler. Kadın bir kapıyı çalar, bir ufak eve girer. Talat Bey ileri gider. Bir sakaya rast gelir:

– Saka baba. Burada bizim … Efendi'nin evi var. Galiba şu köşedeki olmalı değil mi?

– Yok. Onguş ustası Şerüfe Hanum'un evüdür.

– Tuhaf. Ya onun evi nerede olmalı acaba?

– Bu mahallede öyle adam yoğ.

Talat Bey'in muradı Hacıbaba'nın dükkânından çıkan kadını anlamak. Ve bu vasıta ile şayet maşukasından bir serrişte almak idi.

Bu parçanın anlatımı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Yazar, eserde kişiliğini gizlemiştir.
B) Okuyucuda merak duygusu uyandırılmıştır.
C) Olayın anlatımında geniş zaman kullanılmıştır.
D) Dönemin dil özellikleri metne yansımıştır.
E) İlahi bakış açısı kullanılmıştır.

10. SINIF

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

6. Ünite

1. • Palanga adı verilen bir alanda oynanır.
   • Tasvirleri oynatan kişiye hayalî denir.
   • Üç birlik kuralının olmadığı, modern Türk tiyatrosu türüdür.
   • İlk örneğini Şinasi, *Şair Evlenmesi* adlı eseriyle vermiştir.

Aşağıdakilerden hangisi verilen bilgilerden herhangi biri ile eşleştirilemez?

A) Karagöz B) Trajedi C) Dram D) Orta oyunu E) Modern Türk tiyatrosu

2.

Kostümü ve dekoru dikkate alındığında bu görsel, aşağıdaki parçalardan hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Hacivat : Canım, söyle bakalım nedir?
Karagöz : Hacivat: "El üstünde kaydırmaca".
Hacivat : Malum.
Karagöz : Ne o?
Hacivat : Sabun.
Karagöz : Peki, "Dil üstünde kaydırmaca".
Hacivat : Evet efendim, "dondurma".

B) Kavuklu : İsmail bunlar da kim?
Pişekâr : Efendim bu çocuklar yeni kiracı. Benim elimde büyüdüler. Neden sordun?
Kavuklu : Deli midirler diye sordum.
Pişekâr : Bunlara bu bezli paravanayı ev diye sen mi kiraladın?

C) Özcan : Şu halime bak.
Fazıl : Annem nasıl?
Özcan : Yatıyor.
Fazıl : Ötekiler gelmedi mi?
Özcan : Hayır.

D) Ali : Zilha kız, hatırladın mı bizim elma ile armudu? Hani küçükken hep bunların altına gelirdik. Elma senin idi Armut da benim.
Zilha : (*Çok manalı ve duygulu*) Şimdi aralarını devedikeni bürümüş...
Ali : Kurbanın olayım cinaslı laf etme bana...
Zilha : Yalan mı? Öyle değil mi? (*Burnunu çeker.*)

E) Cleante : Bir şey yok, baba.
Harpagon : Çoktan beri mi buradasınız?
Elise : Hayır şimdi geldik.
Harpagon : Duydunuz ama şimdi dediğimi?
Elise : Neyi baba?
Cleante : Duymadık bir şey.

3.

Aşağıdaki kavram tablosunda yer alan sözcüklerden hangileri bu görselle ilişkilendirilemez?

I	Taklit	IV	Tiyatro	VII	Yerlilik	X	Suflör
II	Komedi	V	Meddah	VIII	Aktör	XI	Şive
III	Stand-up	VI	Perde	IX	Vodvil	XII	Millî

A) I, III ve XII B) II, IV ve VIII C) III, V ve XI D) VI, IX ve X E) VIII, XI ve XII

4. Öğretmen cümle türlerini anlatırken aşağıdaki cümleyi tahtaya yazmış ve dört öğrenciden bu cümle ile ilgili çıkarımlarda bulunmalarını istemiştir.
"Görünmez bir el, göğsüne basmasa, soluğunu tıkamasa, bu zalim kalabalığa karşı tek başına isyan ederek haykıracağını hissediyordu."

cümlesiyle ilgili öğrenciler şu çıkarımları yapmıştır:

Hatice : Anlam bakımından olumsuz cümledir.
Melike : Yapısına göre sıralı cümledir.
Dilara : Ögelerinin dizilişine göre kurallı cümledir.
Ali : Yüklemine göre fiil cümlesidir.

Buna göre aşağıdaki öğrencilerden hangilerinin yaptığı çıkarımlar doğrudur?

A) Hatice - Dilara B) Dilara - Ali C) Melike - Dilara D) Hatice - Ali E) Hatice - Melike

5. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi yükleminin türüne göre farklıdır?**

A) Acele yürüyen birinin ayak sesleri duyuldu.
B) İçindeki yüksek duyguların yeni bir coşuşuyla sandalyesinden fırladı.
C) Parmaklarının ucu ile hafifçe masaya dayanarak orada durdu.
D) Genç kadının elinde kocaman bir fincan kakao vardı.
E) Aralarındaki konuşma böyle birkaç saat sürdü.

6. (I) Kaç saat geçtiğini bilmiyorum. (II) İnsan böyle hâllerde zaman hissini kaybediyor. (III) Mezarlık tarafındaki kapıya vuruyorlar gibi bir ses işitmeye başladım. (IV) Rüzgârdan başka ne olabilirdi? (V) Yatağımdan doğrularak kulak verdim.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangileri yapısına göre basittir?

A) Yalnız II B) I ve III C) I ve V D) II ve IV E) IV ve V

7. Ebüllâklâka : Sanki bir telâş ile beni böyle uykudan kaldırıp da getirmenin ne manası var? Ortaoyununa çıkar gibi, bakın şu kıyafetime! Ayıp… Gürültünüz n'oluyor?

Ziba Dudu (Entarisinin ön eteğiyle başını örtmüş olduğu hâlde Ebüllâklâka'nın elini öper.) : Amanın efendim, güvey olacak şu herif, isteye dileye aldığı hanımı şimdi istemiyor. Bütün saçını başını yoldu. O şöyle dursun, yenge kadınla bana bir etmediği edepsizlik kalmadı. Size nakletmeye utanıyorum.

Ebüllâklâka (Müştak Bey'e) : Vay namussuz vay!

Müştak Bey : Efendim, kerem ediniz, bendeniz de bildiğim kadar hakikati size anlatayım.

Ebüllâklâka : Sen sus, sefih! Kadın ninen gibi biçare hatun yalan mı söyleyecek?

Ziba Dudu : Efendim, bu kızı mutlaka almalıdır.

Ebüllâklâka : Almalı ya! (Mahalleliye) Öyle değil mi, komşular?

Mahalleli : Hay hay!

Müştak Bey : Alamam, efendim! Bunda bir yanlışlık var. Zira bana nikâh ettiğiniz kız bu değildir. Bunun küçüğüdür. Ben onu isterim.

Ebüllâklâka : Hayır, sana nikâh ettiğim büyük kızdır.

Müştak Bey : Değildir.

Ebüllâklâka : Vay! Sen beni de yalancı çıkarıyorsun ha? Bu ne yüzsüzlüktür.

Batak Ese : Efendi, biliyo musunuz ki, ben bunun daha bilmen nelerini bilürün. Durun, size deyivereyim. Bekçi olduğumdan için geceleri mahallede dolanırken buna çat pat çak sokak ortasında irast geliyorun. Bir kere kendiciğine "Nereden geliyosun?" diye soracak oldum. Bana ne garşuluk virse iyu, "Taratordan geliyon" demesin mi? Bu, beni maskaralığa alma değil de ne demektir? Bakın şu ahmağa!

Müştak Bey : Vay ferasetli adam vay!

Batak Ese : Feres atlı adam sensin! Bana kötü ilaf söyleyip durma.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Kişiler ait oldukları toplumsal sınıfın diliyle konuşturulmuştur.
B) Birbirini görmeden evlenmenin doğurduğu sakıncalar anlatılmaktadır.
C) Kahramanların özellikleri diyaloglar yardımıyla verilmiştir.
D) Yanlış anlaşılmaya dayalı güldürü tekniği kullanılmıştır.
E) Geleneksel Türk tiyatrosuna ait bir metinden alınmıştır.

8. I. Sokaktan geçen beş on köylü ile ben de kapıda durup içeriye bakıyorum.
II. Bahislerimiz hep topraktan, havadan, zamandan şikâyettir.
III. Ellerim titreyerek kirli, buruşuk kâğıt parçasını lambaya doğru uzatıyorum.
IV. Yanındaki kadınla konuşmadan düşünceli ve üzüntülü bir şekilde yürüyordu.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I. cümle girişik birleşik cümledir.
B) II. cümle isim cümlesidir.
C) II ve III. cümle olumludur.
D) I, II ve III. cümleler kurallı cümlelerdir.
E) IV. cümle bağlı cümledir.

10. SINIF EDEBİYAT

7. Ünite

1. Araştırmalar sadece doğal ışığa maruz kalındığında biyolojik saatimizin Güneş'in doğuşu ve batışıyla tam anlamıyla eş zamanlı olduğunu gösteriyor. Çevremizdeki binalar nedeniyle gün içinde daha az güneş ışığına maruz kalıyoruz. Güneş battıktan sonra yapay aydınlatma kullanılması da vücudun günlük ritmini etkileyerek özellikle uyku düzeni üzerinde önemli değişikliklere sebep oluyor. Bunun nedeni doğal ışığın biyolojik saatimizin ayarlanmasında en belirleyici etken olması. Sadece doğal ışığa maruz kalan insanların biyolojik saatleri ve günlük ritimleri arasında daha az bireysel farklılık görülürken yapay ışığa daha fazla maruz kalmak insanların günlük ritimleri arasındaki bireysel farklılıkların daha belirgin olmasına yol açıyor.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Varlıklar okuyucunun zihninde canlanacak şekilde ayırt edici nitelikleriyle anlatılmıştır.
B) Yaşanmış bir olay, başkalarına detaylı biçimde aktarılmıştır.
C) Birden fazla kavram arasındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya konulmuştur.
D) Okuyucuya bilgi vermek, ona bir şeyler öğretmek amacı güdülmüştür.
E) Bir düşünce somut hâle getirilerek için örneklendirme yapılmıştır.

2. İlk gençlik yıllarımızda İstiklal Caddesi'nde (O yıllarda şimdiki gibi omuz vurup geçenler ya da çantalarını savurarak yürüyenler henüz yoktu o caddede! Ve özür dileme unutulmamıştı!) yeniyetme ''aylak adamlar'' olarak bir aşağı bir yukarı gezinirken Tokatlıyan Oteli kahvesinin Cadde-i Kebir'e bakan büyük ve yekpare camlı vitrininde Üstad'ı görmüştüm birkaç kez. Tıpkı şimdi Yıldız'a taşınmış olan heykelinde göründüğü gibi, iki eliyle bastonuna dayanmış, dalgın, önünden geçenleri seyrediyor gibiydi... Elbette, Yahya Kemal'le tanışmam söz konusu değildi. Şiirlerinin tümünü neredeyse ezbere okuyabilecek kertede hayranlık duyduğumdan olmalı, o büyük ve yekpare camlı vitrinin önünden geçerken, Üstad orada olsun ya da olmasın, tuhaf bir yürek çarpıntısı hissettiğimi hatırlıyorum. Şiir yazmayı öğrenmeye çalışan bir yeniyetmenin, büyük bir şairin bu kadar yakınından geçmesi! Aramızda o büyük ve yekpare cam vardı sadece...

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Akıcı ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır.
B) Bellekte iz bırakan bir olay dile getirilmiştir.
C) Hayalî kişilerle olay yeniden kurgulanmıştır.
D) Olay birinci kişinin ağzından aktarılmıştır.
E) Kişisel yargı ve yorumlara yer verilmiştir.

3. — - - - -

— Bunu Ataol (Behramoğlu) da yazmıştı. Benim şiirimin ayırıcı bir vasfıdır. Yani çok uçuk gibi görünen ifadenin bile mesela "Çocuk e harfine yaslanmış uyuyordu" bunun mutlaka bende bir yaşanmışlık olarak karşılığı vardır.

— "Çocuk e harfine yaslanmış uyuyordu" mısrasının karşılığı ne olabilir ki?

— Bunu bir okuyucu keşfetti: Çocuklar nasıl uyutulur?

— Ninni söyleyerek?

— Sonra?

— "Eeee, eee, ee, eee" denilir?

— Yaa.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Başka yazarlar tarafından anlaşılmadığınızı düşündünüz mü hiç?
B) Kullandığınız mecazların gerçek hayatla bir ilişkisi var mı?
C) Kapalı bir anlatım tercih etmenizdeki temel sebep nedir?
D) Anlam kapalılığı okuyucularınızı tedirgin ediyor mu?
E) Söze farklı anlamlar yüklemek yazılarınızın çıkış noktası mı?

4. Aşağıdaki parçalardan hangisi anı türüne örnektir?

A) "Sen ki, Türk ordusunun en kahraman binicisi Cezmi değil misin? Bir düşmanını ölümden kurtarmak için gözünü kırpmadan atıldığın bela girdabından bizim iş daha mı tehlikelidir ki bu kadar çekingen davranıyorsun? Gayemizin ve hayalimizin kutsallığını ve hatta şairane olduğunu bile bilmeden Şirvan'dan buralara kadar geldin de şimdi burada mı vesveseye kapılıp işi bozacaksın?" diyerek arkadaşının mertlik ve kahramanlık duygularını kamçıladı.

B) Hazreti Ali'nin savaşları, Battal Gazi, Kara Davut… elime nereden geçtiğini bilemediğim kitaplar. Âşık Garib'e, Kerem hikâyesine yeğ tuttuklarım bunlardı. Geceleri aile arasında okunan romanlar bile örneğin Hayber Kalesi önünde Hazreti Ali'nin gösterdiği yiğitlik hikâyeleri kadar coşku uyandırmazdı bende. Ev yaşamımızın bendeki en eski anıları, bu gece okumalarıyla karışıktır. Yemekten sonra babam kahvesini içerken biraz konuşulurdu. Sonra babamın bir işareti üzerine ablam eline bir kitap alır, gaz lambasının yanına oturur, bir gece önce bıraktığı yerden okumaya başlardı. Annem ve babam sessizce dinlerlerken ben hikâyeyi izlemeye uğraşır, sonunda yorulup minderin üzerinde derin bir uykuya dalardım.

C) XX. yy. sanatçılarındandır. Öğretmen, yazar ve hatiptir. Millî Mücadele'ye katıldı. İlk romanlarında aşk konularını işleyip kadın psikolojisi üzerinde durdu. Sonra Türkçülük akımını benimsedi; duygulandırma ve süslemeden kaçınan, realizmi ön planda tutan romanlar yazdı. Yurda döndükten sonra romanlarında konularını bir olay çevresinde toplanan tek insanlara değil; devirlere, nesillere, gelenek ve törelere bağladı. *Raik'in Annesi, Seviyye Talip, Handan, Yeni Turan, Sinekli Bakkal, Yolpalas Cinayeti, Dağa Çıkan Kurt, Türk'ün Ateşle İmtihanı, Mor Salkımlı Ev, Maske ve Ruh* eserlerindendir.

D) Oğuz Kağan bu şehre yürüdü. Uruz Bey'in oğlu ona çok altın ve gümüş yolladı ve dedi ki: ''Ey (Oğuz Kağan), sen benim kağanımsın; babam bana bu şehri verdi ve: 'Şehri korumak gerektir; sen de şehri benim için koru ve savaştan sonra gel.' dedi. Babam (sana) kızdı ise bu benim suçum mudur? Ben senin emrini yerine getirmeğe hazırım. Bizim devletimiz senin devletindir, bizim uruğumuz senin ağacının yemişindendir. Tanrı sana yer vermek lütfunda bulunmuş, ben sana başımı ve devletimi veriyorum, sana vergi veririm ve dostluktan çıkmam.''

E) Dalgalar kızgınlığı artırmaktan başka bir şey yapmıyordu. Sular suları itiyor, saatler geçiyordu. Damon artık tereddüt etmedi, hemen coşkun ırmağın ortasına atıldı. Sularla çetin bir savaş yaptı ve zaferi kazandı. Karşı kıyıya geçince Tanrı'ya şükrederek yürüyüşünü hızlandırmaya başladı. Birdenbire ormanın en sık yerinde kana susamış bir eşkıya sürüsü çıkarak üzerine atıldı ve korkutucu topuzlar ile yolunu kesti.

5. Galatasaray'da bir lokantada oturuyordum. Sait Faik'in dalgın adımlarla lokantaya girdiğini gördüm ve ona seslendim. Masaya geldi biraz sohbet ettik ve derdini anlatmaya başladı:

— İşsizim Peyami'ciğim. Hiç sorma canım müthiş sıkılıyor...

İşsizliğin ne demek olduğunu iyi biliyordum. Şefkatle elini tuttum ve üzüntüyle:

— Vah kardeşim, vah Sait'im! Vah!

Sonra onu yatıştırmaya çalıştım:

— Ama bu kadar üzülme Sait'im, elbette icabına bakarız. Üzülme Sait'im...

Sait Faik'in bakışlarındaki mahzun ifade birden kayboldu:

— Sen de bu kadar üzülme Peyami'ciğim! Üzülüyorum, sıkılıyorum dediysem, yokluktan zaruret içinde olmaktan değil.

Sonra bana mal beyanında bulunur gibi sıralamaya başladı:

— Benim Osmanbey'de bir apartmanım var. Karaköy'de annemle müşterek küçük bir hanımız var. Burgaz Adası'nda da bir köşkümüz var.

Hafifçe gülümsedim ve konuştum:

— Sait'im, şimdi senden bana iş bulmanı istiyorum! Biraz evvel yanlışlık oldu.

Bu parçanın türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gezi yazısı B) Anı C) Deneme D) Köşe yazısı E) Günlük

6.

Babam Üsküp'te yaşamak istemiyordu. Selanik'e gidip yerleşmek, orada bir memuriyet almak, orada yaşamak, hasılı oraya yerleşmek istiyordu. Teselya Muharebesi'nin başladığı bahardı… Annem Üsküp'ten, evinden, eşyasından, güç bela kurduğu yuvasından ayrılmak istemiyordu. Bu karara karşı isyan etti. Lakin faydası olamadı. Babam, kararını icra etti. Annemin çeyizlik eşyasını hamallarla tellallar çarşısına gönderdi, haraç mezat sattırdı. Bu darbe annemi yatağa serdi… Bir noktayı hatırlatayım ki o zaman Rumeli ahlakında, yerleşmiş insanların tellallar çarşısında eşyasının satılması hem saygınlığı bozan hem de uğursuzluk getiren bir şey olarak anlaşılırdı.

Ordunun İzmir'e girdiği haberini alınca, Yakup Kadri ile beraber yola çıktık. Başkumandan Gazi ve Müşir Mustafa Kemal Paşa'yı görmeye gidiyorduk… Kordon üstünde bir evi salık verdiler, gittik. Alt katın açık penceresinden, masası başında oturan Mustafa Kemal'in keskin profilini görüyorduk… Bizi hemen yanına çağırdı. "İstanbul'da ne var ne yok?" diye sordu. Yakup'un *İkdam*'da benim *Akşam*'da yazdıklarımızı öteden beri takip ettiğini öğrenmiştik. Biz de heyecanımızı güç tutuyorduk. İzmir kıyılarında Mustafa Kemal… Bu, rüya gibi bir şeydi. Yanık yüzlü, tığ gibi endamlı, ürkütücü ve engin bakışlı, acaba hangi masaldaki kahraman bize o sabah görünen Mustafa Kemal kadar güzel olmuştur.

Ramazanda iftar edilir, teravih kılınır, mahya seyredilir fakat gene gece bitmezdi. Bitmek şöyle dursun, belki yeni yeni başlardı. Gerçi teravihten sonra hemen yatanlar olsa da asıl ramazanın tadını çıkaranlar, sahuru bekleyenlerdi. İstanbul'un sazı, sözü sohbeti kendine nafaka düzmüş zarif ve nüktedan halkı, ramazan yaz aylarına düşmüşse bahçeli ve çardaklı mahalle kahvelerinde toplanıp yarenlik eder; bir kısmı Tavukpazarı'nda, Vezir Hanı'nın içinde bulunan saz şairlerinin kahvelerine gidip zurna, çifte nara, zilli maşa, çığırtma, darbuka dinleyerek sahuru ederlerdi. Amma meddahların, karagözlerin, pehlivan, kukla, cambaz ve saz takımlarının ağırlık merkezi Şehzadebaşı idi.

Aşağıdaki ifadelerden hangisi bu üç hatıranın da içeriği ile ilgili genel yargılar içermektedir?

A) Hatıra sonradan yazıldığı için yazar başka eserlerden de faydalanır. Hatıranın önemi yazarın şöhretiyle ve şahsiyetiyle, toplumda oynadığı rolle yakından ilgilidir. Çünkü okuyucular, olayların su yüzüne çıkmamış veya pek bilinmeyen taraflarını hatıradan öğrenirler.

B) Hatıra yazanların pek çoğu yaşadıkları, şahit oldukları olaylardan seçmeler yapabilirler hatta bazen olayları değiştirebilirler. Bu bakımdan onlara bir tarih belgesi gibi bakılmaz. Dolayısıyla hatıralardaki bilgileri başka bilgilerle beslemek, desteklemek daha sağlıklı olur.

C) Hatıra türü eserleri değerlendirirken karşılaşılan en önemli problem, bu türün sınırlarının tam olarak tespit edilememesinden dolayı, hatıra türünün özelliğini taşımayan eserlerin "hatıra" olarak tanımlanmasıdır. Hatıra türünün özelliklerini tam olarak ortaya koyabilmek için, onunla sık sık karıştırılan biyografi, otobiyografi, günlük ve gezi türleriyle hatıra türü arasındaki benzerlik ve farklılıkları tespit etmek gerekmektedir.

D) Kimi hatıralarda geçmiş zamanlarda toplum içinde yaygın olarak uygulanan fakat günümüzde unutulmaya yüz tutmuş geleneklerden bahsedilir. Bunun yanı sıra aile içi ilişkileri konu edinen ve geçmişteki kahramanların, onlarla yaşanılan olayların anlatıldığı hatıralardan da söz etmek mümkündür.

E) Hatıranın Türkçedeki ilk örneği *Orhun Yazıtları* sayılabilir. Türk edebiyatının ilk ve en önemli eseri Babür Şah'ın *Babürname* adlı eseridir. Bu gelenek Atatürk'ün *Nutuk*'una kadar devam eder. Ayrıca pek çok yazar, siyaset ve devlet adamı hatıra yazmıştır.

7. (I) İstanbul'a döndüğümüz vakit on üç yaşındaydım. (II) Serez'den ayrılırken beni en çok sevindiren şey, istediğim kitaplara kavuşma olanağının artık gerçekleşmesiydi. (III) Gündeliklerimden başka babamdan kopardığım bütün paraları Babıâli Caddesi'ndeki kitapçı Kirkor efendiye verirdim. (IV) O, bana Ahmet Mithat Efendi'nin bütün eserlerini sattı. (V) Benim de bir kitaplığım olmuştu. (VI) Ciltsiz durumlarıyla birbirlerine dargın gibi yan yana dizilmeleri pek zor olan bizim Türkçe kitapları, kitaplığımın boş raflarına aşıkça bir özenle dizip karşılarına geçer, mutlulukla kendimden geçercesine uzun uzun seyrederdim.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde yazım veya noktalama yanlışı vardır?

A) II ve V
B) III ve VI
C) IV ve V
D) I, III ve VI
E) II, III ve IV

10. SINIF EDEBİYAT

8. Ünite

1. ÇİN İKİNCİ UYDUSUNU UZAYA FIRLATTI
Çin, ülkedeki doğal kaynakları gözlemleyecek kendi üretimi olan ikinci uydusunu uzaya fırlattı. Çin'deki bir haber ajansı, ZY-2 uydusunun, ülkenin kuzeyindeki Shanxi bölgesinden, "Uzun Yürüyüş 4-B" tipi taşıyıcı füzeyle uzaya fırlatıldığını bildirdi.

Bu haber metninde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

A) Ne? B) Nasıl? C) Niçin? D) Nerede? E) Ne zaman?

2. Yeni keşfedilen gezegen, Dünya'dan 560 ışık yılı uzaklıkta bulunuyor ve yıldızının etrafında bir tur atması yaklaşık 45 gün sürüyor.

Bu cümlenin özellikleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Olumlu - fiil - kurallı - sıralı
B) Olumsuz - isim - kurallı - bağlı
C) Olumlu - fiil - kurallı - bağlı
D) Olumlu - isim - devrik - basit
E) Olumsuz - fiil - devrik - basit

3. (I) Ünlü sporcu, ülkemizi temsil etmek için yarın Japonya'ya gidiyor. (II) Sporcumuz toplamda beş altın madalyanın sahibi. (III) Kendi alanında rekorlara sahip olan sporcu, olimpiyat rekorunu da kırmak için yarın yurt dışında olacak. (IV) Rakiplerini elemek onun için zor değil. (V) Çünkü o, gücünü ulusumuzun ruhundan aldığını her defasında belirtiyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümle girişik birleşiktir.
B) II. cümle isim cümlesidir.
C) III. cümle sıralı bağımlıdır.
D) IV. cümle kurallıdır.
E) V. cümle fiil cümlesidir.

4. (I) Yer kabuğundaki akışkanlar kayaçları zayıflatıp fay hatları boyunca depremlerin başlamasına neden olabilir. (II) Bu akışkanlar aynı zamanda değerli metaller de, örneğin altın, içeriyor. (III) Yeni keşifler yağmur suyunun yerin derinliklerinde bile bu önemli süreçlerin gerçekleşmesinde pay sahibi olabileceğini söylüyor. (IV) Yeni Zelanda'daki Güney Alp Dağları'ndaki jeotermal akışkanların ve maden damarlarının incelendiği çalışmada, akışkanların ne kadar sıcak olduğuna ve kayaçlarla ne ölçüde tepkimeye girdiklerine bakılarak akışkanların kaynağı araştırıldı. (V) Derine inen yüzey suları 400°C'nin üzerinde bir sıcaklığa ulaşarak oradaki kayaçlarla tepkimeye giriyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisi yapı bakımından farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. **Altı çizili sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?**

A) Konuşmacılar sunumlarını art arda yaptılar.
B) Hiçbir şey bu yaptıklarını açıklamaya yetmez.
C) Bu konuda git gide ona benzemeye başladın.
D) Türkiye'de ilk anayasa 1921 yılında yapılmıştır.
E) Ana yol üzerindeki ışıkların bakımı yapıldı.

6.

Verilen posterden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Etkinliğin yer ve zamanı bildirilmiştir.
B) Etkinliğin yapılış tarzı belirtilmiştir.
C) Devlet tarafından desteklenen bir etkinliktir.
D) Uluslararası bir etkinliktir.
E) Sinemanın bazı sorunları konu edilmiştir.

7. MÜZELER HAFTASI KUTLANDI

Dünya Kültür Mirasının Korunması, dünya müzeciliğinin tanıtılması amacıyla UNESCO tarafından 18 Mayıs günü dünyada "Müzeler Günü" olarak kutlanmaktadır. Ülkemizde ise 1982 yılından itibaren 18-24 Mayıs tarihleri arasında "Müzeler Haftası" kutlanmaktadır.

Ülkemizin kültür varlıklarının tanıtılması, millî değerlerimiz olan kültür varlıklarımızın korunması, onarılması ve saklanması ile gelecek kuşaklara aktarılması için yapılan ve yapılması gereken çalışmaları anlatmak, müzelerimizi tanıtarak halkımızın millî kültür ve tarih bilgisini zenginleştirmek, kültür varlıklarımıza sahip çıkılarak yurt dışına kaçırılmalarını önlemek, müzelerimizin aynı zamanda bir eğitim kuruluşu olduğu göz önüne alınarak özellikle okul çağındaki çocuklarımızı ve halkımızı bu konularda aydınlatmak amacıyla bu yıl da 18-24 Mayıs tarihleri arası "Müzeler Haftası" olarak kutlandı.

Hafta boyunca, Kültür Bakanlığına bağlı tüm müze ve ören yerleri yerli ziyaretçilere ücretsiz olarak açık tutuldu, müzelerde slayt gösterileri yapıldı. Sergiler ve rehberli geziler düzenlendi.

Bu parça için,

I. Akıcı, açık ve duru bir dil kullanılmıştır.
II. Toplumun büyük bir kısmını ilgilendiren bir konuya yer verilmiştir.
III. Sözcükler genellikle gerçek anlamlarıyla kullanılmıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

8.

I. Trabzon denizine zararlı olan dere, Zigana'nın böğrü içinde meğer ne ömür şeymiş. Derenin vadisinden, hafif meyiller ve tatlı kavislerle, iki taraflı ormanların koyuluğu altında, içine güneş inmeyen yeşilliklerin reçineli serinliğine gömülerek daha derindeki derenin çağıltılarını dinleye dinleye, bu güzellik bitivermesin diye âdeta otomobilin hızına eseflenir gibi gidiyoruz.

II. Lefkoşa'nın rüzgârıyla kanat çırpan Türk bayrağının ay yıldızına gözüm ve gönlüm takılı, müftülük otomobilinde, Ledra Oteli'ne geldik. Burası Yakın Doğu'nun en güzel barınaklarından biri. Medeni bir kervansaray, sıcak iklimlerin bunaltıcı havalarından misafirlerini korumak için her şey var. Kıbrıslı kardeşlerimiz, bizi bir iki saat istirahate bıraktılar.

III. Hindistan'a her gidene sorarlar: "Tac Mahal'i gördünüz mü?" Çünkü Hint denince her Hintli ve Hint'i görmüş veya okumuş her yabancı için "Tac Mahal"i görmek ve göstermek, hiç olmazsa masalını anlatmak bir tiryakiliktir. "Agra"daki bir günlük ikâmetimizde bu şehirde Moğol imparatorları adıyla hüküm sürmüş olan Türk imparatorlarının yaptırdıkları nefis abideleri gezerken "Tac Mahal" şeref mevkisini aldı.

Bu parçalarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) I. parça gezi yazısı, diğer ikisi makale örneğidir.
B) Her üç parçada da imgesel bir dil kullanılmıştır.
C) I ve II. parçada tartışma, III. parçada betimleme anlatım biçimi kullanılmıştır.
D) Her üç parça da konuşma diliyle kaleme alınmıştır.
E) I ve III. parçada öznel, II. parçada nesnel ifadelere yer verilmiştir.

9.

Bu afişte numaralanmış yerlerin hangisinde hem yazım hem noktalama yanlışlığı vardır?

A) I　　B) II　　C) III　　D) IV　　E) V

10. İnsanlar çok eski zamanlardan beri etraflarından haberdar olmak istemişlerdir. Aralarında bilgi alışverişinin sağlanması için zaman içinde pek çok yöntem geliştirmişlerdir. Günümüzde günlük olaylar ve önemli bilgiler, gelişen teknoloji sayesinde çok kısa zamanda dünyanın her tarafına çabucak yayılabilmektedir.

Bu amaçla oluşturulan metinlerde;

I. tarafsızlık,
II. doğruluk,
III. güvenirlik,
IV. nesnellik,
V. yoruma açıklık

özelliklerinden hangisinin bulunması <u>beklenmez</u>?

A) I　　B) II　　C) III　　D) IV　　E) V

10. SINIF EDEBİYAT

9. Ünite

1. Anadolu notları arasına bugün dumanı üstünde bir Rumeli notu sıkıştırıyorum. Trenle Çatalca'ya şöyle bir gidiş, geliş… İstanbul sonbaharı için bundan daha hoş bir gezinti olur mu? Arkamda ipincecik bir elbise, ayağımda bir yazlık iskarpin… Yalnız, geceye doğru belki hava serinler diye koluma hafif bir pardösü alıyorum. Ben, daha köşe başını dönerken hafif bir yağmur çiselemeye başlıyor. Ziyanı yok. Yaz yağmuru ne kadar sürer… Kompartımanda yalnızım. Tren Kumkapı'ya yaklaşırken pencereden hafif bir serinlik geliyor. İhtiyaten pencereyi kapatıyorum. Fakat serinlik kesilmiyor. Etrafıma bakınarak bir delik deşik arıyorum. Bulamayınca pardösüyü sırtıma alıyorum. Bakırköy'ü geçtikten sonra o da beni ısıtmamaya başlıyor. Bu defa, gene etrafıma, pencere ve kapı aralıklarına bakıyorum. Nihayet iskarpinlerim gözüme ilişiyor: Sokakta ben farkında olmadan altları ıslanmış; su, yavaş yavaş çoraplara yürümüş… Florya'dan sonra artık ayaktayım. Çünkü gittikçe artan anlaşılmaz soğuğa karşı vagonun içinde dolaşmaktan başka çare yok.

Bu parçadan hareketle gezi yazısının anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Gerçekle kurmaca içe içedir.
B) Kişisel yorumlara yer verilir.
C) Halk ağzına ait söyleyişler kullanılır.
D) Soru cümleleri ile sohbet havası oluşturulur.
E) Duyu organlarına hitap eden ayrıntılar vardır.

2. Frankfurt caddelerinde en çok garibime giden insan, dilencisi olmuştur. Bu dilenci; temiz gömlek ve yakası, lekesiz elbisesi, ütülenmiş beyaz mendiliyle iyi bir kahvaltıdan sonra sabahın neşeli kalabalığı içinde işine giden herhangi bir efendiye benzer.

Hastanenin kırmızı nehir sularına bakan pencereleri önünde, şehrin en şık ve en işlek caddelerinde, ikişer, üçer kişilik takımlar hâlinde, sabahtan akşama kadar opera ve operet parçaları söyleyerek havayı keman veya armonik sesleriyle dolduran dilenciler hep bu tiptedir.

Bu parçayla ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Farklı duyulara hitap eden ayrıntılar vardır.
B) Kişisel gözlemlere yer verilmiştir.
C) Gezilen yerin inanç ve gelenekleri anlatılmıştır.
D) Betimlemeler yazıya canlılık katmıştır.
E) Öznel anlatıma başvurulmuştur.

3. Yanımda oturan bir Niğdeli, şehrin eteğini saran ağaç kümeleri arasında pek iyi seçemediğim bir noktayı işaretetti.
— Faruk Nafiz'in hanı, dedi.

Büyük şairin han sahibi olduğu günleri de inşallah görürüz. Fakat yol arkadaşımın bana gösterdiği bina sadece Faruk Nafiz'in unutulmaz *Han Duvarları* şiirinde tasvir ettiği han idi.

Kıyafetinden anlaşıldığına göre Niğdeli arkadaş bir esnaf yahut işçi idi. Böyle olmakla beraber *Han Duvarları*'nı ve Faruk Nafiz'i biliyordu. Daha garibi trende ilk gördüğü bir yabancının bu şiiri, şiirde tasvir edilen hanı ve Faruk Nafiz'i tanımamasını kabul etmiyor, ateş ve su nev'inden herkesçe malum şeylerden bahseder gibi iki kelime ile bana maksadını anlattığına inanıyordu.

Güzel şiirin kudreti! İyi yazılmış bir manzum hikâye koskoca bir hanı, koynundaki tapu senedine rağmen asıl sahibinin elinden alıyor, Faruk Nafiz'e mal ediyordu.

Mamafih arkamızda ayakta duran ve bizi dinleyen uzun boylu bir sakallının "Yok yahu.. O han falanındır." diye öteki mal sahibinin hakkını da ziyandan kurtardığını itirafa mecburum.

Niğde ile Kayseri arasındaki yolu, Faruk Nafiz'in İstiklal Muharebesi senelerinde kona göçe üç günde aştığı o uzun mesafeyi, ben bugün otoray denen yeni icat bir âlet içinde, âdeta uçarak geçiyorum.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Açık ve akıcı bir anlatım tercih edilmiştir.
B) Gözlem ve izlenimlere yer verilmiştir.
C) Ayrıntılar nesnel bir bakış açısıyla yansıtılmıştır.
D) Öyküleyici anlatım ağır basmaktadır.
E) Birinci tekil kişili anlatım söz konusudur.

10. SINIF EDEBİYAT

Karma Test

1. Resul aleyhisselam zamanına yakın Oğuzların Bayat boyundan, Korkut Ata derler, bir er $\underset{\text{I}}{\underline{\text{koptu}}}$ (kurtulmak). Bu kişi Oğuzların bilgesiydi. Ne derse olurdu. $\underset{\text{II}}{\underline{\text{Gaipten}}}$ (görünmez âlem) haberler verirdi. Çünkü Hak Teâlâ Korkut Ata'nın gönlüne $\underset{\text{III}}{\underline{\text{ilham ederdi}}}$ (içe doğmak). Korkut Ata, Oğuzların her $\underset{\text{IV}}{\underline{\text{müşkülünü}}}$ (zorluk) hallederdi. Her ne işleri olsa Korkut Ata'ya danışmadan yapmazlardı. Korkut Ata ne buyursa Oğuzlar kabul ederlerdi. Her sözünü yerine getirirlerdi. Dedem Korkut söylemiş: $\underset{\text{V}}{\underline{\text{Ahir zamanda}}}$ (dünyanın son zamanları) hanlık tekrar Kayı boyuna geçecek.

Kıyamet kopuncaya kadar kimse ellerinden alamayacak. Bu dediği Osman neslidir. İşte yaşayıp gidiyor.

Bu parçada altı çizili sözlerden hangisinin anlamı parantez içinde verilen açıklamayla uyuşmamaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Ahmer meydana girdi, kakmagla Ali'ye bir gürz urdı. Ali'nin kalkanı payedar olmayup iki pare oldı. Başın savdı. Atına dokındı. At ile kendi bile yıkıldı. Abdüsselam atını meydana sürdi. Ahmer'le birkaç hamle ortadan hata geçdi. Ahmer kakıdı. Bir gürz urdı. Abdüsselam'ın kalkanı dağladı. Kendine dokındı. Atdan aşaga yıkıldı. Kulları gelüp Abdüsselam'ı kapdılar meydandan çıkardılar. Ol gün Ahmer meydanı tutdı, kırk mümin kişiyi zebun itdi. Kimini öldürdi kimisini mecruh eyledi. Gine meydan er taleb eyledi. Kimesne girmedi. Ahmer sag kola hamle kıldı, hayli kişi yıkdı, târ u mâr eyledi, döndi meydana geldi. Küffar askeri şâd u hürrem oldılar. Şemun melun Ahmer'e du'alar kıldı.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İslamiyet öncesine ait bir metinden alınmıştır.
B) Dönemin zihniyetini yansıtan kelimeler vardır.
C) Kahramanlık temasına yer verilmiştir.
D) Din adına yapılan bir mücadele anlatılmaktadır.
E) Cesaret-korkaklık çatışması işlenmektedir.

3. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yapısı farklıdır?**

A) Doğançay'dan pek uzak olmayan bir ağaçlık arasında karargâhı buldum.
B) Elindeki beyaz bir sargının, yaralandığına delalet ettiğini anladığım hâlde bir şey söyleyemedim.
C) Biraz kendisiyle eğleniyor ve belki ilk defa bana kendisinden bahsediyordu.
D) Mehmet Çavuş'un gözlerindeki kırmızılığın arttığını, suratının karardığını gördüm.
E) Mutlak öğleden evvel cephanenin gelmesini istiyordum.

4. Bulnar mini öles köz
Kora mengiz kızıl yüz
Andın tomar tükel tuz
Bulnap yana ol kaçar

Günümüz Türkçesiyle:

(O baygın gözler beni avlıyor ve üzerinde
Kara benler bulunan o pembe yüz beni tutsak ediyor
Bütün güzellikler ondan damlıyor sanki
Beni tutsak ediyor, sonra da kaçıp gidiyor)

Bu dörtlük biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında aşağıdaki dörtlüklerden hangisiyle daha çok benzerlik göstermektedir?

A) Canım kurban olsun senin yoluna,
Adı güzel, kendi güzel Muhammed,
Şefaat eyle bu kemter kuluna,
Adı güzel, kendi güzel Muhammed

B) O gece gördüm, onun gözlerinde gördüm;
Gün ne güzel doğarmış meğer açık denizde!
Onun saçları öğretti bana dalgayı;
Çalkalandım durdum rüyalar içinde.

C) Elvan çiçeklerden sokma başına
Kudret kalemini çekme kaşına
Beni unutursan doyma yaşına
Gez benim aşkımla yâr melil melil

D) Ağam derim naçarım
İnci mercan saçarım
Dünya deniz olunca
Ben kuş olup kaçarım

E) Geçti cânânın firâkı cânıma
Tîr-i cevri gibi girdi kanıma
Nâleden bir kimse gelmez yanıma
Söyle ey bâd-ı sabâ cânânıma

5. Aşağıdaki parçalar bakış açıları bakımından ikişerli eşleştirilirse hangisi dışta kalır?

A) Gözleri istemeyerek bir soyadı üzerinde durdu. Bu, bir zamanlar Koroboçka'ya ait olan Pyotr Savaliyef Neuvajag Korito, adlı bir köylüydü. "Aman ne uzun isim neredeyse bir satırı kaplıyor." diye aklından geçirdi.

B) Güzel bir sonbahar günü M. de Renal, karısının koluna girmiş, "Sadıklar Mesiresi"nde geziniyordu. Vakarlı bir tavırla konuşan kocasını dinlemekle beraber Madame de Renal, üç oğlan çocuğunun hareketlerini merakla gözlüyordu.

C) O akşam Mösyö Piyer'in gecesi olduğundan Mösyö ezandan sonra gelmiş, salonda gazetelerini mütalaaya dalmış idi. Bihruz Bey salona girince Mösyö Piyer okumakta olduğu gazeteyi bir tarafa bıraktı ve yerinden kıyam ile bir iki adım Bihruz Bey'e doğru geldi.

D) Yeni baştan atların üstünde rahvan, tıkır tıkır gidiyoruz. Söğütlerin arasına dalmıştık. Karnı yerde sürünen birkaç kaz, kanatlarını çırparak uçuştular. Sıcak, tozlu bir gündü. Söğütlerin gölgesi arasından Ayşe'nin küçük hastanesi görününce kalbim birdenbire atmaya başladı.

E) Suat, ara sıra gözlerini dikişinden kaldırıp yeşil köpüklü denizde beyaz yelkeniyle uçan kotraya bakıyordu. Dalgın, yalnız, meşguldü. Kalbi sürekli bir heyecan ile onu işini bırakıp gözleriyle sandalı izlemeye ve aramaya yöneltiyordu. Süreyya'nın verdiği güvenceye rağmen şiddetli rüzgârlarda teknenin devrileceğinden korkuyordu.

6. (I) Hala medeni şeyleri, güzel şeyleri severim, diyebilirim. (II) Yanlız biraz bunlardan uzaklaştık. (III) Anadolu'nun ta ortasına gelenleri yenmekle memleketimizi muhafaza kabil olamayacağını düşünüyorum. (IV) Onlar, düşmanlarımız, kendi memleketlerine sahip oldukları gibi bizde sahip olmalıyız. (V) Şimdiye kadar zeytin yağıyla su gibi duran bu halkla biz kaynaşmalıyız.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde noktalama veya yazım yanlışı yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Hacivat : Ben de seni buraya getirmezsem kör olayım. Yâr bana bir eğlence medet! Gel benim gönlümün aşığı!

Karagöz : (İçeriden) Geliyorum mahallenin yılışığı!

Hacivat : Gel diyorum sana çocuğum!

Karagöz : (İçeriden) Geliyorum kaçak eşek sucuğum!

Hacivat : Haydi ama Karagöz, geliver aşağı!

Karagöz : (İçeriden) Anlaşıldı sen istiyorsun bir güzel kaşağı!

Bu parçanın türü ile ilgili,

I. Hayalî adlı sanatçı tarafından seslendirilir.
II. Mukaddime, muhavere ve bitiş bölümlerinden oluşur.
III. Yazılı bir metne dayanmaz.
IV. Modern Türk edebiyatına ait türlerdendir.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve IV E) I, II ve IV

8. Geleneksel tiyatroyla (Karagöz, orta oyunu vb.) modern tiyatronun özelliklerinin bir arada görüldüğü eserler ortaya konmuştur. Bireysel duygu ve düşünceler de sosyal kuramlardaki değişimler de tiyatrolarda sahnelenmiştir. Cumhuriyet Dönemi'ndeki ilke ve inkılapların sonucunda akılcı ve bilimin öne çıktığı eserler yazılmıştır. Bu dönemde epik tiyatro ve absürt tiyatro türlerinden de yararlanılmıştır. Cumhuriyet Dönemi Türk tiyatrosunun önemli temsilcileri ve eserleri şunlardır: Orhan Asena, - - - -, *Şili'de Av*; Turan Oflazoğlu, - - - -, *Kösem Sultan*; Recep Bilginer, *Ben Devletim*, - - - -; Güngör Dilmen, - - - -, *Ben Anadolu*.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdaki eserlerden hangisi getirilemez?

A) *Hurrem Sultan*
B) *Deli İbrahim*
C) *Yunus Emre*
D) *Midas'ın Kulakları*
E) *Tamirci*

9. Size anlattığım bu devre, sanırım ki çocukluk hayatımın en kesin dönüm noktalarından biridir. Kaç zaman sürdüğünü pek tayin edemediğim bu devreden sonra huyum yavaş yavaş değişmeye başlayacaktır. Eski usluluğum, eski nazlılığım yavaş yavaş sinsi bir yaramazlığa, sinsi bir haytalığa dönme emarelerini gösterecektir. Daha doğrusu, içerimde birbirine zıt iki hüviyet hasıl olacak ve bir çatı altında, bir yatakta, yan yana, burun buruna yaşamaya mecbur ayrı mizaçlı, ayrı karakterli iki kardeş gibi birbiriyle durmadan çatışacak; kâh birinin ettiğinden öbürü, kâh öbürünün eylediğinden beriki sıkılacaktır. İşte, benim içerimde, kendi kendimle, tıpkı böyle bir geçimsizlik peydah olmuştu. Neden? Nasıl? Eğer, şu satırları yazdığım sırada her türlü metafiziğe çoktan veda etmiş bir insan olmasaydım derdim ki öbür dünyaya göçerken bin dert ve isyanla bulanmış ruhunun bütün tortularını bana bırakıp gitmiştir.

Bu parçanın türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anı
B) Biyografi
C) Mektup
D) Gezi yazısı
E) Makale

10. KLASİK MÜZİKLE TAVUKLARININ YUMURTA VERİMİNİ ARTIRDI

Antalya'da tavuk çiftliği sahibi D. S.; tavukların kümeste stresli olduğunu, bunu gidermek için tavuklara klasik müzik dinletilmesi gerektiğini öğrenince Antalya Devlet Opera ve Bale Sanatçısı Tenor Devrim Demirel'le görüşerek klasik müzik konusunda bilgi aldı. Subaşı, Demirel'in hazırladığı klasik müzik repertuvarını kümesteki tavuklara dinletmeye başladı ve tavukların yumurta veriminin yüzde on arttığını tespit etti.

Bu haber metninde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

A) Kim?
B) Nasıl?
C) Nerede?
D) Ne zaman?
E) Niçin?

11. (Aynı yer. Üç ay kadar sonra. Akşamüstü. Büyükanne koltuğunda oturur. Ortalık alabildiğine dağınık. Özcan, ocağın önünde bulaşık yıkar. Bir tencere yere yuvarlanır.)

Büyükanne : Aaa! Kim gürültü yapıyor orada? Safiye!

Özcan : Sus Allah aşkına büyükanne. Zaten canım burnuma gelmiş.

Büyükanne : Safiye, çabuk buraya bak! Sen bana nasıl cevap verebilirsin? Derhâl işine son veriyorum. Safiye, bak buraya.

Özcan : Bakamaz.

Büyükanne : Niye? Ben çağırıyorum.

Özcan : Yatıyor.

Büyükanne : Kalksın. (Sağ kapıya) Bu çocuğu istemem ben artık.

Özcan : İstemezsen isteme.

Büyükanne : Vah vah vah... Eskiden herkes önümde el pençe divan dururdu.

Özcan : Atma.

Büyükanne : Gözlerini yerden kaldırmazdı hizmetkârlar.

Özcan : Peki peki...

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Geleneksel Türk tiyatrosuna ait bir eserden alınmıştır.
B) Kahramanlar arasında kuşak çatışması vardır.
C) Diyalog tekniğine yer verilmiştir.
D) Günlük dilin imkânlarından faydalanılmıştır.
E) Belirgin zaman ve mekân ögelerine yer verilmiştir.

12. KAYBOLAN KOYUNLAR DRONLA BULUNDU

Bilecik'in Bozüyük ilçesinde kaybolan 52 koyunu için jandarmaya haber veren hayvan sahibinin koyunlarını ekipler dron ile arama yaparak buldu.

Bilecik'in Bozalan köyünde yaşayan E.B, Bozüyük İlçe Jandarma Komutanlığını arayarak çiftliğinden 52 koyunun açık ahır kapısından çıkıp kaybolduğunu söyledi. İhbar üzerine harekete geçen jandarma ekipleri çiftlik çevresinde ve güzergâhında dron ile arama yaptı. Kaybolan 52 koyunun çiftlikten yaklaşık 8 kilometre uzaklıktaki Karaağaç köyü, Karakaya mevkiinde olduğu tespit edildi. Bulunan hayvanlar, sahibi E.B.ye teslim edildi.

Bu haber metni ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Başlık, kapsayıcı ve ilgi çekici olacak şekilde düzenlenmiştir.
B) Toplumun geniş bir kesimini ilgilendirebilecek bir konu ele alınmıştır.
C) 5N1K kuralına uygun olarak kaleme alınmıştır.
D) Haber inandırıcı bir şekilde okura yansıtılmıştır.
E) Olay öznel bakış açısıyla sunulmuştur.

13. • Gazete, dergi, kitap vb. yazılı şeylerde sayfanın yukarıdan aşağıya doğru ayrılmış olduğu dar bölümlerden her biri.
• Başka bir kaynaktan elde edilen yazının gazetede olduğu gibi yayımlanması.
• Basın ve yayın organlarına haber toplayan, bildiren veya yazan kimse.
• Gazetelerin birinci sayfasındaki logonun üzerinde kullanılan başlık.

Aşağıdaki terimlerden hangisi verilen tanımlardan herhangi biriyle eşleştirilemez?

A) İktibas B) Ajans C) Sürmanşet D) Sütun E) Muhabir

14-15. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Ülkenin talihine egemen olan olayları, 31 Mart Ayaklanması'na kadar genel çizgileriyle götürdükten ve o yılların bir tablosunu büyük fırça vuruşlarıyla taslak biçiminde gösterdikten sonra, şimdi biraz geriye doğru bakmak ve kişisel anıları toplamak uygun olacak.

Bunları kurcalarken ilk önce birkaç dost yüzünü ve onların arasında Mehmet Rauf'un pek zavallı ve öyle olduğu için pek sevimli yüzünü buluyorum. Onda hem zavallılığına hem sevimliliğine en büyük neden aşk tutkunluğuydu. Onun için aşk; ciğerlerinin soluklanması, damarlarında kanın durmadan akması demekti. Bunu bildiğim için onu Ada'da küçük evinde uslu uslu otururken, süt dökmüş bir kedi çekingenliğiyle ve bütün eski serüvenlerinden pişmanlık duymuş bir günahlı sessizliğiyle yaşarken gördükçe kendi kendime: "İnanmalı mı yoksa ihtiyatlılıkla beklemeli mi?" derdim.

14. Bu parçayla ilgili,

I. Konuşma havası içinde yazılmıştır.
II. Öznellik ağır basmaktadır.
III. Üçüncü şahıs ağzından anlatılmıştır.
IV. Tanınmış siyaset adamlarının yaşamlarına yer verilmiştir.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve IV D) II ve III E) II, III ve IV

15. Bu parçada geçen aşağıdaki tamlamalardan hangisinin türü farklıdır?

A) ülkenin talihi
B) kişisel anılar
C) onların arası
D) aşk tutkunluğu
E) ciğerlerinin soluklanması

16. Türk edebiyatında ilk gezi kitabı ünlü denizci Seydi Ali Reis'in - - - - adlı eseridir. Seydi Ali Reis, bu eserinde Portekizlilere karşı yapılan büyük savaşta mücadele esnasında bir fırtınaya yakalanır ve Gücerat'a karaya çıkar. Bu vesileyle kendisinin Hindistan, Afganistan, Buhara ve Maveraünnehir yoluyla Edirne'ye varma yolundaki izlenimlerini kaleme alır. Yaşadığı serüvenler eserin muhtevasını oluşturur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Mirâtü'l-Memâlik*
B) *Seyahatname*
C) *Cihannüma*
D) *Tuhfetü'l-Harameyn*
E) *Kitab-ı Bahriye*

17. ROMA'DA

Bu, Roma'ya üçüncü gelişimdir. Ama Roma, orada doğup orada büyüyenler için bile bitmez. Her heykel, her tablo, her anıt, size her görünüşünde güzelliğin yeni bir sırrını açacaktır. Roma'da heykel, vatandaş olmuştur. 0, müzede değil, bizim gibi sokaklarda dolaşıyor, meydanlarda geziniyor, parklarda dinleniyor! Sabahleyin ağzından sular dökülen aslanları seyrederek Doney'e gittim. Burası; büyük otellerin, şık mağazaların ve camlarından hare hare sular akan çiçeklerin sıralandığı büyük bir cadde üstünde, Via Veneto'da bir kahvedir ama Mehmet Akif'in "Mahalle Kahvesi" değil, bir temizlik ve zarafet sergisi...

Kaldırım üstündeki masalardan birine oturdum. Garson, ısmarladığım portakal suyunu getirdi. İçinde dört köşe, pırıl pırıl bir buz parçası, yanında ipek kâğıtlı keselere el değmeden doldurulmuş şeker...

Portakal suyunu içerken caddeyi seyrediyorum: İskarpinler geçiyor... Siyah iskarpinler, beyaz iskarpinler... Bağlısı var, düzü var, fiyonklusu var. Ama iki şey yok: Boyasızı bir, çarpık ökçelisi iki.

Gözlerimi yavaş yavaş yukarı kaldırıyorum: Her kadın başı güzel taranmış ve her erkek çehresi jiletten yeni çıkmış. Roma sokaklarında dağınık kafa, kepekli saç ve tıraşsız surat göremezsiniz. Via Veneto yolcuları arasında bir şey daha yok: Hasta ve sarsak adam. Avrupalı, öksürdü mü:

—Hastalandım, deyip yatağa giriyor.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Karşılaştırma
B) Benzetme
C) Örnekleme
D) Tanık gösterme
E) Tanımlama

18. İstanbul'a döndüğümüz vakit on üç yaşındaydım. Serez'den ayrılırken beni en çok sevindiren şey, istediğim kitaplara kavuşma olanağının artık gerçekleşmesiydi. Gündeliklerimden başka babamdan kopardığım bütün paraları Babıâli Caddesi'ndeki kitapçı Kirkor Efendi'ye verirdim. O, bana Ahmet Mithat Efendi'nin bütün eserlerini sattı. Benim de bir kitaplığım olmuştu. Ciltsiz durumlarıyla birbirlerine dargın gibi yan yana dizilmeleri pek zor olan bizim Türkçe kitapları, kitaplığımın boş raflarına âşıkça bir özenle dizip karşılarına geçer, mutlulukla kendimden geçercesine uzun uzun seyrederdim. Rafların boş tarafları içime derin bir sıkıntı verirdi. Kitapların irili ufaklı düzensizliğine de üzülürdüm. Beyazıt'ta Mürekkepçiler Çarşısı'ndaki ciltçi Sait Efendi, kırmızı meşin üzerine yaldızlı en iyi ciltleri gerçi beş kuruşa yapıyordu ama hem kitap alabilmek hem onları ciltletmek, küçük bir öğrencinin dar bütçesi için çözülmesi en güç sorundu.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bellekte iz bırakan hadiseler kaleme alınmıştır.
B) Düşünceler tanık gösterme yoluyla desteklenmiştir.
C) Sade ve akıcı bir dil kullanmıştır.
D) Kitap sevgisi konusu ele alınmıştır.
E) Olaylar birinci kişinin ağzından aktarılmıştır.

19-20. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Müştak Bey : (Kendi kendine) Şimdi benim Kumru'cuğum kafese girecek ha. Ah bir kere kanadının altına girebileydim fakat insan kısmının yediği bir yem var ya adına para derler eğer ondan isteyecek olur ise mesela, ey ne olmuş ben de elimden geleni esirgemem ya, verebileceğim şey çok mu topu bir teselli, bir de yüz görümlüğünü nasıl etmeli adam sen de o da kolay şöyle birkaç beyit veriveririm vesselam.

(*Müştak Bey Kumru Hanım'ı sevmektedir ve onunla evlenmek ister ancak mahallelinin oyununa getirilir ve Kumru Hanım'ın çirkin ve yaşlı ablası Sakine Hanım ile nikâhı yapılır. Nikâhın ardından evlendiği kişinin Sakine Hanım olduğu söylenince düşer bayılır. Kendine geldiğinde etrafındakilere asıl istediğinin küçük kız kardeş Kumru Hanım olduğunu anlatmaya çalışır.*)

Müştak Bey : Alamam efendim! Bunda bir yanlışlık var zira bana nikâh ettiğiniz kız bu değildir, bunun küçüğüdür, ben onu isterim!

Ebullaklaka : Hayır sana nikâh ettiğimiz büyük kızdır.

Müştak Bey : Değildir!

Ebullaklaka : Vay! Sen beni de mi yalancı çıkarıyorsun? Bu ne yüzsüzlüktür!

Batak Ese : Efendi! Biliyo musunuz ki ben bunun daha bilmen nelerini bilürün? Dura varın. Size deyivereyin: Ben bekçi olduğumdan için geceleri mahallede dolanurken buna çat pat çak sokak ortasında ırast gelürün. Bir kere kendiceğine nereden geliyosun diye soracak oldum. Bana ne garşuluk verse iyi, teratordan geliyorun demesün mü? Bu beni masharalığa alma dime değilse de ne demektir? Bahın şu ahmağa?

Müştak Bey : Vay ferasetli adam vay?

Batak Ese : Feres atlu adam sensin. Bana kötu ilaf söyleyüp durma şimdi sana öyle lakırdı demeyi göstereyin?

Ebullaklaka : Bu herif hem edepsiz hem deli.

Batak Ese : Benim aklıma galursa hem habshaneye gomalı hem dımarhaneye.

Ebullaklaka : Bana danışursanız her şeyden evvel edebsiz ilamını alalım da bir daha mahallede oturtmayalım. Artık istemeyiz!

Atak Köse : (Arkasında küfe bir elinde kürek ve bir elinde süpürge ile gelerek) İstemeyiz.

Hikmet Efendi : (Atak Köse'nin arkasından yetişerek) Ne istemiyorsunuz?..

Atak Köse : Ben ne bileyin. Mahalleli istemeyiz diyor ben de öyle der diyorun. Elbette onların böyle demelerinde hakkı vardır.

Hikmet Efendi : Ey mahallelinin neden hakkı var?

Atak Köse : Hakkı olduğunu pek yavuz bilürün. Amma bak doğrusu neden hakkı olduğu bilemen.

(*Oyunun sonunda Müştak Bey'in arkadaşı Hikmet Efendi uzun uğraşılardan sonra güç bela bu nikâh kumpasını düzeltir ve arkadaşı Müştak Bey'e nasihat verir.*)

Hikmet Efendi : Benim gibi bir dostuna danışmadan evlendiğine tövbe mi?

Müştak Bey : Aman, sen de günahımı mı çıkarıyorsun, nedir bu?

Hikmet Efendi : İşte kendi menfaati için aşk ve muhabbet tellallığına kalkışan kılavuz kısmının sözüne itimat edenin hâli budur.

19. Bu oyunun kahramanlarıyla ilgili aşağıdaki tespitlerden hangisi yanlıştır?

A) Müştak Bey şair tabiatlı, romantik bir kişiliktir.
B) Atak Köse meseleyi tam anlamadan ortaya atılmaktadır.
C) Hikmet Efendi olacakları tesadüfe bırakan teslimiyetçi biridir.
D) Batak Ese kaba, cahil, yeniliklere kapalı bir kişiliktir.
E) Ebullaklaka, yetkilerini kötüye kullanmaktadır.

20. Bu parçada altı çizili fiilimsilerden hangisinin türü farklıdır?

A) yediği B) geleni C) verebileceğim D) danışmadan E) kalkışan

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI CEVAP ANAHTARI

4. Ünite	5. Ünite	6. Ünite	7. Ünite	8. Ünite	9. Ünite	Karma Test
1. E	1. D	1. B	1. D	1. E	1. A	1. A
2. A	2. A	2. B	2. C	2. C	2. C	2. A
3. E	3. B	3. D	3. B	3. C	3. C	3. C
4. B	4. A	4. B	4. B	4. C		4. C
5. D	5. D	5. D	5. B	5. C		5. D
6. E	6. E	6. D	6. D	6. D		6. C
7. C	7. A	7. E	7. B	7. D		7. C
8. A	8. C	8. E		8. D		8. E
9. E	9. C			9. D		9. A
10. C	10. C			10. E		10. D
11. A	11. B					11. A
12. A	12. A					12. E
13. D						13. B
14. B						14. B
15. B						15. B
16. D						16. A
17. D						17. D
18. C						18. B
19. C						19. C
20. E						20. D

10. SINIF MATEMATİK

4. Ünite

1. x'e bağlı ikinci dereceden bir bilinmeyenli $x^{2n-4} + nx^{n-2} + 3n = 0$ denkleminin kökleri x_1 ve x_2'dir.

Buna göre $x_1^2 + x_2^2$ ifadesinin değeri kaçtır?

A) 27 B) -3 C) -9 D) -18 E) -27

2. Kenarlarının uzunlukları $(x+4)$ birim ve $(x+5)$ birim olan dikdörtgen şeklindeki bir kağıt Şekil I'de verilmiştir. Bu kağıda Şekil II'deki gibi üçgenler çizilmiş, yeşil ve kırmızı renklerle boyanmıştır.

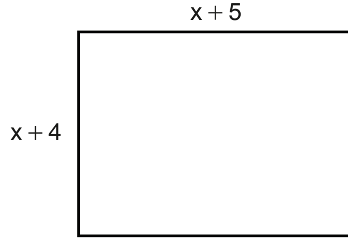

Şekil I

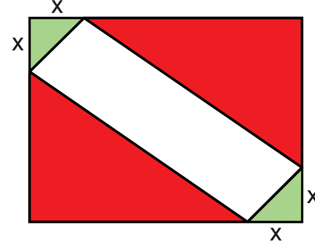

Şekil II

Yeşil renkli üçgenlerin dik kenar uzunlukları x birim ve boyalı olmayan dörtgenin alanı $(22 - x^2)$ birimkare olduğuna göre x kaçtır?

A) $\frac{1}{4}$ B) $\frac{1}{3}$ C) $\sqrt{2}$ D) $\sqrt{3}$ E) 2

3. $x^2 - 3x - 1 = 0$ denkleminin kökleri x_1 ve x_2'dir.

Buna göre $\frac{3}{2x_1 - 1} + \frac{3}{2x_2 - 1}$ ifadesinin değeri kaçtır?

A) $-\frac{4}{3}$ B) $-\frac{2}{3}$ C) $\frac{3}{4}$ D) 1 E) $\frac{3}{2}$

4. Şekildeki ABC üçgeninde $m(\widehat{BAC}) = 36°$ ve $|AB| = |AC|$'tir. Bu üçgende $\frac{|AB|}{|BC|} = \frac{|AC|}{|BC|}$ oranı altın orana eşit olduğundan bu üçgene "altın üçgen" denir.

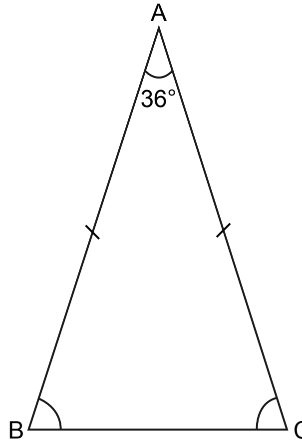

$|BC| = 2$ birim olduğuna göre $|AB|$ kaç birimdir?

A) $\frac{1+\sqrt{5}}{2}$ B) $1+\sqrt{5}$ C) $2+\sqrt{5}$ D) $2\sqrt{5}$ E) $4\sqrt{5}$

5. a ve b birer gerçek sayı olmak üzere (a)(b) $= a^2 + ab + b^2$ olarak tanımlanıyor.

Buna göre (x)(4) $= 28$ eşitliğini sağlayan <u>en küçük</u> x değeri kaçtır?

A) -7 B) -6 C) -4 D) 2 E) 8

6. Doruk, İdil ve Eymen aralarında bir sayı oyununu aşağıdaki gibi oynuyorlar.

- İdil bir tam sayı söylüyor.
- Doruk bu sayıyı kendisi ile çarpıp 6 fazlasını söylüyor.
- Eymen ise Doruk'un söylediği sayının yarısının 7 eksiğini söylüyor.

İdil ve Eymen aynı sayıyı söylediğine göre İdil'in söylediği sayı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) -4 B) -2 C) 1 D) 2 E) 3

7. **$i^2 = -1$ olmak üzere köklerinden biri $2 + i$ olan rasyonel katsayılı ikinci dereceden bir bilinmeyenli denklem aşağıdakilerden hangisidir?**

A) $x^2 - 4x - 5 = 0$

B) $x^2 - 4x + 5 = 0$

C) $x^2 + 4x - 5 = 0$

D) $2x^2 - 4x + 5 = 0$

E) $2x^2 + 4x + 5 = 0$

8. **$3x^2 - bx + 4 = 0$ denkleminin gerçek kökü olmadığına göre b'nin <u>en büyük</u> tam sayı değeri kaçtır?**

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

9. Mert bilgisayarında bir program yazıyor. Bu programda sırası ile aşağıdaki adımlar uygulanıyor.

I. Adım: Girilen sayının karesi alınıp 3 ile çarpılıyor.

II. Adım: Girilen sayı 5 ile çarpılıyor.

III. Adım: I. Adım'da elde edilen sayıdan II. Adım'da elde edilen sayı çıkarılıp sonuç 2 eksiltiliyor.

Mert bu programda iki farklı sayı girdiğinde ikisinde de III. Adım sonunda sıfır elde etmiştir.

Buna göre bu iki sayı aşağıdakilerden hangisidir?

A) -1 ve 2 B) $-\frac{1}{3}$ ve 2 C) -1 ve 0 D) 0 ve $\frac{1}{3}$ E) $\frac{1}{3}$ ve 1

10. İki kişi O noktasından aynı anda biri A yönünde diğeri B yönünde, sabit hızla doğrusal olarak ilerlemektedir. Birbirine dik olan bu yollardan B yönünde ilerleyen kişinin hızı, A yönünde ilerleyen kişinin hızından saatte 2 km fazladır.

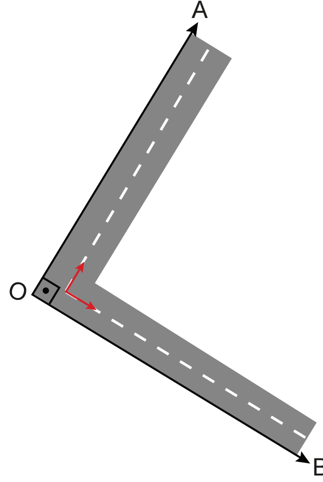

30 dakika sonra bu iki kişi arasındaki en kısa mesafe 5 km olduğuna göre A yönünde ilerleyen kişinin hızı saatte kaç kilometredir?

A) 4 B) 5,5 C) 6 D) 6,5 E) 8

11. $2x^2 - 4x - 6 = 0$ denkleminin kökleri x_1 ve x_2'dir.

Buna göre $\frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2}$ ifadesinin değeri kaçtır?

A) -3 B) $-\frac{3}{2}$ C) $-\frac{2}{3}$ D) $\frac{1}{2}$ E) 2

12.
- $|3x - 5| = 11$ denklemini sağlayan x tam sayı değeri k'dir.
- $x^2 + 5x - 8 = 0$ denkleminin kökler toplamı t'dir.
- $x^2 + ax + b = 0$ denkleminin kökleri $(k + 3)$ ve $(k \cdot t)$'dir.

Verilenlere göre $a \cdot b$ kaçtır?

A) -88 B) -99 C) -100 D) -110 E) -120

13. Bir öğrenci köklerini bildiği ikinci dereceden bir denklemi yazmak isterken bir teriminin işaretinde "$-$" yerine "$+$" yazmış ve $x^2 + 5x + 6 = 0$ denklemini elde etmiştir.

Buna göre öğrencinin doğru bulması gereken denklemin kökleri aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) -6 ve 1 B) -3 ve 2 C) -2 ve 3 D) -1 ve 5 E) 1 ve 6

14. $3x^2-(2m+5)x+12=0$ denkleminin kökleri x_1 ve x_2'dir.

$x_1 \cdot x_2^2 = 24$ olduğuna göre m kaçtır?

A) $-\frac{25}{2}$ B) $-\frac{15}{2}$ C) $\frac{15}{2}$ D) $\frac{21}{2}$ E) $\frac{25}{2}$

15. $x^2 - px - 3p = 0$ denkleminin iki farklı gerçek kökü vardır. Bu denklemin kökler çarpımı $x^2 + 2px - 12p = 0$ denkleminin bir köküdür.

Buna göre p kaçtır?

A) -3 B) -2 C) 1 D) 4 E) 6

16. $\frac{27x}{x^2+18}+6=\frac{x^2+18}{x}$ denkleminin gerçek sayılar kümesindeki çözüm kümesi $\{a, b\}$'dir.

Buna göre aşağıdaki eşitliklerden hangisi yanlıştır?

A) $a \cdot b = 18$

B) $a + b = 9$

C) $a^2 + b^2 = 27$

D) $\frac{1}{a}+\frac{1}{b}=\frac{1}{2}$

E) $|a-b|=3$

17. **$2\sqrt{3x-2}=6-x$ eşitliğini sağlayan x gerçek sayısı aşağıdaki denklemlerden hangisinin bir köküdür?**

A) $x^2-23x+22=0$

B) $x^2-21x-22=0$

C) $x^2+2x-8=0$

D) $x^2-4x-12=0$

E) $x^2+7x+10=0$

18. **Karmaşık sayılar kümesinde,**

$$\frac{(12+9i)(8-6i)}{(6-3i)(4+2i)}$$

işleminin sonucu kaçtır?

A) 25 B) 20 C) 15 D) 10 E) 5

19. $i^2 = -1$ olmak üzere $z_1 = 2 - 2i$ ve $z_2 = 3 + 3i$'dir.

Buna göre,

I. $z_1^4 = -2^6$

II. $z_2^2 = -18i$

III. $z_1 \cdot z_2 = 12$

IV. $\frac{z_2}{z_1} = \frac{3i}{2}$

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) I, II ve III E) I, III ve IV

20. **$a, b \in \mathbb{R}$ ve $i^2 = -1$ olmak üzere kökleri $z_1 = a + bi$ ve $z_2 = (b-1) - (2a-3)i$ olan ikinci dereceden bir bilinmeyenli denklem aşağıdakilerden hangisidir?**

A) $x^2 - 8x + 41 = 0$

B) $x^2 - 8x - 41 = 0$

C) $x^2 + 8x + 41 = 0$

D) $x^2 - 10x + 41 = 0$

E) $x^2 + 10x + 41 = 0$

10. SINIF MATEMATİK

5. Ünite

1. Uzun kenarının uzunluğu 8 cm, kısa kenarının uzunluğu 4 cm olan dikdörtgen biçimindeki ABCD kağıdı [AC] köşegeni boyunca şekildeki gibi katlanıyor.

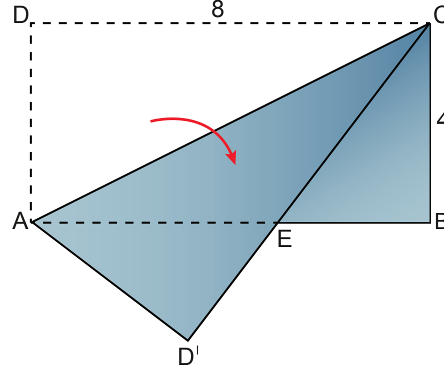

[AB]∩[CD'] = {E} olduğuna göre |BE| kaç santimetredir?

A) 2 B) 3 C) 4 D) $3\sqrt{2}$ E) $3\sqrt{3}$

2. Uzun kenarının uzunluğu 16 cm, kısa kenarının uzunluğu 12 cm olan Şekil I'deki dikdörtgen biçimindeki ABCD kağıdı Şekil II'deki gibi [BC] kenarı [AC] köşegeni ile çakışacak biçimde katlanıyor.

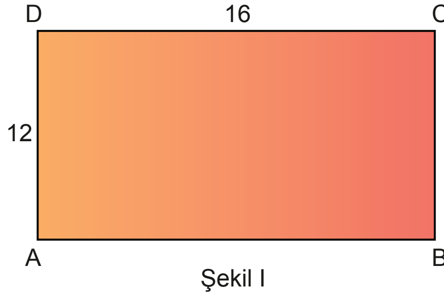

Şekil I

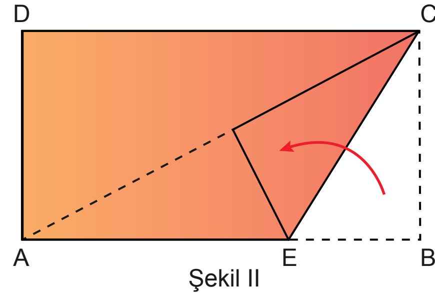

Şekil II

Buna göre AECD dörtgeninin kapladığı alan kaç santimetrekaredir?

A) 144 B) 152 C) 156 D) 160 E) 172

3. Şekil I'de köşegenlerin kesim noktası O olan kare şeklindeki bir kağıt [EF] boyunca D noktası O noktası ile çakışacak biçimde katlanarak Şekil II'deki ABCEF beşgeni elde ediliyor. Şekil II'de köşegenlerinin kesim noktası G olan OJCE karesi [KH] boyunca katlanarak Şekil III'teki altıgen elde ediliyor.

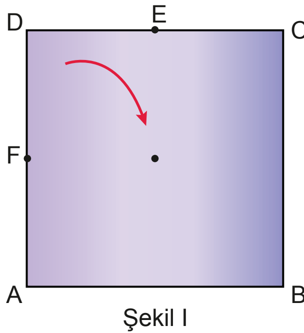

Şekil I

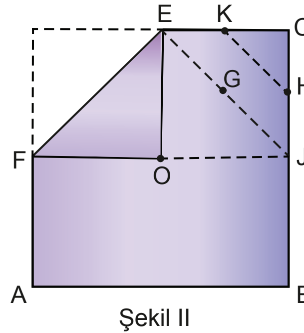

Şekil II

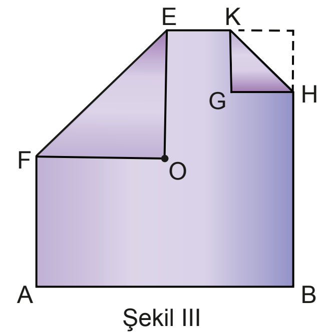

Şekil III

Şekil I'deki ABCD karesinin alanı 144 cm^2 olduğuna göre Şekil III'teki ABHKEF altıgeninin kapladığı alan kaç santimetrekaredir?

A) 112 B) 118 C) $\frac{241}{2}$ D) $\frac{243}{2}$ E) 122

4. Hasan, Şekil I'de dikdörtgen biçimindeki ABCD kağıdını D köşesinden [AC] köşegeni boyunca katlayarak Şekil II'yi elde etmiştir.

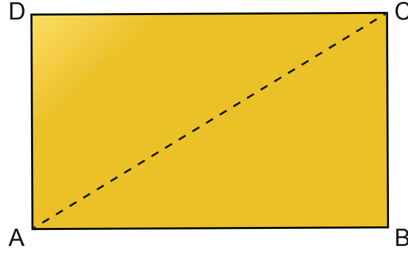

Şekil I

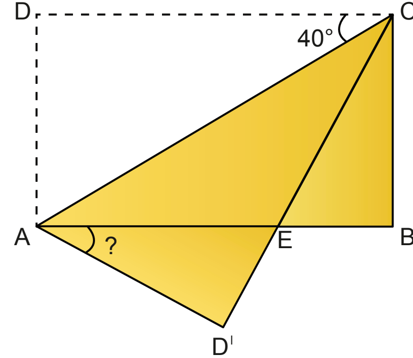

Şekil II

$m(\widehat{DCA}) = 40°$ olduğuna göre $m(\widehat{BAD'})$ kaç derecedir?

A) 10 B) 15 C) 25 D) 30 E) 35

5. Bir kenarının uzunluğu 10 cm olan kare şeklindeki ABCD kağıdından Şekil I'deki ABE eşkenar üçgeni kesilerek çıkarılıyor ve Şekil II elde ediliyor.

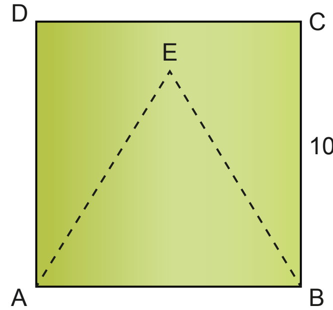

Şekil I

Şekil II'deki kağıt [DE] boyunca kesilerek ADE üçgeni çıkarılıyor ve Şekil III elde ediliyor.

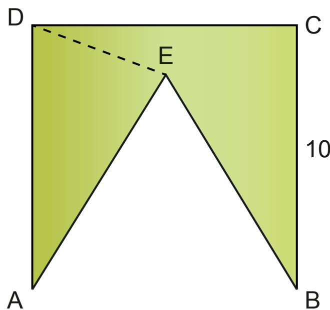

Şekil II

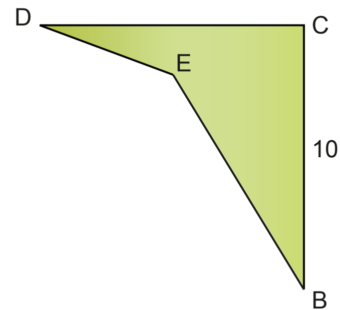

Şekil III

Buna göre Şekil III'teki BCDE dörtgeninin kapladığı alan kaç santimetrekaredir?

A) $50\sqrt{3}$ B) $50(3-\sqrt{3})$ C) $25(3-\sqrt{3})$ D) $25-\sqrt{3}$ E) $3-\sqrt{3}$

6. Şekil I'de dikdörtgen biçimindeki ABCD kağıdı $[EF]$ boyunca katlanarak Şekil II elde ediliyor.

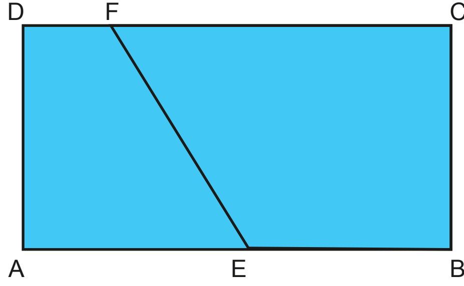

Şekil I

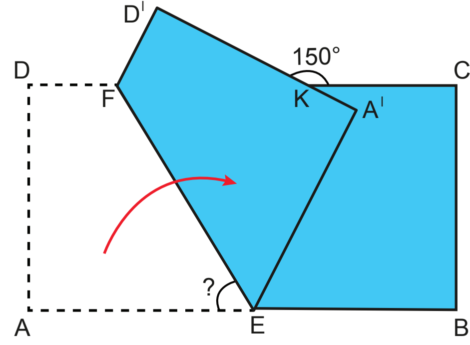

Şekil II

$[DC] \cap [D'A'] = \{K\}$ ve $m(\widehat{CKD'}) = 150°$ olduğuna göre $m(\widehat{AEF})$ kaç derecedir?

A) 50 B) 60 C) 70 D) 80 E) 90

7.

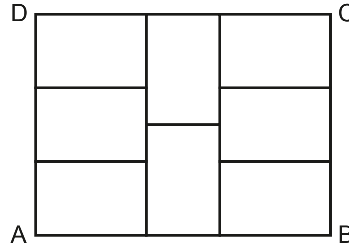

8 eş dikdörtgenden oluşan ABCD dikdörtgeninin çevresi 112 cm olduğuna göre eş dikdörtgenlerden birinin çevresi kaç santimetredir?

A) 36 B) 38 C) 40 D) 42 E) 48

8. En büyük iç açısının ölçüsü 170° olan bir düzgün çokgenin diğer iç açılarının ölçüleri sırasıyla onar derece azaldığına göre bu çokgen kaç kenarlıdır?

A) 8 B) 9 C) 10 D) 11 E) 12

9. Aşağıdaki gibi dikdörtgen biçimindeki bir levha uzun kenarı 4 eş parçaya, kısa kenarı 3 eş parçaya bölündükten sonra boyalı kısımla gösterilen parça kesilerek çıkarılıyor.

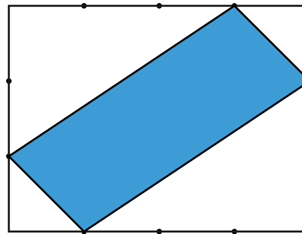

Çıkarılan levha parçasının alanı 100 cm^2 olduğuna göre levhanın kesilmeden önceki alanı kaç santimetrekaredir?

A) 180 B) 210 C) 240 D) 270 E) 300

10. Aşağıda birer kenar uzunlukları 4 birim ve $2\sqrt{3}$ birim olan iki eşkenar üçgen ve bir kenar uzunluğu $2\sqrt{3}$ birim olan kare biçiminde karton parçaları verilmiştir.

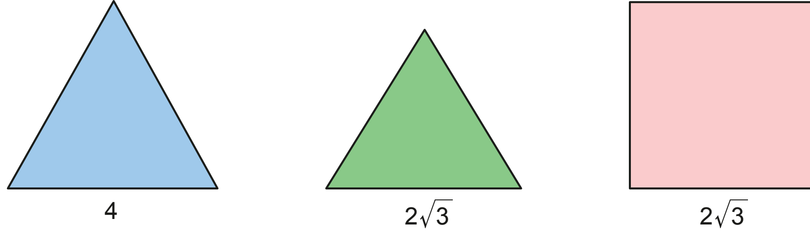

Bir kenarının uzunluğu 4 birim olan eşkenar üçgen yüksekliği boyunca kesilerek iki parçaya ayrılıyor. Bu üçgenlerin birer kenarı karenin üç kenarı ile çakışacak biçimde birleştirilerek aşağıdaki şekil elde ediliyor.

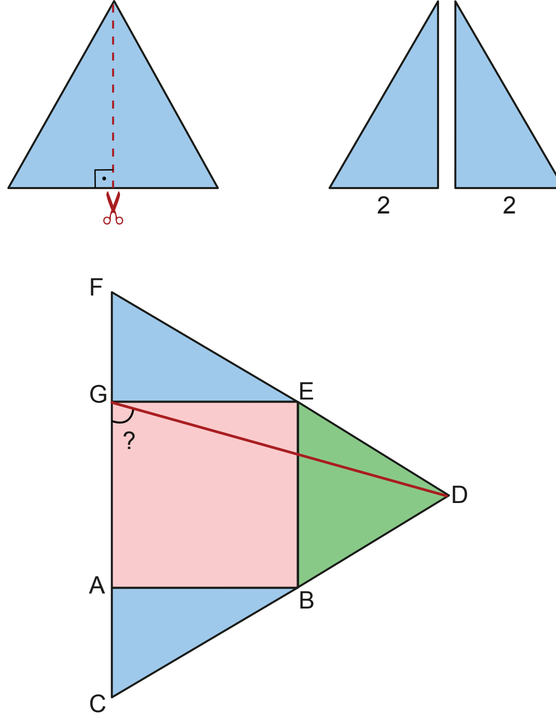

Buna göre $m(\widehat{DGA})$ kaç derecedir?

A) 55 B) 65 C) 75 D) 85 E) 95

11. Şekildeki A, B, C, D, E, F, G bir düzgün çokgenin ardışık köşeleridir. A, B, H ve G, F, H noktaları doğrusaldır.

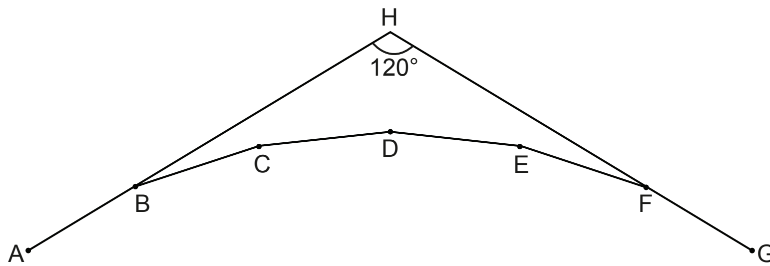

$m(\widehat{AHB}) = 120°$ olduğuna göre $m(\widehat{BCD})$ kaç derecedir?

A) 148 B) 150 C) 158 D) 160 E) 168

12. İkizkenar yamuk biçimindeki kumaş parçası Şekil I'de verilmiştir. Aslı, dikeceği örtü için kumaşın A köşesini [AB] kenarı üzerine gelecek ve [DK] ⊥ [AB] olacak biçimde Şekil II'deki gibi katlıyor. Daha sonra kumaşı [DA'] boyunca keserek iki parçaya ayırıyor.

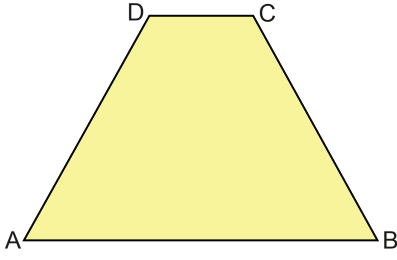

Şekil I

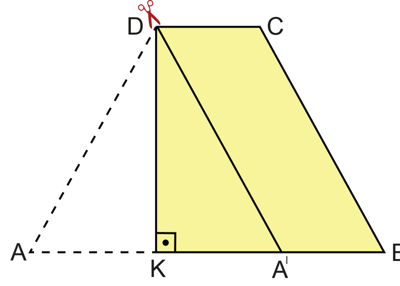

Şekil II

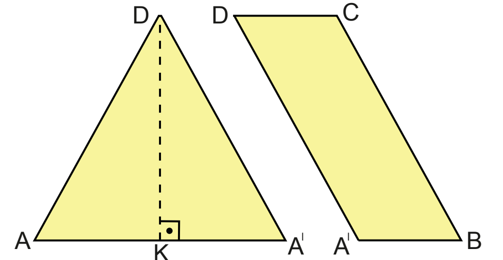

Şekil III

Kesilen kumaş parçası katlanan kısmından açıldığında Şekil III'de verilen iki kumaş parçasının alanları eşit olduğuna göre $\frac{|DC|}{|AB|}$ oranı kaçtır?

A) $\frac{1}{4}$ B) $\frac{1}{3}$ C) $\frac{1}{2}$ D) $\frac{2}{3}$ E) $\frac{3}{4}$

13.

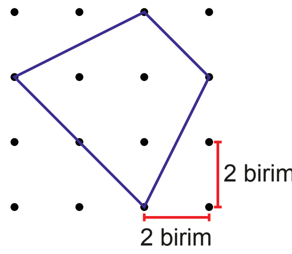

Şekildeki noktalı kağıt üzerine çizilen dörtgenin alanı kaç birimkaredir?

A) 16 B) 17 C) 18 D) 19 E) 20

14. Kare şeklindeki kağıt parçası önce A köşesi ile C köşesi çakışacak şekilde katlanıyor. Daha sonra A köşesi [BD] kenarı üzerinde orta noktaya gelecek şekilde daha sonra B ve D köşeleri C köşesi ile çakışacak şekilde katlanıyor.

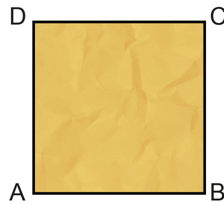

Bu kağıt parçasının köşegen uzunluğu 20 cm olduğuna göre son hâlinin kapladığı alan kaç santimetrekaredir?

A) 25 B) 50 C) 75 D) 100 E) 125

15. Kenar uzunlukları 60 cm olan kare şeklindeki iki eş pencerede stor perde takılıdır. Sağ taraftaki pencerede üstte 10 cm kalacak şekilde perde yukarı çekiliyor. Bu durumda perdelerin alt kenarlarının orta noktaları arasındaki uzaklık $|MN| = 130$ cm'dir.

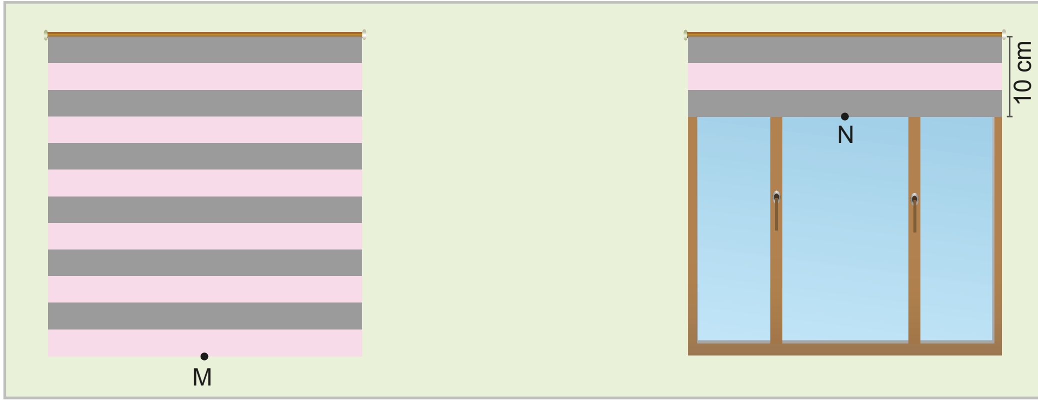

Buna göre iki pencere arasındaki en kısa uzaklık kaç santimetredir?

A) 30 B) 40 C) 50 D) 60 E) 70

16. Şekildeki ABCD yamuğunda $[DC] \parallel [AB]$, $|AD| = 4$ cm, $|DC| = 6$ cm, $m(\widehat{ADC}) = 100°$, $m(\widehat{ABC}) = 50°$ dir.

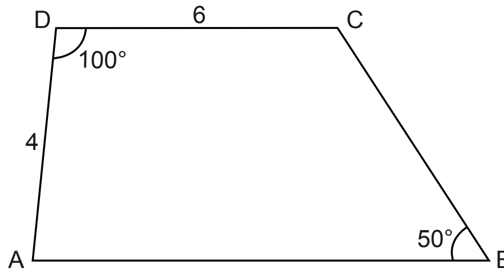

Buna göre $|AB|$ kaç santimetredir?

A) 7 B) 8 C) 9 D) 10 E) 11

17. Şekildeki ABCD yamuğunda $[AB] \parallel [CD]$, $|DC| = 5$ cm, $|AB| = 13$ cm, $[AD] \perp [DC]$, $[AE] \perp [BC]$ ve $|CE| = |EB|$'tir.

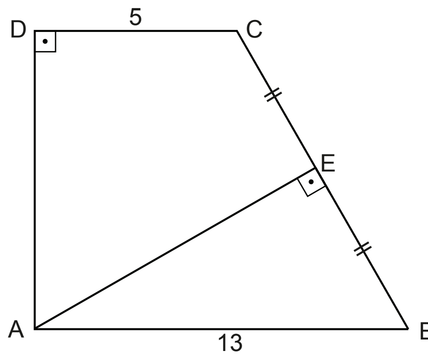

Buna göre $|DA|$ kaç santimetredir?

A) 5 B) 6 C) $5\sqrt{2}$ D) 10 E) 12

18. Şekildeki ABCD dörtgeninde $[AC] \perp [BD]$, $|AD| = 2$ cm, $|DC| = 7$ cm, $|BC| = 9$ cm ve $|AL| = |BL|$'tir.

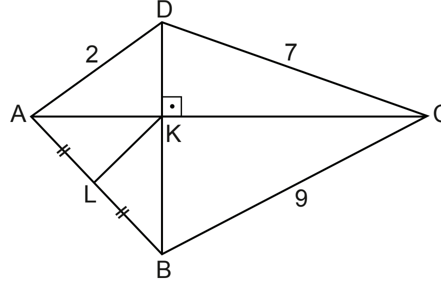

Buna göre $|KL|$ kaç santimetredir?

A) 3   B) 4   C) 5   D) 6   E) 8

19. Şekildeki ABCD yamuğunda $[AB] \parallel [DC]$, $|AD| = |AB|$, $|BD| = |BC|$ ve $m(\widehat{DAB}) = 70°$ dir.

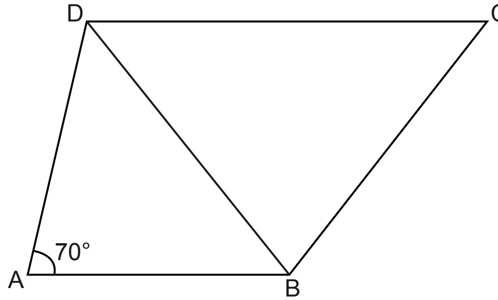

Buna göre $m(\widehat{DBC})$ kaç derecedir?

A) 40   B) 50   C) 60   D) 70   E) 80

20. Şekildeki ABCD yamuğunda $[AB] \parallel [EF] \parallel [KL] \parallel [DC]$, $|FL| = 2|CL| = 2|FB|$, $|DC| = 10$ cm ve $|AB| = 18$ cm'dir.

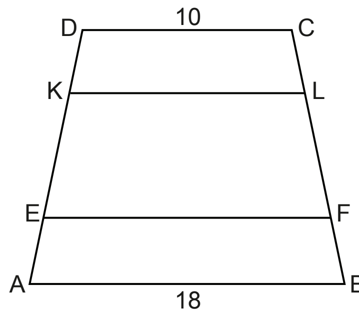

Buna göre $|EF| - |KL|$ kaç santimetredir?

A) 2   B) 3   C) 4   D) 5   E) 6

10. SINIF MATEMATİK

6. Ünite

1. Şekideki gibi tahtadan yapılmış kare dik prizma biçimindeki kuş yuvasının taban ayrıtlarından birinin uzunluğu 18 cm ve yüksekliği 25 cm'dir. Bu kuş yuvasının hacmine eşit hacimli dikdörtgenler prizması biçiminde bir kuş yuvası daha yapılacaktır.

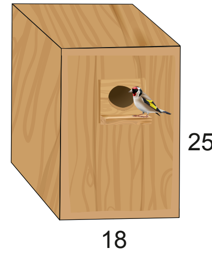

Yapılacak kuş yuvasının ayrıtlarından birinin uzunluğu 20 cm olduğuna göre diğer iki ayrıtının uzunlukları aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) 9 cm ve 25 cm   B) 10 cm ve 27 cm   C) 12 cm ve 15 cm   D) 15 cm ve 18 cm   E) 15 cm ve 27 cm

2. Ödül kürsüsü yapmak için taban ayrıtlarından birinin uzunluğu 60 cm olan kare dik prizma biçiminde tahta blok, yükseklikleri 50 cm, 40 cm ve 30 cm olan kare dik prizma biçiminde Şekil I'deki gibi 3 parçaya ayrılmıştır. Bu parçalar Şekil II'deki gibi birleştirildikten sonra oluşturulan ödül kürsüsünün tüm yüzeyi boyanıyor.

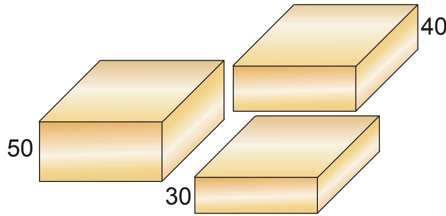

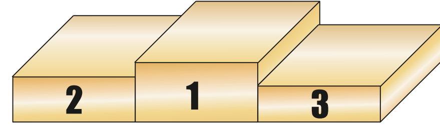

Buna göre boyanan alan kaç metrekaredir?

A) 3,18   B) 3,78   C) 4,2   D) 4,6   E) 4,78

3. Şekil I'de dikdörtgen prizması biçimindeki bir masa dekorunun taban ayrıtlarının uzunlukları 12 cm ve 24 cm'dir. Bu dekorun $\frac{3}{4}$'ü su ile doludur.

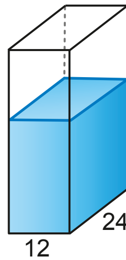

Şekil I

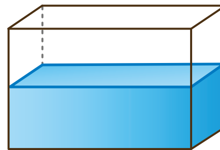

Şekil II

Şekil III

Bu masa dekoru Şekil II ve Şekil III'teki gibi yatırıldığında suyun yüksekliği sırasıyla kaç santimetre olur?

A) 6 - 18   B) 9 - 10   C) 12 - 8   D) 16 - 8   E) 18 - 9

4. Ayrıtlarının uzunlukları 40 cm, 50 cm ve 120 cm olan dikdörtgenler prizması şeklindeki tahta parçası ile taban dik kenarlarının uzunlukları 30 cm, 40 cm ve yüksekliği 80 cm olan dik üçgen dik prizma şeklindeki tahta parçası Şekil I'de verilmiştir. Bu tahta parçaları Şekil II'deki gibi birleştirilerek bir konuşma kürsüsü yapılıyor.

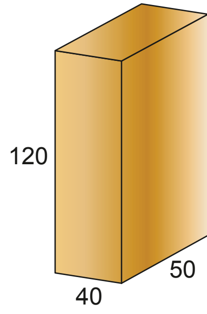

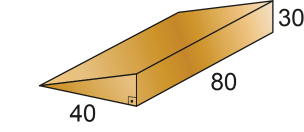

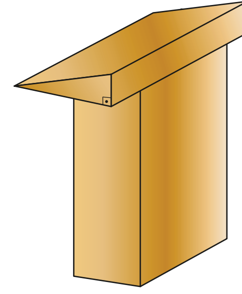

Şekil I

Şekil II

Buna göre bu kürsünün yüzey alanı kaç santimetrekaredir?

A) 32 400 B) 36 000 C) 37 200 D) 40 600 E) 42 000

5. Taban ayrıtlarından birinin uzunluğu 24 cm, yan yüz yüksekliği 15 cm olan şekildeki gibi kare piramit biçimindeki bir kap yüksekliğinin $\frac{2}{3}$'üne kadar su ile doldurulmuştur.

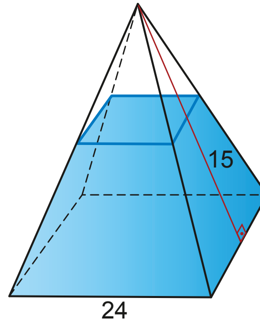

Bu kabın içindeki su, ayrıtlarından birinin uzunluğu 4 cm olan küp şeklinde kaç tane boş kabı tam doldurur?

A) 23 B) 26 C) 42 D) 46 E) 52

6. Şekilde taban ayrıtlarından birinin uzunluğu 2 m ve yüksekliği 3 m olan düzgün altıgen piramit şeklinde bir çadır modeli verilmiştir.

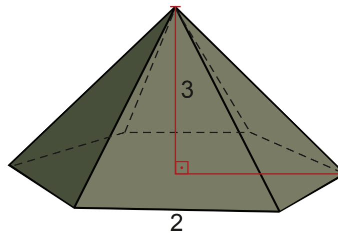

Buna göre bu çadırın hacmi kaç metreküptür?

A) $3\sqrt{3}$ B) $6\sqrt{3}$ C) $9\sqrt{3}$ D) $12\sqrt{3}$ E) $18\sqrt{3}$

7. Şekildeki gibi kare dik piramit biçimindeki süsler dikdörtgenler prizması biçimindeki kutunun içine kapağı tam kapanacak şekilde yan yana konulacaktır. Bu süslerin küçükten büyüğe doğru; taban alanları 36 cm^2, 144 cm^2, 324 cm^2 ve yan yüz yükseklikleri 5 cm, 10 cm ve 15 cm'dir.

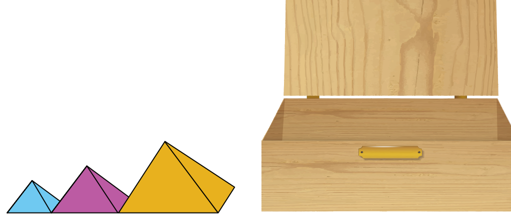

Buna göre kullanılabilecek kutunun ayrıt uzunlukları aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) 9 cm, 10 cm ve 18 cm
B) 9 cm, 12 cm ve 18 cm
C) 10 cm, 15 cm ve 32 cm
D) 12 cm, 15 cm ve 36 cm
E) 12 cm, 18 cm ve 36 cm

8. Dik kenarlarının uzunlukları 3 cm, 4 cm ve yüksekliği 12 cm olan dik üçgen dik prizma şeklindeki tahta blok 2 eş parçaya ayrılıyor. Bu eş parçalar birleştirilerek dikdörtgenler prizması elde ediliyor.

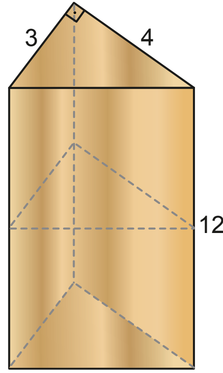

Buna göre elde edilen prizmanın yüzey alanı kaç santimetrekaredir?

A) 72 B) 88 C) 96 D) 108 E) 126

9. Şekilde birim küplerden oluşmuş bir kare dik prizma verilmiştir. Bu birim küplerden bazıları numaralandırılmıştır.

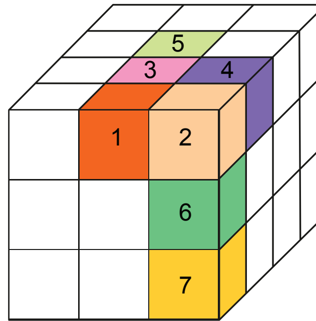

Buna göre kare dik prizmadaki numaralandırılmış küplerden hangileri çıkarılırsa şeklin yüzey alanı değişmez?

A) 1 ve 3 B) 3 ve 5 C) 1, 2 ve 6 D) 2, 6 ve 7 E) 3, 4 ve 5

10. Yan yüz yüksekliği $\frac{9\sqrt{6}}{2}$ cm olan düzgün dörtyüzlünün yüzey alanı kaç santimetrekaredir?

A) $72\sqrt{3}$ B) $108\sqrt{3}$ C) $135\sqrt{3}$ D) $162\sqrt{3}$ E) $189\sqrt{3}$

11. Ayrıtlarının uzunlukları 2 m, 3 m ve 1,4 m olan bir havuz Şekil I'deki gibi modellenmiştir. Bu havuzun zeminine Şekil II'de gösterildiği gibi içi dolu kare prizma şeklinde bir oturma yeri yapılıyor. Her iki şekilde havuz yarısına kadar su ile doldurulduğunda doldurulan su miktarları arasında 750 litrelik bir fark olmaktadır.

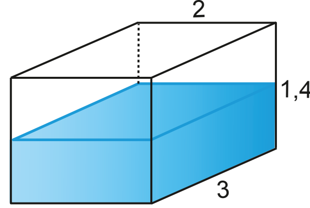

Şekil I

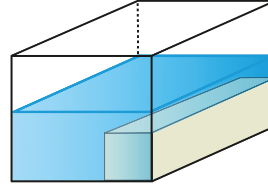

Şekil II

Buna göre oturma yerinin taban ayrıtlarından birinin uzunluğu kaç santimetredir?

A) 30 B) 35 C) 40 D) 45 E) 50

12. Şekilde ayrıtlarından birinin uzunluğu 24 cm olan küp şeklinde üstü açık bir kap verilmiştir. Kabın $\frac{2}{3}$'ü su ile doludur. Bu kabın içine 3 tane eş demir küp, şekildeki gibi tabana değecek şekilde atılıyor.

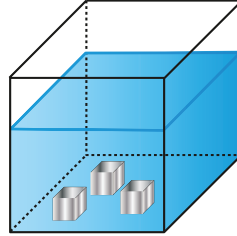

Su seviyesi $\frac{8}{3}$ cm yükseldiğine göre küplerden birinin yüzey alanı kaç santimetrekaredir?

A) 216 B) 294 C) 384 D) 484 E) 512

13. Aşağıdaki şekil 10 tane birim küpten oluşturulmuştur.

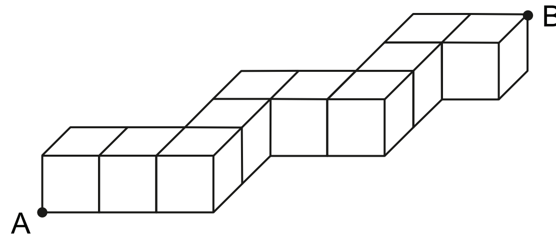

Buna göre A ile B köşeleri arasındaki en kısa mesafe kaç birimdir?

A) $2\sqrt{5}$ B) $3\sqrt{3}$ C) $5\sqrt{2}$ D) $2\sqrt{15}$ E) $\sqrt{62}$

14. Kısa kenarının uzunluğu 100 cm, uzun kenarının uzunluğu 130 cm olan dikdörtgen şeklindeki bir pencere dış kısmından ortadan ikiye katlanan bir panjur ile kapatılmıştır.

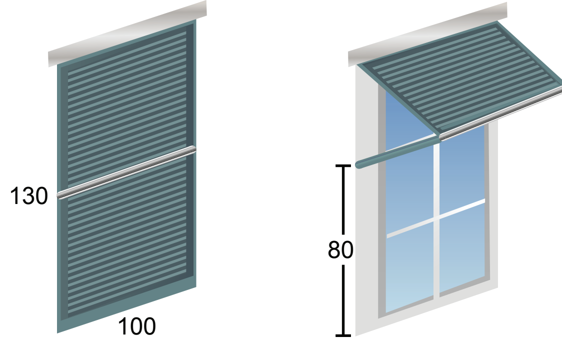

Bu panjur 80 cm yukarı kaldırıldığında panjurla pencere arasına pencereden taşmayacak şekilde yerleştirilebilecek en büyük üçgen prizma biçimindeki tahta parçasının hacmi kaç metreküptür?

A) 0,15 B) 0,3 C) 0,45 D) 0,5 E) 0,65

15. Taban ayrıtlarından birinin uzunluğu 40 cm, yüksekliği 10 cm olan kare dik prizma şeklindeki tahta parçasının içinden tabanları prizmanın tabanları ile çakışık olan bir kare dik prizma şeklinde parça çıkarılıyor.

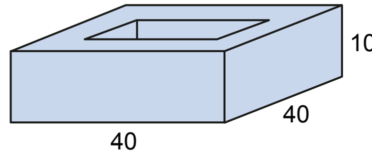

Bu işlem sonunda tahta parçasının yüzey alanı değişmediğine göre çıkarılan parçanın taban ayrıtlarından birinin uzunluğu kaç santimetredir?

A) 18 B) 20 C) 21 D) 22 E) 24

16. Şekildeki gibi alt kısmı dikdörtgen prizma üst kısmı üçgen dik prizma şeklinde olan bir cam sera yaptırılacaktır. Bu seranın eğimli kısımların metrekaresi için 15 TL, diğer kısımların metrekaresi için 10 TL işçilik ücreti ödenecektir.
$|AH| = |HB|$, $|AB| = 24$ m, $|BC| = 40$ m, $|CD| = 2$ m ve $|EH| = 7$ m'dir.

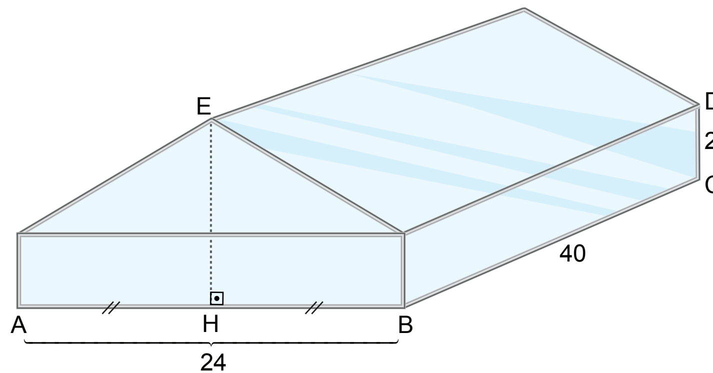

Buna göre bu seranın yapımında kaç TL işçilik ücreti ödenir?

A) 12 880 B) 13 570 C) 14 120 D) 18 080 E) 19 360

17. Ayrıtlarının uzunlukları 5 cm, 10 cm ve 20 cm olan Şekil I'deki prizmalardan altı tanesi ile Şekil II'deki gibi bir yapı oluşturuluyor.

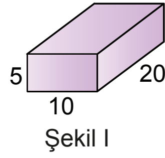

Şekil I

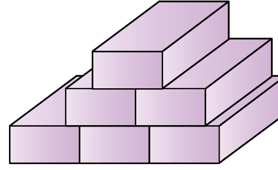
Şekil II

Buna göre Şekil II'deki yapının yüzey alanı kaç metrekaredir?

A) 0,2　　B) 0,24　　C) 0,42　　D) 2,4　　E) 4,2

18. Taban ayrıtlarından birinin uzunluğu 25 cm ve yüksekliği 200 cm olan düzgün altıgen dik prizma şeklindeki hediye kutusunun tabanındaki her köşeden farklı renkteki ipler kutunun yan yüzü etrafında bir tur dönerek üst tabandaki aynı ayrıt üzerindeki köşeye yapıştırılıyor.

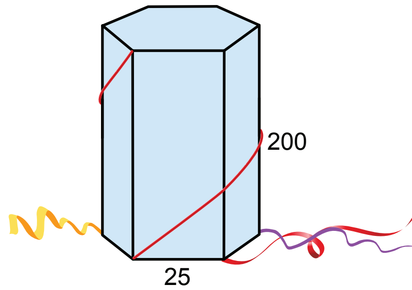

Buna göre toplam kaç metre ip kullanılmıştır?

A) 2　　B) 5　　C) 12　　D) 15　　E) 18

19. Taban ayrıtlarından birinin uzunluğu 50 cm, yüksekliği 120 cm olan düzgün altıgen prizma şeklindeki bir kap şekildeki gibi yan yatırılmıştır. Kabın içinde bulunan suyun yüksekliği $\frac{|AB|}{4}$'tür.

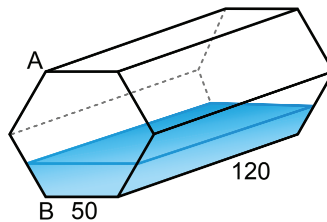

Buna göre kap dik konuma getirildiğinde suyun yüksekliği kaç santimetre olur?

A) 15　　B) 20　　C) 25　　D) 30　　E) 35

20. Şekilde alt kısmı düzgün altıgen prizma, üst kısmı düzgün altıgen dik piramit şeklinde olan bir çardak verilmiştir. Bu çardağın üst kısmı kaplanacaktır. Çardağın; alt kısmındaki ardışık direkler arasındaki mesafe 100 cm, tepe noktasının zeminden yüksekliği 250 cm ve direklerin uzunluğu 200 cm'dir.

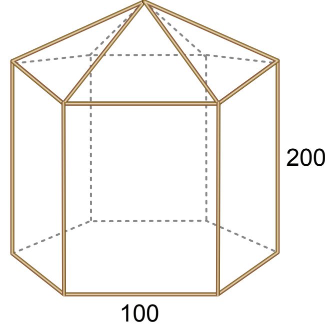

Buna göre kaplanacak kısım kaç metrekaredir?

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

10. SINIF MATEMATİK

Karma Test

1. Gövdesi kare dik prizma, çatısı ikizkenar dik üçgen dik prizma biçiminde olan bir sera modeli aşağıdaki şekilde verilmiştir. Kare dik prizmanın ayrıtlarının uzunlukları 2 m, 2 m, 5 m ve üçgen dik prizmanın yüksekliği 1 m'dir.

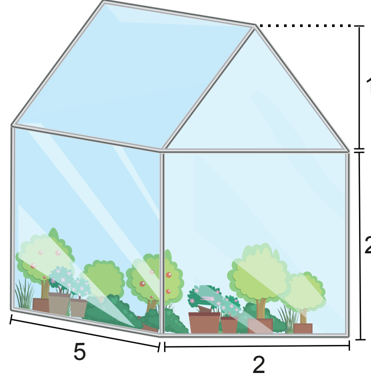

Bu seranın tabanı dışında tüm yüzeyini kaplamak için kaç metrekare cam gereklidir?

A) $20+10\sqrt{2}$ B) $28+10\sqrt{2}$ C) $30+10\sqrt{2}$ D) $32+10\sqrt{2}$ E) $40+10\sqrt{2}$

2. Şekil I ve Şekil II doğru parçalarının birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Şekil I'de $|AB|=4\sqrt{3}$ birim, $|BC|=4$ birim, $m(\widehat{ABC})=90°$ ve Şekil II'de $|DE|=8$ birim, $m(\widehat{DEF})=72°$ dir. Bu şekillerdeki doğru parçalarının uç noktaları birleştirilerek bir dörtgen elde edimektedir.

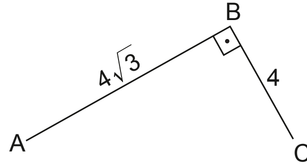

Şekil I

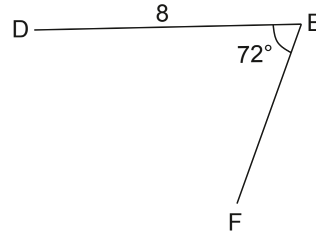

Şekil II

Buna göre elde edilebilecek dış bükey dörtgenin 90° den büyük en küçük iç açısının ölçüsü kaç derecedir?

A) 92 B) 96 C) 102 D) 124 E) 132

3. $x^2+3mx+2n-12=0$ denkleminin kökleri m ve n'dir.

m pozitif bir tam sayı olduğuna göre n kaçtır?

A) -1 B) -3 C) -4 D) -9 E) -12

4. Şekildeki gibi yüzeyi düzgün altıgen şeklinde bir masa yapılacaktır. Bu masanın ortasında yüzeyi düzgün altıgen şeklinde olan bir metal bölge ve bu metal bölgenin her bir kenarına yüzeyi ikizkenar yamuk şeklinde altışar adet tahta blok yerleştirilecektir. Bu ikizkenar tahta blokların yan kenarından birinin uzunluğu 10 cm ve masanın bir kenarının uzunluğu 85 cm'dir.

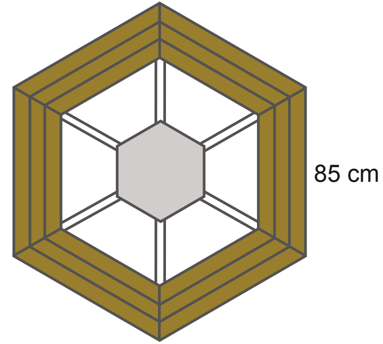

Buna göre masanın ortasındaki metal bölgenin alanı kaç santimetrekaredir?

A) $\frac{1800\sqrt{3}}{2}$ B) $\frac{1875\sqrt{3}}{2}$ C) $\frac{1925\sqrt{3}}{2}$ D) $\frac{1975\sqrt{3}}{2}$ E) $\frac{2025\sqrt{3}}{2}$

5. Şekilde kare şeklindeki bir karton [AB] kenarından [EF] boyunca B köşesi [CD] kenarının üzerine gelecek şekilde katlanıyor. Bu kartonun bir kenarının uzunluğu 10 cm'dir.

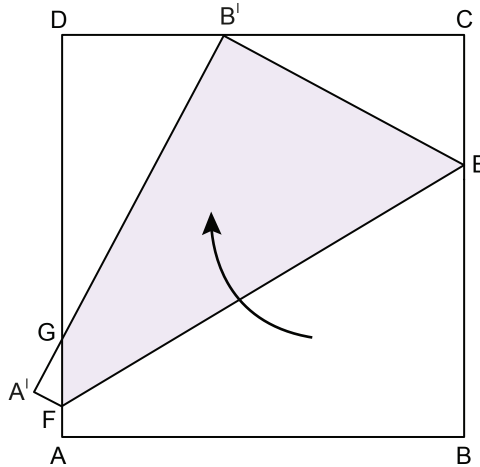

$3|DB'| = 2|B'C|$ olduğuna göre $A(FEB'G)$ kaç santimetrekaredir?

A) $\frac{183}{5}$ B) $\frac{185}{5}$ C) $\frac{187}{5}$ D) $\frac{189}{5}$ E) $\frac{191}{5}$

6. Kenar uzunlukları 10 cm ve 8 cm olan paralelkenar şeklindeki iki tahta parçası Şekil I'deki gibi dörder eş paralelkenar şeklinde 8 parçaya ayrılıyor. Bu parçalar yardımıyla Şekil II'deki gibi bir desen oluşturuluyor.

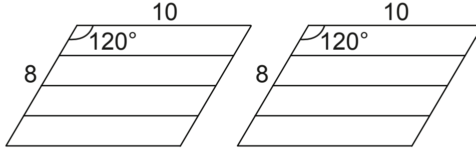

Şekil I

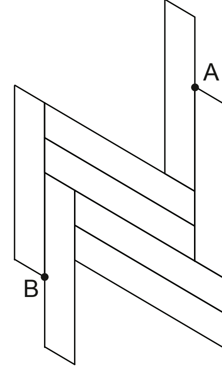

Şekil II

Şekil I'deki paralelkenarın bir iç açısının ölçüsü 120° olduğuna göre Şekil II'de oluşturulan desendeki A ve B köşeleri arası kaç santimetredir?

A) 10 B) 12 C) 14 D) 16 E) 18

7. P(x) bir polinom olmak üzere,

$(x^2 - 1)P(x) = x^4 - ax^3 + (b - 1)x^2 + 4x - 2$

eşitliği veriliyor.

Buna göre $P(x^3 - 1)$ polinomunun $x^2 + x + 1$ ile bölümünden kalan aşağıdakilerden hangisidir?

A) 2 B) 5 C) $2x + 1$ D) $2x - 5$ E) $5x - 2$

8. Dikdörtgen biçimindeki 240 m^2 alana sahip bir bahçeye yapılacak olan çocuk ve yetişkin havuzu şekildeki gibi modellenmiştir. Çocuk havuzunun kısa kenarının uzunluğu 4 m, uzun kenarının uzunluğu 8 m ve yetişkin havuzunun uzun kenarının uzunluğu 10 m, kısa kenarının uzunluğu 8 m'dir.

Bu iki havuzun birbirlerine ve bahçenin kenarlarına uzaklıkları eşit olduğuna göre bahçenin çevresi kaç metredir?

A) 106 B) 92 C) 76 D) 68 E) 64

9. $\frac{x^2+4x+a}{x^2-6x+8}$ ifadesinin en sade hâli $\frac{x+8}{x-2}$ ve $\frac{x^2+12x+27}{x^2+bx+81}$ ifadesinin en sade hâli $\frac{x+3}{x+9}$'dur.

Buna göre $\frac{x^2-bx-a}{8x^2+a}$ ifadesinin en sade hâli aşağıdakilerden hangisidir?

A) $\frac{x-16}{8}$ B) $\frac{x-16}{8x+16}$ C) $\frac{x-2}{8x-16}$ D) $\frac{x-2}{x+2}$ E) $\frac{x+16}{x+2}$

10. **$i^2=-1$ olmak üzere,**

$$\frac{(12-4i)\cdot(15+5i)}{(10-5i)\cdot(4+2i)}$$

işleminin sonucu kaçtır?

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5 E) 6

11. Bir tiyatro oyununa ait biletler, gişe yerine internetten alındığında her bilete 3 TL indirim yapılmaktadır. Bu oyun için 600 TL'ye internetten bilet alan bir kişi, gişeden alacağı bilet sayısından 10 bilet fazla almıştır.

Buna göre biletler internette kaç TL'ye satılmaktadır?

A) 9 B) 12 C) 15 D) 18 E) 20

12. $m(\widehat{BAC})=30°$ ve $|AB|=6\,cm$ olan bir kare dik piramit şeklinde bir yapı aşağıda modellenmiştir. B noktasından harekete başlayan bir karınca bu piramidin tüm yan yüzleri üzerinde hareket ederek tekrar B noktasına geliyor.

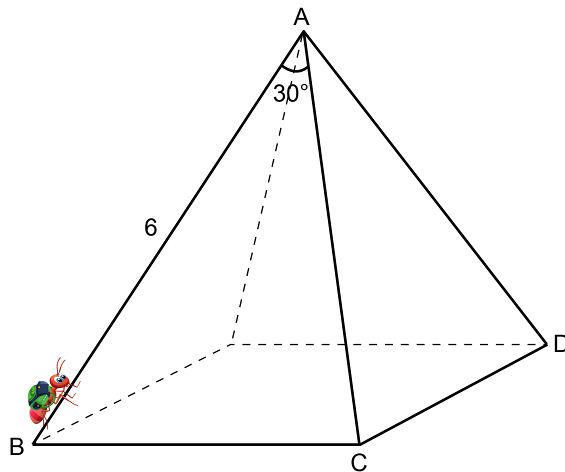

Buna göre karınca en az kaç santimetre yürümüştür?

A) 6 B) $6\sqrt{3}$ C) $9\sqrt{3}$ D) $10\sqrt{3}$ E) $12\sqrt{3}$

13. Bir yarışmada ilk üç sırada yer alan yarışmacılar aşağıdaki gibi küplerden oluşturulmuş bir platforma çıkmaktadır. Platformu oluşturan küplerin birer ayrıtı 50 cm'dir.

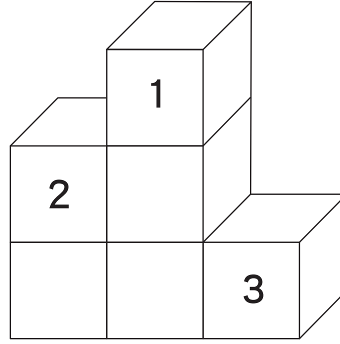

Buna göre bu platformun yüzey alanı kaç metrekaredir?

A) 0,75 B) 2,25 C) 3 D) 4,75 E) 6

14. f tek, g çift polinom fonksiyon olmak üzere f ve g fonksiyonlarının katsayılarının toplamı 1'dir.

$f(x)\cdot g(x)=(a-7)x^5+(3-b)x^4+cx^3+(d-1)x+e$ **olduğuna göre** $a+b+c+d+e$ **kaçtır?**

A) 1 B) 4 C) 7 D) 11 E) 12

15. Taban ayrıtlarından birinin uzunluğu 2 mm, yüksekliği 6 mm olan düzgün altıgen prizma şeklindeki makine parçasının önden ve arkadan görünümü aşağıda verilmiştir.

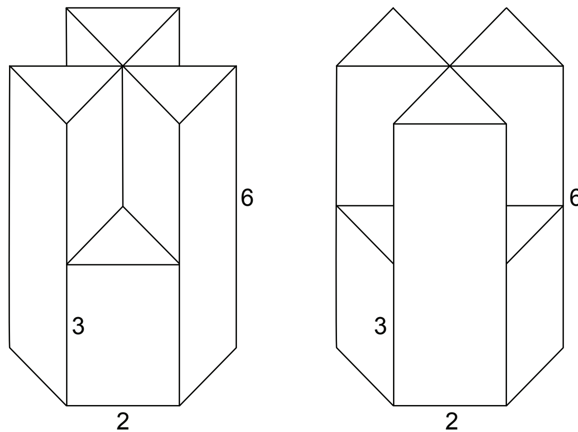

Buna göre bu parçanın yüzey alanı kaç milimetrekaredir?

A) $72+6\sqrt{3}$ B) $72+12\sqrt{3}$ C) $90+6\sqrt{3}$ D) $90+12\sqrt{3}$ E) $108+12\sqrt{3}$

16. Şekilde farklı uzunlukta doğru parçaları verilmiştir.

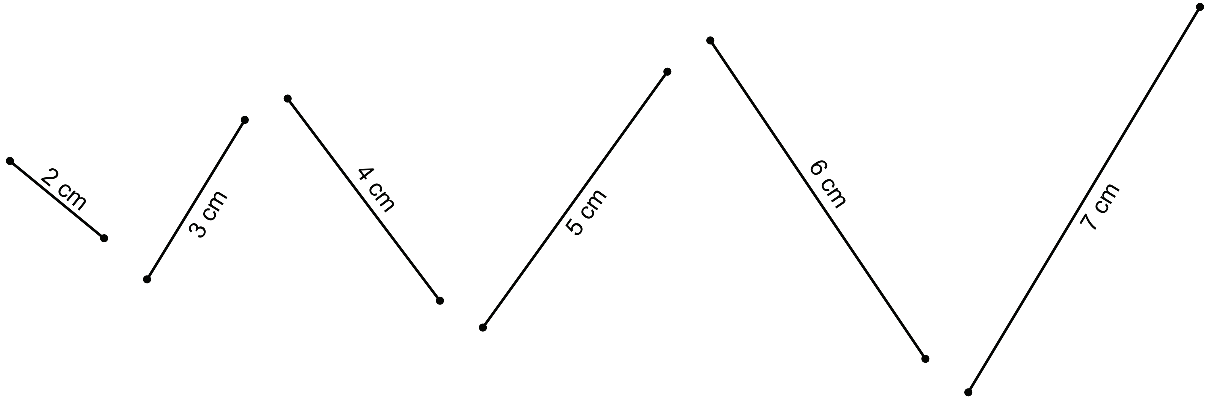

Bu doğru parçaları birer kez kullanılarak oluşturulabilen üçgenlerden kaç tanesi dik üçgen değildir?

A) 12 B) 13 C) 15 D) 18 E) 20

17. "ÖLÇME" kelimesinin harfleriyle anlamlı veya anlamsız 5 harfli kelimeler alfabetik sıraya göre yazılıyor.

Buna göre baştan 50. kelime aşağıdakilerden hangisidir?

A) EÖMÇL B) LÇEÖM C) LÇMEÖ D) LÇMÖE E) LÇÖEM

18. I. $(x+y)^{10}$ ifadesinin açılımındaki terimlerden iki tanesini rastgele seçen bir kişinin bu terimlerin katsayılarının toplamını 11 bulma olasılığı $\frac{1}{55}$'dir.

II. $A=\{a,b,c,d,e\}$ kümesinin üç elemanlı alt kümeleri kağıtlara yazılıp bir torbaya atılıyor. Torbadan rastgele çekilen bir kağıtta a'nın bulunup b'nın bulunmama olasılığı $\frac{3}{10}$'dur.

III. TÜRKİYE kelimesinin harfleriyle anlamlı ya da anlamsız 7 harfli kelimeler kağıtlara yazılıp bir torbaya atılıyor. Torbadan rastgele çekilen bir kağıtta E harfinin, İ harfinin sağında olma olasılığı $\frac{1}{2}$'dir.

Yukarıda verilen ifadelerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

19. Şekildeki düzgün altıgen biçimindeki ABCDEF kartonunda D noktası $[EC]$ boyunca katlanıp geri açılıyor, daha sonra C noktası $[DB]$ boyunca katlanıp geri açılıyor. Katlamalar sonucu kartonda oluşan izlerin kesim noktası K harfi ile isimlendiriliyor.

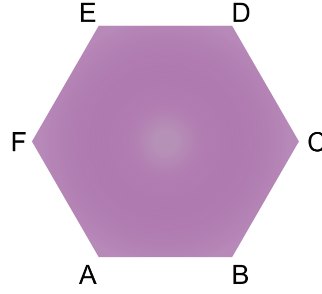

Buna göre,

I. $|EK| = |KB|$

II. $|AB| \cdot \sqrt{3} = 2 \cdot |EC|$

III. $2 \cdot |DK| = |KB|$

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

20. Şekilde bir ABC üçgeni verilmiştir. $|AB| = 10$ cm, $|AD| = 6$ cm, $|CD| = 4$ cm, $|CB| = x$ cm ve $[AC] \perp [EB]$'tir.

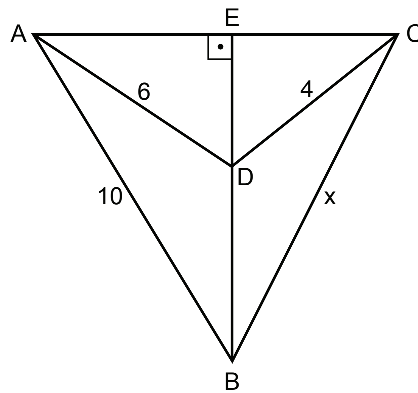

Buna göre x kaç santimetredir?

A) $2\sqrt{5}$ B) 6 C) 8 D) $4\sqrt{5}$ E) $6\sqrt{5}$

MATEMATİK CEVAP ANAHTARI

4. Ünite	5. Ünite	6. Ünite	Karma Test
1. B	1. B	1. E	1. C
2. E	2. C	2. C	2. B
3. A	3. D	3. E	3. E
4. B	4. A	4. A	4. B
5. A	5. C	5. B	5. C
6. B	6. B	6. B	6. C
7. B	7. C	7. E	7. A
8. D	8. A	8. D	8. E
9. B	9. C	9. C	9. B
10. C	10. C	10. D	10. C
11. C	11. E	11. E	11. B
12. D	12. B	12. C	12. B
13. A	13. C	13. E	13. E
14. C	14. B	14. A	14. E
15. D	15. D	15. B	15. D
16. C	16. D	16. E	16. A
17. C	17. E	17. B	17. B
18. E	18. A	18. D	18. D
19. E	19. D	19. C	19. D
20. A	20. C	20. A	20. D

10. SINIF FİZİK

3. Ünite

1. Ses dalgaları günlük hayatta birçok alanda etkin olarak kullanılmaktadır.

Buna bağlı olarak verilen örneklerden hangisi ses dalgasının canlı yararına kullanımına örnek olamaz?

A) Böbreklerde oluşan taşlar ameliyata gerek kalmadan ses dalgaları gönderilerek kırılabilir.
B) Ultrason cihazı ile iç organların görüntüsü monitörden izlenebilir.
C) Yarasalar ses dalgalarıyla karanlıkta yönlerini bulabilir.
D) Askerler gece görüşü sağlayan cihaz ile karanlıkta nesneleri algılayabilir.
E) Sismik araçlarla yer kabuğunda petrol, doğalgaz ve su gibi maddelerin yerleri tespit edilebilir.

2. Depremin büyüklüğü deprem sırasında boşalan enerji ile ilgili bir değerdir. Charles Richter'in geliştirdiği dalga genliğini temel alan Richter ölçeği adı verilen bir cetvele göre hesaplanır.

Depremin şiddeti ise deprem bölgesindeki hasarın durumuna göre belirlenir.

Parçaya göre;

I. Depremin şiddeti açığa çıkan enerji ile ters orantılıdır.
II. Depremin büyüklüğü ile şiddeti farklı kavramlardır.
III. Deprem anında yer kabuğunda oluşan kırıklı yapıya sismik hattı adı verilir.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

3. Bulunduğu coğrafya nedeniyle deprem kuşağı üzerinde bulunan Türkiye sürekli deprem tehlikesi ile karşı karşıyadır. Deprem anında yapılan bir takım yanlışlar yaralanma veya can kayıplarına sebep olmaktadır.

Hangisi depremi yaşayan kişinin yapmaması gereken davranışlardandır?

A) boydan pencere gibi açıklıklardan uzak durmak
B) balkona çıkmak
C) baş ve enseyi korumaya almak
D) sarsıntı bitene kadar bulunduğumuz yerden ayrılmamak
E) deprem bittiğinde asansör yerine merdivenleri kullanmak

4. Dümdüz bir arazide bulunan demir yolu üzerindeki istasyondan ayrılan trenin, bir süre sonra istasyonda bulunan kişi tarafından görüntüsü algılanırken sesi duyulmaz olmuştur.

Aynı kişi kulağını tren rayına dayadığında trenin sesini duyabilmiştir.

Bu bilgilerden yola çıkarak;

I. Ses boşlukta yayılmaz.
II. Ses dalgalarının hızı ışık hızından küçüktür.
III. Ses katılarda gazlara göre daha hızlı ilerler.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

5. Bir fizik öğretmeni amacı ve yapılışı verilen bir deneyi öğrencisine yaptırmıştır.

Deneyin amacı: “farklı derinlikler için su dalgalarının hızının ve dalga boyunun nasıl değiştiğini gözlemleme”

Deneyin yapılışı: Öğrenci; düşey kesiti verilen dalga leğeninin bir kısmına camdan yapılmış engeli şekildeki gibi yerleştiririr ve leğeni su ile doldurur.

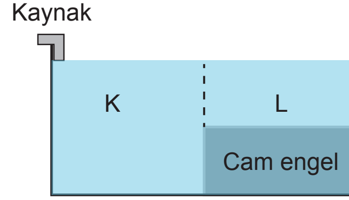

Öğrenci; sabit frekanslı dalga kaynağını çalıştırarak oluşan su dalgalarının K ve L ortamındaki hızlarını ve dalga boylarını inceleyerek kaydeder.

Buna göre öğrenci;

I. Su dalgaları K bölgesinden L bölgesine geçtiğinde hızı azalır.

II. Dalgaların L bölgesindeki dalga boyu K bölgesindeki dalga boyundan büyüktür.

III. Su dalgalarının K bölgesinden L bölgesine geçerken periyodu azalır.

hangi deney sonuçlarına ulaşır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

6. Şekli verilen bir tamburun teli üzerinde baş yukarı oluşturulan atma akort burgusuna doğru ilerlemektedir.

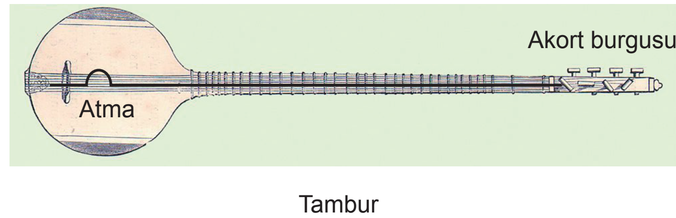

Tambur

Atma yay üzerinde akort burgusuna ulaştığında hangisi gerçekleşir?

A) Atma sönümlenir.
B) Yansıyan atmanın dalga boyu daha büyük olur.
C) Yansıyan atmanın hızı daha büyük olur.
D) Yansıyan atmanın genliği daha büyük olur.
E) Yansıyan atmanın frekansı ilk atmanın frekansına eşit olur.

7. Einstein ve İnfeld'in ortaklaşa yazdıkları ve 1938 yılında yayınlanan "Fiziğin Evrimi" adlı kitapta "Dalga Nedir?" kısmı şöyle anlatılmıştır: Washington'da başlayan küçük bir dedikodu çabucak New york'a ulaşır. Gerçi bu iki şehir arasında dedikodunun yayılmasında tek bir kişinin rol almadığı görülür. Burada iki farklı hareket vardır:

1. Washington'dan New york'a giden söylenti,

2. Bu söylentiyi yayan kişilerdir.

Verilen parçada dalganın doğası düşünüldüğünde hangi iki kavram üzerinde durulmuştur?

A) dalga - atma
B) dalga - enerji
C) periyot - dalga
D) genlik - dalga
E) dalga - titreşim

8. Ses dalgalarının iletimini gözlemlemek isteyen bir öğrenciye; şekildeki materyaller ve deney şeması verilerek öğrencinin deney düzeneğini kurması sağlanıyor.

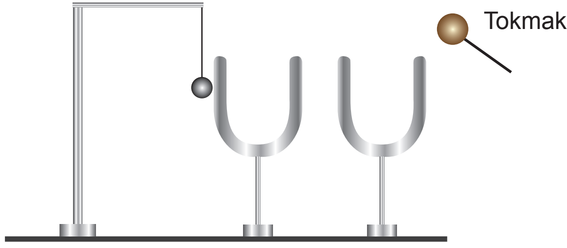

Şekil I

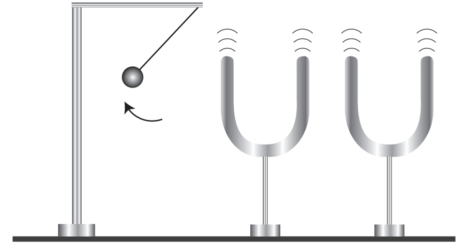
Şekil II

Tokmakla bir diyapozona şekil I'deki gibi vurulduğunda diğer diyapozona değen pinpon topu şekil II'deki gibi hareket ediyor.

Buna göre yapılan deneyde;

I. Enerji dönüşümü gerçekleşmiştir.
II. Titreşim diğer diyapozona aktarılmıştır.
III. Ses dalgaları katılarda gaza göre daha hızlı ilerlemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

9. Bilim insanları, yunus ve yarasaları incelemeleri sonucunda çıkardıkları seslerin yankı yapmasıyla nasıl yönlerini bulup iletişim kurduklarını gözlemlemişlerdir. Sesin yankı yapma özelliği bu canlılar dışında sonar adı verilen cihazlarda da kullanılır. Denizciler bu cihazla deniz tabanını haritalandırabilmiştir.

Verilen bilgiler ışığında;

I. Ses dalgası, ışık gibi bir engele çarpıp yansıyabilir.
II. Ses dalgası ile mesafe ölçülebilir.
III. Ses dalgası yoğunluğu farklı ortamlarda aynı hızla yayılır.

yargılarından hangilerinin doğru olduğu söylenir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

10. Bir fizik öğretmeni ses dalgaları konusunu öğrencilerine anlattıktan sonra şekildeki resmi tahtaya çizerek onlardan sorunun cevabı olan bölümleri boyamalarını istiyor.

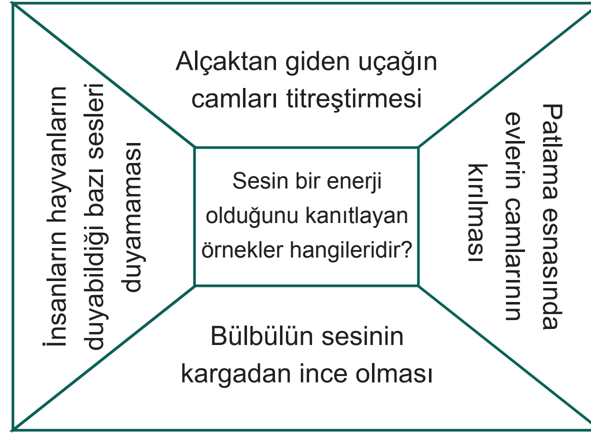

Buna göre sorunun öğrenciler tarafından doğru çözüldüğü kabul edilirse ortaya nasıl bir resim çıkar?

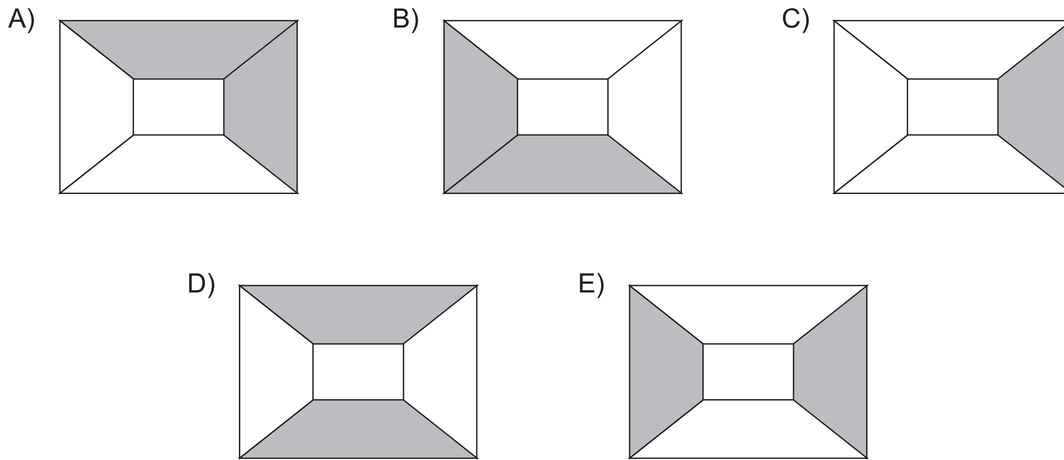

11. **Arkadaşlarına küçük bir konser vermek için hazırlık yapan Bartu; gitar tellerine ardarda vurarak elde ettiği sol ve mi notalarının seslerine ait;**

I. frekans,
II. genlik,
III. tını,
IV. sürat

niceliklerinden hangileri <u>kesinlikle</u> aynıdır?

A) Yalnız IV B) I ve II C) I ve III D) II ve IV E) II ve III

12. Bir tiyatro gösterisi sırasında sahnede bulunan Ali ve Ayşe'nin seslerine ait genlik ve genişlik grafiği şekildeki gibidir.

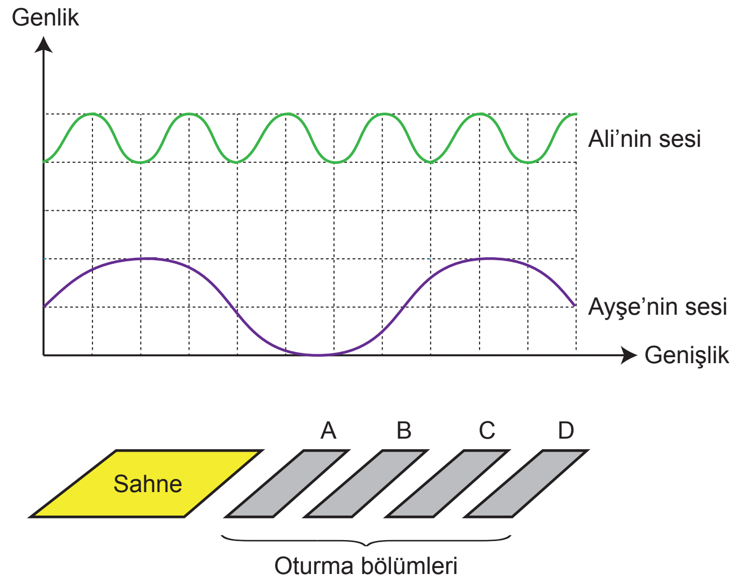

Tiyatro salonunda A sırasında oturan Nazlı hanım ile D sırasında oturan Meryem hanımın işittikleri Ali ve Ayşe'nin sesleri ile ilgili;

I. Nazlı hanım, Ali'nin sesini daha tiz duyar.

II. Meryem hanım, Ali'nin sesini daha az duymasının sebebi Ali'nin sesinin hızının küçük olmasıdır.

III. Ayşe'nin sesi daha gür duyulur.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

13. Bir yay üzerinde aynı anda oluşturulan tepe şeklindeki 2 atma, şekildeki gibi uçlarda bulunan K ve L engellerine doğru hareket etmektedir.

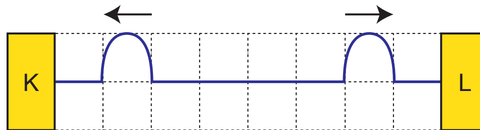

Buna göre;

I. Engellerin her ikisi sabit uçlu ise atmalar birbirini sönümleyebilir.

II. Engellerin her ikisi serbest uçlu ise atmalar üst üste biner.

III. Engellerden birisi sabit uçlu diğeri serbest uçlu ise atmalar birbirini sönümleyebilir.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

14. Dalgaların titreşim doğrultusuna ve taşıdıkları enerjiye göre sınıflandırılması tablodaki gibidir.

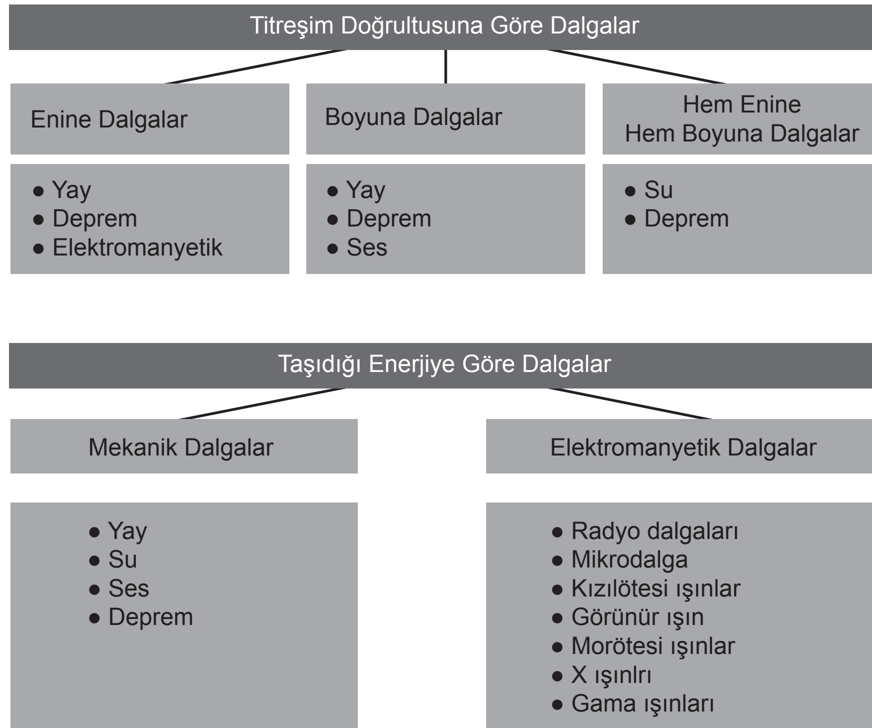

Verilen bilgilere göre yapılan çıkarımlardan hangisi yanlıştır?

A) Yay dalgaları mekanik dalgalardan olup, enine veya boyuna dalgalar şeklinde üretilebilir.

B) Su dalgaları mekanik dalgalardan olup, aynı anda hem enine hem de boyuna dalga özelliği gösterir.

C) Gama ışınları elektromanyetik dalgalardan olup, enine dalga özelliği gösterir.

D) Radyo dalgaları boyuna dalgalardan olup, katı ortamlarda ilerleyemezler.

E) Ses dalgaları boyuna dalgalardan olup, boşlukta ilerleyemezler.

15. Sesin yayılabilmesi için maddesel ortama ihtiyaç olduğundan; ses mekanik dalgalardandır. Vurma, dokunma, üfleme gibi değişik yollarla maddesel ortamda oluşturulan titreşim hareketi, çevresindeki moleküllere çarparak onlara kinetik enerji kazandırır. Kinetik enerji kazanan her molekül de titreşerek çevresindeki diğer moleküllere çarpıp zincirleme bir ses dalgası hareketinin oluşmasına neden olur.

Titreşim doğrultusu yayılma doğrultusuna paralel olduğu için ses dalgaları aynı zamanda boyuna dalgalardır.

Ses dalgalarının hızı, sabit olmayıp içinde yayıldığı ortamın esnekliğine ve yoğunluğuna göre değişir.

Genel olarak bir saniyedeki dalga sayısını ifade eden frekans, ses dalgaları için bir saniyedeki sıkışma ve gevşeme sayısı olarak tanımlanır. İnsan kulağı 20 Hz ile 20 000 Hz frekans aralığındaki sesleri algılayabilir.

Ses ile ilgili verilen bu bilgilerde hangi sorunun cevabı yoktur?

A) Ses boşlukta yayılabilir mi?

B) Ses nasıl oluşturulabilir?

C) Sesin hızı nelere bağlıdır?

D) Ses dalgaları nasıl yayılır?

E) Sesin frekansı hızını nasıl değiştirir?

16. Yer kabuğundaki çökme ve kırılmalar nedeniyle ani olarak ortaya çıkan titreşimlerin dalgalar hâlinde yayılarak geçtikleri ortamları sarsma olayına deprem denir.

Depremin büyüklüğü depremin kaynağında açığa çıkan enerjinin bir ölçüsü, şiddet ise depremin yapılar ve insanlar üzerindeki etkilerinin bir ölçüsüdür.

Verilen bilgilerden yola çıkarak depremle ilgili olarak;

I. Deprem bir dalga hareketidir.

II. Farklı merkezlerde meydana gelen aynı büyüklükteki iki depremin şiddetleri farklı olabilir.

III. Depremin büyüklüğü açığa çıkan enerjinin büyüklüğüne bağlıdır.

yapılan yorumların hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

17. Derinliği sabit bir dalga leğeninde kaynak tarafından üretilen doğrusal su dalgalarından art arda gelen 10 dalga tepesi arası uzaklık 45 cm'dir.

Buna göre, kaynağın frekansı ve su dalgalarının yayılma hızı hangisi olabilir?

	Frekans (s^{-1})	Hız (cm/s)
A)	$\frac{1}{2}$	5
B)	$\frac{3}{2}$	7
C)	$\frac{1}{2}$	10
D)	5	$\frac{1}{2}$
E)	1	5

18. Tavana sabitlenmiş sivri uçlu bir dalga kaynağı, derinliği sabit dalga leğenindeki suda periyodik dalgalar oluşturmaktadır. Dalga leğeni K ucundan hafifçe ittirilerek kaydırılıyor.

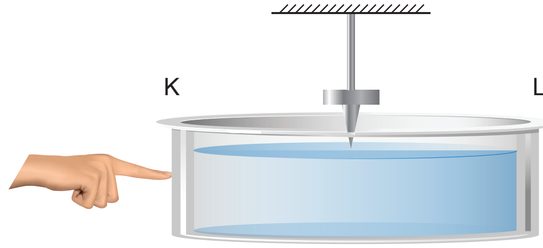

Buna göre oluşan dalgaların üstten görünümü nasıl olur?

A) K L

B) K L

C) K L

D) K L

E) K L

19. Derinliği her yerde aynı bir su birikintisinde, engele doğru yaklaşan farklı sebeplerle oluşmuş doğrusal su dalgaları şekildeki gibidir.

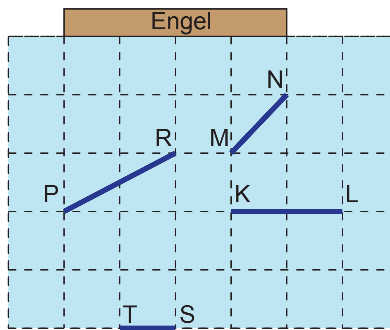

Buna göre verilen dalgalardan hangileri engelden tamamen yansır?

A) Yalnız MN
B) KL ve MN
C) PR ve TS
D) KL ve PR
E) MN ve TS

20. Derinliği sabit bir su birikintisinde bulunan çukur engel ve ona yaklaşan doğrusal su dalgası için;

I. Dalga yansıma yaptıktan sonra tekrar doğrusal su dalgası olarak geri döner.
II. Yansımadan önce ve sonra dalganın ilerleme hızı aynıdır.
III. Yansımadan sonra dalganın frekansı azalır.

yapılan yorumlardan hangileri doğrudur?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

21. Ahmet; kahvaltıda yeni doldurduğu bir bardak sıcak çayı yudumlamadan önce bardağa üflediğinde çıkan ses ile bir kaç yudum aldıktan sonra bardağa üflediğinde çıkan ses ve son yudumu içtikten sonra bardağa üflediğinde çıkan sesin birbirinden farklı olduğunu algılamıştır.

Ahmet'in kahvaltıdaki mini deneyi ile ilgili çıkardığı bilimsel sonuç verilenlerden hangisi <u>olamaz</u>?

A) Dolu bardakta titreşen madde daha fazladır.
B) Bardaklara üflendiğinde titreşen madde havadır.
C) Dolu bardağa üflediğinde çıkan sesin frekansı en fazladır.
D) Dolu bardağa üflediğinde çıkan ses daha incededir.
E) Boş bardağa üflediğinde çıkan ses daha kalındır.

22. Dalgaların hava dolu uzun boruda ilerlemesini gösteren görsel verilmiştir. Görselde sızdırmaz piston borunun ekseni boyunca sabit bir periyotla ileri geri hareket ettirildiğinde yakınındaki hava moleküllerinin sıkılaşıp ardından seyrekleştiği görülür.

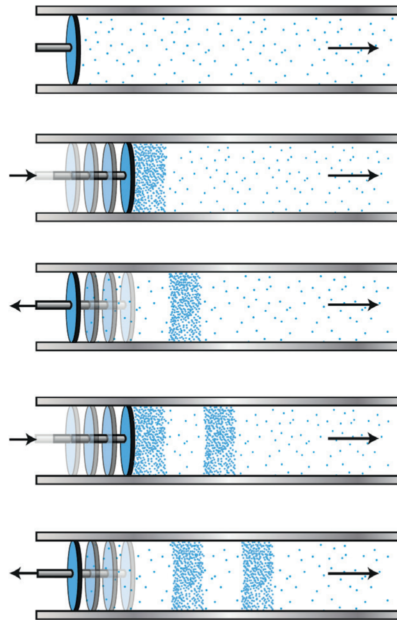

Bu oluşturulan dalga hareketi verilen dalga hareketlerinden hangisi ile benzerlik gösterir?

A) Kızılötesi ışınlar
B) Ses dalgası
C) Mikrodalga
D) Radyo dalgası
E) X-ışınları

23. Deprem kaynaklı can ve mal kayıplarını önlemeye yönelik;

I. ruhsatsız kaçak yapıların yıkılması,
II. depreme dayanıklılığı yetersiz olarak belirlenen yapılarda güçlendirme çalışmalarının yapılması,
III. çarpık ve sağlıksız şehirlerin kentsel dönüşüm ile yenilenmesi,
IV. afete hazırlık planlarının yapılması

uygulamalarından hangileri olası afet durumu için işe yarar çözümlerden olabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II, III ve IV E) I, II, III ve IV

24.

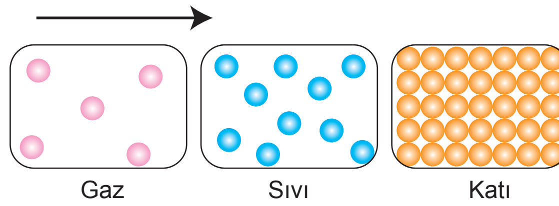

Maddesel ortamda ok işareti yönünde ilerleyen bir ses dalgası için;

I. hızı azalır,
II. hızı artar,
III. frekansı artar

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

25. İlerleme yönleri verilen atmalar saniyede 1br hızla ilerlemektedir.

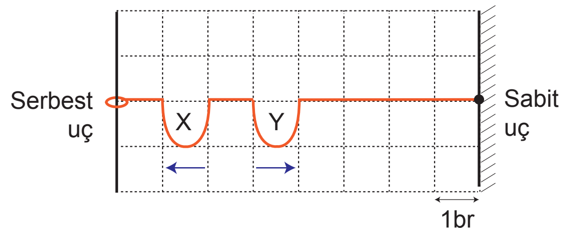

Atmalar şekildeki konumdan geçtikten kaç saniye sonra ilk kez birbirlerini sönümler?

A) 2 B) 3 C) 5 D) 7 E) 8

26. Düşey kesiti verilen dalga leğeninde doğrusal su dalgaları oluşturulmaktadır.

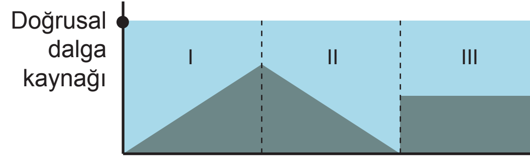

Buna göre ilerleyen dalgaların üstten görünümü hangi seçenekte doğru verilmiştir?

A) I II III

B) I II III

C) I II III

D) I II III

E) I II III

27. Verilen dalga çeşitlerinden hangisi hem enine hem boyuna dalga özelliği gösterir?

A) Elektromanyetik dalgalar
B) Love dalgası
C) Ses dalgası
D) X- ışınları
E) Rayleigh dalgası

10. SINIF FİZİK

4. Ünite

1. Bir kablonun ucuna bağlı yanmakta olan ampul düşeyle α açısı yapacak şekilde çekilip serbest bırakılıyor.

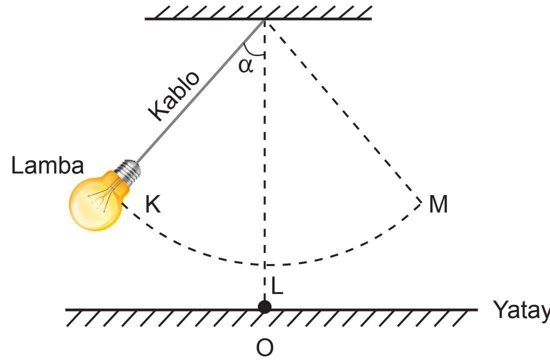

Buna göre lamba K ve M noktaları arasında salınım hareketi yaparken zemindeki O noktası çevresindeki aydınlanma için;

I. K'dan L'ye gelirken artar.

II. L'den M'ye giderken azalır

III. L noktasından geçerken en büyük olur.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

2. Seracılar ellerinde bulunan opak, saydam ve yarı saydam malzemeler ile çiçek yetiştirmek için sera yapacaklardır. Gül, lale ve karanfilin gelişme dönemlerinde ışık gereksinimleri grafikte gösterilmiştir.

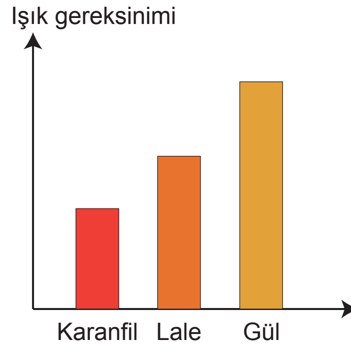

Buna göre yüksek oranda güneş ışığı kullanmayı hedefleyen seracıların gül, lale ve karanfil yetiştirirken seralarını hangi malzeme ile kaplamaları verimi arttırır?

	Gül	Lale	Karanfil
A)	Saydam	Yarı saydam	Opak
B)	Opak	Saydam	Yarı saydam
C)	Yarı saydam	Opak	Saydam
D)	Opak	Yarı saydam	Saydam
E)	Yarı saydam	Saydam	Opak

3. Noktasal ışık kaynakları kullanılarak saydam olmayan küresel cisimlerin perde üzerinde gölgeleri oluşturuluyor.

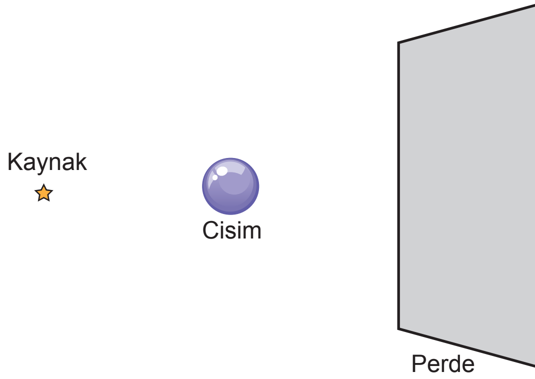

Şekil I

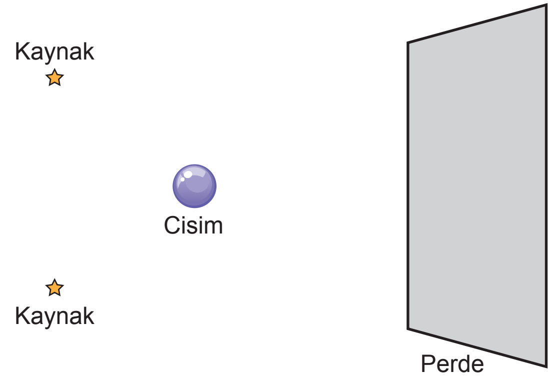

Şekil II

Buna göre;

I. Şekil I'deki perde üzerinde tam gölge oluşmuştur.
II. Şekil II'deki perde üzerinde yarı gölge oluşmuştur.
III. Şekil II'deki gölgeler eliptiktir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

4. Seralar bitkilerin yetişmesine uygun şartların sağlanması amacı ile çevre şartlarını kontrol edebilen veya düzenlenebilen cam, plastik ve fiberglas gibi ışığı geçiren materyallerle örtülü yapılardır. Seralarda domates yetiştirmek için ihtiyaç duyulan ışık şiddeti çok fazla iken, mantar yetiştirmek için gerekli ışık şiddeti çok azdır. Bu bilgilerden yararlanan öğrenciler sera düzeneklerini hazırlıyorlar.

Hazırlanan seraların üstünü kapatmak isteyen öğrenciler uygun malzemeyi bulmak için X, Y ve Z saydam maddelerini ayrı ayrı belirli ışık şiddetinde ışık düşürüyorlar. Saydam maddelerden geçen ışığın şiddeti fotometreler ile ölçülüyor ve tablodaki değerler elde ediliyor.

	Gelen ışık şiddeti (cd)	Geçen ışık şiddeti (cd)
X	250	200
Y	100	90
Z	150	40

Buna göre;

I. Domates fidesi yetiştirilmek istenen seranın üzerini kaplamak için en uygun madde Y maddesidir.
II. Mantar yetiştirmek istenen seranın üzerini kaplamak için en uygun madde Z maddesidir.
III. X maddesi Y maddesine göre daha saydam bir maddedir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

5. Trafik akışını kolaylaştırmak ve olabilecek kazaları önlemek için trafik ışığı olmayan kavşakların köşelerine tümsek aynalar konulmuştur.

Kavşaklarda tümsek ayna kullanılmasının sebebi hangisi olabilir?

A) gerçek görüntü oluşması
B) sanal görüntü oluşması
C) araçların bulunduğu yerden daha yakında görünmesi
D) araçların bulunduğu yerden daha uzakta görünmesi
E) görüş alanının büyük olması

6. Hava ortamındaki özdeş kaplara aynı miktarda su konulduktan sonra aynı özellikteki kırmızı, yeşil ve mavi çubuklar bardaklara konuyor. Bardaklar I, II ve III olarak numaralandırılıyor.

Gözlem yapan öğrenciler III. bardaktaki çubuğun en çok, I. kaptaki çubuğun ise en az kırıldığını gözlemliyor.

Buna göre I, II ve III. kaptaki çubukların rengi nedir?

	I	II	III
A)	kırmızı	yeşil	mavi
B)	mavi	yeşil	kırmızı
C)	yeşil	mavi	kırmızı
D)	kırmızı	mavi	yeşil
E)	yeşil	kırmızı	mavi

7. Mehmet, silindir şeklindeki su bardağının arkasında duran kartondaki yazının bardak su ile doldurulduğunda ters olarak okunduğunu fark etmiştir.

Şekil I

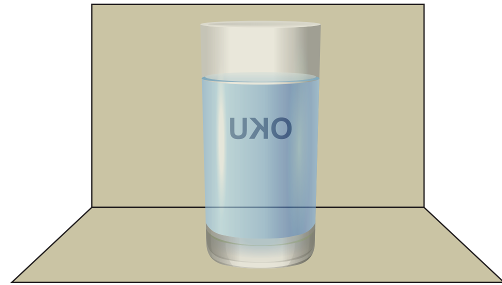
Şekil II

Bu olayın sebebi;

I. Işık farklı bir ortama girdiğinde kırılmaya uğrar.
II. Işık ortam değiştirdiğinde frekansı da değişir.
III. Işık farklı bir ortama girdiğinde doğrultusu değişir.

hangi bilgiler kullanılarak açıklanabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

8. Fizik dersi için tam yansıma olaylarını anlatan bir afiş hazırlayan öğrenciler, örnek olarak;

I. gökkuşağı,
II. serap olayı,
III. fiber optik kablo,
IV. ufuk çizgisi

olaylarına ait görselleri afişe yerleştirmişlerdir.

Verilen örneklerden hangisi bu afiş için uygun değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) Yalnız IV E) III ve IV

9. Aydınlık bir ortamda düşey kesiti verilen saydam bardağın içine metal bir para şekildeki gibi bırakılıyor.

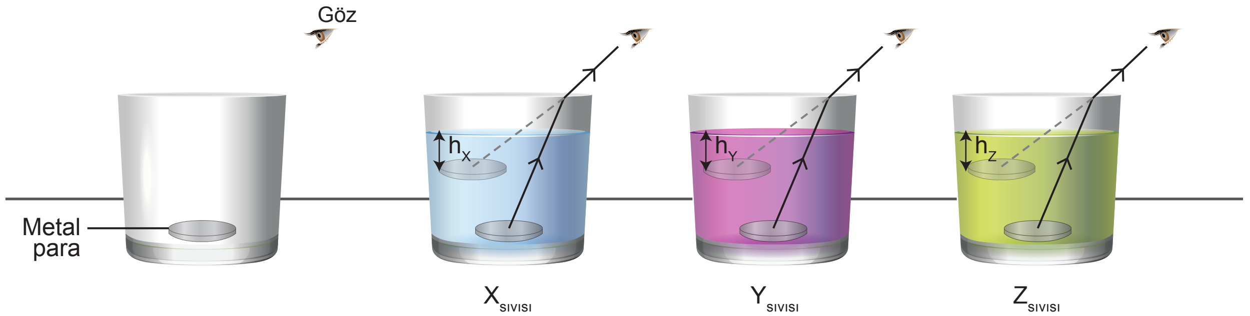

Hava ortamından bardağın içine doğru bakıldığında para olduğu yerde görünürken bardak ayrı ayrı X, Y ve Z sıvıları ile tamamen doldurulduğunda para sırasıyla h_X, h_Y ve h_Z derinlikte gözleniyor.

Metal paranın gözüktüğü derinlikler arasında $h_X > h_Y > h_Z$ ilişkisi olduğuna göre;

I. X sıvısının kırıcılık indisi Y sıvısının kırıcılık indisinden büyüktür.
II. Bardak Z sıvısı ile doluyken metal para diğer bardaktakilerden daha büyük gözükür.
III. Z sıvısının kırıcılık indisi X sıvısının kırıcılık indisinden büyüktür.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

10. Yarı saydam yapıdaki röntgen filmi X- ışınları kullanılarak pozlandırılır. Sağlık alanında kullanılan bu filmler güneşe doğru tutularak ya da ışıklı bir ekran üzerine konularak daha net okunur.

Filmi net okumak için uygulanan yöntemlerin sebebini en iyi açıklayan ifade hangisidir?

A) Yarı saydam filmler ışığı az geçirirler.
B) X- ışınları film üzerinde yapısal değişikliğe neden olur.
C) Filmin bir yüzeyindeki aydınlanma şiddeti arttırılırsa algılama daha net gerçekleşir.
D) Röntgen filminin yoğunluğu havanın yoğunluğundan daha fazladır.
E) X- ışınları görünür ışığından daha küçük dalga boyuna sahiptir.

11. Tek renkli bir ışık ışını saydam bir ortamda ilerlerken paralel yüzlü ve farklı kırıcılık indisli saydam bir ortam ile karşılaşırsa paralel kaymaya uğrar.

Bu bilgiyi doğrulamak isteyen bir öğrenci kalın ve paralel yüzlü bir camın arkasından topa bakıyor.

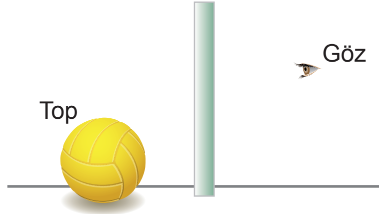

Bu gözlem sonucu öğrenci topu nasıl görür?

A) Bulunduğu yerden daha uzakta görür
B) Bulunduğu yerden daha yakında görür.
C) Bulunduğu yerde görür.
D) Topu olduğundan daha büyük görür.
E) Topu olduğundan daha küçük görür.

12. Şekilde normal, miyop ve hipermetrop gözdeki merceğin ışığı nasıl kırdığı gösterilmektedir.

Miyop ve hipermetrop göz kusurları göz küresinin eksenel olarak büyük ya da küçük olmasından kaynaklanır.

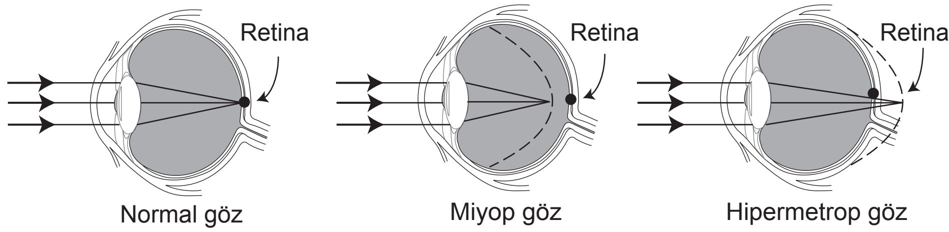

Buna göre;

I. Miyop göz önüne kırılmayı azaltmak için kalın kenarlı mercek,
II. Hipermetrop göz önüne kırılmayı artırmak için ince kenarlı mercek,
III. Miyop göz önüne kırılmayı artırmak için ince kenarlı mercek

kullanılarak hangilerinde görme kusuru düzeltilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

13. Bir cisim üzerine ışık düşürüldüğünde kendi renklerinde olanları yansıtır. Cisimden gözümüze hangi renkte ışık gelirse göz cismi o renk olarak algılar.

Mağazadan siyah renkte gördüğü bir pantolonu alan Osman, evde pantolonu giydiğinde yeşil renkli olduğunu gözlemliyor.

Buna göre Osman'ın pantolonu aldığı mağazadaki ve kendi evindeki aydınlanma için kullanılan ışık renkleri hangisi gibi olabilir?

	Mağaza	Ev
A)	kırmızı	sarı
B)	mavi	sarı
C)	magenta	mavi
D)	yeşil	sarı
E)	kırmızı	mavi

14. Ali, kırmızı sokak lambasının altındaki otobüs durağında otobüs beklemektedir. Otobüsün ön camında bulunan levhanın üzerindeki rakamları okuyamamaktadır.

Buna göre;

I. Levha kırmızı, rakamlar sarı renktedir.
II. Levha mavi, rakamlar yeşil renktedir.
III. Levha siyah, rakamlar mavi renktedir.

hangileri olabilir?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

15. Karanlık bir odada, siyah bir kumaş parçası üzerinde; kırmızı renkli domates, yeşil renkli marul ve sarı renkli limon durmaktadır.

Farklı renk ışık veren lambalar kullanılarak siyah kumaş aydınlatılıyor.

Buna göre tek başına açılan lamba için;

I. Magenta renkte ışık yayıyorsa marul ve limon görülebilir.
II. Cyan renkte ışık yayıyorsa marul görülebilir.
III. Sarı renkte ışık yayıyorsa domates ve limon görülebilir.

verilen durumlardan hangileri gerçekleşir?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

16. Eşit kare bölmeli düzlemde krokisi verilen karanlık bir odada bulunan Defne elindeki el feneri ile odayı aydınlatmak istiyor.

Odaya yerleştirilen düzlem, çukur ve tümsek aynalar şekildeki gibidir. (Çukur ve tümsek aynaların yarıçapları eşit ve 2 birim kadardır.)

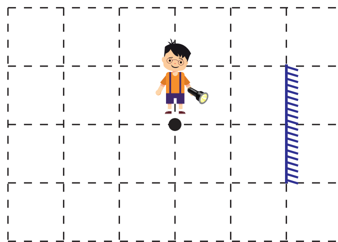
Düzlem ayna

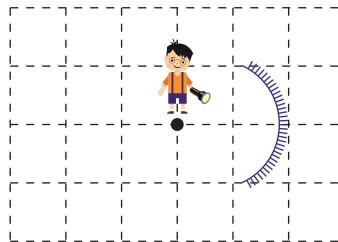
Çukur ayna

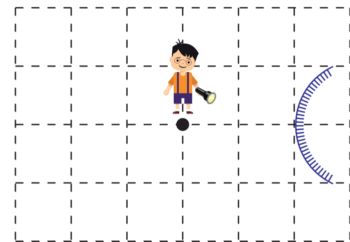
Tümsek ayna

Düzlem ayna kullanıldığında odadaki aydınlık bölge $A_{düzlem}$, çukur aynada $A_{çukur}$ ve tümsek aynada ise $A_{tümsek}$ olduğuna göre; bunlar arasındaki ilişki nedir?

A) $A_{düzlem} = A_{tümsek} = A_{çukur}$
B) $A_{tümsek} > A_{düzlem} > A_{çukur}$
C) $A_{düzlem} > A_{tümsek} > A_{çukur}$
D) $A_{çukur} = A_{tümsek} > A_{düzlem}$
E) $A_{tümsek} > A_{düzlem} = A_{çukur}$

17. Yeşil yapraklı bitkiler fotosentez sırasında üzerlerine düşen ışığı soğurur, topraktan aldığı su ve karbondioksiti kullanarak oksijen üretir. Bitkinin üzerine düşen ışığın rengi fotosentez hızını etkilemektedir. Mor ve kırmızı ışıkta fotosentez hızı daha yüksek iken; yeşil ışık altında fotosentez hızı daha azdır.

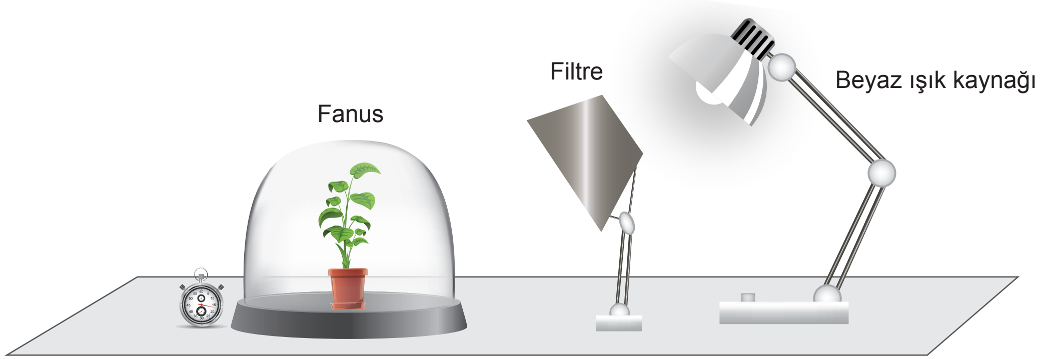

Bu bilgilere sahip bir grup öğrenci beyaz ışık yayan bir kaynağın önüne X, Y ve Z ile kodlanmış ; kırmızı, yeşil ve mor renkli filtreleri ayrı ayrı koyuyor ve yeşil yapraklı bitki eşit süre aydınlatarak fanus içerisinde biriken oksijen miktarını ölçüyor.

	Oksijen miktarı (cm^3)
X	50
Y	150
Z	125

Buna göre;

I. X filtresi yeşil renklidir.

II. Y filtresi kırmızı renklidir.

III. Z filtresi mor renklidir.

yargılarından hangileri doğru olabilir?

A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

18. Eşit kare bölmeli düzlemde verilen; kesişen iki düzlem ayna önüne yerleştirilen kalemin aynalarda görüntüsü oluşuyor.

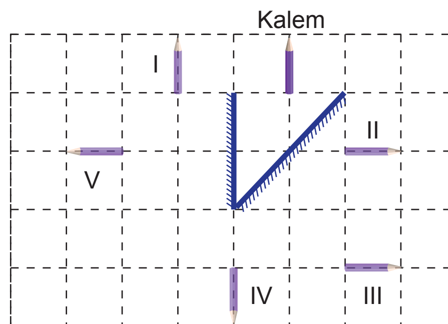

Buna göre verilen görüntülerden hangisi kaleme ait <u>olamaz</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

19. Eşit kare bölmeli düzlemde krokisi verilen bir kafede birbirinden uzak masalarda oturan müşterilerin konumları şekildeki gibi verilmiştir.

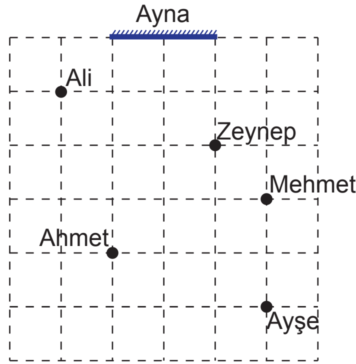

Müşterilerden hangisi aynaya baktığında kafenin içinde en büyük alanı görebilir?

A) Ali B) Zeynep C) Mehmet D) Ahmet E) Ayşe

20. Eşit kare bölmeli düzlemde verilen odak uzaklığı 2 birim olan ince kenarlı merceğin önüne bir kalem yerleştiriliyor.

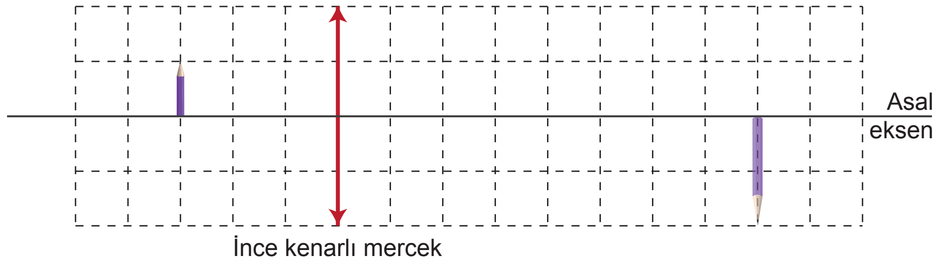

Kalemin son görüntüsü verilen şekildeki sistemde, özelliği bilinmeyen başka bir optik cisim daha bulunmaktadır.

Buna göre sistemdeki diğer optik cisim için;

I. Merceğe 7 birim uzaklıkta bir düzlem ayna bulunabilir.

II. Merceğe 1 birim uzaklıkta özdeş bir ince kenarlı mercek bulunabilir.

III. Merceğe 10 birim uzaklıkta odak uzaklığı merceğe eşit bir tümsek ayna bulunabilir.

yapılan yorumlardan hangileri doğru olur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

21. Yatay düzlemde bulunan şekildeki prizmaya; yataya paralel gönderilen ışın prizmayı yine yataya paralel olacak şekilde terk ediyor.

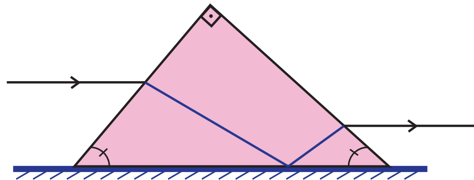

Hava ortamında bulunan prizma için sınır açısı değeri hangisi olamaz?

A) 45 B) 44 C) 43 D) 42 E) 41

22. Akıllı tahta önünde sunumlarını düzenleyen Nur Öğretmen, bir yandan da kitaptan soru çözen öğrencilerine tahta ekranı yardımıyla izlemekteydi. Ahmet'in telefonla oynadığını görüp soruları çözmesini söylediğinde Ahmet çok şaşırıp "hocam arkanız bize dönükken beni nasıl gördünüz" dedi.

Buna göre sınıfta gerçekleşen bu olay;

I. aydınlanma,
II. yansıma,
III. kırılma,
IV. düzlem ayna

optik konularından hangileri ile ilgilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

23. Çok kırıcı ortamda normale sınır açısından daha büyük bir açıyla gelen ışınlar az kırıcı ortama geçemediği gibi, aynı ortamda yansıma kanunlarına göre yansır. Bu olaya tam yansıma denir.

I.

Kalemin su dolu bardakta kırık görünmesi

II.

Gökkuşağı

III.

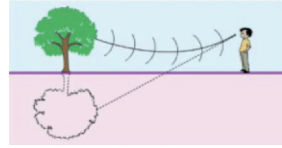

Serap olayı

IV.

Sıcak günlerde asfaltın ıslak görünmesi

Buna göre verilen olaylardan hangileri tam yansımaya örnektir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I, II ve III E) II, III ve IV

24. İnci karanlık odasında mum yakıp dinleniyorken masanın üzerinde duran kalemliğin duvarın üzerinde karanlık bir bölge oluşturduğunu fark etti. Bir mum daha yaktığında bu karanlık bölgenin biraz daha koyulaştığını gördü. Aynı durumu masa lambasını kullanarak tekrarladığında duvardaki karanlık bölgenin daha da netleştiğini yakaladı.

İnci gerçekleştirdiği bu olayda;

I. aydınlanma,
II. ışık şiddeti,
III. gölge,
IV. ışık akısı

fiziksel büyüklüklerin hangilerinden bahsediyor olabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I, II ve III E) I,II, III ve IV

25. Üzerinde paralel bağlı 3 adet duyu bulunan düzenek diğer ucuna beyaz bir kâğıdın sabitlendiği masaya şekildeki gibi yerleştiriliyor.

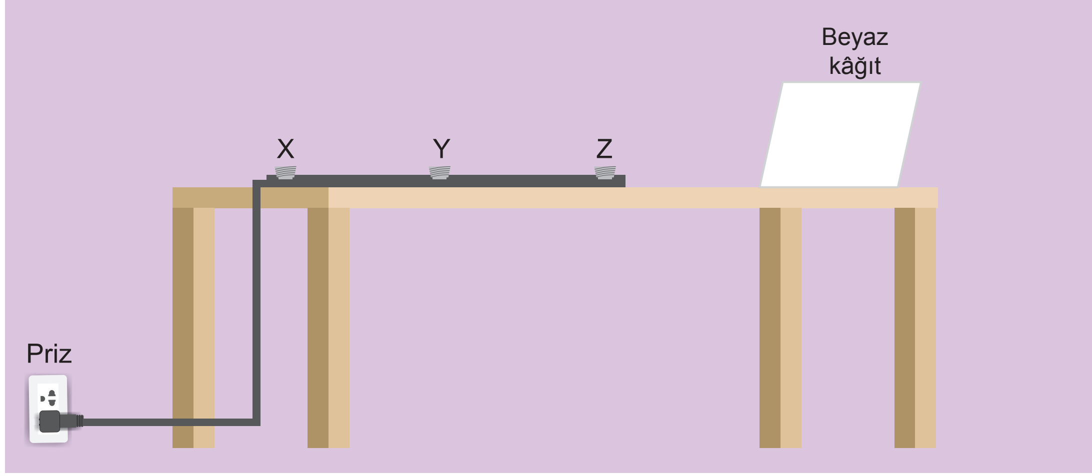

25 watt ve 100 wattlık 2 ampul duyulara ayrı ayrı takılarak beyaz kâğıt üzerinde oluşan aydınlanmalar inceleniyor.

Buna göre;

I. Beyaz kâğıt üzerindeki aydınlanmanın en az olduğu durum 25 watt'lık ampulün X duyusuna bağlanması ile oluşur.

II. Beyaz kâğıt üzerindeki aydınlanmanın en fazla olduğu durum 100 wattlık ampulün Z duyusuna bağlanması ile oluşur.

III. Y duyusuna bağlanan 100 watt'lık ampul, Y duyusuna bağlanan 25 watt'lık ampule göre beyaz kâğıt üzerinde daha fazla aydınlanmaya sebep olur.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

26. Eşit derecelendirilmiş optik daire üzerine, çapa dik olacak şekilde, merkezi ortalayarak yerleştirilmiş alüminyum folyo şekildeki gibidir.

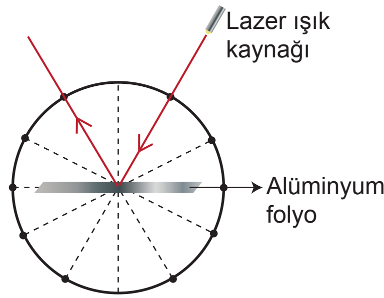

Sabitlenmiş lazer ışık kaynağı çalıştırıldığında ışığın şekildeki gibi doğrultu değiştirdiği gözleniyor.

Buna göre;

I. Alüminyum folyo yansıtıcı bir yüzeydir.

II. Yansıma açısı 30°dir.

III. Alüminyum folyo saat yönünde 30° döndürülürse yansıyan ışık doğrultu değiştirmez.

yapılan yorumlardan hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

27. Noktalar arası uzaklığın eşit olduğu bir doğru üzerine yerleştirilen tümsek ayna ve önüne konulan özdeş X, Y ve Z cisimlerinin konumları şekildeki gibidir.

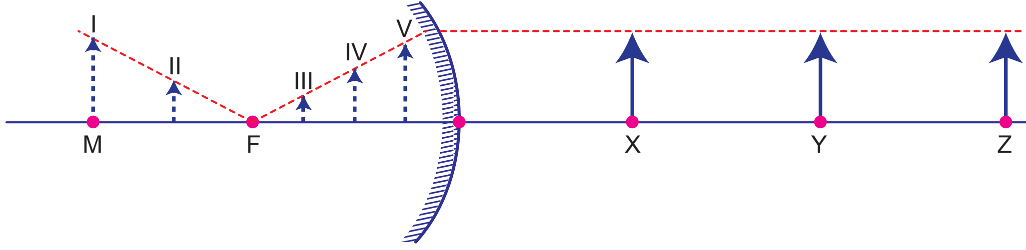

X, Y ve Z cisimlerinin tümsek aynada gösterilen I, II, III, IV ve V görüntüleri için;

K	Boyu en küçük olan görüntü Z cisminin görüntüsüdür.
L	Y cisminin görüntüsü I numaralı görüntü olabilir.
M	Z cisminin görüntüsü III numaralı görüntü olabilir.
N	I ve II numaralı görüntülerin oluşma imkanı yoktur.
O	Z cisminin görüntüsü II numaralı görüntü olabilir.
P	Aynaya en uzak olan görüntü Y cisminin görüntüsüdür.

yorumlarından doğru ve yanlış olanlar hangileridir?

	DOĞRU	YANLIŞ
A)	L-O-P	K-M-N
B)	K-L-M	N-O-P
C)	K-M-N	L-O-P
D)	K-M-N-P	L-O
E)	L-M-O-P	N-K

28. Beyaz ışığı oluşturan renk karışımı şekildeki gibidir.

Karışımları beyaz rengi veren ışık çiftlerine tamamlayıcı renk denir.

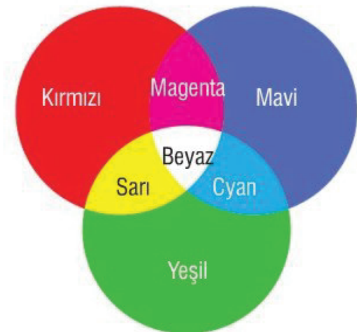

Buna göre;

I. sarı-mavi,
II. yeşil-magenta,
III. yeşil-Cyan,
IV. kırmızı-mavi

hangilerinde tamamlayıcı renk çifti yanlış verilmiştir?

A) Yalnız III B) I ve IV C) II ve III D) III ve IV E) II, III ve IV

29. Cam prizmaya şekildeki gibi gönderilen magenta ışık, cam prizmadan renklerine ayrılarak sistemi terk ediyor.

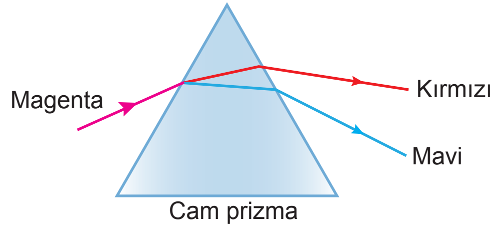

Buna göre yapılan yorumlardan hangisi doğrudur?

A) Magenta ve kırmızı ışığın havadaki hızları aynı büyüklüktedir.
B) Kırmızı ve mavi ışığın prizma içindeki ilerleme hızları aynı büyüklüktedir.
C) Kırmızı ve mavi ışığın frekansları aynı büyüklüktedir.
D) Magenta ve mavi ışığın dalga boyları aynı büyüklüktedir.
E) Kırmızı ve mavi ışığın cama göre kırılma indisleri aynı büyüklüktedir.

30. Noktasal ışık kaynağı tam merkezinde karesel boşluk bulunan dairesel metal plakaya şekildeki gibi tutuluyor ve perde üzerinde oluşan desen inceleniyor.

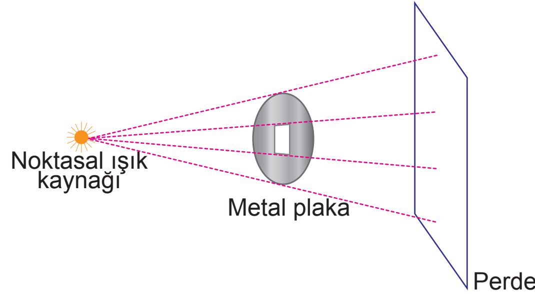

Buna göre;

I. Perde üzerinde oluşan gölgenin ortasında karesel aydınlık bölge bulunur.
II. Işık kaynağı metal plaka yaklaştırılırsa aydınlık bölge daha parlak gözlenir.
III. Metal plaka ışık kaynağına yaklaştırılırsa gölgenin alanı artar.
IV. Metal plaka perdeye yaklaştırılırsa aydınlık bölgenin parlaklığı değişmez.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV D) I, II ve III E) I, II, III ve IV

31. Cam küreye lazer ışıkları şekildeki gibi tutuluyor.

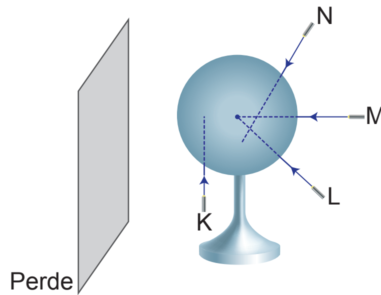

Hangi kaynaktan çıkan ışınlar yeterince uzun olan perdenin üzerine düşebilir?

A) Yalnız M B) L ve M C) K ve M D) L, M ve N E) K, L, M ve N

32. K, L ve M noktasal ışık kaynakları çok küçük metal bardaklar ile yatay eksende şekildeki gibi kapatılmıştır.

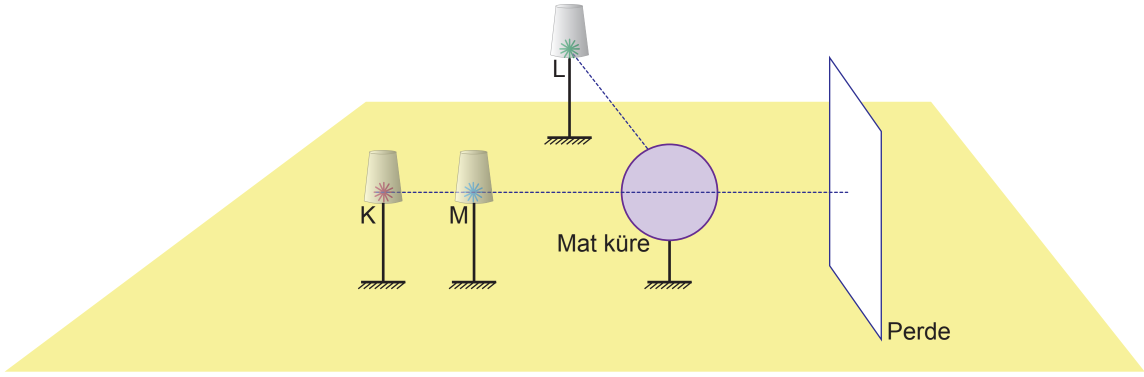

I. Durum: Sadece K'nın üzerindeki bardak kaldırılıyor.
II. Durum: K ve M'nin üzerindeki bardaklar kaldırılıyor.
III. Durum: Sadece M'nin üzerindeki bardak kaldırılıyor.
IV. Durum: L ve M'nin üzerindeki bardaklar kaldırılıyor.

Yapılan deneydeki verilen durumlarda perde üzerinde oluşan gölgeler için yapılan yorumlardan hangisi yanlıştır?

A) I. ve III. durumda sadece tam gölge oluşur.
B) II. durumda tam gölge dairesel şekildedir.
C) II. durumda tam gölgenin ortasında yarı gölge oluşur.
D) IV. durumda perde üzerinde iki ayrı yarı gölge oluşur.
E) I. durumda oluşan gölgenin alanı III.durumda oluşan gölgenin alanından küçüktür.

33. Saydam X cismine düzlem ayna yapıştırılarak şekildeki optik düzenek oluşturuluyor.

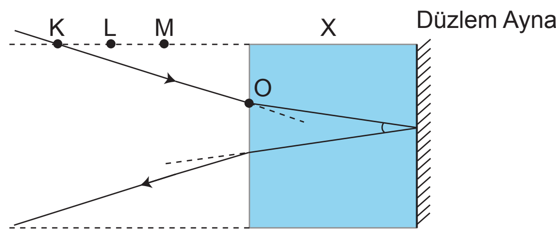

K noktasından X cismi üzerindeki O noktasına gönderilen ışın sistemi şekildeki gibi terk ettiğine göre yapılan yorumlardan hangisi yanlıştır?

A) X cisminin kırıcılık indisi havanın kırıcılık indisinden büyüktür.
B) Yansıma olayı ortamın kırıcılık indisinden etkilenmez.
C) Işın M noktasından O noktasına doğru gönderilirse X cismine girişte daha fazla kırılmaya uğrar.
D) L noktasından O noktasına doğru gönderilen ışının düzlem aynadaki yansıma açısı K noktasından gönderilen ışının yansıma açısından büyüktür.
E) X cisminin kırıcılık indisi arttırılırsa K noktasından O noktasına gönderilen ışının düzlem aynadaki yansıma açısı artar.

10. SINIF FİZİK

Karma Test

1. Özdeş dirençlerle kurulu devredeki pil bir süre sonra bitmektedir. X, Y ve Z noktalarına ampermetre veya voltmetre bağlanabilmektedir.

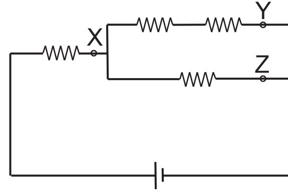

Pil;

- Sadece X noktasına ampermetre bağlanırsa t_1
- X noktasına ampermetre Z noktasına voltmetre bağlanırsa t_2
- Sadece Y noktasına voltmetre bağlanırsa t_3
- X ve Y noktalarına ampermetre bağlanırsa t_4

sürede bitmektedir.

Buna göre süreler arasındaki ilişki nedir?

A) $t_1>t_2>t_3>t_4$ B) $t_1>t_3>t_2>t_4$ C) $t_1=t_2=t_3=t_4$ D) $t_2>t_3>t_1=t_4$ E) $t_1>t_2>t_3=t_4$

2. Yüklü ve iletken X ve Y kürelerine bağlı iletken teller küçük bir lambanın metal kısmına dokundurulduğunda lamba kısa bir süre ışık veriyor.

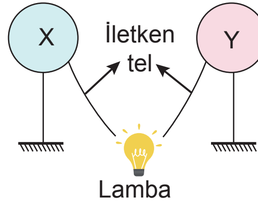

Buna göre;

I. Lamba üzerinde elektrik akımı oluşmuştur.
II. X ve Y kürelerinin elektriksel potansiyelleri farklıdır.
III. X ve Y küreleri zıt cins yükle yüklüdür.

yargılarından hangileri kesinlikle doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

3. 0°C'deki eşit miktarda sular; ödeş X, Y ve Z kaplarında özdeş ısıtıcılar kullanılarak farklı yerlerde ısıtılıyor.

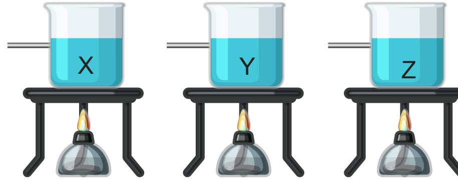

Kaplardaki suların kaynaması için gereken süreler $t_X>t_Y>t_Z$ olduğuna göre;

I. X kabının bulunduğu ortamın rakımı en fazladır.
II. Z kabının bulunduğu ortamın açık hava basıncı en düşüktür.
III. Y kabındaki suyun kaynama sıcaklığı X kabındaki suyun kaynama sıcaklığından fazladır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III

4. Direnç, ideal ampermetre ve voltmetre ile gerilim kaynağı kullanılarak oluşturulan elektrik devresinde, voltmetre ve ampermetrede okunan değerlere ait grafik şekildeki gibidir.

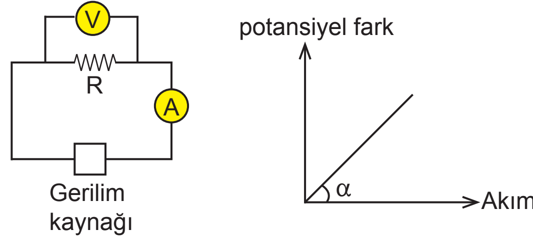

Buna göre grafikteki α açısını arttırmak için hangisi yapılabilir?

A) Gerilim kaynağının sağladığı potansiyel farkı azaltmak
B) Gerilim kaynağının yanına bir ampermetre daha eklemek
C) Dirence paralel başka bir direnç daha eklemek
D) Gerilim kaynağının iki ucuna bir voltmetre daha eklemek
E) Dirence seri başka bir direnç daha eklemek

5. İçinde bir miktar gaz bulunan balon, içerisinde sıvı bulunan U borusunun bir ucuna şekildeki gibi takılıyor.

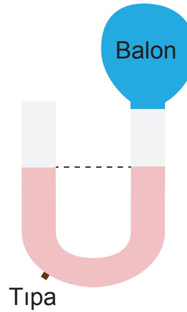

Buna göre verilen ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Balonun içindeki gazın basıncı açık hava basıncına eşittir.
B) Açık olan kısımdan boruya aynı sıvıdan eklenirse balon giderek şişer.
C) Tıpa çıkarılıp bir miktar sıvı akışı sağlanırsa balonun hacmi azalır.
D) Açık olan kısımdan boruya aynı sıvıdan eklenirse sıvı seviyeleri eşit olur.
E) Tıpa çıkarılıp bir miktar sıvı akışı sağlanırsa balonun içindeki gazın basıncı açık hava basıncından küçük olur.

6. Alman bilim insanı Otto Van Guericke ‘nin 1654 yılında Magdeburg kentinde yaptığı deney gösterisi resmedilmiştir.

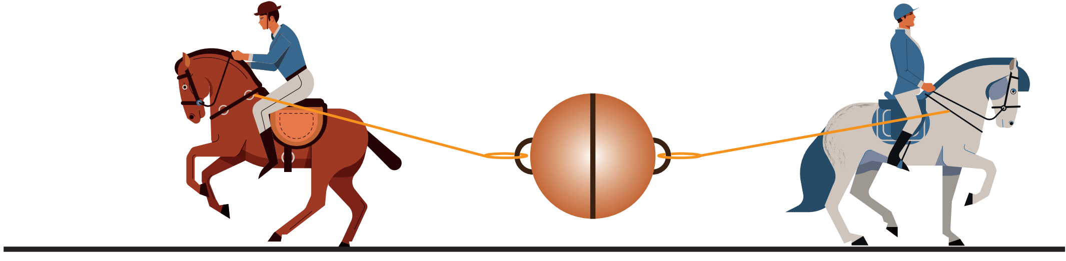

Bu gösteride havası tamamen boşaltılmış iki yarım küre tutamaçlarından atlara bağlanıp zıt yönlerde çekilir ve atların tüm çabasına rağmen yarım küreler birbirinden ayrılmaz. (Yarım küreleri birbirine sabitleyen başka bir aksam bulunmamaktadır.)

Yarım kürelerin ayrılamama nedenini açıklamak için;

I. yarım kürelerin iç ve dış yüzeylerine etki eden basıncın farklı olması,

II. atların uyguladığı kuvvetlerin etki tepki kuvvet çifti olması,

III. tutamaçlara bağlanan iplerdeki gerilmelerin eşit olması

ifadelerinden hangileri fiziksel anlamda geçerlidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

7. Saf su içerisine bırakılan özdeş küplerin alt ve üst yüzeylerine etki eden sıvı basınç kuvvetleri $\vec{F}_1$, $\vec{F}_2$, $\vec{F}_3$ ve $\vec{F}_4$'dür.

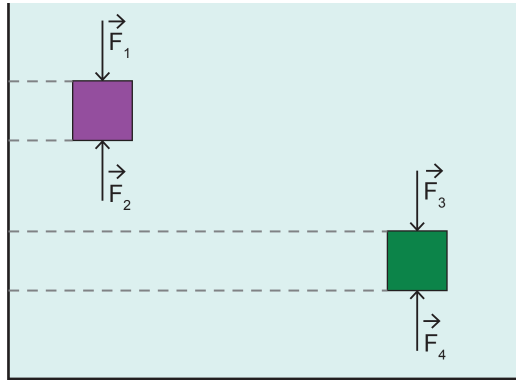

Buna göre kuvvetlerin büyüklükleri ile ilgili yapılan yorumlardan hangisi yanlıştır?

A) En büyük kuvvet $\vec{F}_4$'dür.

B) $\vec{F}_3$ kuvveti $\vec{F}_2$ kuvvetinden büyüktür.

C) $\vec{F}_4$ kuvveti küpün ağırlığından büyüktür.

D) $\vec{F}_2$ ile $\vec{F}_1$kuvvetleri arasındaki fark $\vec{F}_4$ ile $\vec{F}_3$ kuvvetleri arasındaki farka eşittir.

E) $\vec{F}_4$ ile $\vec{F}_1$ kuvvetleri arasındaki fark toplam kaldırma kuvvetine eşittir.

8. Yandan görünümü şekildeki gibi olan, tabanında tahta parçası bulunan dalga leğeni su ile dolduruluyor ve bir cetvel yardımıyla tam orta hizadan doğrusal su dalgaları oluşturuluyor.

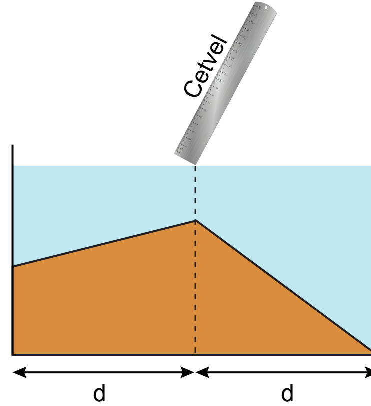

Buna göre iki uca ilerleyen dalgalar için;

I. Dalga boyları giderek artar.

II. Kap yüzeyine çarpma hızları farklıdır.

III. Kap yüzeyine ulaşma süreleri farklıdır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

9. İç direnci önemsiz üreteç, ideal ampermetre ve voltmetre kullanılarak oluşturulan elektrik devresine 12, 6 ve 3 Ω'luk dirençler şekildeki gibi bağlanıyor.

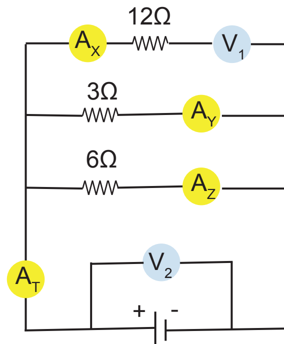

Devre hakkında yapılan yorumlardan hangisi yanlıştır?

A) V_1 ve V_2 voltmetrelerinde okunan değerler birbirine eşittir.
B) A_Y ampermetresinde okunan değer, A_Z ampermetresinde okunan değerin iki katı kadardır.
C) A_T ampermetresinde okunan değer A_Z ampermetresinde okunan değerin üç katı kadardır.
D) V_2 voltmetresinde okunan değer A_X ampermetresinde okunan değerin 12 katı kadardır.
E) V_1 voltmetresinde okunan değer A_Y ampermetresinde okunan değerin iki katı kadardır.

10. Çukur ve tümsek aynalarla kurulu sisteme gönderilen I ışını çukur aynada yansıdıktan sonra kendi üzerinden geri dönüyor.

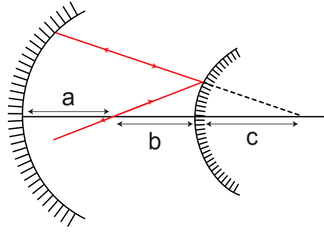

Buna göre;

I. Tümsek aynanın odak uzaklığı c uzunluğundan fazladır.
II. Çukur aynanın merkez uzaklığı a, b ve c uzunluklarının toplamına eşittir.
III. a uzunluğu b uzunluğundan fazladır.
IV. b uzunluğu c uzunluğundan fazladır.

ifadelerinden hangileri <u>kesinlikle</u> doğrudur?

A) I ve II B) II ve III C) I, II ve III D) I, II ve IV E) I, II, III ve IV

11. Aynı boydaki X, Y ve Z cisimleri odağı F olan ince kenarlı merceğin önüne şekildeki gibi yerleştiriliyor.

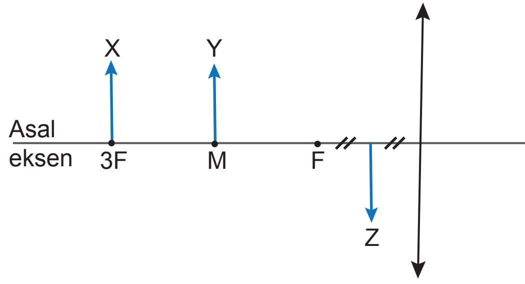

Buna göre cisimlerin mercekte oluşan görüntülerinin boyları arasındaki ilişki nedir?

A) $h_X > h_Y > h_Z$ B) $h_Z = h_Y > h_X$ C) $h_Z > h_Y > h_X$ D) $h_Y = h_Z > h_X$ E) $h_X = h_Y = h_Z$

12. Kullanım amacına ve yerine göre ampuller günlük hayatta çok sık kullanılan aydınlatma aracıdır. Tabloda üç çeşit ampul için bazı değerler verilmiştir.

AYNI IŞIKTA NE KADAR ÖDERİM?	Klasik ampul	Tasarruflu ampul	LED ampul
Watt (Kullanılan güç)	60w	13w	9w
Lümen (Işık)	710	823	806
Ömür (saat)	1000	10.000	25.000
Fiyat (TL)	3	6	9
1 yıllık tüketim (TL)	124.18	26.91	18.63
3 yıllık tüketim (TL)	372.54	80.72	55.88
5 yıllık tüketim (TL)	620.89	134.53	93.13

Not: Tüketim tutarı, her gün 10 saat kullanıma göre 1 ampül için hesaplandı.

Buna göre ampuller ile ilgili;

I. Tasarruflu ampul en parlak yanandır.
II. Kullanılan güç ile ampul ömrü ters orantılıdır.
III. Elektrik enerjisinien az tüketen Led ampuldür.

yapılan yorumlardan hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

13. Tümsek aynaya gönderilen I ışının izlediği yol şekildeki gibidir.

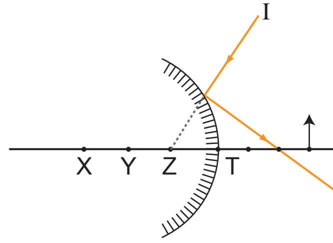

Asal eksen üzerinde duran cismin görüntüsü ile ilgili;

I. Sanaldır.

II. Kendisinden büyüktür.

III. Y-T arasındadır.

IV. X-Y arasındadır.

ifadelerinden hangileri doğrudur? (Noktalar arası uzaklıklar eşittir.)

A) Yalnız I B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III E) I, II ve IV

14. Görselde iletken tel, pusula, anahtar, reosta ve özdeş pillerle şekildeki düzenek oluşturulmuştur.

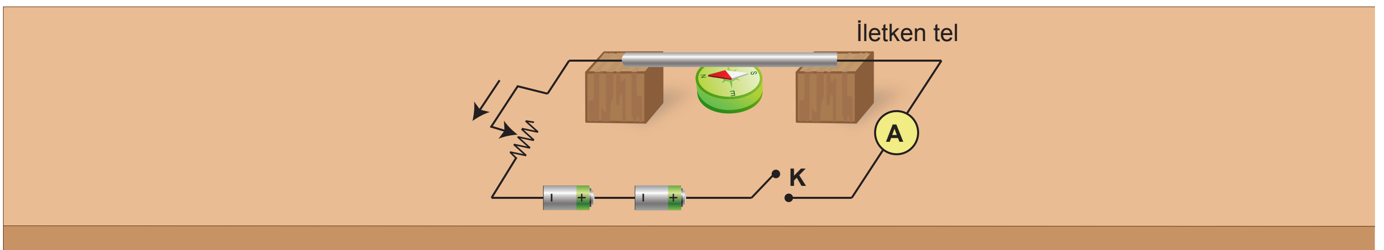

Düzenekteki anahtar kapatıldığında;

I. Ampermetreden akım geçmeye başlar.

II. Pusula iğnesinin N ucu saat ekseni yönünde sapar.

III. Reosta ok yönünde hareket ettirilirse telin çevresindeki manyetik alan artar.

olaylarından hangileri gerçekleşir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

15. Görseldeki uçak ve otomobilin harekete geçerken çıkardığı seslere ait dalga grafikleri şekildeki gibi çizilmiştir.

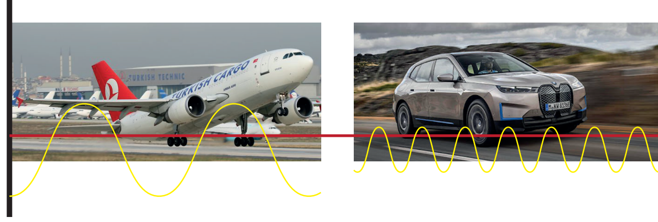

Buna göre;

I. Otomobilin harekete geçerken çıkardığı ses daha incedir.

II. Uçağın havalanırken çıkardığı sesin şiddeti daha fazladır.

III. Otomobilin harekete geçerken çıkardığı sesin yüksekliği daha fazladır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I,II ve III

16. X, Y ve Z optik aletlerinin bulunduğu sisteme gelen I ışınının izlediği yol şekildeki gibidir.

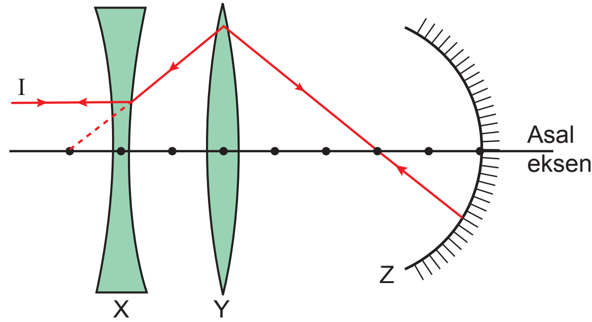

Buna göre odak uzunlukları f_X, f_Y ve f_Z arasındaki ilişki nedir?

A) $f_X = f_Y = f_Z$ B) $f_X > f_Y > f_Z$ C) $f_Y > f_X = f_Z$ D) $f_Y > f_Z > f_X$ E) $f_Z > f_Y > f_X$

17. Denizde yüzen bir kişi denizin yüzeyinde bulduğu içi boş olan pet şişeyi deniz seviyesinden daha derinlere götürdükçe pet şişenin şeklinin bozulduğunu ve büzülmeye uğradığını görüyor.

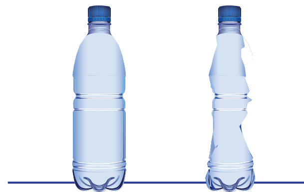

Bunun nedeni;

I. pet şişenin içi ve dışında basınç farkı oluşması,

II. derinlere inildikçe basıncın azalması,

III. derinlere inildikçe basıncın artması

ifadelerinden hangileri olabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

18. Şekildeki dalga leğeninde belirli bir yükseklikte su vardır. Noktasal dalga kaynağı belirli periyotta dalga leğenindeki suya batırılarak dairesel su dalgaları oluşturulmaktadır.

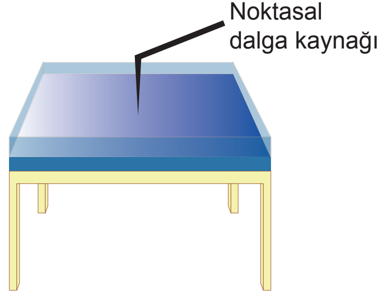

Buna göre;

I. Dalga leğenine su eklenirse oluşan dairesel dalgalar dalga leğeninin kenarına daha erken çarpar.

II. Dalga leğeninden bir miktar su alınırsa oluşan dairesel su dalgalarının dalga boyu artar.

III. Noktasal dalga kaynağının dalga leğenindeki suya batma miktarı azaltılırsa oluşan dairesel dalgaların hızı azalır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

19. Anahtar, özdeş lamba ve özdeş pillerle şekildeki devreler kurulmuştur.

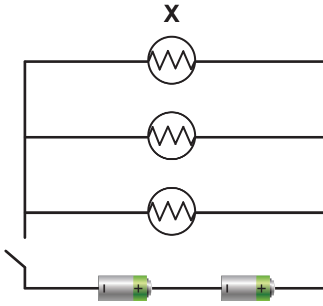

Şekil I

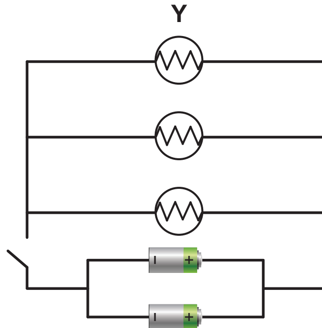

Şekil II

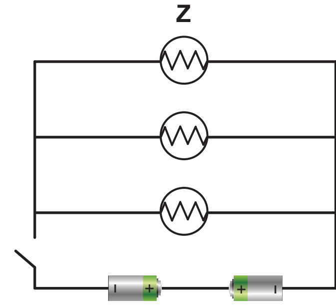

Şekil III

Buna göre anahtarlar aynı anda kapatıldığında;

I. X lambası Y lambasına göre daha önce söner.

II. Z lambası yanmaz.

III. Şekil II'deki piller üzerinden geçen akım en az olur.

olaylarından hangileri gerçekleşir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

20. Verilen kelimelerden hangisinin düzlem aynadaki görüntüsü kelime ile aynı şekilde görünür?

A) KEKİK B) UMUT C) BABA D) HOCA E) BEBEK

FİZİK
CEVAP ANAHTARI

3. Ünite	4. Ünite	4. Ünite	Karma Test
1. D	1. E	31. D	1. D
2. B	2. A	32. C	2. D
3. B	3. E	33. E	3. A
4. E	4. C		4. E
5. A	5. E		5. E
6. E	6. A		6. A
7. E	7. C		7. E
8. C	8. D		8. E
9. B	9. D		9. D
10. A	10. C		10. D
11. A	11. B		11. B
12. C	12. D		12. E
13. D	13. B		13. B
14. D	14. E		14. C
15. E	15. D		15. E
16. E	16. B		16. C
17. E	17. E		17. E
18. A	18. D		18. A
19. E	19. B		19. E
20. A	20. A		20. E
21. A	21. A		
22. B	22. D		
23. E	23. E		
24. B	24. E		
25. D	25. E		
26. A	26. E		
27. E	27. C		
	28. D		
	29. A		
	30. E		

10. SINIF KİMYA

2. Ünite

1. Kolloid karışımlardan ışın demeti geçerken ışınlar saçılır, fakat çözeltiden ışın demeti geçerken ışınlar saçılmaz.

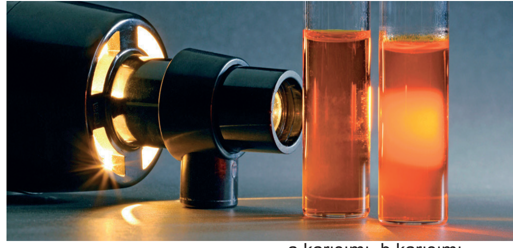

a karışımı b karışımı

Görsele göre,

I. a karışımı çözeltidir.

II. Her iki karışım bekletildiğinde dağılan parçacıklar dibe çökmez.

III. b homojen görünümlü heterojen karışımdır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

2. Tabloda homojen ve heterojen karışımlara örnekler verilmiştir.

Karışım	Homojen	Heterojen
Maden suyu	✓	
Türk kahvesi		✓
Çelik	✓	
Süt		✓
Temiz hava	✓	
Ayran		✓

Tabloya göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Maden suyu çözeltidir.

B) Türk kahvesi ile ayran sıvı-sıvı heterojen karışımlardır.

C) Süt homojen görünümlü karışımdır.

D) Temiz havanın bütün bileşenleri gazdır.

E) Çelik tencerenin bileşimi ve özellikleri her tarafında aynıdır.

3. Şekildeki kaplara belirtilen maddelerden ilave edilerek karışımlar oluşturuluyor.

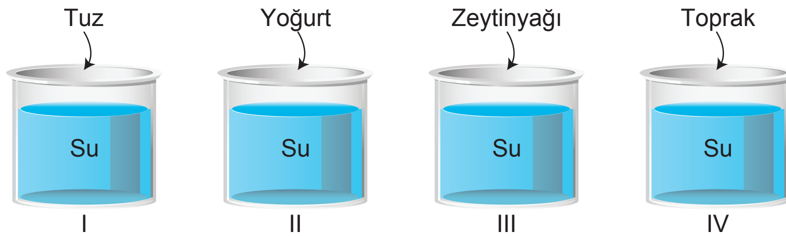

Buna göre oluşan karışımlardan hangileri heterojendir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) II ve III D) III ve IV E) II, III ve IV

4. Çözeltiler, çözücü ve çözünenden oluşan homojen karışımlardır. Çözücü ve çözünenin fiziksel hâli katı, sıvı ve gaz olabilir. Tabloda bazı çözeltilerin çözücü ve çözünenlerinin fiziksel hâli verilmiştir.

Çözelti	Çözücü	Çözünen
Pirinç alaşımı	Katı	Katı
Kolonya	Sıvı	Sıvı
Nemli temiz hava	Sıvı	Gaz
Şerbet	Sıvı	Katı
Gazoz	Sıvı	Gaz

Tabloya göre hangi çözeltide hata yapılmıştır?

A) Şerbet B) Gazoz C) Nemli temiz hava D) Kolonya E) Pirinç alaşımı

5. Moleküler olarak birbirine benzeyen maddeler karıştırıldığında çözelti oluştururlar.

Buna göre,

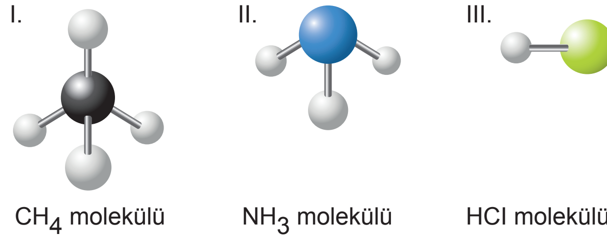

molekül modelleri verilen maddelerden hangileri H_2O (su) ile karıştırıldığında çözelti oluşturur? ($_1H$, $_8O$)

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

6. Saf X, Y ve Z sıvıları ile ilgili bilgiler şöyledir:

- Aynı sıcaklıkta yoğunlukları $d_Y > d_X > d_Z$'dir.
- X sıvısı Y sıvısında çözünüp, Z sıvısında çözünmemektedir.

Buna göre, X, Y ve Z sıvıları eşit hacimlerde alınarak karıştırıldığında, karışımın son görünümü aşağıdakilerden hangisidir?

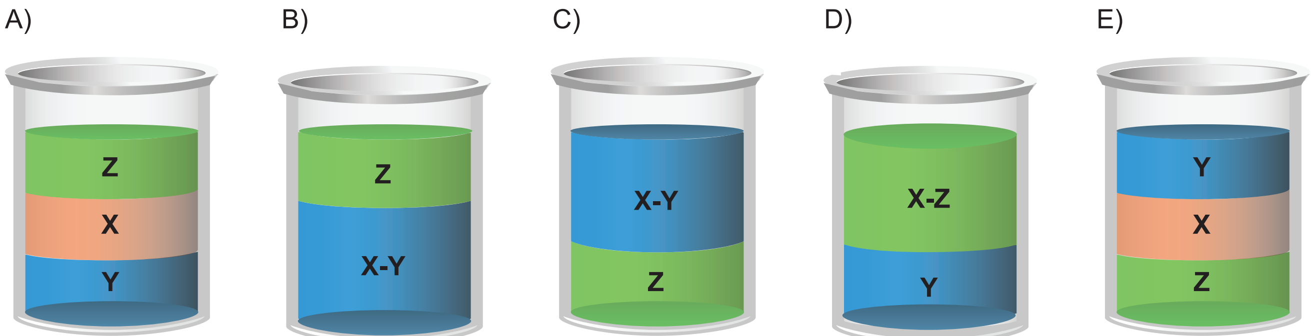

7. Maddelerin birbiri içinde çözünmesi için benzer molekül yapılarına sahip olması gerektiği bilgisini öğrencilere aktarmak isteyen kimya öğretmeni sınıfa içinde 3 farklı sıvı bulunan kapları getiriyor.

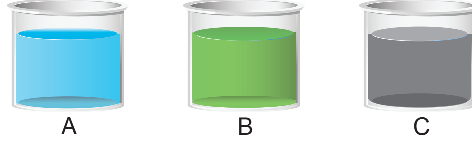

Bu kapların içine aynı miktarda su ilave ettiğinde öğrenciler,

- A ve C'nin homojen karışım,
- B'nin heterojen karışım olduğunu gözlemliyor.

Buna göre,

I. A, etil alkol olabilir.
II. B, zeytinyağı olabilir.
III. C, karbon tetraklorür olabilir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

8. Oda koşullarında 100 gram suda en fazla 25 gram tuz çözünebiliyor.

Buna göre oda koşullarında bulunan kütlece %20'lik tuzlu su çözeltisine,

I. tuz eklemek,
II. su buharlaştırmak,
III. su eklemek

işlemleri sabit sıcaklıkta ayrı ayrı uygulandığında hangilerinde çözeltinin kütlece yüzde derişimi değişir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

9. Aynı koşullarda yoğunlukları 1'den ve birbirinden farklı olan, iki ayrı saf sıvı eşit hacimlerde karıştırılıp çözelti elde ediliyor.

Buna göre oluşan çözelti ile ilgili,

I. Kütlece yüzde derişimi ile hacimce yüzde derişimi birbirinden farklıdır.
II. Hacimce yüzde derişimi 50'dir.
III. Kütlece yüzde derişimi 50'den büyüktür.

ifadelerinden hangileri kesinlikle doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

10. Böbrek, kandaki metabolik atıkları süzerek kanın temizlenmesini sağlar.

Böbrek görevini tam olarak yerine getiremeyecek duruma gelirse, hangi ayırma yöntemi kullanılarak kanın temizlenmesi sağlanır?

A) Diyaliz B) Damıtma C) Santrifüjleme
D) Süzme E) Elektroliz

11. Görsel, kumaş kütlesi yarım kilogram olan bir giysinin etiketine aittir.

Buna göre,

I. Giysi kumaşının 325 gramı polyesterdir.

II. Giyside kullanılan kumaşın polyester derişimi elastin derişiminin 16,25 katıdır.

III. Giysinin 155 gramı pamuktur.

ifadelerinden hangileri doğrudur?
(Görseldeki yüzde derişimlerinin kütlece yüzde derişim değerleri olduğu kabul edilecektir.)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

12. Özdeş kaplara belirtilen miktarlarda NaCl ve H_2O koyularak şekildeki çözeltiler hazırlanıyor. Daha sonra termometre yerleştirilen kaplar, özdeş ısıtıcılarla aynı şartlarda aynı anda ısıtılmaya başlanıyor.

Buna göre,

I. Birinci kaptaki çözelti daha önce kaynamaya başlar.

II. Kaynama süresince kaplardaki çözeltilerin derişimleri artabilir.

III. İkinci kaptaki çözeltinin kaynamaya başlama sıcaklığı, üçüncü kaptaki çözeltininkinden yüksektir.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

13. Bir maddenin diğer bir madde içinde çözünmesi, çözücü ve çözünen tanecikleri arasındaki etkileşimler ile ilgilidir.

X, Y ve Z maddeleri ayrı kaplarda bulunan aynı sıcaklıktaki saf sulara ilave edildiğinde şekildeki karışımlar elde ediliyor.

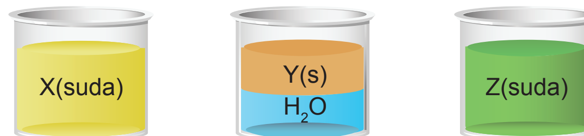

Buna göre,

I. Y, apolar maddedir.

II. X, iyonik maddedir.

III. Z ile su molekülleri arasında hidrojen bağları etkindir.

yargılarından hangileri kesinlikle doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

14. Şekildeki kaplara belirtilen maddeler ekleniyor.

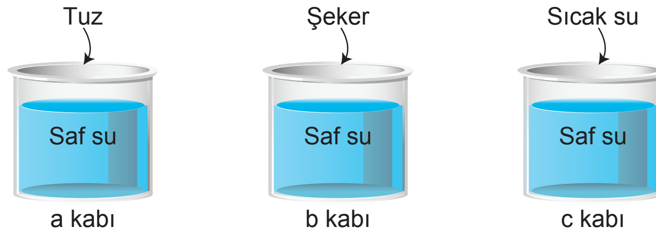

Buna göre,

I. a kabında oluşan çözeltinin aynı basınç altında kaynamaya başlama sıcaklığı saf suyunkinden yüksektir.
II. b kabında oluşan çözelti aynı basınç altında saf sudan daha yüksek sıcaklıkta donmaya başlar.
III. c kabındaki maddenin donma ve kaynama noktaları değişmez.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

15. Kış aylarında antifrizle yıkanmamış bazı tekneler donabilir.

Buna göre görsel ile ilgili,

I. Havadaki su buharı tekneye temas edip buğulanarak donmuştur.
II. Teknelerin deniz suyuna temas eden kısımları donmaz.
III. Tuzlu suyun donma noktası saf suyunkinden düşüktür.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

16. Karışımları bileşenlerine ayırmak için bazı fiziksel özelliklerden yararlanılır.

Buna göre,

I. böbrek hastalarının kanını temizlemede kullanılan diyaliz makineleri,
II. otomobillerde havadaki tozu tutmak için kullanılan hava filtreleri,
III. inşaatlarda kumu çakıl taşından ayırmak için kullanılan elekler

örneklerinde karışımları bileşenlerine ayırmada yaralanılan fiziksel özellik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tanecik boyutu B) Yoğunluk C) Manyetik özellik
D) Çözünürlük E) Erime noktası

17. Kübra saf su içerisine bir miktar kum koyarak heterojen bir karışım elde etmiştir. Huni içerisine süzgeç kağıdını yerleştirerek karışımı süzmüştür.

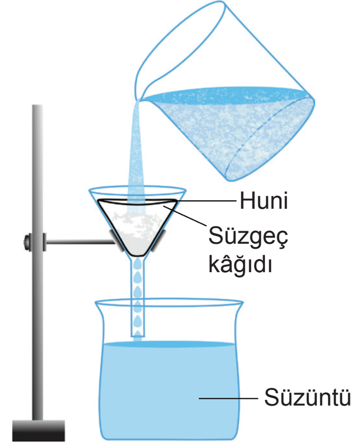

Kübra bu etkinliğine,

I. havadaki virüsü tutması amacıyla kullanılan filtreli maskeleri,

II. fabrika bacalarından çıkan zararlı gazların atmosfere ulaşmasını engelleyen gaz filtrelerini,

III. petrolden doğal gaz elde etmek için kullanılan rafinasyon işlemlerini

örnek olarak vermiştir.

Buna göre verdiği örneklerden hangileri yaptığı etkinliğe uygun değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

18. Şekildeki ayrımsal damıtma düzeneği ile X, Y, Z sıvılarından oluşan homojen karışım bileşenlerine ayrılmak isteniyor.

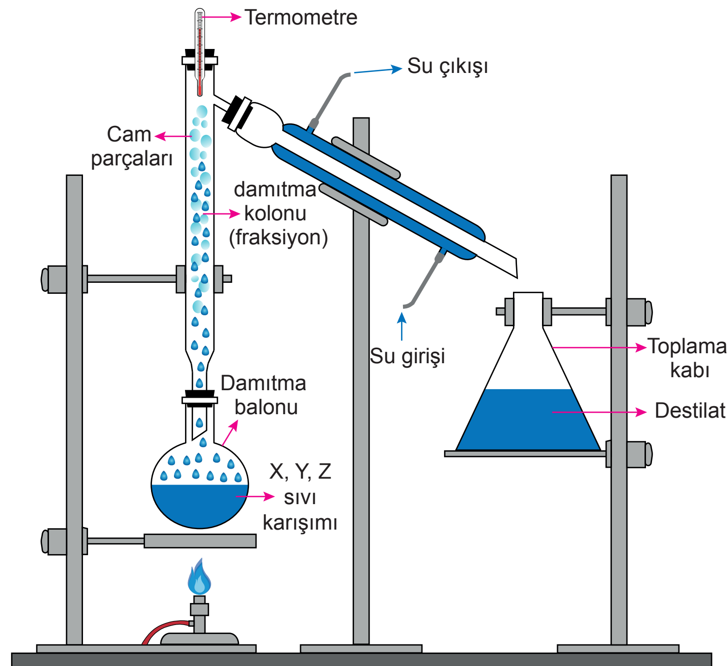

Kaynama noktası sıralamaları X < Y < Z şeklinde olan karışım damıtma balonuna koyularak ısıtılmaya başlanıyor. Sıcaklığın ilk olarak 50°C'ta bir süre sabit kaldığı, sonra artmaya devam ettiği ve 85°C'ta tekrar sabit kaldığı gözleniyor.

Etkinliğin bu aşamasında ısıtma işlemi durdurulursa damıtma balonunun içinde hangi sıvılar kalır?

A) Yalnız Z B) Yalnız Y C) X ve Y D) Y ve Z E) X ve Z

19. Aşağıda karışımları çözünürlük farkı ile bileşenlerine ayırma yöntemine ait bir etkinlik verilmiştir.

Araç ve gereçler:

- Cam huni
- Naftalin
- Yemek tuzu (NaCl)
- Süzgeç kâğıdı
- Spatül
- Su
- 250 mL'lik beherglas

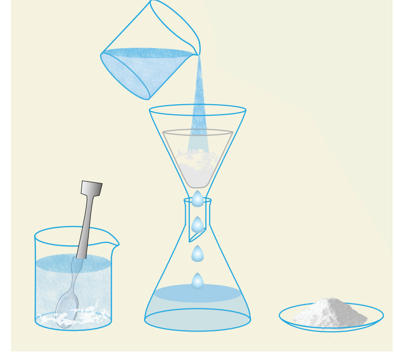

Etkinliğin amacı:

Çözünürlük farkından yararlanarak karışımları ayırmak.

Etkinlik basamakları:

1. Beherglasa eşit miktarda naftalin ve yemek tuzu konur.
2. Beherglasın yarısına kadar su eklenir ve karışım karıştırılır.
3. Beherglastaki karışım huniye dökülerek süzülür ve süzgeç kağıdında kalan madde kurutulur.

Etkinliğe göre,

I. Süzme işleminden sonra süzgeç kağıdında kalan madde naftalin olur.

II. Bu yöntemle heterojen katı - katı karışımlar ayrılabilir.

III. Naftalin ve tuz karışımına su eklendikten sonra sadece tuz suda çözünür.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

20. Karışımlar fiziksel yöntemlerle bileşenlerine ayrılır.

Tabloda bir grup öğrencinin laboratuvarda bazı karışımları ayırmak için kullandıkları yöntemler ile ilgili açıklamalar verilmiştir.

Öğrenci	Ayırma yöntemi
Özden	Kalsiyum klorür ve sodyum karbonatın sulu çözeltilerini karıştırıyor, oluşan yeni karışımı süzgeç kağıdından geçirerek kalsiyum karbonat katısını elde diyor.
Yasemin	Etil alkol ve su karışımını ayrımsal damıtma düzeneğini kullanarak ayırıyor.
Taylan	Zeytinyağı ve su karışımını ayırma hunisi kullanarak ayırıyor.
Füsun	Sıcak suya çay yapraklarını atarak çayın renk, koku ve tadının suya geçmesini sağlıyor.
Melike	Şekerli suyun suyunu buharlaştırarak şekeri elde ediyor.

Tabloya göre aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Füsun ekstraksiyon yöntemini kullanmıştır.

B) Melike basit damıtma yöntemini kullanmıştır.

C) Taylan sıvıların yoğunluk farkından yararlanmıştır.

D) Özden süzme yöntemini kullanmıştır.

E) Yasemin sıvıların kaynama noktası farkından yaralanmıştır.

10. SINIF KİMYA

3. Ünite

1. Günlük hayatta kullandığımız maddelerin birçoğu asit veya baz özellik göstermektedir. Maddelerin asit veya baz olduklarını belirlemek için pH ölçeği kullanılabilir. Oda koşullarında pH değeri 0 ile 7 arasında olan maddeler asit, pH değeri 7 olan maddeler nötr ve pH değeri 7 ile 14 arasında olan maddeler baz özellik gösterirler.

Şekildeki bazı balonlara pH değerine karşılık gelen madde örnekleri yazılmış, bazı balonlar ise boş bırakılmıştır.

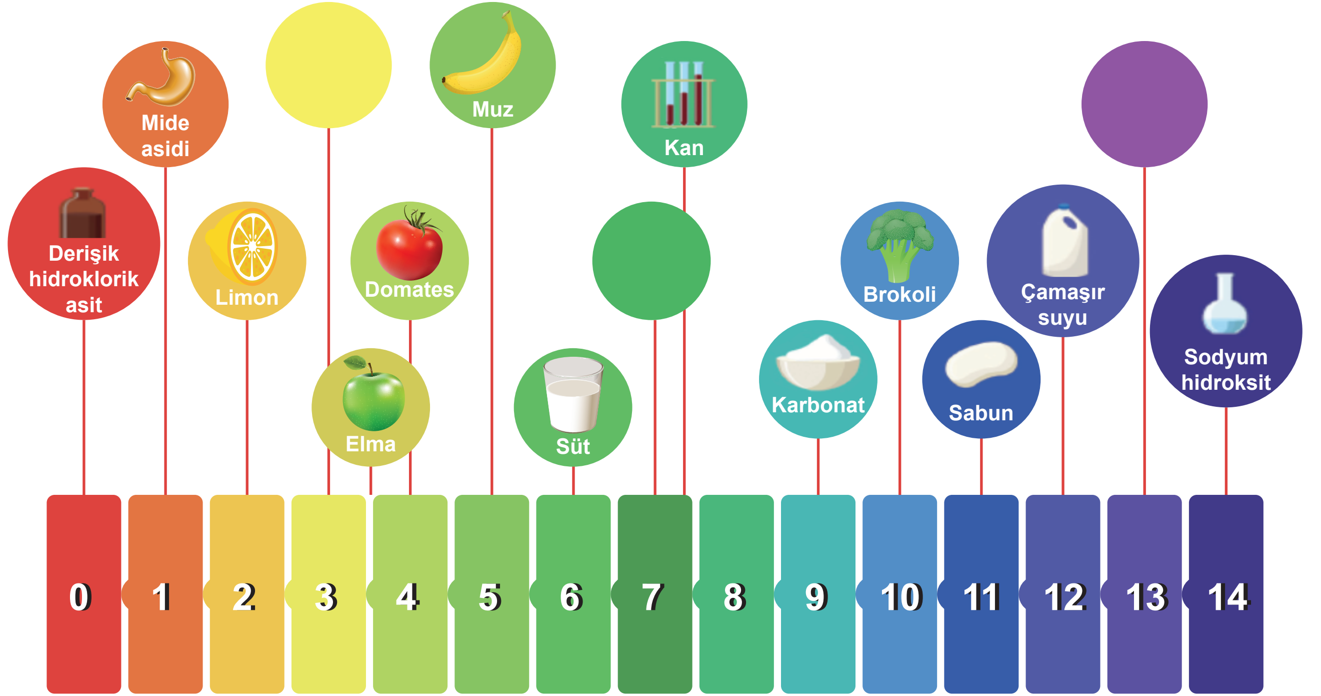

Buna göre boş bırakılan balonlara aşağıdaki maddelerden hangileri yazılabilir?

	Sarı	Yeşil	Mor
A)	Sirke	Yemek tuzu	Lavabo açıcı
B)	İçme suyu	Sirke	Sıvı sabun
C)	Lavabo açıcı	Saf su	Sirke
D)	Yemek tuzu	Sirke	Lavabo açıcı
E)	Sirke	Lavabo açıcı	Yemek sodası

2. Halk arasında kabartma tozu olarak bilinen $NaHCO_3$ bileşiği bazik bir tuzdur. Yoğurt, limon suyu, kakao gibi asidik maddelerle tepkimeye girerek CO_2 gazı oluşturur. Sağlığa zararlı olmadığından mide rahatsızlıklarının tedavisinde kullanılır. Bakteri öldürücü özelliği olan $NaHCO_3$, hem asitlerle hem de bazlarla tepkimeye girer.

Buna göre $NaHCO_3$ bileşiği için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kek ve pastaların kabartılmasında kullanılır.
B) Amfoter özellik gösteririr.
C) Mide asidinin pH değerini düşürür.
D) Gargara olarak diş temizliğinde kullanılır.
E) pH düzenleyici olarak havuz sularında kullanılır.

3. Şekildeki kaplarda eşit miktarda belirtilen maddelerden bulunmaktadır.

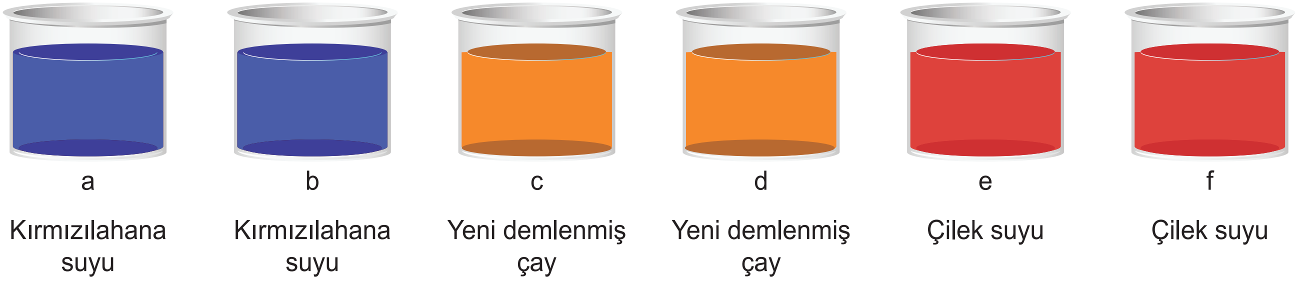

a, c ve e kaplarına limon suyu, b, d ve f kaplarına ise sıvı sabun ilave edilip bir süre bekledikten sonra kaplardaki sıvıların renkleri;

a kabı: pembe-kırmızı, b kabı: sarı – yeşil, c kabı: sarı, d kabı: kahverengi, e kabı: açık turuncu, f kabı: sarı-yeşil şeklinde oluyor.

Buna göre;

I. Kırmızılahana suyunun bazik ortamdaki rengi pembe-kırmızıdır.

II. Çilek suyunun asidik ortamdaki rengi açık turuncudur.

III. Yeni demlenmiş çayın asidik ortamdaki rengi sarıdır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

4. Metil turuncusu yapay indikatör olup asidik çözeltilerde turuncu, bazik çözeltilerde sarı rengini alır.

Buna göre,

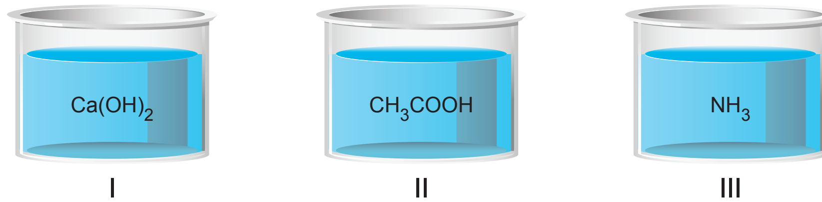

çözeltilerine metil turuncusu indikatörü damlatıldığında çözeltilerin alacağı renkler aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III
A)	Sarı	Sarı	Turuncu
B)	Turuncu	Sarı	Turuncu
C)	Sarı	Turuncu	Sarı
D)	Turuncu	Turuncu	Sarı
E)	Sarı	Turuncu	Turuncu

5. pH, çözeltilerin asitlik ya da bazlık derecesini göstermek için kullanılan ölçü birimidir. pH'nin açılımı "power of hydrogen'' olup hidrojenin gücü anlamına gelir.

Oda sıcaklığında bulunan sulu çözeltilerde pH < 7 ise çözelti asidik, pH > 7 ise çözelti bazik ve pH = 7 ise çözelti nötrdür.

Şekilde 25°C sıcaklıkta hazırlanan a ve c çözeltilerinin pH değerlerinin yeri gösterilmiştir.

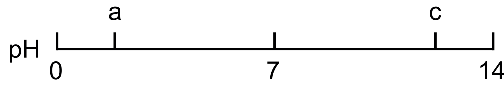

Buna göre,

I. a çözeltisine saf su eklenirse pH değeri azalır.

II. c çözeltisi kırmızı turnusol kağıdının rengini değiştirir.

III. a ve c çözeltileri karıştırılırsa nötralleşme tepkimesi gerçekleşir.

ifadelerinden hangileri yanlıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

6. Şekilde oda sıcaklığında bulunan kapta A çözeltisinin üzerine bir miktar B çözeltisi sabit sıcaklıkta ilave edildiğinde oluşan yeni çözeltinin pH değeri 6 oluyor.

Buna göre,

I. A çözeltisi baziktir.

II. A çözeltisinin bulunduğu kapta H^+ iyonlarının sayısı azalmıştır.

III. B çözeltisi asidiktir.

yargılarından hangileri kesinlikle doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

7. X tuzu için şu bilgiler veriliyor:

- Suda iyi çözünür, beyaz renkli ve kokusuzdur.
- Bakır yüzeylerin kalay kaplama aşamasında, gıda endüstrisinde, gübre yapımında kullanılır.

Buna göre X tuzu aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Nişadır B) Kireç taşı C) Çamaşır sodası D) Yemek sodası E) Soda külü

8. Laboratuvarda limon suyu, NaCl ile hazırlanan tuzlu su ve sabunlu su ile pH kağıdı kullanılarak yapılan ölçümlerde elde edilen pH değerleri şekildeki gibidir.

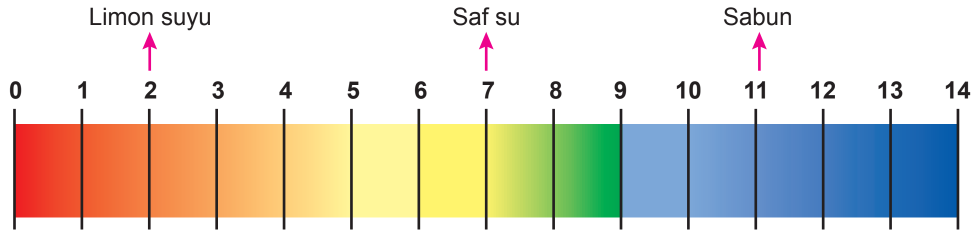

Buna göre,

I. Limon suyu kırmızı turnusol kâğıdının rengini maviye çevirir.

II. Saf suyun elektrik iletkenliği limon suyu ve tuzlu sudan azdır.

III. Sabunlu su ile limon suyu karıştırılırsa sabunlu suyun pH değeri azalır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

9. Bir maddenin asit ya da baz oluşuna bağlı olarak renk değiştiren maddelere *indikatör* denir. İndikatörler doğal veya sentetik (yapay) olabilir.

Doğal indikatör	Asitle verdiği renk	Bazla verdiği renk
Kırmızılahana	Pembe-kırmızı	Yeşil-sarı
Gül yaprağı	Açık pembe	Sarı
Kuşburnu	Kırmızı	Koyu yeşil
Çilek	Açık turuncu	Sarı-yeşil
Kiraz	Açık pembe	Açık sarı

Buna göre aşağıdaki maddelerin sulu çözeltilerinde kullanılan indikatörlerin verdikleri renklerden hangisi doğrudur?

	Madde	Kullanılan indikatör	Verdiği renk
A)	Kireç suyu	Gül yaprağı	Açık pembe
B)	Limon suyu	Kiraz	Açık sarı
C)	Sirke	Kuşburnu	Koyu yeşil
D)	Kan	Kırmızılahana	Pembe - kırmızı
E)	Gazoz	Çilek	Açık turuncu

10. Bazı oksit bileşiklerinin suda çözünmesine ait tepkime denklemleri şöyledir:

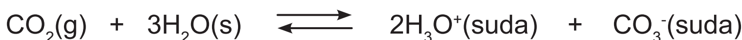

$$CO_2(g) + 3H_2O(s) \rightleftharpoons 2H_3O^+(suda) + CO_3^-(suda)$$

$$CaO(k) + H_2O(s) \rightleftharpoons Ca^{2+}(suda) + 2OH^-(suda)$$

Buna göre aşağıdaki maddelerden hangisine su ilave edildiğinde oluşan çözelti asit özelliği gösterir?

A) Na_2O B) MgO C) NO_2 D) BaO E) K_2O

11. Suda çözündüğünde %100 iyonlaşan asit ve bazlara *kuvvetli*, %100 iyonlaşamayan asit ve bazlara *zayıf asit* ya da *zayıf baz* denir.

Bir miktar saf suya HF sıvısı eklendiğinde aşağıdaki gibi bir çözelti oluşuyor.

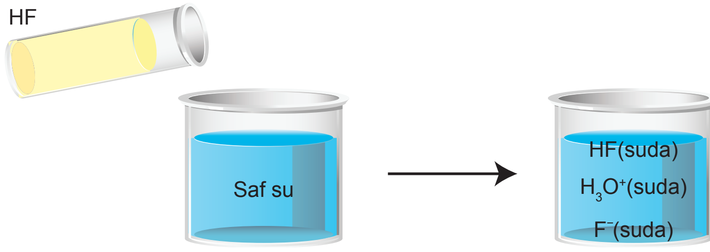

Buna göre,

I. Çözeltiye mavi turnusol kağıdı batırıldığında turnusol kağıdının rengi kırmızı olur.

II. HF %100 iyonlaşamadığından zayıf asittir.

III. HF suda çok az oranda çözünmüştür.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

12. HCl çözeltisine şekildeki gibi NH_3 gazı gönderiliyor.

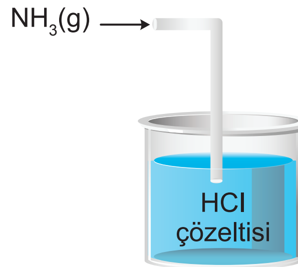

Buna göre,

I. Kapta nötralleşme tepkimesi gerçekleşir.

II. Başlangıçtaki çözeltinin pH değeri artar.

III. Oluşan çözeltide iyon bulunmaz.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

13. 1’er mol H_2SO_4 ve NaOH içeren çözeltiler eşit hacimlerde karıştırılıyor.

Buna göre oluşan çözelti ile ilgili,

I. Na_2SO_4 tuzu içerir.

II. Mavi turnusol kağıdının rengini değiştirmez.

III. Elektriği iletir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

14. X, Y ve Z çözeltileri için,

- pH değerleri aynı koşullarda Y > Z > X şeklinde sıralanmaktadır.
- Eşit mollerde X ve Y içeren çözeltiler karıştırıldığında tam nötralleşme gerçekleşmektedir.

bilgileri veriliyor.

Buna göre X, Y ve Z maddeleri aşağıdakilerden hangisi olabilir?

	X	Y	Z
A)	HCl	NaCl	NaOH
B)	HNO_3	NH_3	NaOH
C)	H_2SO_4	KOH	K_2SO_4
D)	HCl	KOH	KCl
E)	NaOH	HCl	HF

15. Şekildeki düzenekte içerisine fenolftalein damlatılmış NaOH çözeltisine aynı sıcaklıkta damla damla H_2SO_4 çözeltisi ilave ediliyor. Bu sırada erlenmayer sürekli olarak çalkalanıyor.

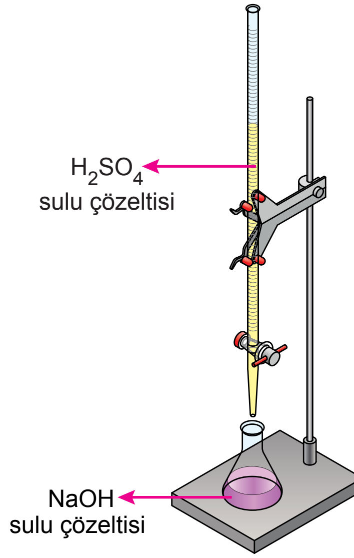

Buna göre,

I. İlave edilen her H_2SO_4 damlası bir miktar NaOH bazını nötralleştirir.

II. Zamanla erlenmayerdeki çözeltinin rengi değişir.

III. Tepkime sonunda Na_2SO_4 tuzu oluşur.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız III   B) I ve II   C) I ve III   D) II ve III   E) I, II ve III

16. Nötralleşme tepkimelerinde asidin anyonu ile bazın katyonunun birleşmesi ile tuz oluşur.

Buna göre aşağıdaki asit – baz çiftlerinden oluşan tuzun formülü hangisinde yanlış verilmiştir?

	Asit – baz çifti	Tuzun formülü
A)	$H_2CO_3 - Ca(OH)_2$	$CaCO_3$
B)	$CH_3COOH - NaOH$	$NaCH_3$
C)	$H_2S - Al(OH)_3$	Al_2S_3
D)	$H_3PO_4 - KOH$	K_3PO_4
E)	$HNO_3 - NH_3$	NH_4NO_3

17. Aşağıdaki şekilde bulunan A çözeltisine büretteki B çözeltisi yavaş yavaş eklendiğinde, A çözeltisinin pH değerindeki değişim grafikteki gibi olmaktadır.

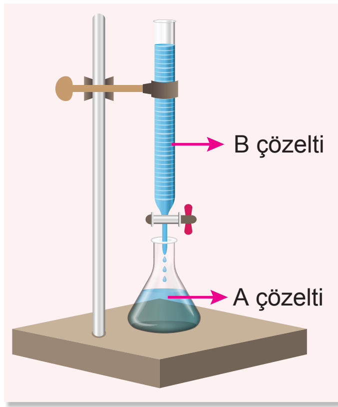

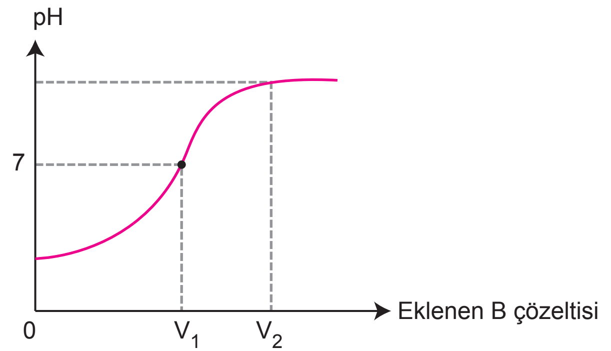

Buna göre,

I. A çözeltisi asidik, B çözeltisi baziktir.

II. B çözeltisinden V_1 hacim eklendiğinde oluşan çözeltide H^+ ve OH^- iyonları bulunmaz.

III. Büretteki B çözeltisinin V_2 hacmi, kaptaki A çözeltisinin toplam hacminden fazladır.

yargılarından hangileri kesinlikle doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

18. Topraktan çıkarılan bir metal cevherinden alınan numune üzerine önce hidroklorik asit dökülüyor ve gaz çıkışı gözlemleniyor. Kalan numune üzerine derişik sülfürik asit dökülüyor. Bu tepkimede açığa çıkan gazın daha önce açığa çıkan gazdan farklı olduğu belirleniyor. Asit ilavelerinin ardından cevherden alınan numunenin bir kısmı tepkimeye girmeden kalıyor.

Buna göre cevherde yer alan metaller aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Gümüş, sodyum, demir
B) Altın, platin, gümüş
C) Çinko, alüminyum, bakır
D) Gümüş, demir, altın
E) Altın, demir, çinko

19. Al gibi bazı metaller hem asitlerle hem de bazlarla tepkime verebilir.

- $2Al(k) + 6NaOH(suda) \rightarrow 2Na_3AlO_3(suda) + 3H_2(g)$
- $2Al(k) + 6HCl(suda) \rightarrow 2AlCl_3(suda) + 3H_2(g)$

Buna göre,

I. Al amfoter metaldir.

II. Metallerin asit veya baz ile tepkimesi sonucu her zaman H_2 gazı açığa çıkar.

III. Al metalinden yapılmış kapta asit ya da baz çözeltisi saklanamaz.

ifadelerinden hangileri kesinlikle doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

20. Tabloda oda koşullarında X, Y ve Z metallerinin tepkime verdiği çözeltiler (+), tepkime vermediği çözeltiler (-) ile işaretlenmiştir.

Metal	HCl(suda)	NaOH(suda)	H_2SO_4(suda)
X	+	-	+
Y	+	+	+
Z	-	-	+

Buna göre X, Y ve Z metalleri aşağıdakilerden hangisi olabilir?

	X	Y	Z
A)	Mg	Al	Cu
B)	Ca	Zn	Pb
C)	Zn	Pb	Na
D)	Ca	Mg	Ag
E)	Mg	Sn	Pt

21. Günlük hayatta kullandığımız maddelerin birçoğu asidik veya bazik özellik göstermektedir. Bu maddeler birbirleri ile temas ettiklerinde kimyasal bir tepkime gerçekleşir.

Aşağıdaki olaylardan hangisinde asit – baz tepkimesi gerçekleşmez?

A) Limon suyunun mermer yüzeyleri aşındırması

B) Çaydanlıklarda zamanla biriken kirecin sirke ile çıkarılması

C) Arabalardaki motor suyuna antifriz eklenmesi

D) Bal arısının soktuğu yere diş macunu sürülmesi

E) Yağmur sularının zamanla tarihi eserleri aşındırması

22. Fosil yakıtların tüketilmesi ile açığa çıkan NO_2, CO_2 ve SO_2 gibi asidik gazlar havadaki su buharı ile nitrik asit, karbonik asit ve sülfürik aside dönüşerek yağmur, kar, dolu ve sis ile yeryüzüne ulaşır. Bileşiminde asit bulunan bu yağmurlara asit yağmurları denir. Asit yağmurlarının çeşitli zararlı etkileri vardır.

Aşağıdakilerden hangisi asit yağmurlarının zararlı etkilerinden değildir?

A) Mermer ve metalden yapılmış tarihi eserleri aşındırır.
B) Topraktaki mineralleri çözerek bitkiler için gerekli maddeleri topraktan uzaklaştırır.
C) Araçlarda aşınma ve korozyona sebep olur.
D) Asitliğe duyarlı bitkilerin yok olmasına neden olur.
E) Altın madenlerindeki altını çözerek ülke ekonomisine zarar verir.

23. Görsellerde içerisinde aynı miktar HCl ve NaOH çözeltileri bulunan iki ayrı erlenmayere metal parçası ilavesi ile balondaki değişiklik görülmektedir.

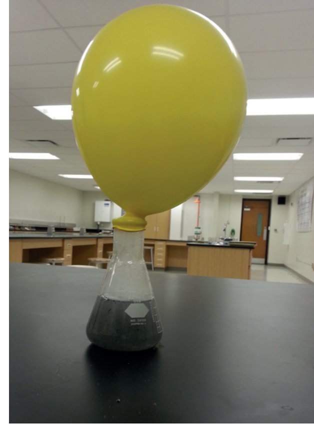

50 mL HCl çözeltisi1 gram metal parçası+ 50 mL HCl çözeltisi

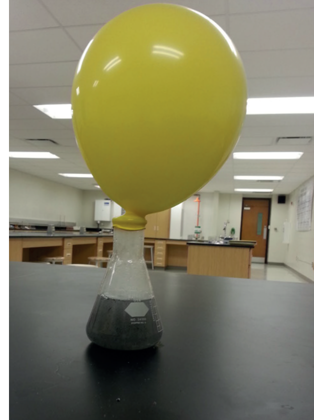

50 mL NaOH çözeltisi1 gram metal parçası+ 50 mL NaOH çözeltisi

Buna göre,

I. Balonların ikisinde de H_2 gazı oluşmuştur.
II. Alüminyum metali kullanılmış olabilir.
III. Balonlar şişerken erlenmayerler ısınır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

24. Bir maddenin asit veya baz oluşuna bağlı olarak renk değiştiren maddelere indikatör (belirteç) denir. Tabloda bazı doğal indikatörlerin asit ve baz ortamındaki renkleri verilmiştir.

	Asit	Baz
Çay	Sarı	Kahverengi
Kırmızılahana	Pembe-kırmızı	Yeşil-sarı
Kuşburnu	Kırmızı	Yeşil
Lavanta	Renksiz	Kahverengi
Kiraz	Pembe	Sarı

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Çaya limon suyu ilave edilirse rengi sarı olur.
B) Lavantaya sıvı sabun ilave edilirse rengi kahverengi olur.
C) Kiraza sirke ilave edilirse rengi sarı olur.
D) Kuşburnuna çamaşır suyu ilave edilirse rengi yeşil olur.
E) Kırmızılahanaya sirke ilave edilirse rengi pembe-kırmızı olur.

25. Lavabo açıcılar sud kostik (NaOH) veya potas kostik (KOH) içeren evsel kimyasallardır.

Buna göre lavabo açıcılar ile ilgili,

I. Aşırı miktarda kullanılması PVC'den yapılan gider borularına zarar verir.
II. Cilde temas hâlinde cildi tahriş eder.
III. Kıl ve saçların çözünmesini sağlar.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

26. Metehan'ın annesi evde temizlik yaparken,

I. Çaydanlıktaki kireci gidermek için sirke koyarak kaynatıyor.
II. Limon suyunu metalleri parlatmak için kullanıyor.
III. Temizliğin etkisini artırmak için tuz ruhu ve çamaşır suyunu birlikte kullanıyor.
IV. Karbonat ve sirke karışımını lavaboyu açmak için kullanıyor.

Buna göre Metehan'ın annesinin hangilerini yapması sakıncalıdır?

A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II D) II ve III E) III ve IV

27. Aşağıdakilerden hangisi asit ve bazlarla çalışırken alınması gereken önlemlerden değildir?

A) Asit ve bazlar farklı dolaplarda bulundurulmalıdır.
B) Cilde temas ettiğinde temas eden bölge bol su ile yıkanmalıdır.
C) Maske, koruyucu gözlük, önlük ve eldiven kullanılmalıdır.
D) Asit çözeltisi hazırlarken daima asit üzerine su ilave edilmelidir.
E) Ambalajındaki uyarılara mutlaka dikkat edilmelidir.

28. Tuzlar ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) İyonik kristallerdir.
B) Sulu çözeltileri her zaman nötr özellik gösterir.
C) Farklı renklerde olabilir.
D) Katı hâlde elektrik akımını iletmezler.
E) Saf maddelerdir.

29. Ayşe'nin annesi kek yaparken una beyaz renkli katı bir madde ilave eder. Ayşe annesine bunun ne olduğunu sorduğunda; annesi kekin daha iyi kabarmasını sağlayan halk arasında kabartma tozu olarak bilinen bir tuz çeşidi olduğunu söyler.

Buna göre Ayşe'nin annesinin kullandığı tuz aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sodyum karbonat
B) Kalsiyum karbonat
C) Sodyum klorür
D) Sodyum bikarbonat
E) Kalsiyum hidroksit

30. Aşağıda verilen kaplarda farklı asit ve baz çözeltileri bulunmaktadır. Bu çözeltilerden,

I. 1. ve 2. kaptaki çözeltiler karıştırılırsa $NaNO_3$ tuzu,
II. 1. ve 3. kaptaki çözeltiler karıştırılırsa Na_2SO_4 tuzu oluşuyor.

Buna göre 1, 2 ve 3. kaptaki çözeltiler aşağıdakilerden hangisi olabilir?

	1	2	3
A)	HCl	HNO_3	NaOH
B)	NaOH	HNO_3	H_2SO_4
C)	H_2SO_4	HNO_3	NaCl
D)	$CaSO_4$	HCl	H_2SO_4
E)	HNO_3	HCl	H_2SO_4

10. SINIF KİMYA

4. Ünite

1. Sabun ve deterjanlar yapısal olarak birbirine benzer. Her iki molekül de apolar(hidrofob) ve polar(hidrofil) olmak üzere iki kısımdan oluşur.

Sabun ve deterjanın kirleri nasıl temizlediğine ait bazı görseller aşağıda verilmiştir.

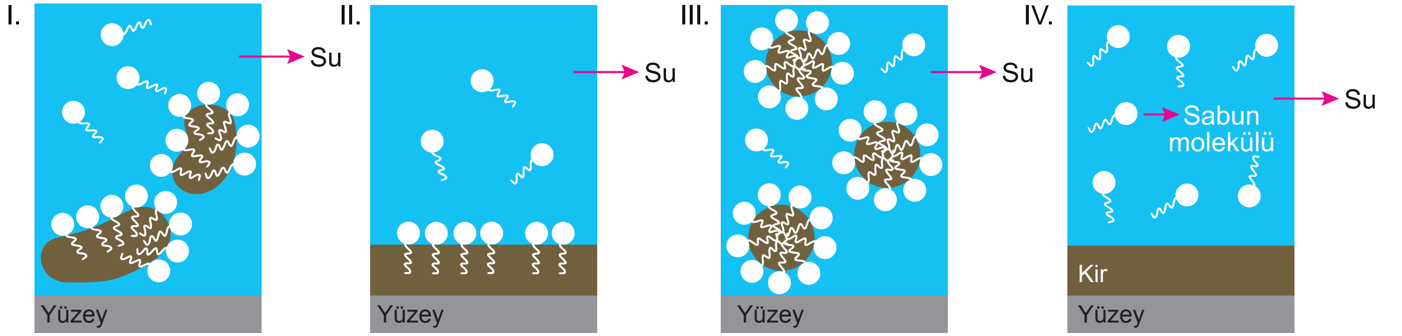

a. Sabun veya deterjan molekülü kiri çevreleyerek yüzeyden uzaklaştırır.

b. Sabun veya deterjan molekülünün hidrofil kısmı suyla etkileşir.

c. Sabun veya deterjan molekülünün hidrofob kısmı kir ile etkileşir.

d. Sabun veya deterjan suyun içinde çözünür.

Buna göre görsel ve açıklamalar hangi seçenekte doğru eşleştirilmiştir?

A) I-a, II-b, III-c, IV-d
B) I-b, II-a, III-d, IV-c
C) I-a, II-c, III-b, IV-d
D) I-d, II-a, III-b, IV-c
E) I-b, II-c, III-a, IV-d

2. Hijyen amaçlı kullanılan kalsiyum hipoklorit ($Ca(OCl)_2$) halk arasında kireç kaymağı olarak bilinir. Kalsiyum hipoklorit beyaz bir katıdır. Suya eklendiğinde açığa çıkan klor gazı mikropları öldürerek hijyen sağlar.

Buna göre kireç kaymağı ile ilgili,

I. Havuz sularının temizlenmesinde kullanılır.
II. Çözeltisi ağaçların gövdelerine sürülürse mikroorganizmaların ağaçlara zarar vermesi önlenir.
III. Kireç çözücü olarak kullanılır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) I ve III
E) I, II ve III

3. Polyester, tekstil endüstrisinde kullanılan plastik ve naylon karışımı olan bir polimer malzemedir. Vücudun nefes almasını engellediği için ısı dengesini bozar ve çeşitli enfeksiyonlara neden olur. Doğada biyolojik olarak parçalanamaz. Güneş ışığı ve ısı etkisiyle bozunarak farklı kimyasallara dönüşür.

Buna göre polyester ile ilgili,

I. Çevre kirliliğine neden olur.
II. Sağlığa zararlı etkileri vardır.
III. Güneş ışığında molekül yapısını korur.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

4. Çevremizde polimerden yapılmış birçok malzeme görebiliriz.

Polimer malzemelerin bu kadar yaygın olmasının sebebi, çok yönlü kullanıma yatkın, hafif, güvenli, dayanıklı ve düşük maliyetli olmalarıdır.

Aşağıdakilerden hangisi PVC'nin (polivinil klorür) kullanım alanlarından biri değildir?

A) Kapı ve pencere imalatında
B) Binaların dış cephe kaplamalarında
C) Masa ve sandalye yapımında
D) Elektrik kablolarının yalıtımında
E) Yanmaz, yapışmaz tava üretiminde

5. "Beslenme Dostu Okul Projesi" ile okullarda sağlıklı beslenme ve hareketli yaşam konularına duyarlılığın artırılması ve bu konuda yapılan iyi uygulamaların desteklenmesi ile okul sağlığının daha iyi düzeylere çıkarılması hedeflenmektedir.

Bu kapsamda,

I. okul öğrencileriyle yoğurt mayalanması,
II. spor turnuvalarının düzenlenmesi,
III. cips, kraker, salam, sosis gibi hazır gıdaları kullanmaya teşvik eden afiş hazırlanması

etkinliklerinden hangilerinin yapılması uygun olur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

6. İlaçlar vücutta oluşturulması istenen fizyolojik ve biyolojik etkiye göre farklı formlarda hazırlanır.

Tabloda bazı ilaç formları ile ilgili özellikler verilmiştir.

İlaç formu	Özellik
I. Hap	a) Cilt ve mukoza yoluyla alınır.
II. Şurup	b) Çözelti, emülsiyon ve süspansiyon şeklinde olabilir.
III. İğne	c) Diğer ilaç formlarına göre etkisi daha hızlıdır.
IV. Merhem	d) Sert ve sıkıştırılmış ilaçlardır.

Buna göre verilen ilaç formları ve özellikleri hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

A) I – d, II – b, III – c, IV – a
B) I – a, II – c, III – b, IV – d
C) I – d, II – a, III – b, IV – c
D) I – c, II – b, III – a, IV – d
E) I – d, II – c, III – a, IV – b

7. İlaçlar istenmeyen tepkimelerin oluşmasına sebep olabilir. Bu nedenle ilaçların kullanım şekli, dozu ve gerekliliği doktor tarafından reçete edilmelidir. Yanlış ve gereksiz ilaç kullanımı insan sağlığına zarar verir.

Buna göre gereksiz ve yanlış ilaç kullanımı,

I. kişinin kısa sürede tamamen iyileşmesi,
II. hastalığa sebep olan virüs ya da bakterilerin direnç göstermesi,
III. bağırsak işleyişinin bozulması

durumlarından hangilerine sebep olur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

8. Genellikle süt ve süt ürünleri pastörizasyon veya UHT ile işlenerek dayanıklı hâle getirilir. Pastörizasyonun amacı ürünün içinde yaşayan mikroorganizmaların sayısını hastalığa neden olmayacak düzeyde ısı etkisiyle azaltmaktır. UHT yönteminde ise ürünün içindeki tüm zararlı mikroorganizmalar ısı etkisiyle yok edilir.

Buna göre,

I. Pastörizasyon yönteminde mikroorganizmaların tamamı üründen uzaklaştırılır.
II. UHT yönteminde ürünün raf ömrü artar.
III. Pastörizasyon yöntemi daha yüksek sıcaklıkta gerçekleştirilir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

9. Yağlar üretim şekillerine göre sızma, rafine, riviera, vinterize olarak sınıflandırılır.

Sızma yağ: Mekanik yöntemlerle yapısı değiştirilmeden elde edilen, asitlik oranı yüksek olan yağdır.

Rafine yağ: Ağartma, reçine, asitlik ve koku giderme işlemlerine tabi tutulur. Ancak yağa yabancı madde eklenmez.

Riviera yağ: Rafine yağa belirli oranlarda sızma yağ karıştırılması ile elde edilir. Kokusu ve asitlik dercesi azdır.

Vinterize yağ: Donmuş yağ asitlerinin süzülerek ortamdan uzaklaştırılması ile elde edilir. İşlem sonucunda yağın bulanıklığı giderilir.

Buna göre,

I. Sızma yağın asitlik oranı rafine yağdan daha yüksektir.
II. Rafine yağ eldesinde yağın yapısında değişme olur.
III. Riviera yağın tadı ve kokusu sızma yağdan daha hafiftir.
IV. Vinterize yağ daha berraktır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) I, III ve IV E) I, II, III ve IV

10. Su ve sabun temizlikte ilk aklımıza gelen maddelerdir. Kişisel temizlikte su ve sabundan başka maddeler de kullanılmaktadır.

Buna göre,

I. şampuan,
II. saç jölesi,
III. diş macunu

maddelerinden hangileri kişisel temizlikte kullanılmaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

10. SINIF KİMYA

Karma Test

1. 42 gram XY_3 bileşiğinin 30 gramı Y elementidir.

Buna göre X_2Y_3 bileşiği ile ilgili,

I. $\frac{m_X}{m_Y} = \frac{6}{5}$ 'tir.

II. XY_3 bileşiği ile arasında katlı oran vardır.

III. 12 gram X'in yeteri kadar Y ile tepkimesinden elde edilen miktarı 27 gramdır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

2. Tabloda oksijenin bazı elementlerle oluşturduğu bileşik çiftlerindeki katlı oranları verilmiştir.

	Bileşik çiftleri	1.Elementlerin kütlesi(g)	Oksijenlerin kütlesi(g)	Oksijenlerin kütleleri arasındaki katlı oran
I.	NO_2-N_2O_3	28-28	64-48	$\frac{4}{3}$
II.	PO_3-PO_5	31-31	24-40	$\frac{3}{5}$
III.	H_2O-H_2O_2	4-1	32 - 16	$\frac{1}{2}$
IV.	MnO_2-Mn_2O_7	55-110	32-112	$\frac{4}{7}$
V.	Fe_2O_3-FeO	112-56	48-16	$\frac{3}{1}$

Buna göre hangi bileşik çiftinin katlı oranı yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Eşit kütlelerde CH_4 ile O_2 gazları $CH_4(g) + 2O_2(g) \rightarrow CO_2(g) + 2H_2O(s)$ denklemine göre tam verimle tepkimeye girdiğinde 4,4 gram CO_2 ile 3,6 gram H_2O maddelerini oluşuyor.

Tepkime sonunda 4,8 gram CH_4 arttığına göre başlangıçta alınan O_2 kütlesi kaç gramdır?

(H:1 g/mol, C:12 g/mol, O:16 g/mol)

A) 6,4 B) 4,8 C) 3,2 D) 1,6 E) 0,8

4. Amedeo Avogadro birim alandaki atom sayısını ölçmek ve hesaplamak için çalışma yapan ilk bilim insanıdır. Avogadro'dan sonra bilim insanları tarihi süreçte pek çok yöntem kullanmıştır. Bu farklı yöntem ve ölçümlere dayanarak günümüzde kabul edilen sayı $6,02214199.10^{23}$ tür. Bu sayı yuvarlanarak $6,02.10^{23}$ şeklinde kullanılmaktadır ve Amedeo Avogadro'nun anısına Avogadro sayısı denir, N_A ile gösterilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde Avogadro sayısı kadar atom bulunmaz? (C:12 g/mol, O:16 g/mol)

A) 0,5 mol H_2 molekülü
B) 14 gram CO molekülü
C) $1,204.10^{23}$ tane CCl_4 molekülü
D) 32 gram O_2 molekülü
E) $3,01.10^{23}$ tane HCl molekülü

5. Atom ve molekül gibi çok küçük taneciklerin kütlelerini ifade etmek için atomik kütle birimi(akb) kullanılabilir. Günlük hayatta kullandığımız kütle birimi ise genellikle gramdır. 1 gram, 1akb'nin $6,02x10^{23}$ katıdır.

Buna göre,

I. 1 tane ^{12}C izotopunun kütlesi 12 akb iken 1 mol ^{12}C izotopunun kütlesi 12 gramdır.
II. 0,1 mol He atomunun kütlesi 2 tane He atomunun kütlesinin $3,01x10^{22}$ katıdır.
III. $3,01x10^{21}$ tane CH_4 bileşiğinin kütlesi 0,08 akb'dir

ifadelerinden hangileri doğrudur? (H:1 g/mol, C:12 g/mol)

A) Yalnız I   B) I ve II   C) I ve III   D) II ve III   E) I, II ve III

6. Betül öğretmen öğrencilerine kimyasal tepkime denklemlerinin denkleştirilmesi konusunu anlatmak için bir oyun tasarlamıştır. Bu oyuna göre sınıftakiler ''tepkimeye girenler'' ve ''tepkime sonucu oluşan ürünler'' olarak iki gruba ayrılmıştır. Tepkimeye girenler grubuna ''NO_2''ve ''NH_3'', tepkime sonucu oluşan ürünler grubuna "N_2" ve "H_2O" maddeleri verilip en küçük tam sayılarla denkleştirilmiş aynı tepkime denklemini yazmaları istenmiştir.

Tepkime denklemindeki katsayılar sınıftakilerin sayısını ifade ettiğine göre bu sınıftaki toplam öğrenci sayısı aşağıdakilerden hangisi olabilir? (Sınıftaki bütün kişilerin tepkime oluşumuna katıldığı varsayılacaktır.)

A) 20   B) 27   C) 29   D) 32   E) 33

7. 100 gram saf $CaCO_3$ katısı,

- $CaCO_3(k) \rightarrow CaO(k) + CO_2(g)$
- $CaO(k) + 3C \rightarrow CaC_2(k) + CO(g)$
- $CaC_2(k) + 2H_2O(s) \rightarrow Ca(OH)_2(suda) + C_2H_2(g)$

zincirleme tepkimelerine göre tamamen harcanıyor.

Bütün tepkimeler %50 verimle gerçekleştiğine göre son durumda oluşan C_2H_2 gazının normal koşullardaki hacmi kaç litredir? (C:12 g/mol, O:16 g/mol, Ca:40 g/mol)

A) 2,8   B) 4,48   C) 5,6   D) 11,2   E) 13,44

8. X gram C_3H_8 ile Y gram O_2 gazları tam verimle tepkimeye girip CO_2 gazı ile H_2O sıvısını oluşturuyor. Tepkimede toplam 40,8 gram ürün oluşurken tepkimeye giren maddelerin birinden 13,2 gram artıyor.

Buna göre,

I. Başlangıçta alınan O_2 gazı 45,2 gramdır.
II. Tepkime sonunda ortamda C_3H_8 bulunmaz.
III. Tepkime kabında başlangıçta 0,5 mol C_3H_8 vardır.

ifadelerinden hangileri doğru olabilir? (H:1 g/mol, C:12 g/mol, O:16 g/mol)

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

9. KI ve $Pb(NO_3)_2$ katılarının sulu çözeltilerinin karıştırılması ile ilgili görsel aşağıda verilmiştir.

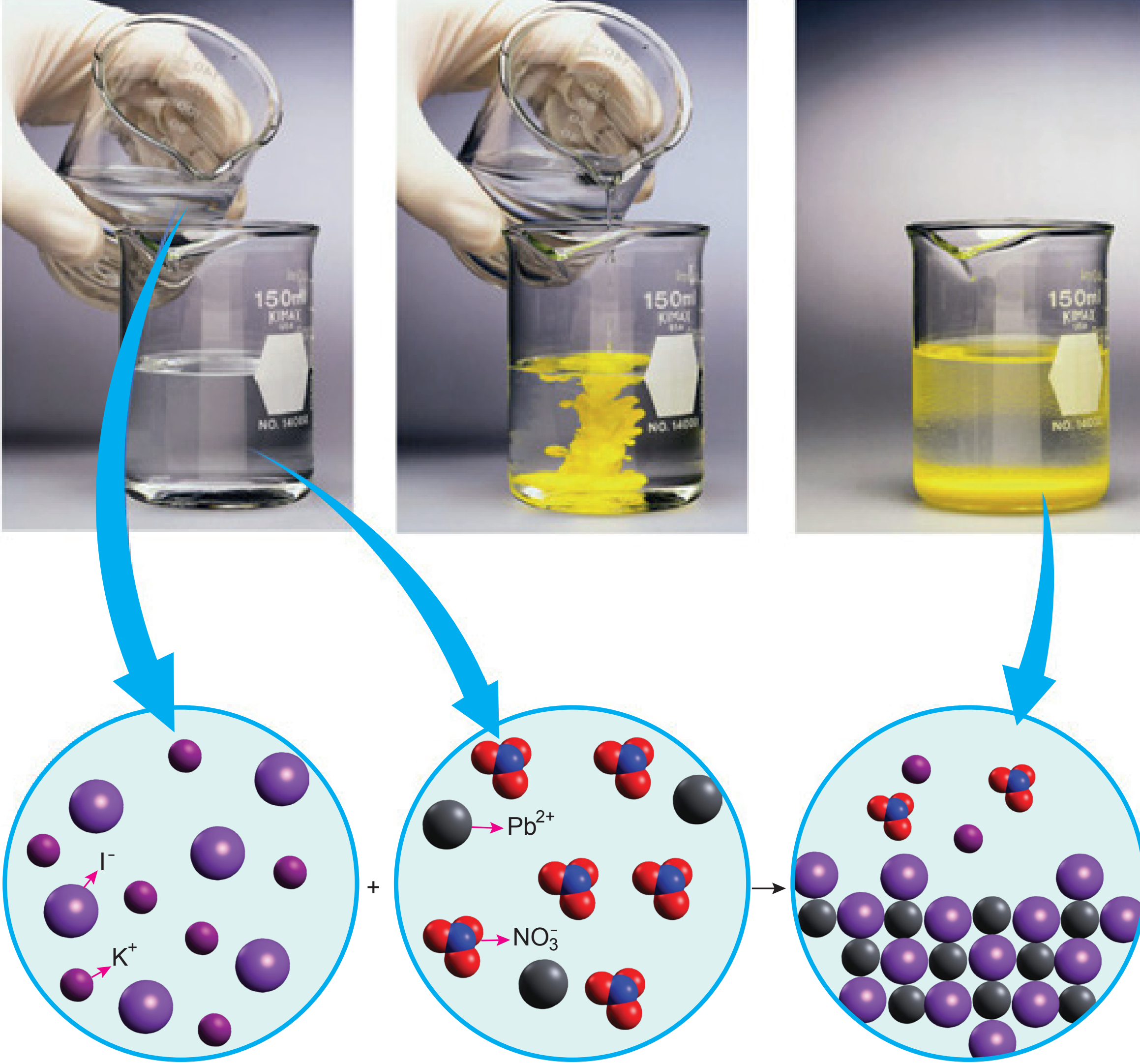

Buna göre,

I. Potasyum ve nitrat iyonları seyirciyi iyonlardır.
II. Oluşan karışım homojendir.
III. Net iyon denklemi $Pb^{2+}(suda) + 2I^-(suda) \rightarrow PbI_2(k)$ şeklindedir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

10. Ayça mutfakta sırasıyla şunları yapmıştır:

I. Bir kapta bir miktar şeker ile suyu karıştırdı.

II. Başka bir kapta bir miktar nişasta ile unu karıştırdı.

III. Daha sonra nişasta-un karışımına şekerli suyu ekledi.

Buna göre Ayça hangilerinde çözelti oluşturmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

11. Aşağıda X ve Y maddelerine ait bazı özelikler verilmiştir.

X

- Suda hidrojen bağı oluşturarak çözünür.
- Zayıf bazik özellik gösterir.
- Canlılar için zehirli bir maddedir.

Y

- Suda çözünmesi sırasında iyon-dipol etkileşimleri oluşur.
- Katı hâlde elektiği iletmez.
- Beyaz renkli kristal yapıdadır.

Buna göre X ve Y maddeleri aşağıdakilerden hangisi olabilir?

	X	Y
A)	$NaOH$	Cl_2
B)	NH_3	$NaCl$
C)	C_2H_5OH	$MgCl_2$
D)	CH_4	KCl
E)	H_2S	$CaCO_3$

12. Bir beherglasın içine 5 gram yemek tuzu ve bir spatül dolusu ince taneli temiz kum koyularak cam çubukla karıştırılıyor. Elde edilen karışıma 50 mL su ilave edildikten sonra cam çubukla tekrar karıştırılıyor. Karışım süzgeç kâğıdından bir erlenmayere süzülüyor. Süzgeç kâğıdının üzerinde kalan maddeler iyice kuruması için sıcak bir yerde bekletilirken erlenmayerdeki su da buharlaştırılıyor.

Buna göre,

I. Süzme işlemi bittiğinde süzgeç kâğıdının üzerinde kalan madde kumdur.

II. Kum ve yemek tuzu birbirinden ayrılmıştır.

III. Karışımı bileşenlerine ayırmak için çözünürlük farkı ve basit damıtma yöntemlerinden yararlanılmıştır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

13. Aşağıda "□" maddesine ait iki tepkime verilmiştir.

I. $CaCO_3(k) + 2\square(suda) \rightarrow CaCl_2(suda) + CO_2(g) + H_2O(s)$

II. $2\square(suda) + Zn(k) \rightarrow ZnCl_2\ (suda) + H_2(g)$

Buna göre verilen pH değerlerinden hangisi bu maddeye ait olabilir?

A) pH= 14 B) pH= 12 C) pH= 9 D) pH= 7 E) pH =1

14. X maddesine ait bazı özellikler şöyledir:

- 0,1 M sulu çözeltisinin oda koşullarındaki pH değeri 13'tür.
- Kırmızı turnusol kağıdının rengini maviye çevirir.
- Suda çözündüğünde OH^- iyonu oluşturur.

Buna göre X maddesi aşağıdakilerden hangisi ile tepkimeye <u>girmez</u>?

A) Na B) Al C) Zn D) Cr E) Pb

15. Au (altın) elementi değerli bir metal olup her madde ile tepkime vermez. Ancak "kral suyu" adı verilen bir karışımla tepkime verir.

Buna göre verilen karışımlardan hangisi kral suyunu oluşturan maddeleri içermektedir?

A) H_2SO_4 + NaOH
B) CH_3COOH + HCl
C) NaCl + HNO_3
D) H_2SO_4 + HNO_3
E) HNO_3 + HCl

16. Bazı kimyasalları evlerimizde temizlik yaparken hijyen amaçlı kullanırız. Ancak kullanılan bu maddelerden olan X ve Y maddeleri birbirleriyle karıştırılırsa aşağıdaki tepkime gerçekleşerek toksik klor gazı oluşur.

$X + Y \rightarrow Cl_2 + H_2O$

Buna göre X ve Y maddeleri hangisinde doğru verilmiştir?

	X	Y
A)	Sirke	Tuz ruhu
B)	Çamaşır suyu	Potas kostik
C)	Tuz ruhu	Çamaşır suyu
D)	Sud kostik	Yemek tuzu
E)	Potas kostik	Sud kostik

17.

Ülkemizin eşsiz güzellikleri arasında yer alan Denizli-Pamukkale'deki travertenlerin oluşumunu sağlayan madde aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sodyum bikarbonat B) Amonyum klorür C) Kalsiyum karbonat
D) Sodyum klorür E) Sodyum karbonat

18.

Madde	Erime noktası (°C)
Demir	1539
Kalay	232
Çinko	419
Nikel	1455

Buna göre,

I. Demir tozu + kalay tozu

II. Nikel tozu + çinko tozu

III. Demir tozu + nikel tozu

karışımlarından hangileri hem erime noktası farkı hem de mıknatıs ile bileşenlerine ayrılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

19. Polimerlerin olumlu ve olumsuz özellikleri vardır.

Aşağıdakilerden hangisi polimerlerin olumlu bir özelliğidir?

A) Üretiminde petrol ve fosil yakıtlar kullanılır.

B) Çoğunluğu doğada biyolojik olarak parçalanamaz.

C) Depolama alanları çirkin görüntülere neden olur.

D) Genellikle esnek, hafif ve dayanıklıdır.

E) Yakıldığında toksik duman oluşturur.

20. I. Şampuan: %80'i su olan saç temizliğinde kullanılan temizlik maddesidir.

II. Deterjan: Ham maddesi doğal bitkisel ve hayvansal yağlar olan, sert sularda çok iyi temizlik yapamayan temizleyicidir.

III. Çamaşır sodası: Katı ve sıvı yağları, kir ve petrol ürünlerini etkin olarak temizleyen ve doğayı kirletmeyen bir maddedir.

IV. Sabun: Ham maddesi petrol ürünleri olan, sert sularda temizlik yapabilen temizleyicidir.

Yukarıda verilen tanımlardaki kavramlardan hangileri yer değiştirirse bütün tanımlar doğru olur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

KİMYA
CEVAP ANAHTARI

2. Ünite	3. Ünite	4. Ünite	Karma Test
1. E	1. A	1. E	1. D
2. B	2. C	2. C	2. E
3. E	3. D	3. B	3. A
4. C	4. C	4. E	4. D
5. D	5. A	5. C	5. B
6. B	6. C	6. A	6. D
7. A	7. A	7. E	7. A
8. C	8. D	8. A	8. E
9. B	9. E	9. D	9. D
10. A	10. C	10. B	10. A
11. E	11. B		11. B
12. D	12. B		12. C
13. A	13. C		13. E
14. C	14. D		14. A
15. E	15. E		15. E
16. A	16. B		16. C
17. C	17. A		17. C
18. D	18. D		18. C
19. E	19. C		19. D
20. B	20. A		20. D
	21. C		
	22. E		
	23. E		
	24. C		
	25. E		
	26. A		
	27. D		
	28. B		
	29. D		
	30. B		

10. SINIF BİYOLOJİ

2. Ünite

1. X kromozomu üzerinde çekinik olarak taşınan renk körü hastalığını fenotipinde gösteren bireyler soyağacında taralı olarak gösterilmiştir.

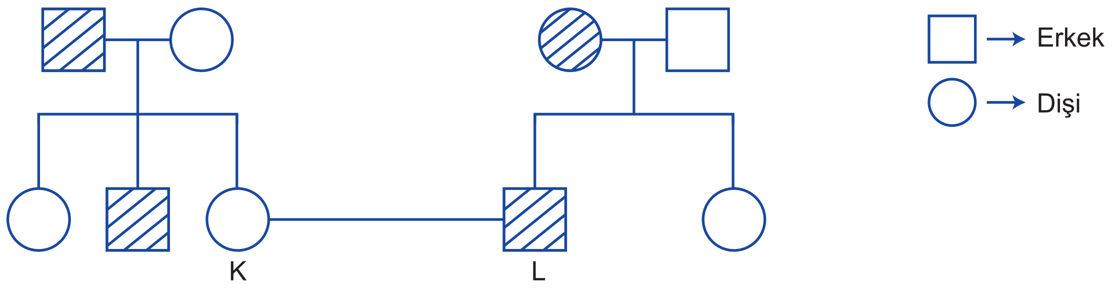

Buna göre, K ve L bireylerinin evliliğinden doğacak kız çocuğunun renk körü olma ihtimali nedir?

A) 0 B) %25 C) %50 D) %75 E) %100

2. Bir aileye ait kan grubu fenotipleri soyağacı üzerinde verilmiştir.

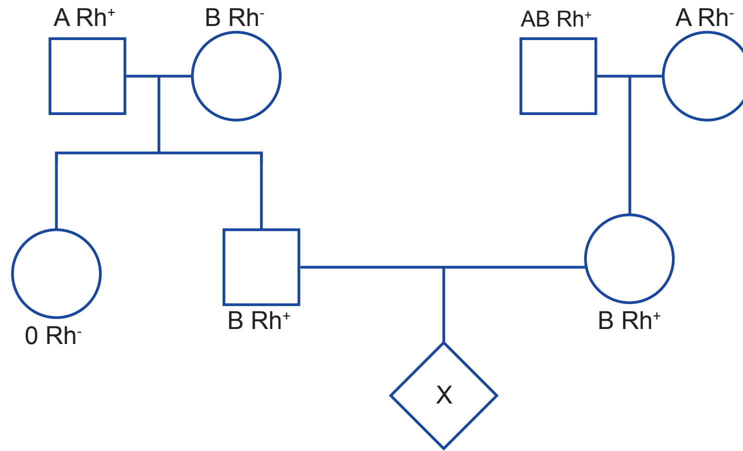

Buna göre, soyağacında "X" ile gösterilen bireyin kan grubu genotipinin homozigot B Rh^+ olma ihtimali nedir?

A) 1/2 B) 1/4 C) 3/4 D) 3/8 E) 1/16

3. Ortam koşulları canlıların dış görünüşünde kalıtsal olmayan değişimler meydana getirir. Değişimin gerçekleştiği canlıda durum geri dönüşümlü olmazken kalıtsal olmadığı için sonraki nesillere aktarılmaz.

Aşağıdaki değişimlerden hangisi anlatılan bu duruma uygun bir örnektir?

A) Tenin güneş ışığı etkisi ile bronzlaşması
B) Arı larvalarının çiçek tozlarıyla beslendiğinde işçi arıya dönüşmesi
C) Spor yapan kişilerde kasların hacimce gelişmesi
D) Kurak ortama uyumlu bitkilerin yaprak ayasının dar olması
E) Karasal hayvanların amonyak yerine üre veya ürik asit atması

4. P ve T ailelerinden doğacak çocukların genotipleri punnet karesinde gösterilmiştir.

♀ \ ♂	A	0
B	1	2
0	3	4

P ailesi

♀ \ ♂	A	0
B	5	6
0	7	8

T ailesi

P ve T ailelerinin çocukları arasında yapılan iki evliliğin soyağacı analizi verilmiştir.

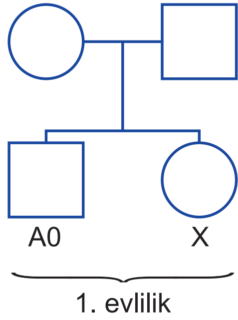

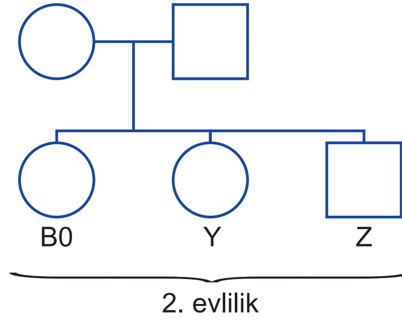

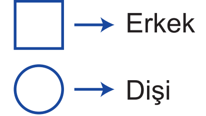

1. evlilikte anne 2, baba 5; 2. evlilikte anne 4, baba 6 nolu bireyler olduğuna göre,

I. X bireyi dört farklı genotipte olabilir.

II. Y ve Z'nin her ikisinin de B0 genotipinde olma ihtimali 1/4'tür.

III. Y'nin doğabilecek 4. kardeşinin genotipi 00 olamaz.

IV. X'in babası ile aynı genotipte olma ihtimali yoktur.

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

5. İnsanlarda X kromozomu üzerinden çekinik genle aktarılan bir özelliğin kalıtımı soyağacında verildiği gibi olup ilgili özelliği fenotipine yansıtan bireyler taralı olarak gösterilmiştir.

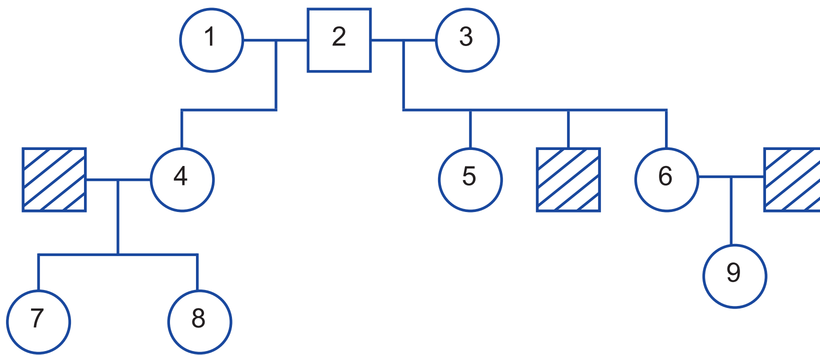

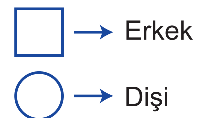

Soyağacı incelendiğinde ilgili özellik için aşağıdaki açıklamalardan hangisi kesinlikle doğrudur?

A) 1 ve 3 numaralı bireylerin genotipleri aynı olmak zorundadır.

B) 2 numaralı birey çekinik özelliği genotipinde taşımaz.

C) 5 ve 6 numaralı bireyler homozigot genotipte olamaz.

D) 4 numaralı birey homozigot baskın genotiptedir.

E) 7 ve 9 numaralı bireylerin genotipleri birbirinden farklıdır.

6. **Soyağaçlarında mavi gözlü bireylerin taralı olarak belirtildiği bilindiğine göre aşağıdakilerden hangisinin gösteriminde <u>yanlışlık</u> vardır?** (İnsanlarda kahverengi göz rengi geni, mavi göz rengi üzerine baskındır.)

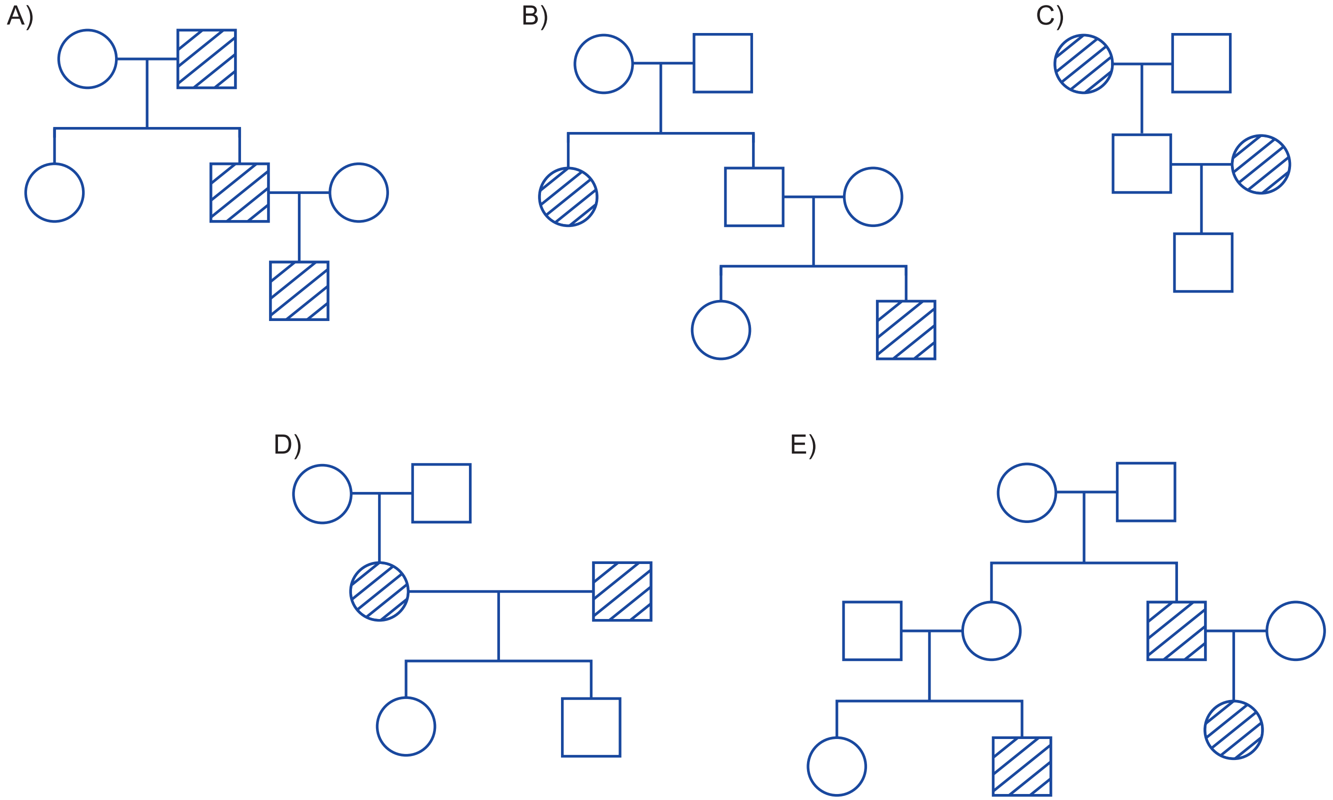

7. Hemofili X kromozomu üzerinde çekinik gen ile taşınan bir hastalıktır.

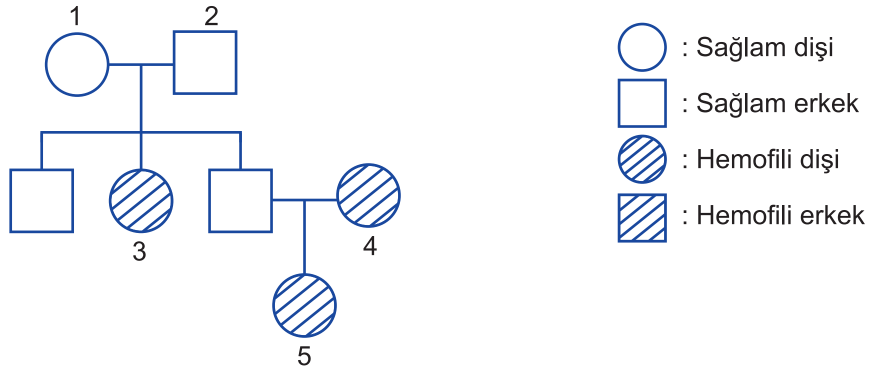

Bazı bireylerinde hemofili hastalığı görülen soyağacında, 1 ve 2 numaralı bireylerin hemofili geni taşımadığı bilindiğine göre bireylerden hangilerinin hemofili hastası olması mutasyonu düşündürmektedir?

A) Yalnız 3 B) Yalnız 4 C) Yalnız 5 D) 3 ve 5 E) 3, 4 ve 5

8. Soyağacı X kromozomu üzerinden çekinik genle aktarılan bir özelliği ifade edip taralı gösterilen bireyler bu özelliği fenotipine yansıtmaktadır. (K ve L bireyleri tek yumurta ikizidir.)

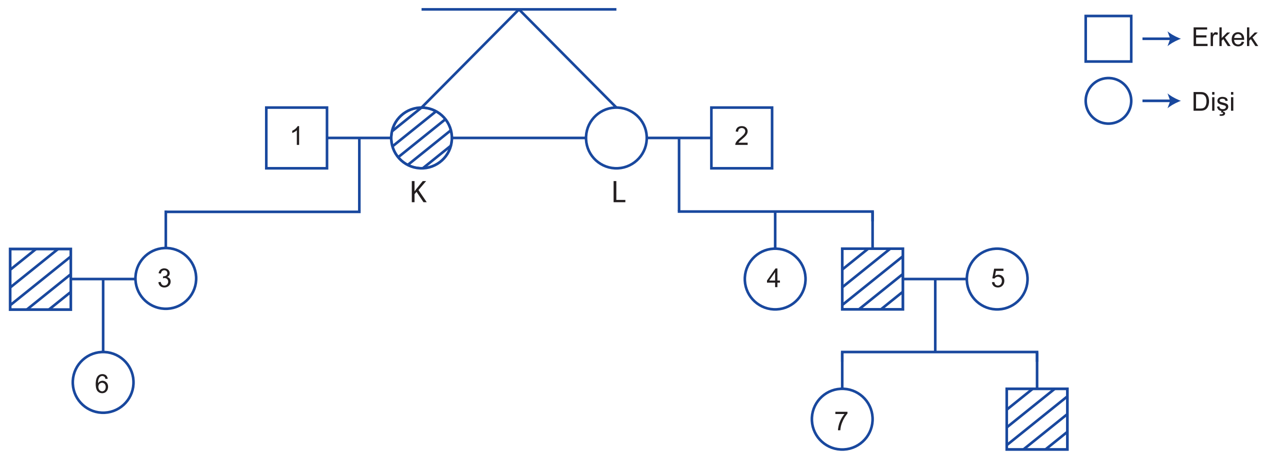

Buna göre,

I. Soyağacında sadece 4. bireyin genotipinin homozigot ya da heterozigot olduğu belirlenemez.

II. Bu özelliğin K bireyinde mutasyon sonucu oluştuğu kesindir.

III. 7 numaralı bireyin erkek kardeşine bu özellik babasından geçmiştir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

9. Soyağacında kulak kıllılığı özelliğini fenotipinde gösteren bireyler taralı olarak gösterilmiştir.

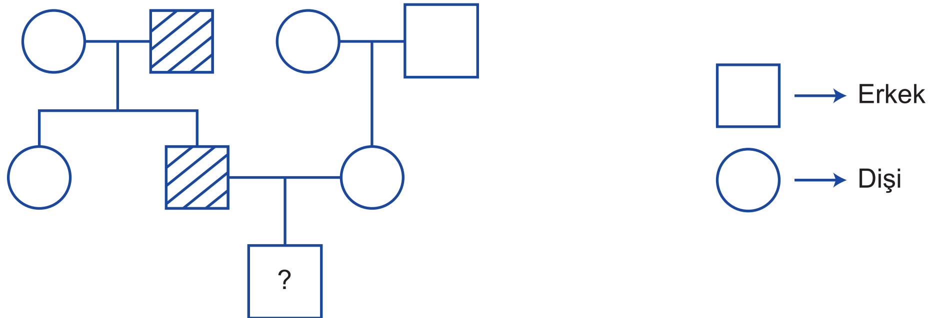

Fenotipinde bu özelliği göstermeyen "?" birey için,

I. Özelliği göstermemesi mutasyon ile açıklanabilir.

II. Anneden bu özellik ile ilgili baskın alel alınmıştır.

III. Erkek kardeşinde de bu özellik görülmez.

ifadelerinden hangileri doğrudur? (Kulak kıllılığı Y kromozomu üzerinde çekinik olarak taşınır.)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III E) I, II ve III

10. Y kromozomunun X ile homolog olmayan bir kısmında taşınan hastalığın kalıtımı soyağacında gösterilmiştir.

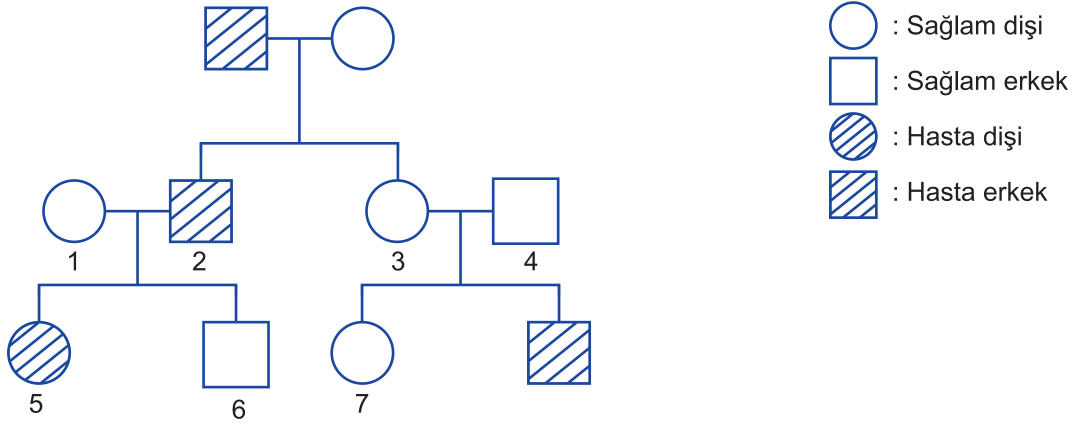

Buna göre numaralandırılmış bireylerden hangilerinin gösteriminde yanlışlık yapılmıştır?

A) 1 ve 4
B) 2 ve 6
C) 1, 3 ve 5
D) 3, 5 ve 7
E) 4, 5 ve 6

11. *Drosophila* cinsi sineklerde göz rengi aleli eşey kromozomlarına bağlı taşınmaktadır. Erkeklerde tek alel ile kontrol edilen karakter çekinik olursa beyaz, baskın olursa kırmızı gözlü olmaktadır.

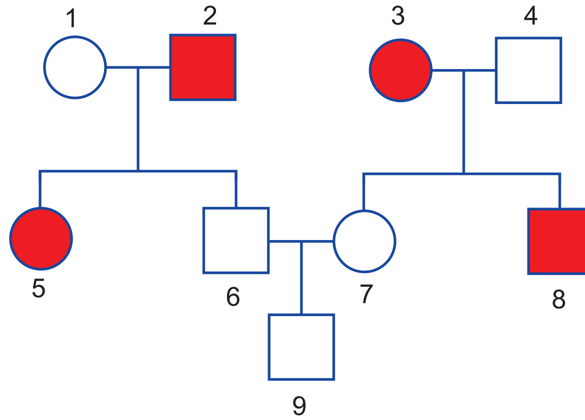

Soyağacında verilen bu özellik ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi söylenemez? (Mutasyon gerçekleşmediği varsayılmalıdır.)

A) 8, kırmızı göz genini sadece 3 numaralı sinekten almıştır.
B) 6 ve 7 numaralı sineklerin kırmızı gözlü yavrusu oluşamaz.
C) 9 numaralı sinekte bulunan çekinik genin kaynağı 4 numaralı sinek olabilir.
D) 1 numaralı sineğin genotipi X^aX^a'dır.
E) 2 ve 8 numaralı sineklerin genotipi X^aY'dir.

12. Yenidoğanda sarılık ve kansızlıkla sonuçlanan Rh faktörüne bağlı Rh uyuşmazlığı sadece Rh^- anne ile Rh^+ babanın, Rh^+ kan grubuna sahip fetüs olduğunda ortaya çıkar ve kalıcı beyin hasarı görülebilir. İlk hamileliğinde Rh^- annenin kanında antikor üretimi yeni gerçekleştiği için bebek, antikorlardan etkilenmeden dünyaya gelebilir.

Bir ailenin Rh faktörüne bağlı genotipleri soyağacında verilmiştir.

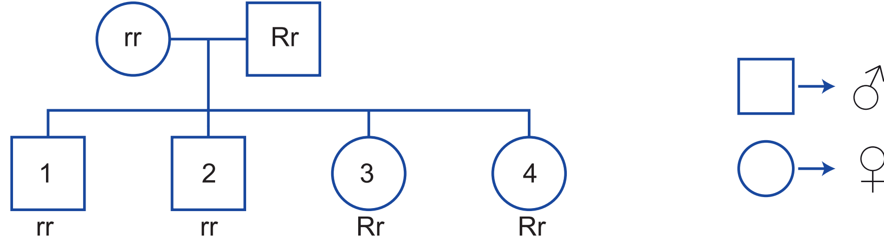

Buna göre,

I. 1 ve 2. çocuklarda kan uyuşmazlığı görülmez.

II. 3. çocuk kan uyuşmazlığından etkilenir.

III. Babanın genotipi RR olduğunda Rh uyuşmazlığı görülme olasılığı daha fazladır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

13. Çiçek açmamış özdeş üç Çuha çiçeği bitkilerinden birisi kontrol grubu diğer ikisi deney grubu olarak belirleniyor. Kontrol grubu olarak seçilen Çuha çiçeği bitkisi 18°C'de normal bakımı sağlanıyor. 1. deney grubu bitkisi 30-35°C'de 2. deney grubu bitkisi 15-20°C'de yetiştirilecek şekilde diğer etkenlerin aynı olduğu bir deney düzeneği hazırlanıyor ve belirli bir süre sonra Çuha çiçeği bitkileri şekildeki gibi oluyor.

Kontrol grubu

1. Deney grubu

2. Deney grubu

Buna göre,

I. Oluşan değişiklik gelecek nesillere aktarılır.

II. Sıcaklık genin işleyişinde değişime neden olmuştur.

III. Beyaz çiçek, genotip özellikleri ve çevre etkisinin toplamıdır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III E) I, II ve III

14. DNA'nın nükleotit diziliminde meydana gelen değişimlere mutasyon denir.

Buna göre aşağıdaki örneklerden hangisinde mutasyon etkilidir?

A) Ortanca bitkisinin asitli toprakta kırmızı, bazik toprakta mavi çiçek açması
B) İyi beslenen bir tavşan düzgün gelişim gösterirken iyi beslenmeyenin yeterince gelişmemesi
C) Karahindiba bitkisinin dağda yetişenlerinin kısa boylu, ovada yetişenlerinin uzun boylu olması
D) Bitkilerin ışıklı ortamda klorofil oluşturması, karanlık ortamda oluşturamaması
E) Van kedisinin bir gözünün mavi, diğer gözünün yeşil olması

15. Taralı bireylerin X kromozomu üzerinde çekinik genle aktarılan bir hastalığı fenotiplerinde gösterdiği soyağacı verilmiştir.

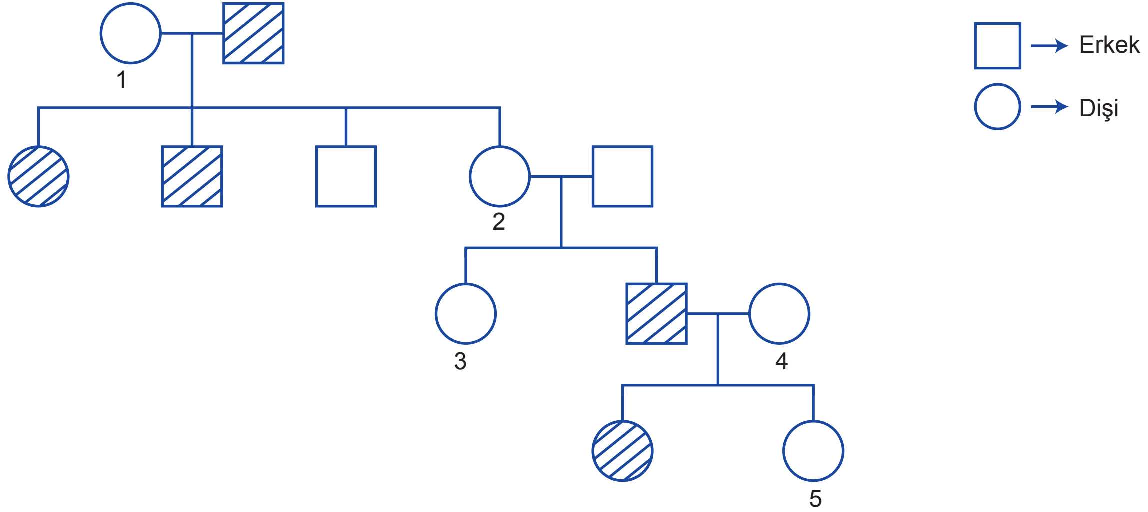

Buna göre numaralandırılmış bireylerden hangisinin genotipi belirlenemez?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

16. Herhangi bir karakterin kalıtımının soyağacı verilmiştir. Karakteri fenotipinde gösteren bireyler taralı olarak ifade edilmiştir.

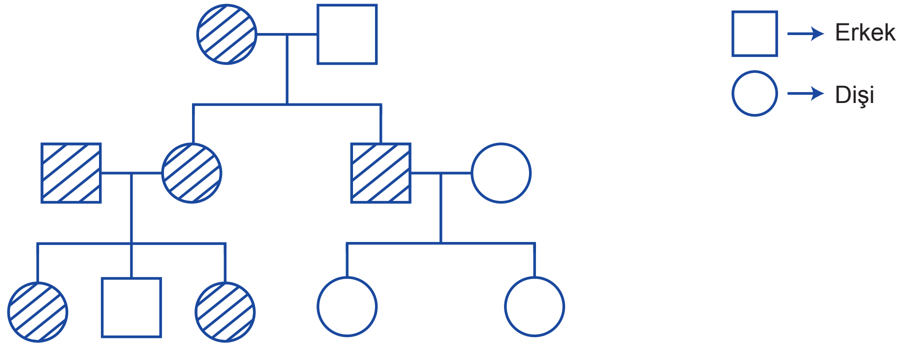

Buna göre aktarılan karakter ile ilgili olarak;

I. Otozomal baskın
II. Otozomal çekinik
III. X'e bağlı baskın
IV. X'e bağlı çekinik

ifadelerinden hangileri söylenemez?

A) Yalnız I B) I ve III C) II ve IV D) I, II ve III E) II, III ve IV

17. Herhangi bir otozomal hastalığın kalıtımı soyağacında taralı olarak gösterilmiştir.

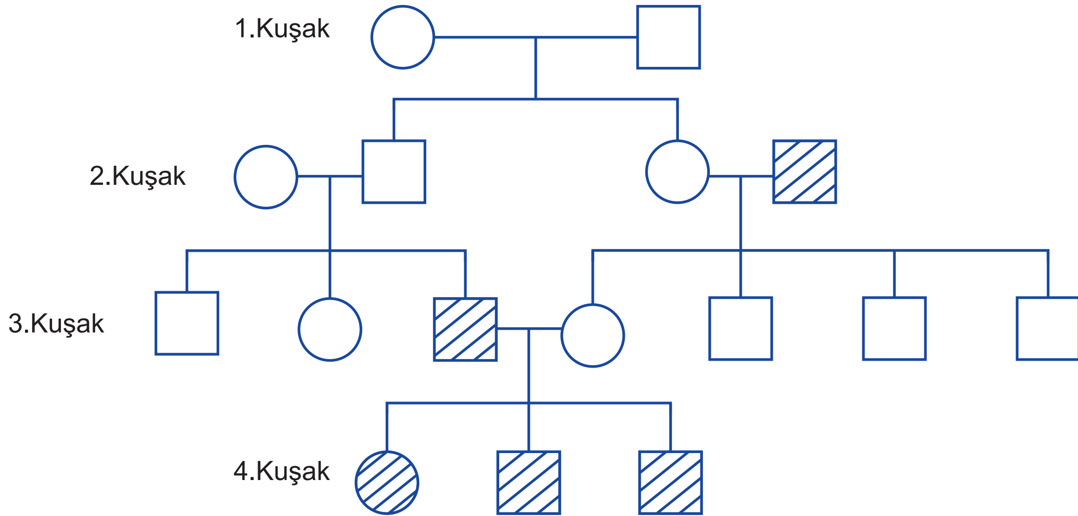

Soyağacı ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Akraba evlilikleri, otozomal resesif hastalıkların görülme sıklığını artırır.
B) Hastalık geni aileye 2. kuşakta katılan erkek ile gelmiştir.
C) Bu gen 1. kuşakta bulunan ebeveynlerde gizil durumdadır.
D) 3. kuşakta her iki eşte de genler arasındaki benzerlik arttığı için hasta çocuk ihtimali de artar.
E) 4. kuşakta dünyaya gelebilecek her çocukta hasta olma ihtimali % 50'dir.

18. Soyağacında çekinik kan grubuna sahip bireyler taralı olarak gösterilmiştir.

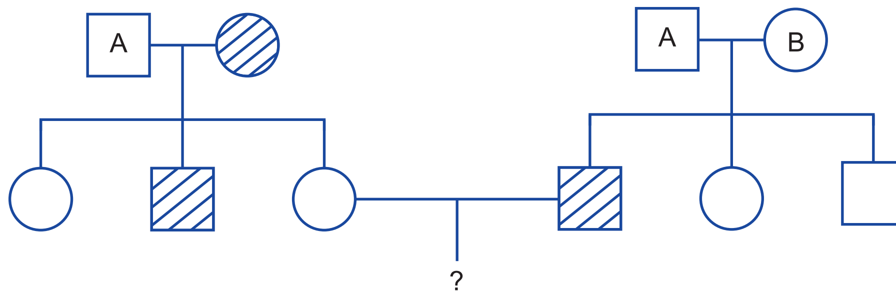

Buna göre "?" ile gösterilen bireyin kan grubu ile ilgili,

I. Genotipi 00 olma ihtimali yoktur.
II. A kan gruplu kız çocuğu olma ihtimali %25'dir.
III. Genotipinde 0 geni, %100 bulunur.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III E) I, II ve III

19. Bir kovanda erkek arı, kraliçe arı ve işçi arılar bulunur. Kraliçe arıdan mayoz bölünme sonucu oluşan yumurtaların bazıları döllenme gerçekleşmeden erkek arıya dönüşürken, bazı yumurtalar ise erkek arıların mitoz bölünme sonucu ürettiği sperm ile döllenerek zigotu oluşturur. Zigot polen sütüyle beslenirse işçi arı, daha zengin bir besin kaynağı olan arı sütüyle beslenirse kraliçe arı oluşur.

Buna göre,

I. Kraliçe ve işçi arının fenotipindeki farklılıkların oluşmasında çevresel faktörler rol oynar.
II. Kraliçe arının oluşabilecek tüm yavruları kraliçe arı olur.
III. Erkek arı ile işçi arı arasındaki fenotip farklılıkların oluşmasında mutasyon etkilidir.

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III E) I, II ve III

20. Otozomal çekinik genin neden olduğu bir hastalığı fenotipinde gösteren bireyler taralı olarak gösterilmiştir.

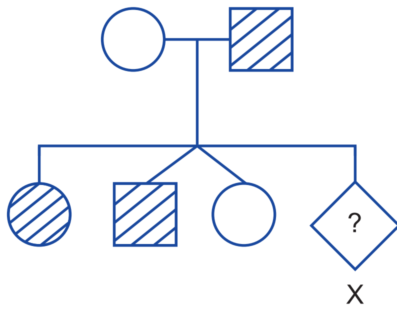

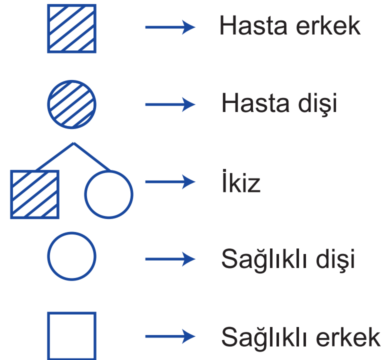

Cinsiyeti ve genotipi bilinmeyen X ile gösterilen birey ile ilgili,

I. Sağlıklı ise genotipi heterozigottur.
II. Hasta ise hastalık geninin annesinden gelme ihtimali yoktur.
III. Cinsiyetine göre hastalığın görülme ihtimali değişir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

10. SINIF BİYOLOJİ

3. Ünite

1. Ekosistem ekolojisi ile ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

- Komünite içerisinde birden fazla popülasyon bulunabilir.
- Bir popülasyonda birden fazla tür bulunamaz.
- Komüniteler arası bölgeler ekoton olarak bilinir.
- Ekosistemler arasında da ekotonlar olabilir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisine ulaşılamaz?

A) Komünitelerde birden fazla tür bulunamaz.
B) Ekotonların tür çeşitliliği yüksek olabilir.
C) Popülasyon komüniteden küçüktür.
D) Aynı tür canlıların oluşturduğu topluluğa popülasyon denir.
E) Ekosistemlerde birden çok ekoton olabilir.

2. Bir besin piramidinde enerji akışı yönünün birey sayısıyla ilişkisi şekilde gösterildiği gibidir.

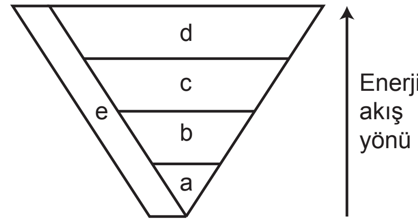

Piramit incelendiğinde,

I. a, piramidin üretici canlısı iken, çürükçül organizmalar e ile ifade edilir.
II. b canlılarının sayıca artışı c canlıları için olumsuz etki gösterir.
III. d canlılarının vücut iriliği diğer canlılara oranla daha fazladır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

3. Bir ekosistemde birlikte yaşadığı diğer türlere göre ekolojik faaliyetleri daha fazla olan türlere kilittaşı tür denir. Bu türlerin sayıca azalması aynı ekosistemdeki canlıların büyük çoğunu olumsuz etkiler.

Verilen besin ağında;

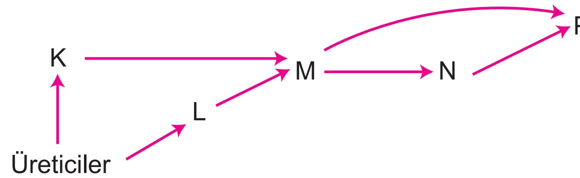

harfler ile gösterilmiş canlılardan hangisi kilittaşı tür olarak değerlendirilir?

A) K B) L C) M D) N E) P

4. Azot döngüsüne ait şema gösterildiği gibidir.

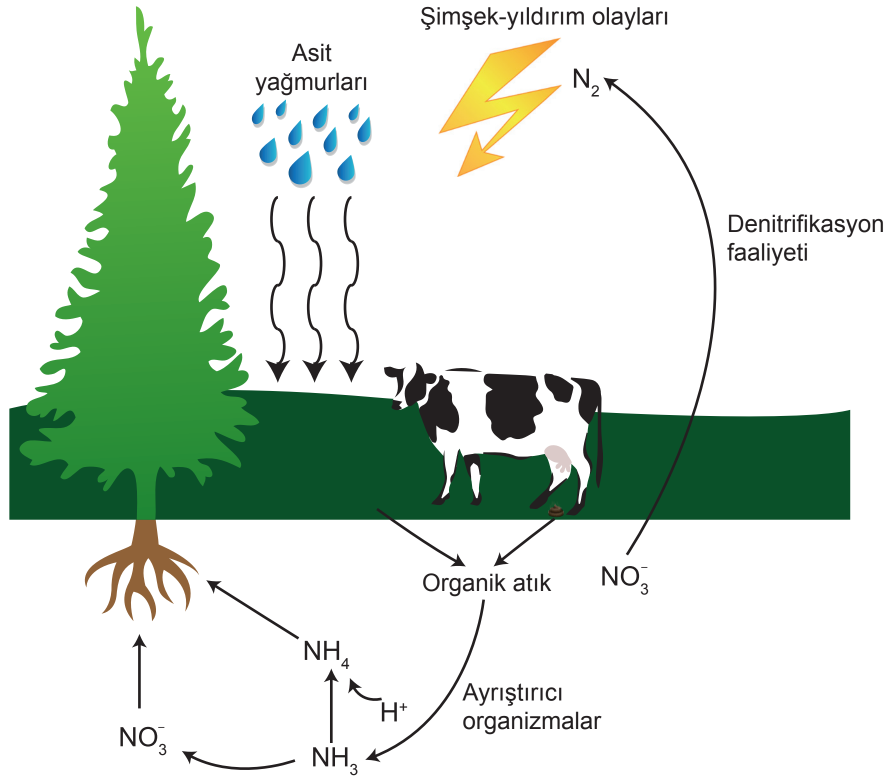

Şema incelendiğinde,

I. Asit yağmurları toprak verimliliği üzerine olumlu etki gösterebilir.

II. Topraktaki organik atık birikiminin artması, toprağın azot içeriğini olumsuz yönde etkiler.

III. Azot döngüsü sırasında görev alan mikroorganizmaların tamamı ototrof beslenme gösterir.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III

5. Canlıların değişen çevre koşullarına karşı gösterdiği maksimum dirence tolerans (hoşgörü) denir. Bazı canlılarda tolerans değerleri yüksek iken bazılarında ise çok düşük düzeydedir. Çok düşük tolerans değerlerine sahip olan canlı türleri çevre koşullarındaki ani değişimlerin tespit edilmesinde kullanılabilir.

Bir göl ekosisteminde yaşayan dört farklı türün göl suyundaki kirlilik seviyesine göre birey sayılarındaki değişim grafiği gösterilmiştir.

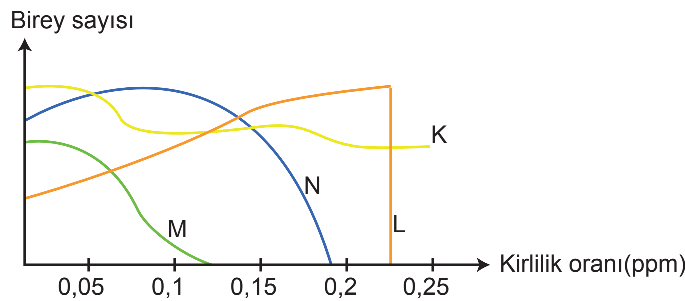

Buna göre, göl ekosistemindeki canlılardan toleransı en yüksek ve en düşük olan tür birlikte aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) K-L B) K-M C) L-N D) M-N E) L-M

6. Bir tuzlu su ekosistemindeki fitoplanktonların derinliğe bağlı olarak meydana gelen sayısal değişimi grafikte verilmiştir.

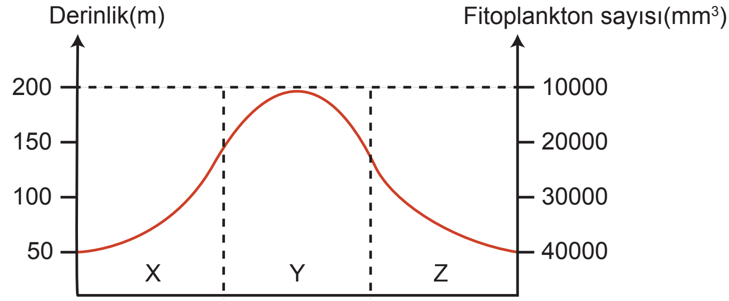

Buna göre,

I. Derinlik artışı X bölgesindeki birey sayısını azaltmıştır.

II. Y bölgesi bireyler için en uygun derinlik aralığına sahiptir.

III. Z bölgesinde derinliğin azalması birey sayısını artırmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

7. Doğal bir ekosistemde gerçekleşen, karbon döngüsünün şeması şekilde gösterilmiştir.

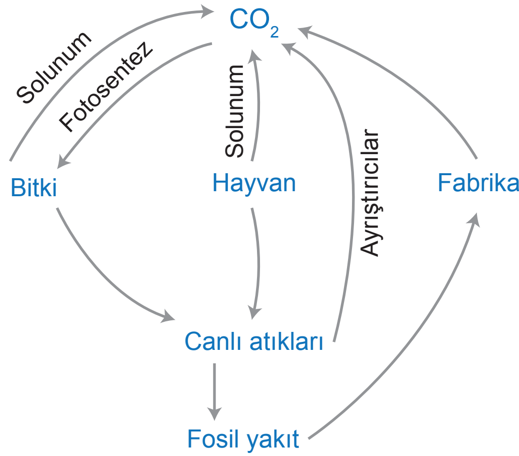

Bu döngü sırasında gerçekleşen olaylar ile ilgili,

I. Atmosferdeki CO_2 fotosentez olayı ile canlıların yapısındaki organik bileşiklere katılır.

II. Ayrıştırıcı faaliyetleri azalırsa atmosferdeki CO_2 miktarı artar.

III. Fosillerin yanması ve solunum olayları atmosferdeki CO_2 miktarını artırır.

yorumlardan hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

8. Evinde Hint bülbülü besleyen Elif, kuşlarının defalarca yumurta ürettiğini fakat dişi kuşun kuluçkaya yatmadığını ve yumurtaları yuvadan atarak kırdığını gözlemlemiştir.

Elif'in kuşlarda gözlemlediği bu duruma çözüm olarak;

I. kafese daha fazla besin ve su bırakılması,
II. kafes büyüklüğünün artırılması,
III. kafese yeni bireylerin eklenmesi

ifadelerinden hangileri sunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

9. “Kelaynak“ dünyada sadece Fas ve Şanlıurfa'da neslini devam ettirmeye çalışan bir kuş türüdür. Kelaynaklar çoğunlukla çekirge, karınca gibi eklembacaklılarla beslenir. Şanlıurfa'nın Birecik ilçesinde 1950'li yıllarda çekirge istilasına karşı yoğun böcek öldürücü ilaçlar ile tarım ilaçlarının aşırı kullanımı sonucunda kelaynak sayısı çok hızlı bir şekilde azalmıştır. Hayatta kalmayı başaran dişiler ise uzun süre yumurta üretememiştir. Hatta sayıları 1986 yılında 5 çifte kadar düşmüştür. Hayatta kalan bireylerin neslini devam ettirebilmesi için kurulan kelaynak üretme istasyonunda 2018 yılı itibariyle sayıları 250'ye kadar yükselmiştir.

Buna göre,

I. Kelaynakların besin kaynağının azalması, neslinin yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmasına neden olmuştur.
II. Kimyasal ilaçlar kelaynakların üreme fizyolojisini etkilememiştir.
III. İnsan faaliyeti ile ekosistemde meydana gelen bir değişiklik sistemde yer alan birçok canlıyı etkilemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

10. Evsel atıklardaki azotlu ve fosforlu bileşiklerin arıtılmadan akarsular ile göllere ulaşması durumunda uygun sıcaklığın olduğu mevsimlerde algler aşırı çoğalır ve göl yüzeyinde renk değişimine neden olur. Bu olaya ötrofikasyon denir. Ötrofikasyon olayı gerçekleşmiş bir göl şekilde gösterilmiştir.

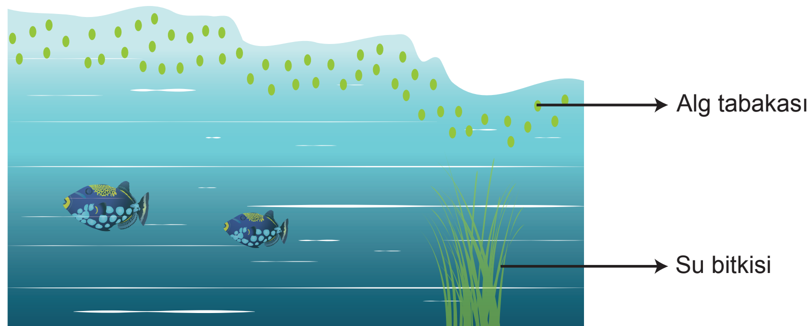

Buna göre,

I. göl ekosisteminin olumsuz etkilenmesi,
II. göl suyunda çözünmüş oksijenin azalması,
III. gölde kokuşmanın artması

durumlarından hangileri gözlenir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III E) I, II ve III

11. Küresel iklim değişikliğinin dünya üzerindeki yaşam formları ve habitatlar üzerindeki etkilerinin tartışıldığı bir sınıfta öğrencilerinin çok yönlü düşünmelerini hedefleyen bir öğretmen aşağıda özetlenen tekniği kullanmıştır.

Seçilecek Şapkalar

Beyaz şapka ⟶ Nesnel sayılarla ifade eden

Yeşil şapka ⟶ Yaratıcı, özgün

Sarı şapka ⟶ İyimser, avantaj gören

Seçilecek Şapkalar

Siyah şapka ⟶ Karamsar, eleştirel

Kırmızı şapka ⟶ Duygusal, öznel

Mavi şapka ⟶ Değerlendiren, karar veren

Buna göre,

Ayça : Atmosferdeki CO_2 yoğunluğu 385 ppm değerini aşmıştır.

Ömer : Mısırdan daha iyi ürün veren buğday ve soya fasülyesi CO_2 bakımından zenginleşmiş çevrelere ekilebilir.

Nilüfer : En fazla ağaçlandırma yapan 20 ülkenin ödüllendirilmesi kampanyası başlatılarak sera gazlarının oluşması azaltılabilir.

Ozan : Atmosferdeki CO_2 konsantrasyonlarının nasıl kararlı olacağı konusunda küresel bir uzlaşmaya varılamamaktadır.

ifadelerini kullanan ögrenciler hangi renk şapkaları takmalılardır?

	Ayça	Ömer	Nilüfer	Ozan
A)	Mavi	Yeşil	Kırmızı	Beyaz
B)	Yeşil	Sarı	Siyah	Mavi
C)	Mavi	Kırmızı	Sarı	Kırmızı
D)	Beyaz	Sarı	Yeşil	Siyah
E)	Beyaz	Yeşil	Mavi	Sarı

12. Ses kirliliği işitme sağlığını çok etkileyen psikolojik olumsuzlukları beraberinde getiren önemli çevre sorunlarından biridir. Tren, uçak, trafikte klakson sesleri ses kirliliğini artıran etmenlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi ses kirliliğinin kaynağına yönelik önlemlerden biri <u>değildir</u>?

A) Kişi ve kurumlar bilgilendirilmeli
B) Araç egzozlarına gerekirse susturucular takılmalı
C) Evlerde çift camlar kullanılmalı
D) Gerekmediği taktirde özel araçlar kullanılmamalı
E) Yüksek sesle müzik dinlenmemeli

13. • Ekolojik ayak izi: Bir kişi ya da topluluk için kullanılan kaynakların üretilmesi ve oluşan atığın giderilmesi için gereken coğrafi alana denir. Bu alana alt yapı ve atık karbondioksitin emilimini sağlayacak bitki alanları da dahildir.

• Biyolojik kapasite: Bir coğrafi bölgenin yenilenebilir doğal kaynakları üretme gücüne biyolojik kapasite denir.

• Tüketimin ekolojik ayak izi: Bir kişi ya da topluluk tarafından tüketilen ürünlerin üretimi için kullanılan yenilenebilir doğal kaynaklara denir.

WWF(Dünya Doğayı Koruma Vakfı) Türkiye'nin ekolojik ayak izi raporunda yer alan 1961-2007 yıllarındaki toplam ekolojik ayak izi ve biyolojik kapasitesi grafiği verilmiştir.

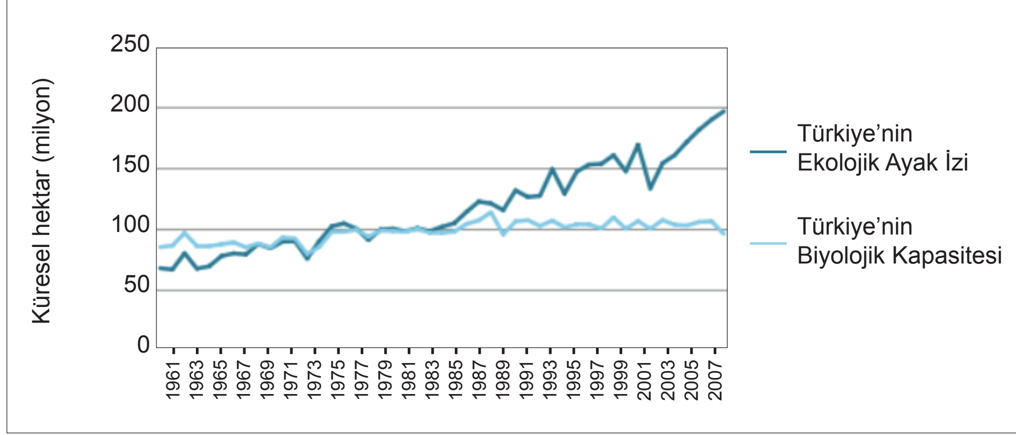

Bu grafik ve tanımlar dikkate alındığında,

I. 1980'li yıllardan sonra doğal kaynakların üretilme hızından daha hızlı tüketilmesi ülkenin ekolojik açığı olduğunu gösterir.

II. 1961-1969 yılları arasında Türkiye'nin ekolojik olarak kendini yenileme kapasitesi düşüktür.

III. 2000'li yıllarda Türkiye dünyanın diğer bölgelerindeki tatlı su kaynaklarına, ormanlarına ve tarım alanlarına bağımlı hâle gelmiştir.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

14. Bir yıllık zaman dilimi içinde bir insanın atmosfere verdiği CO_2 miktarına karbon ayak izi denir. Karbon ayak izi iki ana parçadan oluşur.

• Birincil ayak izi: Fosil yakıtların yanması sonucu ortaya çıkan doğrudan CO_2 emisyonlarının ölçüsüdür.

• İkincil ayak izi: Kullanılan ürünlerin imalatı ve bozulmaları sonucu ortaya çıkan dolaylı emisyonlarının ölçüsüdür.

Çocuğuna masallar sayesinde çevre dostu olmayı öğretmek isteyen bir annenin yazacağı masal kitabındaki çevre dostu kahramanı aşağıdakilerden hangisindeki gibi resmedilmiş olamaz?

A) Toplu taşıma aracıyla işe giderken

B) Süpermarketten ambalajlı ürünler alırken

C) Bahçesinde sebze yetiştirirken

D) Şişe suyu yerine kaynak suyu kullanırken

E) Evine güneş enerjisi paneli kurarken

15. Biyolojik çeşitlilik biyosferde bulunan canlı formlarının çeşitliliği olarak tanımlanabilir. Türe ait genetik çeşitlilikte biyolojik çeşitliliğin içerisinde incelenir. Endemik türler de bu çeşitlilikler için çok önemlidir. Belirli bir alanda yetişen endemik bitkilerin çoğu ilaç, gıda, kozmetik alanlarında ham madde kaynağı olarak kullanılmaktadır. Hatta bu bitkilerden elde edilen bazı uçucu yağlar ihraç edilerek ülke ekonomisine katkıda bulunur.

Buna göre,

I. Biyolojik çeşitlilik tür çeşitliliği ile doğru orantılıdır.
II. Endemik türler geniş coğrafi alanlarda dağılış gösterir.
III. Doğal yaşam alanlarının zarar görmesi ülke ekonomisini olumsuz etkiler.

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

16. Bütün organik bileşiklerin yapısında karbon (C) atomu bulunur. Yeryüzünde karbon döngüsü CO_2 ve CO gibi gazlar üzerinden gerçekleşir. Oksijenli solunum ve etil alkol fermantasyonu yapan canlılar atmosfere CO_2 verirken su yosunları ve kara bitkileri besin üretmek için atmosferdeki CO_2'i kullanır. Atmosferde %3 oranında CO_2 bulunur. Kömür, doğal gaz, fosil yakıtların kullanımı, hücresel solunum, yanardağlar ve orman yangınları gibi etmenler atmosferin CO_2 oranını artırır ve yeryüzünün ısınmasına neden olur. Bu duruma sera etkisi denir.

Sera etkisini azaltmayı amaçlayan öğrenci aşağıda verilen projelerden hangisini seçerse daha etkili bir yol izlemiş olur?

A) Dizel ve benzinli tüm araçları elektrikli araçlarla değiştirmek
B) Yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanmak ve su ekosisteminin devamlılığını sağlamak
C) Fabrikalarda ve motorlu araçlarda gerekli filtrelerin kullanılmasını zorunlu kılmak
D) Elverişli olan tüm bölgeleri ağaçlandırmak
E) Kişisel araçların yerine toplu taşıma araçlarını kullanmak

17. Su döngüsünün şeması verilmiştir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Su döngüsü suyun yeryüzü ile atmosfer arasındaki hareketidir.
B) Su buharı atmosferde yoğunlaşarak kar, yağmur vb. yağışlar şeklinde yeryüzüne ulaşır.
C) Yeryüzüne yağış şeklinde düşen su, koşullara göre farklı yollar izler.
D) Bitkilerin aldığı su, terleme olayı ile tekrar atmosfere verilir.
E) Bulutların oluşmasında sadece buharlaşma olayı etkilidir.

18. Çevre kirliliğinin azaltılması ve doğanın korunması ile ilgili bir proje hazırlayan Duygu, *Lemna minor* (su mercimeği) bitkisinin sudaki ağır metalleri azalttığını öğrenir. Araştırmaları sonucunda elde ettiği bilgileri kullanarak şekildeki deneyi tasarlar.

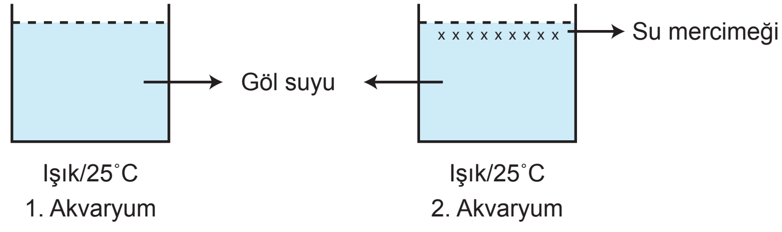

1 ay sonra her iki akvaryumdan aldığı suları analiz ettirir ve tablodaki sonuçlara ulaşır.

Mineraller	1. Akvaryum	2. Akvaryum
Pb	43	32
Hg	13	6
Fe	110	37
Mg	118	12

Elif'in elde ettiği bu sonuçlarla ilgili olarak,

I. *Lemna minor* sudaki Pb ve Hg miktarını azaltmıştır.

II. Miktarı en fazla oranda azalan Mg'dir.

III. *Lemna minor* sudaki tüm minerallerin miktarını azaltmıştır.

ifadelerinden hangilerinin doğruluğu kesin olarak söylenir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

19. İnsanlığın kullanımına sunulan doğal kaynaklar petrol, doğal gaz ve kömür gibi yenilenemez enerji kaynakları ile jeotermal, güneş ve rüzgar enerjisi gibi yenilenebilir enerji kaynaklarından oluşur.

Bu kaynakların kullanımı, sürekliliği ve gelecek nesillere aktarılabilir olması;

I. yenilenemez enerji tüketimi kullanımının azaltılmasına yönelik politikalar oluşturulması,

II. toplumlarda enerji tüketimini azaltmaya yönelik farkındalık oluşturulması,

III. yenilenebilir enerji çeşitliliğinin artırılması ve kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik projeler oluşturulması

verilenlerden hangilerinin gerçekleştirilmesi ile sağlanabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

20. Ülkemizde biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürekliliğinin sağlanması için popülasyon büyüklüğü azalan pek çok canlı türü koruma alanlarında çoğaltılarak doğaya bırakılmıştır.

2003 öncesi ile 2003-2016 yılları arasında doğaya bırakılan memeli canlı sayısı grafikte verilmiştir.

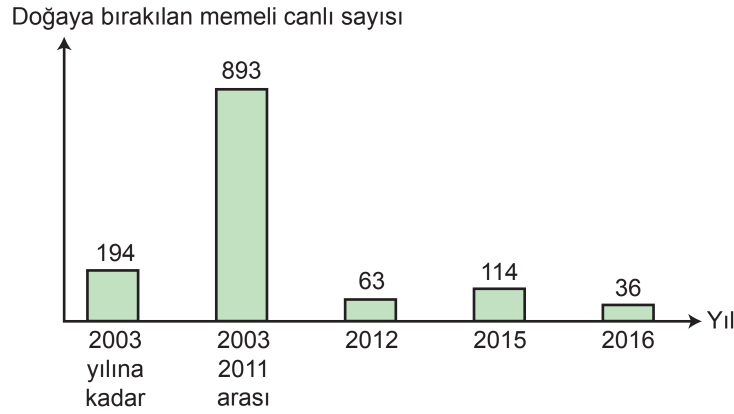

Buna göre,

I. Ülkemizde çoğaltılan canlı çeşidi memeliler ile sınırlı kalmıştır.

II. 2003-2011 yılları arasında doğaya bırakılan memeli sayısı artmıştır.

III. 2016 yılında koruma altına alınan tür çeşidi azalmıştır.

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

21. Sucul ekosistemlerde ötrofikasyona neden olan fosfat içeriği yüksek temizlik malzemelerinin ve naylon poşetlerinin aşırı kullanımı çevre kirliliğine neden olur. Kirlenen çevreden kaynaklı sera gazlarının salınımı küresel ısınmayı da beraberinde getirir. Ülkemizde 1 Ocak 2019 itibariyle naylon poşet kullanımının ücretlendirilmesi, çevre kirliliğini önleme adına güzel bir uygulama olmuştur.

Buna göre,

I. Kirleticilerin bilinçsiz kullanımı ile dünya küresel ölçekte ısınmaktadır.

II. Ülkemizde naylon poşet kullanımının ücretlendirilmesi dünyada tek örnektir.

III. Akarsu ve göllerdeki yaşam niteliği ve kalitesi bu sistemlere giren besin maddeleri ile yakından ilgilidir.

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

22. Ekolojik birimlere ait bazı örnekler verilmiştir.

Popülasyon : Yozgat Çamlık Millî Parkı'nda yetişen Cehrilik lâlesi

Komünite : Yozgat Çamlık Millî Parkı'nda yetişen lâleler

Ekosistem : Yozgat Çamlık Millî Parkı

Buna göre,

I. Belirli bir alanda yaşayan aynı tür canlıların oluşturduğu topluluğa popülasyon denir.

II. Ekolojik organizasyon basamaklarının küçükten büyüğe doğru sıralanması; popülasyon, komünite, ekosistemdir.

III. Komünite bir popülasyon içerirken ekosistem ise cansız çevreden oluşur.

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

23. Çok sayıda besin zincirinin bir araya gelerek oluşturduğu yapıya besin ağı denir. Bir besin ağı şekilde gösterilmiştir.

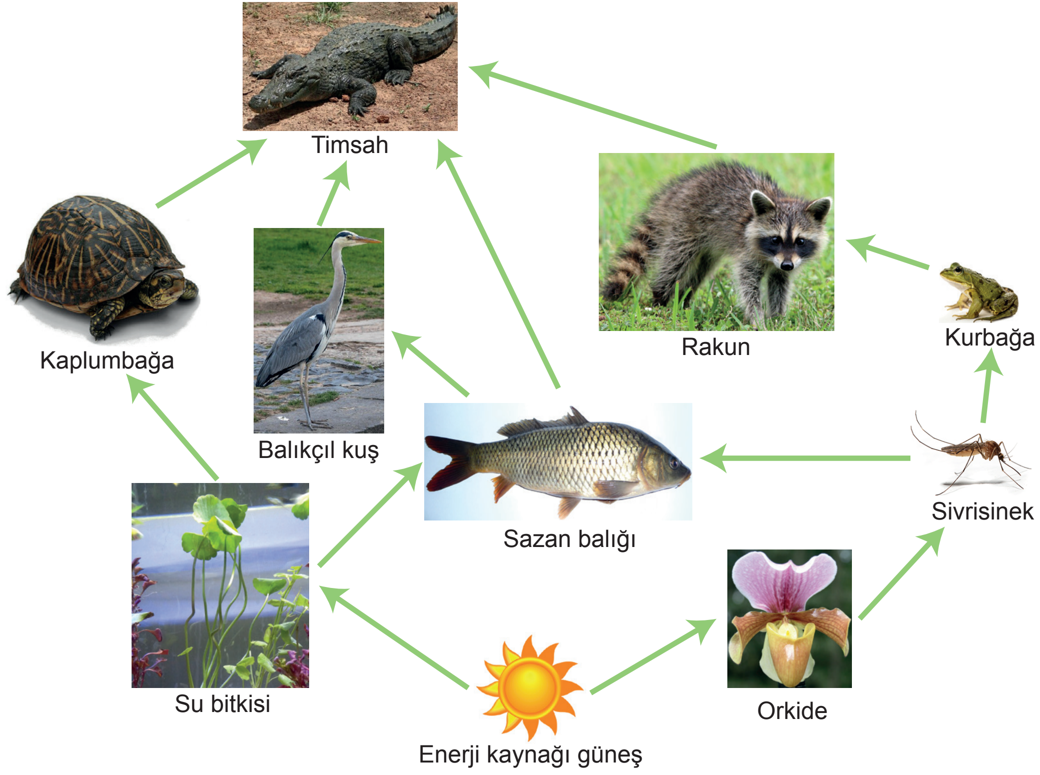

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Zehirli madde birikimi en fazla timsahtadır.
B) Su bitkisi ve orkidenin sayıca azalması tüm besin ağını olumsuz etkiler.
C) Rakun sayısının azalması kaplumbağa sayısının artmasına sivrisineğin azalmasına neden olur.
D) Sazan balığının sayısı komünitede farklı canlıları etkiler.
E) Kaplumbağa ve sivrisinek besin piramidinde farklı trofik düzeyde bulunur.

24. Aynı ekosistemde etkileşim içinde bulunan bazı canlılarla ilgili bilgiler verilmiştir.

X- Karbon kaynağı olarak CO_2 kullanır.

Y- Besinlerini katı parçacıklar şeklinde alır.

Z- Hücrelerinde klorofil sentezini sağlayan genlere sahiptir.

T- Besin sentezi tepkimelerinde atmosfere O_2 verir.

Bu canlı grupları ile ilgili olarak,

I. X ve T canlıları kemoototrof beslenir.
II. Y ile gösterilen canlılar etçil beslenir.
III. Z ile gösterilen canlılar fotosentez yapar.

ifadelerinden hangileri <u>kesinlikle</u> doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) I, II ve III

25. Doğal ekosistemlerde azot döngüsünün bir bölümü şemada ifade edilmiştir.

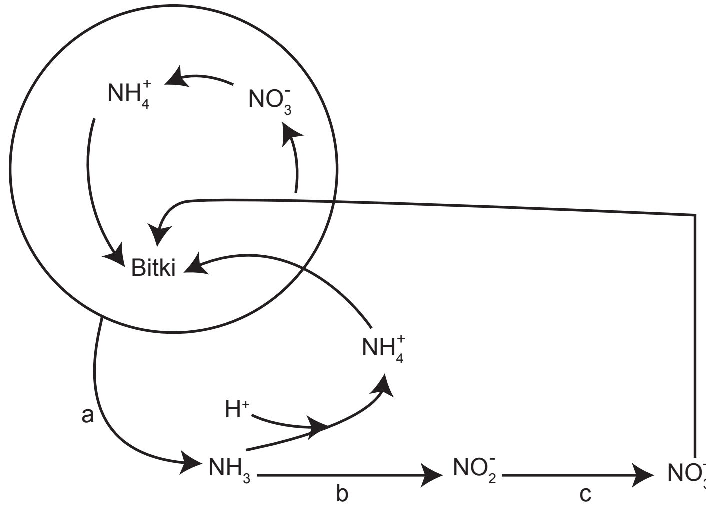

Şema incelendiğinde,

I. a, b ve c canlıları prokaryot hücre yapısına sahiptir.

II. a canlıları heterotrof; b ve c canlıları ise ototrof beslenme gösterir.

III. Bitkilerin azottan faydalanabilmesi için amonyum ve nitrata dönüşmesi gerekir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

26. Bir dağın bitki örtüsünde zaman içinde meydana gelen değişimler gösterilmiştir.

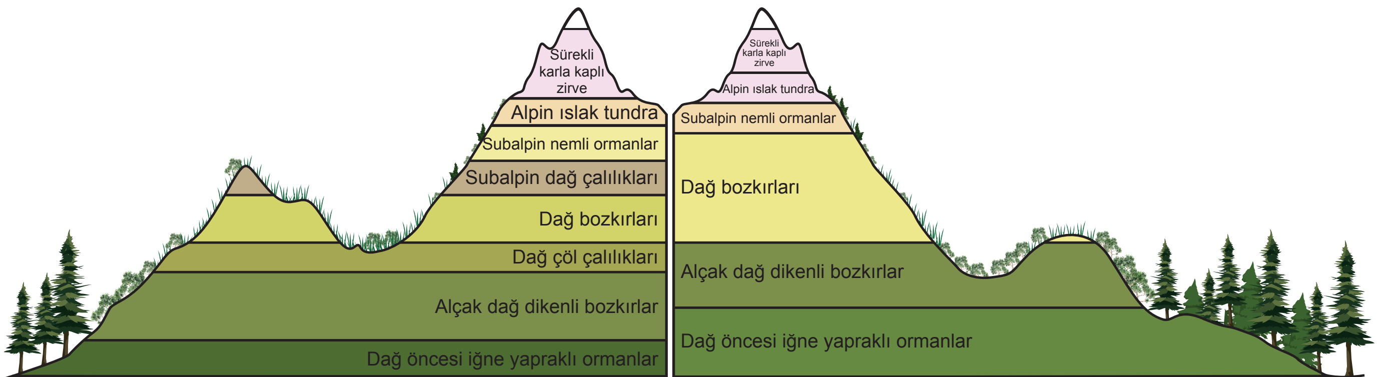

Bu dağın bitki örtüsü bölümlerinde meydana gelen değişimde esas olarak hangi abiyotik faktör etkili olmuştur?

A) Sıcaklık B) Rüzgar C) Toprak D) pH E) Mineral

27. Bir besin piramidi ve besin zincirinde kendinden önce gelen ile beslenen ve kendinden sonra gelene besin olan canlıların görselleri karışık olarak verilmiştir.

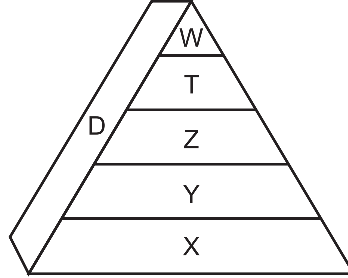

Bu canlılar besin piramidine uygun bir şekilde yerleştirildiğinde aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru olmaz?

A) X düzeyinde 5 numaralı canlı yer alır ve kendi besinini kendisi üretir.
B) Y düzeyinde herbivor olan 1 numaralı, Z düzeyinde karnivor olan 4 numaralı canlı yer alır.
C) T düzeyinde 2 numaralı, W düzeyinde ise 3 numaralı canlı yer alır.
D) 6 numaralı canlı ökaryot hücre yapısına sahip ve her basamakta etkili olan D ile gösterilen yerde bulunur.
E) 3 numaralı canlının bireysel biyokütlesi 1 numaralı canlıya göre daha azdır.

28. Karbon döngüsünün şeması hatalı bir şekilde gösterilmiştir.

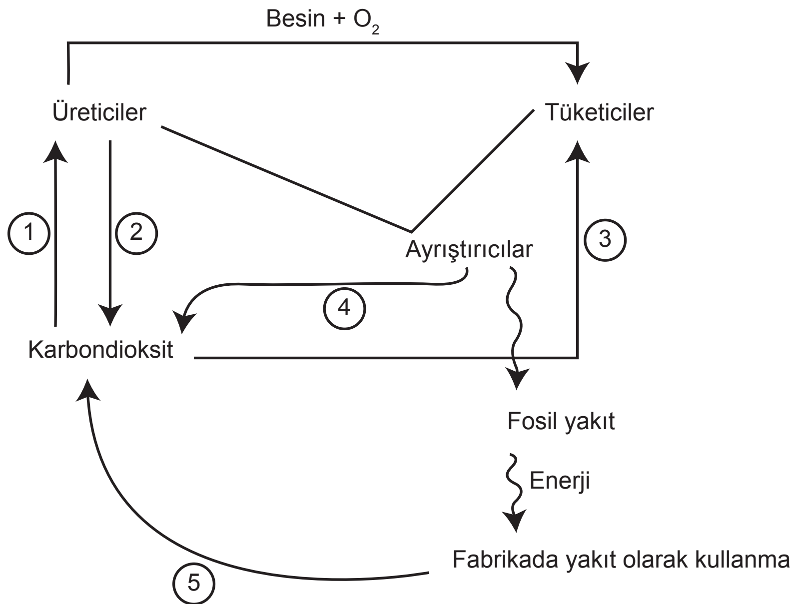

Buna göre hangi numaralı okun yönü düzeltilirse karbon döngüsünün şeması doğru olur?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

29. Atmosferdeki karbondioksit miktarı son on yıldır her yıl yaklaşık %1 oranında artarken Nature Climate Change dergisinde yayınlanan araştırmaya göre yeni tip koronavirüs salgını nedeniyle yaşanan karantina sürecinde günlük karbondioksit salınımı %17 oranında azalarak 2016'daki seviyeye gerilemiştir.

Buna göre karantina sürecinde;

I. birçok fabrikanın çalışmaya ara vermesi,

II. kara ve deniz ulaşımında kullanılan araç sayısının azalması,

III. alışverişlerde plastik poşet kullanılması

olaylarından hangileri küresel karbondioksit salınımının azalmasına neden olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

30. Aynı ekosistemde bulunan ve kendi aralarında bir besin zinciri oluşturan X, Y, Z, T ve W canlılarının vücutlarındaki biyolojik birikim (zehir) miktarı tabloda verilmiştir.

Canlı	Biyolojik birikim miktarı (ppm)
X	1,04
Y	4,83
Z	0,025
T	124
W	0,123

Bu canlıların besin piramidindeki sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) X, Y, Z, T, W

B) X, T, Z, Y, W

C) Y, T, W, X, Z

D) W, X, Z, Y, T

E) T, Y, X, W, Z

31. Geçtiğimiz yıllarda Atatürk Barajı yüzeyinin yeşil renge bürünmesi olayından sonra uzman kişilerin yaptığı incelemeler sonucunda yeşil renk oluşumuna su içerisinde oluşan alg patlamalarının neden olduğu belirtilmiştir. Atatürk Barajı üzerinde bulunan atık su arıtma tesisinin zaman zaman bakıma alınması, şehir merkezindeki kanalizasyon hattının tam olarak arıtma tesisine alınamayıp bu bölgeye boşaltılması ve yakın köylerdeki tarım alanlarında azot ve fosfat içerikli gübrelerin kullanılması sonucu bu gübrelerin yağmur suları ile baraja karışması bu olayın nedenleri olarak açıklanmıştır.

Buna göre,

I. İnsan faaliyetleri barajda alglerin gelişmesini sağlayan besin maddelerinin artmasına neden olur.
II. Ötrofikasyon sebebiyle baraj yüzeyi yeşil renge bürünmüştür.
III. Azot ve fosfor miktarının artışı algleri olumsuz etkiler.
IV. Kirletilmemiş sularda azot ve fosfor, alg gelişimi için sınırlayıcıdır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve IV E) II, III ve IV

32. Ekolojik birimlerden üç tanesini temsil eden M, E ve H arasındaki bazı ilişkiler verilmiştir.

- Birey çeşit sayısı : H > E > M
- Rastgele seçilen iki bireyin genetik benzerliği : M > E > H
- Toplam aktif gen çeşit sayısı: H > E > M

Bu bilgilere göre,

I. E'de yer alan türlerin çiftleşmesiyle verimli döller oluşur.
II. M komünite, E ekosistemdir.
III. H ekosistem, E komünite, M popülasyondur.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yanız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

33. 1949 yılından itibaren Peru'nun Conete Ovası'nda pamuk üretimini artırmak için tarım zararlılarına karşı zirai ilaçlar uygulanmıştır. Yapılan bu kimyasal uygulamadan sonra pamuk üretimi yıldan yıla artmıştır. Hatta kolay ilaçlama yapabilmek için ovadaki ağaçlar ve çalılar kesilmiştir. Ancak 1955 yılından sonra pamuk kurtlarının hızla çoğalması pamuk üretiminin ciddi miktarda azalmasına neden olmuştur.

Peru'da yaşanan bu ekolojik sorun ile ilgili,

I. Pamuk kurtlarıyla beslenen böceklerin besin zincirinden çıkması ekolojik dengeyi bozmuştur.
II. Ağaç ve çalıların kesilmesiyle yararlı böceklerin ve kuşların yaşadıkları ve üredikleri yerler ortadan kaldırılmıştır.
III. Zirai ilaca dayanıklı olan ve hayatta kalan pamuk kurtları doğal düşmanları da ortadan kalktığı için hızla artmıştır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III E) I, II ve III

34. Odun, kömür ve diğer fosil yakıtların yakılması sonucu atmosfere verilen gazların çeşitli tepkimeler ile asitli bileşiklere dönüşüp yağışlarla yeryüzüne dönmesine asit yağmurları denir.

Asit yağmurlarının doğaya etkisini gözlemlemek isteyen bir grup öğrenci mermerden oluşan özdeş küpleri kullanarak bir deney tasarlamışlardır.

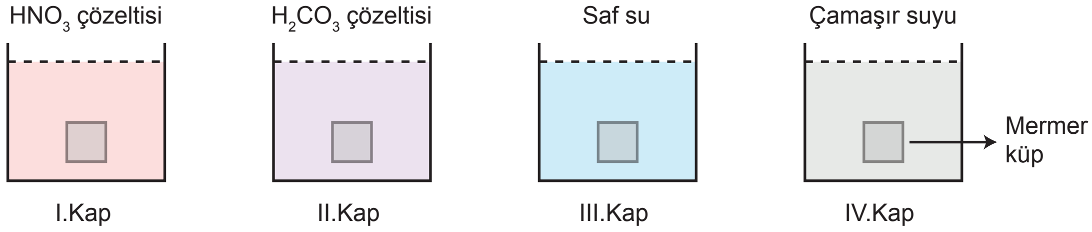

Çözeltilerin içinde bir hafta bekletilen parçalar bu sürenin sonunda yıkanıp kurutularak tartılmış ve aşağıdaki tablo elde edilmiştir.

Kaplar	Deney başlangıç ağırlığı	Deney sonu ağırlığı
I	50 gr	41 gr
II	50 gr	46 gr
III	50 gr	50 gr
IV	50 gr	50 gr

Buna göre,

I. Asit yağmurları tarihî eserler üzerinde tahriş edici etki gösterir.

II. Asit yağmurları atmosfere verilen NO_2 ve CO_2 gazlarının su buharı tarafından emilmesi ile oluşur.

III. Endüstriyel ve evsel bacalardan salınan gazlar doğada asit yağmurlarını artırır.

ifadelerinden hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

35. Ayşe babasının her seferinde banyonun ışığını kapatmayı unuttuğunu, farklı odalarda bulunan televizyonlardan aynı programın izlendiğini ve annesiyle babasının birbirine yakın iş yerlerine kişisel araçlarıyla gittiklerini gözlemliyor.

Bu durumu ekolojik analize sokan Ayşe'nin;

I. aynı programlar tek televizyonda izlenmeli,

II. toplu taşıma araçları kullanılmalı,

III. enerji kaynakları tasarruflu kullanılmalı

önlemlerinden hangilerini ailesine bildirmesi uygun olur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

36. Ekosistemdeki madde ve enerji akışı şematize edilmiştir.

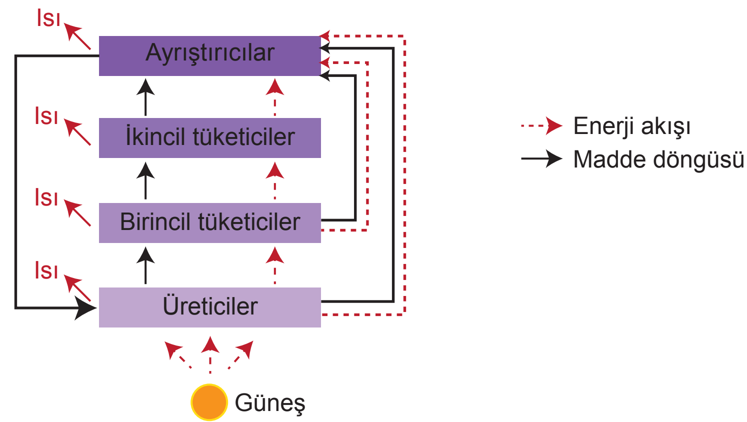

Şema ile ilgili olarak,

I. Enerji ve madde akışı geri dönüşü olmaksızın tek yönlü gerçekleşir.

II. Ekosistemin bir basamağından diğer basamağına aktarılan enerji miktarı her basamakta aynıdır.

III. Ayrıştırıcılar ekosistemdeki bütün basamaktaki canlılar ile etkileşim hâlindedir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

37. Canlılar ekolojik nişlerine göre üretici, tüketici ve ayrıştırıcı olarak gruplandırılır. Canlılarda gerçekleşen madde dönüşümlerini gösteren olaylar verilmiştir.

I. İnorganik madde ⟶ Organik madde

II. Organik madde ⟶ İnorganik madde

III. Organik madde ⟶ Organik madde

Buna göre verilen dönüşüm olaylarının canlıların ekolojik nişlerine göre sınıflandırılması aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	Üretici	Tüketici	Ayrıştırıcı
A)	I	I ve II	I ve III
B)	II	III	I
C)	III	I	II
D)	III	II	I
E)	I, II ve III	II ve III	II ve III

38. Karasal bir ekosisteme ait bir besin zinciri verilmiştir.

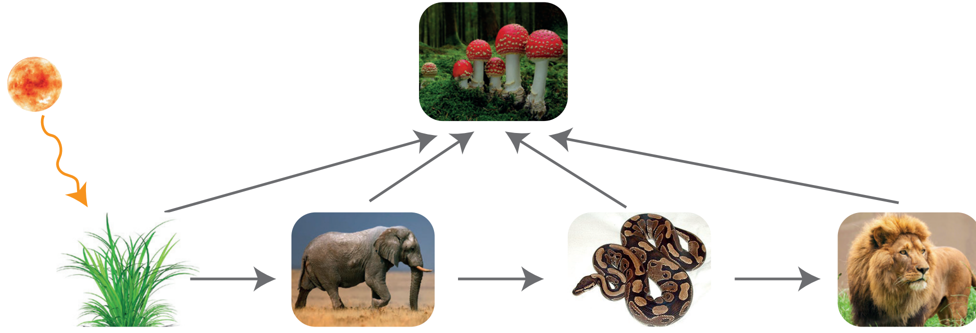

Fili korumaya yönelik av yasağı uygulandığında,

I. Piton popülasyonu arasında besin için rekabet azalır.

II. Aslan popülasyonunun birey sayısındaki azalmaya bağlı olarak ot popülasyonu artar.

III. Piton popülasyonundaki azalmaya bağlı olarak mantarın faaliyetleri azalır.

ifadelerinden hangilerinin gerçekleşmesi beklenir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

39. Holozoik beslenme çeşitleri venn şemasında gösterilmiştir.

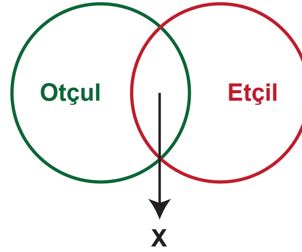

Buna göre X ile gösterilen beslenmeye aşağıdaki canlılardan hangisi örnek verilebilir?

A) Boz ayı B) Koyun C) Baykuş D) At E) Tavşan

40. Araçlarda 1975 yılından itibaren katalitik konvertör kullanılmaya başlanmıştır. Katalitik konvertör, egzoz çıkış boğazına bağlanıp zararlı gaz emisyonunu azaltan, zararlı maddeleri daha az zararlı maddelere dönüştüren elemandır.

Araçlardaki bu sistem;

I. hava kirliliğini,

II. küresel ısınmayı,

III. sera gazlarının atmosfere salınımını

durumlarından hangilerini azaltmaya yardımcı olur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

10. SINIF BİYOLOJİ

Karma Test

1. Farklı canlı gruplarında görülen hücre bölünmeleri ile ilgili bilgiler verilmiştir.

- X hücresinde, sitoplazmada ve çekirdek içerisinde herhangi bir değişiklik olmadan, doğrudan doğruya ve kısa sürede hücre bölünmesi gerçekleşir.
- Y hücresinde, hücre bölünmesi bir takım hazırlıklar yapılarak dört farklı evrenin sonunda sitoplazma bölünmesiyle sonlanır.

Buna göre,

I. Hücre bölünmelerinde çekirdek zarının kaybolmasını sağlayan enzimlerin varlığı ortaktır.

II. X hücresinde mitoz süreci gerçekleşmezken Y hücresinde gerçekleşir.

III. Y hücresinde hücre bölünmesi tek hücrelilerde üremeyi, çok hücrelilerde ise büyüme ve gelişmeyi sağlar.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III E) I, II ve III

2. Gelişmiş bitkilerde vejetatif üreme ile dal, kök veya yaprak gibi yapılardan çeşitli yöntemler kullanılarak ana bitkinin kalıtsal yapısında çok sayıda yeni bitki üretilebilir.

Bu yöntemle çoğaltılmaya çalışılan bir bitkiden alınan parçaların gelişip çiçeklenmeye kadar olan gelişim sürecinde aşağıdaki değişimlerden hangisi gözlenmez?

A)
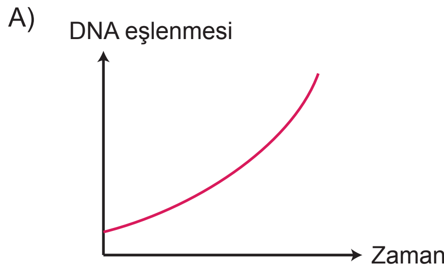

B)
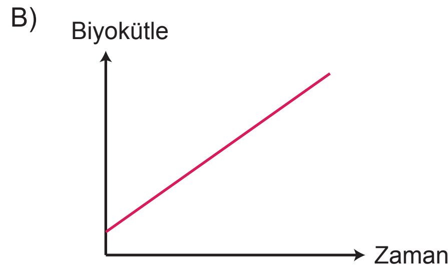

C)

D)
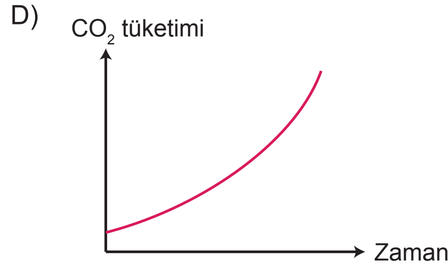

E)
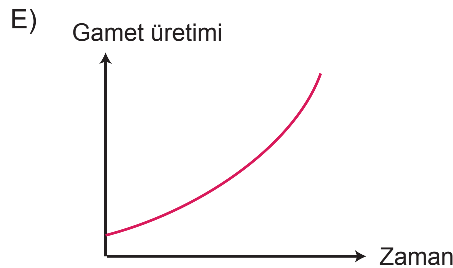

3. Mitoz bölünme sırasında gerçekleşen X ve Y olayları şematize edilmiştir.

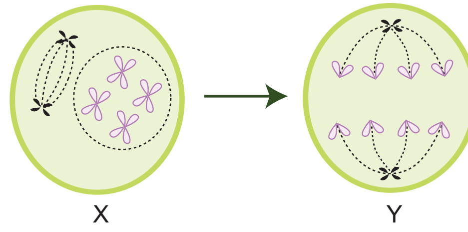

X ve Y olayları arasında;

I. kromozom sayısının geçici olarak iki katına çıkması,

II. kromozomların ekvatoral düzlemde yan yana dizilmesi,

III. iğ ipliklerinin kısalması

ifadelerinden hangileri gerçekleşir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

4. Genler arasındaki bağlılığın iki farklı karakterin kalıtımını nasıl etkilediğini görmek için *Drosophila* (meyve sineği) ile yapılan bir deney verilmiştir.

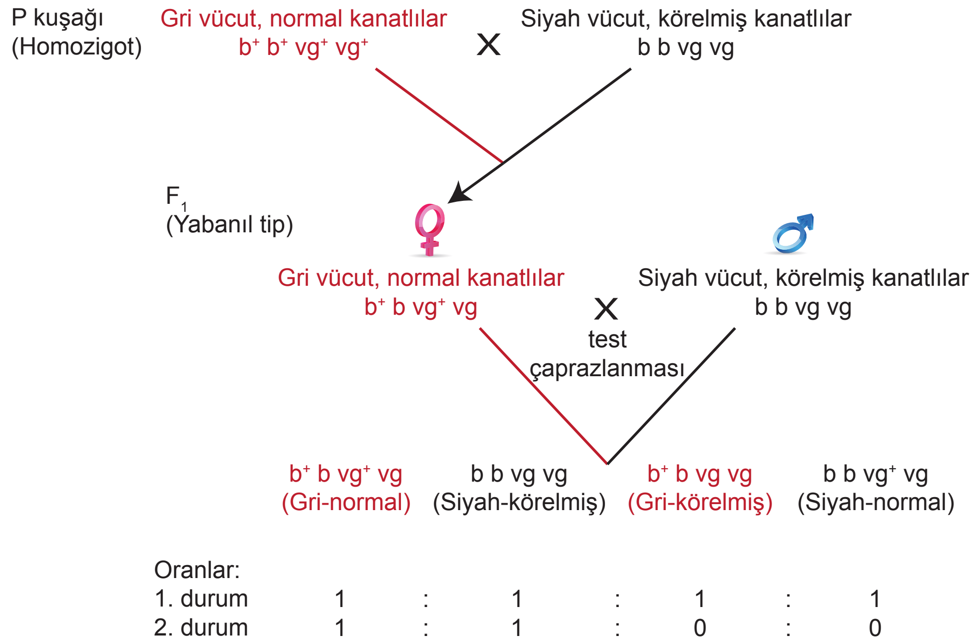

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Üzerinde çalışılan karakterler vücut rengi ve kanat büyüklüğü olup her biri iki farklı fenotipe sahiptir.

B) Arı döl sineklerin çaprazlanması ile F_1 dihibritleri elde edilmiştir.

C) Test çaprazı, erkeğin spermi sadece çekinik alel taşıdığı için, yavrularının fenotipi dişinin yumurtasının fenotipini yansıtır.

D) Genler aynı kromozom üzerinde yer alıyorsa ve daima birlikte kalıtılıyorsa tahmin edilen oran 2. durumdaki gibidir.

E) Yavruların çoğu atasal (P kuşağı) fenotipe sahip değilse genlerle ilgili olarak 1. durumun geçerli olduğu anlaşılır.

5. Mayoz ve mitoz bölünme evrelerine ilişkin bilgiler tabloda verilmiştir.

Evreler	Mayoz hücre bölünmesi	Mitoz hücre bölünmesi
İnterfaz	DNA kendini eşler.	Hücre bölünmeye hazırlanır.
Profaz	Profaz I'de çekirdek zarı ve organeller eriyerek kaybolur.	Tetrat, sinaps olayları gerçekleşir.
Metafaz	Metafaz II'de homolog kromozomlar karşılıklı dizilir.	Kromozomlar ekvator düzleminde yan yana dizilir.
Anafaz	Anafaz II'de kardeş kromatitler zıt kutuplara çekilir.	Sentromer bölünmesi gerçekleşir.
Telofaz	Kromozomlar kromatin ipliğine dönüşür.	İğ iplikleri kaybolur.

Buna göre mayoz ve mitoz bölünmenin hangi evresindeki bilgiler yanlış verilmiştir?

	Mayoz	Mitoz
A)	Metafaz	Anafaz
B)	Anafaz	İnterfaz
C)	Metafaz	Profaz
D)	Anafaz	Telofaz
E)	İnterfaz	Profaz

6. Eşeyli yaşam döngülerinin üç tipi şematize edilmiştir.

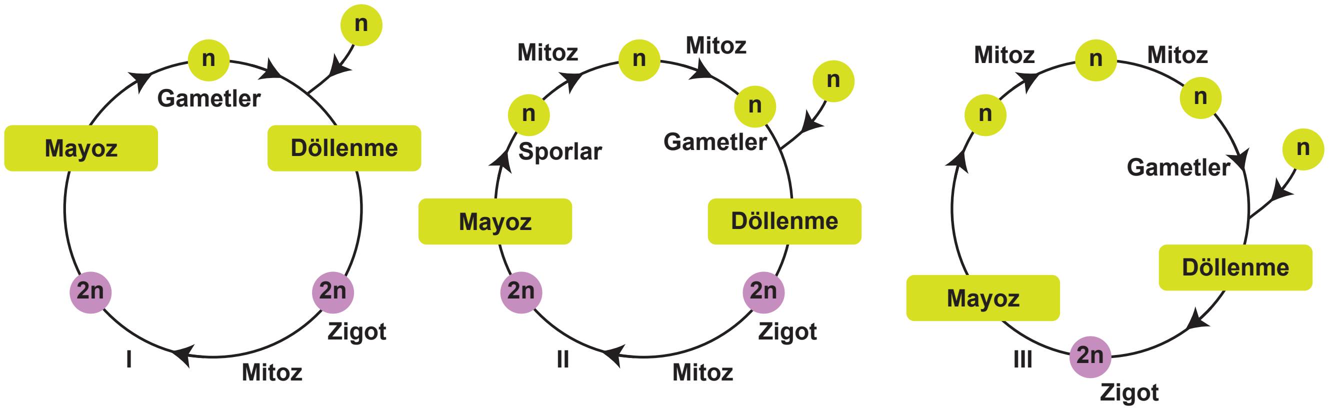

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) I. tip, insanda ve diğer çoğu hayvanda görülen yaşam döngüsüdür.
B) II. tip yaşam döngüsünde hem diploid hem de haploid evreler çok hücrelidir.
C) II ve III. tip yaşam döngülerinde mayoz bölünme sonucu gametler meydana gelmez.
D) Yaşam döngüsünün tipine bağlı olarak haploid hücreler mitozla bölünebilir.
E) Mayoz ve döllenme olaylarının zamanlanması bu üç temel yaşam döngüsünde aynıdır.

7. Mitoz hücre bölünmesinde gerçekleşen bazı olayların bitki ve hayvan hücresinde görülüp (+) görülmeme (–) durumları tabloda verilmiştir.

Olay	Bitki	Hayvan
Sitoplazma boğumlanması	–	+
Sentriyol eşlenmesi	–	+
Sentromer bölünmesi	+	+

Tabloya göre,

I. Sentrozom hayvan hücrelerine özgü bir organeldir.
II. Sitoplazma bölünmesi sadece hayvan hücrelerinde görülen bir olaydır.
III. Kardeş kromatitlerin zıt kutuba çekilmesi hem bitki hem de hayvan hücrelerinde görülür.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

8. Bir belgeselde bal arılarıyla ilgili bahsedilen bilgiler özetlenmiştir.

- Kovanda kraliçe, işçi ve erkek arı olmak üzere üç çeşit arı bulunmaktadır.
- Kraliçe arı (2n), yumurta (n); erkek arı (n) ise sperm (n) üretir.
- Dişi arıların oluşması için spermin yumurtayı döllemesi gerekirken erkek arılar yumurtanın mitoz bölünme geçirmesiyle oluşur.
- Dişi arının beslenmesine göre oluşan işçi arılar üreme hücresi oluşturamazlar.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Döllenmemiş dişi gametin gelişip yeni birey meydana getirmesiyle erkek arı oluşur.
B) Erkek arı oluşumu eşeysiz, dişi arıların oluşumu eşeyli üremedir.
C) Erkek arıyı oluşturacak yumurta mitoz bölünme sonucu oluşur.
D) Dişi arılar 2n kromozomludur ve işçi arılar kısırdır.
E) İşçi arılar, çevresel etkenlerin dişi arıdaki genlerin işleyişini değiştirmesi sonucu oluşur.

9. Kedilerde kuyruksuz Manx fenotipli bireyler heterozigot genotiplidir. Manx aleli, bu gen bakımından baskın homozigot olan kedilerde omurga gelişimini engellediği için embriyo ölümü gerçekleşir.

Buna göre kuyruksuz Manx dişi ve erkeğin aynı genotipli yavrularının doğma ihtimali kaçtır?

A) $\frac{1}{4}$ B) $\frac{1}{2}$ C) $\frac{2}{3}$ D) $\frac{3}{4}$ E) 1

10. Otozomal resesif geçiş gösteren bir hastalık bakımından taşıyıcı ebeveynler (1. kuşak) şematize edilmiştir.

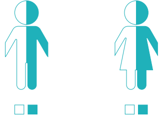

Buna göre 2. kuşaktan bu özellik bakımından taşıyıcı bir birey ile hasta olan bir bireyin evliliğinden doğacak çocuğun genotipi;

şemalarından hangileri gibi olabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

11. Von Willebrand hastalığı, hemofiliye göre daha yaygın ve daha hafif seyreden otozomal dominant bir kanama bozukluğudur. Bu hastalığın görüldüğü bir ailedeki soyağacı verilmiştir.

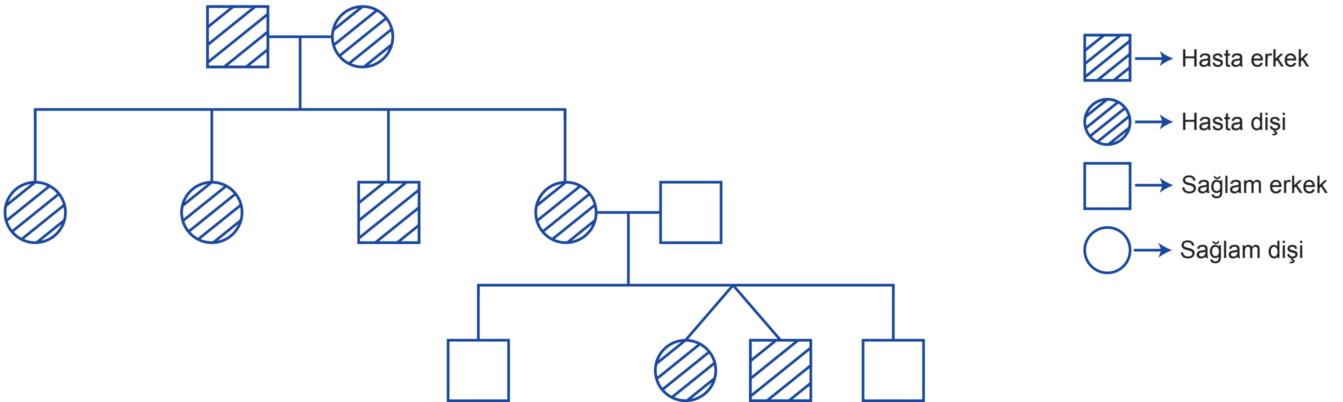

Buna göre,

I. Karakter her kuşakta ortaya çıkmıştır.
II. Hasta çocuğun anne veya babası mutlaka bu karakteri bulundurur.
III. Karakterin erkek ya da kız çocuğuna geçme olasılığı aynıdır.
IV. Karakteri heterozigot taşıyan kişi, %50 ihtimalle çocuklarına bu karakteri aktarır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız II B) I ve IV C) II ve III D) I, III ve IV E) I, II, III ve IV

12. X'in Y kromozomuna homolog olmayan parçasında taşınan çekinik bir özelliği fenotipinde gösteren bireyler taralı şekilde soyağacında gösterilmiştir.

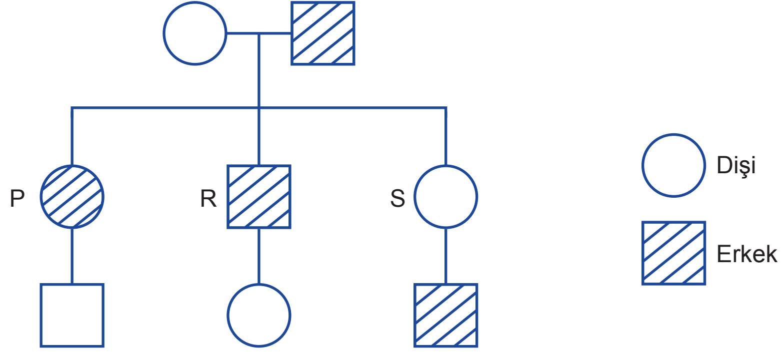

P, R ve S'nin evliliklerinden doğacak çocuklar ile ilgili,

I. P'nin erkek çocuklarında bu özellik görülür.

II. R'nin çocuklarının hepsi bu özelliğin taşıyıcısıdır.

III. S'nin kız çocuklarında bu özellik görülür.

ifadelerinden hangileri kesinlikle doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

13. 1975 yılında Amerika'da dünyaya gelen Benjamin Stacy adında bir bebeğin ten rengi masmaviydi. Doktorlar bu sıra dışı durum yüzünden o kadar endişelendiler ki bebeği kasabadan oldukça uzakta bulunan Kentucky şehir merkezindeki bir hastaneye sevk ettiklerinde büyükannesinin durumdan haberi oldu ve aslında ailede daha önceleri de mavi tenli insanların yaşadığını bildirdi. Yaklaşık 200 yıl önce ten renkleri normal Martin Fugate ile Elizabeth Smith'in evliliklerinden 7 çocuktan 4'ü torunları Benjamin gibi mavi tenli olarak dünyaya gelmişlerdi. Zamanla kalabalıklaşan ailenin çoğu bireyi aile içi evlenmeye ve çocuk sahibi olmaya devam ettikçe görülen mavi tenli birey sayısı da artmıştır.

Buna göre,

I. Bu özelliğin aktarılmasında resesif genler etkilidir.

II. Akraba evlilikleri ile kalıtsal hastalıkların görülme ihtimali artar.

III. Bu genlerin kontrol ettiği fenotipik özellikler sadece erkeklerde görülür.

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

14. Her trofik düzeyden enerjinin yaklaşık %10'u bir sonraki trofik düzeye aktarıldığı bilgisine göre bir besin zincirinde yer alan canlılardan oluşan enerji piramidi çizilmek isteniyor.

Canlıların enerji miktarları verilmiştir.

X: 1 J Y: 10.000 J Z: 100 J T: 1000 J W: 10 J

Buna göre enerji piramidinde ikincil tüketiciler basamağında yer alan canlı aşağıdakilerden hangisidir?

A) X B) Y C) Z D) T E) W

15. İnsanda kan grupları alyuvar hücrelerinin zar yüzeyinde bulunan antijene göre belirlenir. Kişi hangi antijeni taşıyorsa o kan grubundandır. Antijene karşı oluşturulan savunma proteinlerine antikor denir. Aynı antijenle aynı antikor bir araya gelirse çökelme meydana gelir.

Kan grubunu öğrenmek isteyen Merve'den alınan kandan üç damla lamın üzerine konulur ve üzerlerine A, B ve D antikorları damlatılır.

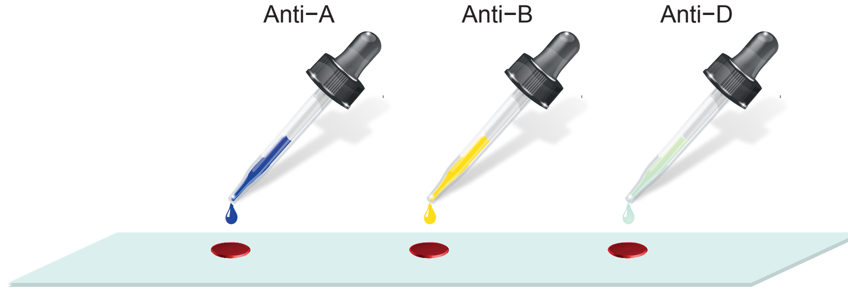

Belirli bir süre sonra oluşan görüntü şu şekildedir:

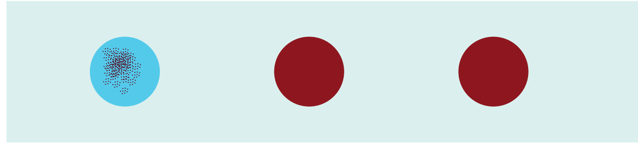

Merve'nin kan grubu ile ilgili,

I. A Rh negatiftir.
II. B antikoru bulundurur.
III. Alyuvarında B, kan plazmasında A antikoru bulundurur.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

16. Renk körlüğü genetik kalıtımla geçen bir anomalidir. Taşıyıcı olmayan sağlıklı bir kadın renk körü bir erkekle evlendiğinde kız çocuklarının taşıyıcı, erkek çocuklarının sağlıklı olması beklenir. Sağlıklı bir erkek renk körü bir kadınla evlendiğinde erkek çocukları renk körü, kız çocukları taşıyıcı olacaktır. Taşıyıcı bir kadın renk körü bir erkekle evlendiğinde erkek çocukları hasta ya da sağlıklı, kız çocukları ise hasta ya da taşıyıcı olacaktır. Renk körü bir kadın renk körü bir erkek ile evlendiğinde ise bütün çocukları renk körü olacaktır.

Buna göre,

I. Renk körlüğüne neden olan gen çekiniktir.
II. Cinsiyet genleriyle ilişkili kalıtım kadınlarda daha yaygındır.
III. İlk durumun bir kuşak sonrasında doğan kız çocukları babalarının renk körlüğü taşıyıcıları olur.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

17. Soyağacında belirli bir özelliği fenotipinde gösteren bireyler taralı olarak verilmiştir.

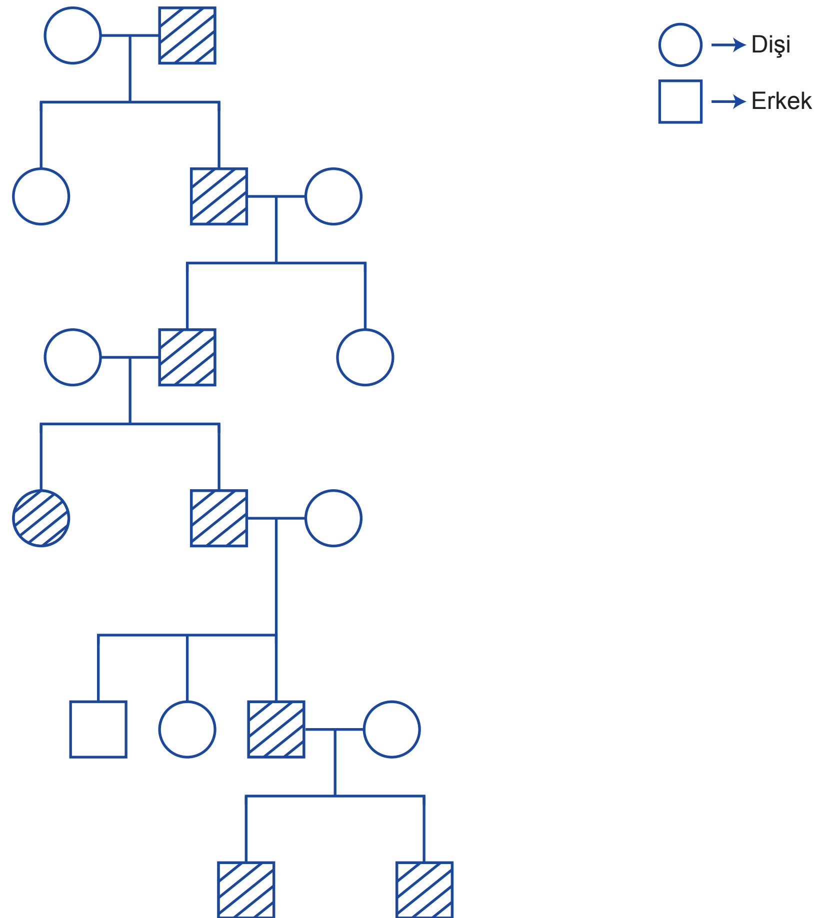

Buna göre bu özellik aşağıdakilerden hangisiyle aktarılamaz?

A) X kromozomu üzerinde taşınan çekinik bir gen

B) X kromozomu üzerinde taşınan baskın bir gen

C) Otozomlarda eş baskın gen

D) Otozomal kromozomlarda taşınan baskın gen

E) Otozomal kromozomlarda taşınan çekinik gen

18. Ekolojik kavramların örneklerini içeren bir metin verilmiştir.

Antarktika'nın bitki örtüsünün zayıf olması nedeniyle sadece iki tane çiçekli bitki, karasal bitki örtüsünün baskın elementi olan liken ve karayosunları bulunmaktadır. Bir bilim insanı Antarktika'da yayılış gösteren likenlerin biyoçeşitliliğini belirlemek için bölgeden topladıkları örneklerden birini incelediğinde daha önce bilim dünyası tarafından tanımlanmamış *Leptogonium* cinsine ait bir canlı olduğunu belirleyip *Leptogonium pirireisii* adını vermiştir.

Buna göre aşağıdaki ekolojik kavramlardan hangisinin örneğine ulaşılamaz?

A) Popülasyon B) Tür C) Ekoton D) Ekosistem E) Komünite

19. Hayatın sürekliliğini sağlayan bir madde döngüsünde bazı bakteriler ve mantarların görev alması sonucu toprakta oluşan nitrat veya amonyum iyonları bitki kökleriyle alınarak azotlu organik bileşiklere çevrilir. Topraktaki nitrat tuzunun fazlası atmosfere azot gazı şeklinde döner ve yıldırım şimşek gibi atmosferik olaylar sayesinde tekrar toprağa geçer.

Bu döngü ile ilgili,

I. Bitkiler azotu doğrudan atmosferden alıp kullanamazlar.
II. Toprağın azot tuzlarını artıran ve azaltan olaylar gerçekleşir.
III. Prokaryot ve ökaryot canlılar sayesinde dönüşüm tepkimeleri gerçekleşir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

20. Deniz salyası, yüksek derece azot ve fosfor girdisi ve mevsimsel düzensizlikler sebebiyle deniz ortamında oluşan mikroorganizmaların aşırı artış göstermesi sonucu ortama salgıladıkları organik bileşiklerle oluşmaktadır. Deniz salyasının bir kısmı oksijenle parçalanarak yüzeye çıkarken bir kısmı da dibe çökerek canlıların yaşam alanını örtmektedir. Ayrıca deniz salyası oluşumunda etkili olan bazı türler toksin içermektedir ve solungaçlarla solunum yapan canlılar bu tehlikeyi sezdiklerinde bu bölgeden kaçmaktadırlar.

Buna göre,

I. Deniz salyası çözünmüş oksijen miktarının azalmasına bağlı olarak ekolojik tahribata neden olur.
II. Küresel iklim değişimi sonucu deniz sıcaklılığının artması ve denizlerdeki kirliliğin artması deniz salyası oluşumunu tetikler.
III. Sucul ekosistemdeki deniz salyası yüzey ve dip kısımda yaşayan canlılara organik besin sağladığından canlı sayısında ve biyoçeşitlilikte artış gözlenir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

BİYOLOJİ CEVAP ANAHTARI

2. Ünite	3. Ünite	3. Ünite	Karma Test
1. B	1. A	31. D	1. D
2. E	2. A	32. C	2. E
3. B	3. C	33. E	3. B
4. A	4. A	34. E	4. E
5. B	5. B	35. E	5. C
6. D	6. D	36. C	6. E
7. D	7. C	37. E	7. C
8. A	8. B	38. A	8. C
9. A	9. E	39. A	9. C
10. E	10. E	40. E	10. C
11. E	11. D		11. E
12. C	12. C		12. A
13. D	13. C		13. C
14. E	14. B		14. C
15. C	15. C		15. D
16. E	16. B		16. C
17. B	17. E		17. B
18. D	18. C		18. C
19. A	19. E		19. E
20. A	20. B		20. D
	21. C		
	22. C		
	23. E		
	24. C		
	25. D		
	26. A		
	27. E		
	28. C		
	29. C		
	30. E		

10. SINIF TARİH

4. Ünite

1. Osman Bey'den itibaren fethedilen bölgelere kadı tayin edilerek buralarda adaletin zamanında teminine çalışılmıştır. Ayrıca Orhan Bey, medrese kurarak ilim adamlarının yetişmesi ve ilmin yaygınlaşmasını sağlamıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili,

I. İlk yıllardan itibaren yargı ve eğitime önem verilmiştir.
II. Askerî teşkilatlanmanın temelleri atılmıştır.
III. Ekonomik kalkınmaya öncelik verilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

2. XIII. yüzyıl başlarından itibaren Orta Asya'nın maruz kaldığı Moğol İstilası'nın ardından kaçan birçok Türk boyu Anadolu'ya sığındı. Bunun neticesinde Anadolu'ya gelen Hoca Ahmet Yesevi, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî, Hacı Bektâş-ı Veli, Ahi Evran, Yunus Emre ve Hacı Bayrâm-ı Veli gibi pek çok sûfi ve âlim bu devirde yetişmiş ve öğretileriyle halkın yaşamına ışık tutmuşlardır.

Buna göre Moğol İstilası'ndan sonra Anadolu'nun durumuyla ilgili;

I. kültürel bir merkez durumuna geldiği,
II. ticaret merkezine dönüştüğü,
III. demografik ve sosyal yapısının değiştiği

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

3.
- Amasya ve Osmancık Medreselerinde tıp, eczacılık ve tasavvuf alanında çalışmalar yapmıştır.
- İlk defa bazı hastalıkların, tohum adını verdiği mikroplardan kaynaklandığını öne sürmüştür.
- Mikroptan haber vermesi bakımından Louis Pasteur ve Robert Koch gibi bilginlerin öncüsü olmuştur.

Hakkında bilgi verilen Türk-İslam bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Uluğ Bey
B) Akşemseddin
C) Sinan Paşa
D) Ahmet Cevdet Paşa
E) Ali Kuşçu

4. Usta bir şair olan II. Murad zamanında, Arapça ve Farsçadan Türkçeye eserler tercüme ettirilmiştir. Danişmendnâme ve Kâbûsnâme gibi eserler II. Murad'ın gayreti ile yeniden Türkçeye tercüme ettirildi. Yine Osmanlı şiir mecmularından olan Mecmûatü'n-Nezâir de II. Sultan Murad'a adandı. II. Murad Dönemi'nde bilimsel ve kültürel çalışmalara verilen destek sayesinde Azerbaycan, Türkistan ve Arap Yarımadası'ndan tanınmış birçok bilim insanı Edirne ve Bursa'ya gelerek yerleşti.

Buna göre II. Murad Dönemi ile ilgili,

I. Edebî ve ilmî çalışmalar teşvik edilmiştir.
II. Türkçeye önem verilmiştir.
III. Fetih faaliyetleri sönük kalmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

5. Osmanlı Devleti'nde Kazaların başında ilmiye sınıfına mensup kadılar bulunurdu. Kadıların idari, ilmî ve adli konularda oldukça geniş yetkileri vardı.

Aşağıdakilerden hangisi kadıların idari görevleri arasında yer almaz?

A) Evlenme, boşanma, ticaret davaları gibi konularda karar vermesi
B) Bulunduğu yerde ordunun ihtiyaçlarının görülmesinden sorumlu olması
C) Üretimin kontrolünü gerçekleştirmesi
D) Divanda alınan emirleri halka bildirmesi
E) Bölgesindeki asayişi sağlaması

6. Osmanlı medreselerinin en büyüklerinde bile talebe sayısı 20'ye ulaşmazdı. Eğitim faaliyetleri seviyeye göre yürütülür ve kitap geçme esas alınırdı. Öğretim süresi öğrencinin ders ve imtihanları verme durumuna bağlıydı. Dersler sık sık tekrarlanır ve karşılıklı münakaşalarla işlenir, yöntemin esası ezberciliğe dayanırdı. Belirtilen dersleri alan ve sınavları başarı ile veren öğrencilere icazetname denilen diploma verilirdi.

Verilenlere göre Osmanlı medreseleri ile ilgili,

I. Öğretimde belli bir bitirme süresi yoktur.
II. Öğretimde asıl olan kitabın öğrenilmesidir.
III. Medreseyi bitiren tüm öğrenciler devlet kadrolarına alınmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

7.

DİVAN-I HÜMAYUN TOPLANTISI

Veziriazam: Bugün divan toplantısına Akdeniz'de ticaret yapan Müslüman tüccarların bir şikâyeti ile başlıyoruz. Devletimizin verdiği güvenlik garantisi ile ticaret yapanlar, Kıbrıs Adası'nda bulunan korsanların saldırısına maruz kalmışlar. Padişahımız bu mesele hakkında divanın görüşlerini ve çözüm önerilerini istemektedir.

Kazasker: Ticaret erbabı çok mağdur olmuştur. Emrimdeki kadılara siparişleri zayi olan halk ve esnaftan birçok şikâyet gelmiş. Hicaz bölgesine atadığım müderrisler saldırıya uğrayan gemidelermiş. Yaşananları anlattılar. Bütün gemi yağmalanmış.

Veziriazam: Kaptan-ı Derya sen padişah adına denizlerden sorumlusun. Bu konuda ne dersin?

Kaptan-ı Derya: Kıbrıs Adası'nda bulunan korsanlarla zaman zaman karşılaşıyoruz. Fakat bir çoğu bizimle savaşmaktan korkuyor. Komutanlarım ve leventlerim gerekli tedbirleri almak için ellerinden gelen gayreti gösteriyorlar. En kısa zamanda korsanlar üzerine bir donanma gönderilmeli ve mesele kökünden halledilmelidir.

Defterdar: Venedikli korsanların saldırıları hazineye de zarar vermekte. Bölgeye giden tüccarlardan aldığımız vergide düşüş yaşandı. Devletin maddi kaybı oluştu. Emrimdeki kalemlerde bu durum belgeleriyle sabittir. Ayrıca savaş kararı çıkarsa ordunun her türlü ihtiyacını karşılamak için hazinede gerekli tedbirleri almak gerekir.

Veziriazam: Derhal Venedik'e elinde bulundurduğu Kıbrıs'ı Osmanlı'ya vermesi için bir mektup göndermek icap eder.

Nişancı: Divanda alınan karar kesinleşirse emrimdeki reisülküttaba derhâl Kıbrıs'ın Osmanlı Devleti'ne verilmesi için bir yazı yazdıralım. Padişahımızın onayıyla imzası olan tuğrayı atalım.

Veziriazam: Bu konuştuklarımızı son kararı vermesi için padişaha arz edeceğim.

Osmanlı Devleti'nde Yönetenler Sınıfı

Seyfiye sınıfı: Hem yönetim görevini hem de askerlik görevini padişah adına idare eden sınıftır. Halkın rahat, adalet ve huzur içerisinde yaşamasını sağlamak temel görevleridir.

İlmiye sınıfı: Eğitim-öğretim, yargı, fetva çıkarma, atama, denetleme görevinde bulunur.

Kalemiye sınıfı: Mali ve idari işlerin yönetilmesinden sorumlu olan sınıftır.

Verilen metin, tablo doğrultusunda incelendiğinde görev-sınıf eşleşmesinde aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

	Seyfiye	İlmiye	Kalemiye
A)	Veziriazam	Nişancı	Kazasker
B)	Kazasker	Veziriazam	Defterdar
C)	Veziriazam	Defterdar	Nişancı
D)	Veziriazam	Kazasker	Defterdar
E)	Nişancı	Kazasker	Defterdar

8. **Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti Kuruluş Dönemi mimari eserlerinden biri değildir?**

A) İznik Yeşil Cami

B) Sahn-ı Süleymaniye Medresesi

C) Bursa Yeşil Türbe

D) Yıldırım Darüşşifası

E) Bursa Ulu Cami

9. Geleneksel anlamda konargöçer bir yaşam tarzına sahip olmasına rağmen Osmanlılar, kuruluştan itibaren yerleşik hayatı daha fazla benimseyen bir siyasi teşekkül olarak ortaya çıkmıştır. Kurulduğu bölgedeki kadim şehir, kasaba ve köyler ile buralarda yaşayanları yadırgamadan kabullenen Osmanlılar; cami, medrese, mescit, han ve hamam gibi yapılarla buraları imar etmiştir.

Bu duruma göre Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Savaşçı bir yapıya sahip oldukları
B) Ekonomik hayatın hayvancılığa bağlı kaldığı
C) Kuruluştan itibaren imar faaliyetlerine önem verdikleri
D) Eski yönetim geleneğinin unutulduğu
E) Çadır hayatının devam ettiği

10. XIII. yüzyılda tasavvuf ilmi ile yoğrulan sûfiler; terk edilen, yıkılan yerleri yeniden imar etmeleri gibi dinî ve ilmî çalışmalarda bulundular. Bu yüzden sultanlar ve devlet adamları da vakıflar kurarak onları desteklediler. Böylece kaynağı İslam olan adalet anlayışı ve devletin desteği ile sûfiler Anadolu'nun yeniden imarında büyük rol oynadılar. Hem mutasavvıf, gerektiğinde savaşçı olan dervişler; yol kenarlarına, boş topraklara tekke ve zaviyeler inşa ederek; yerli halkın da İslamlaşmasına vesile oldular. Sûfiler, aynı zamanda Osmanlı Devleti'nin kuruluş ve gelişme aşamasına büyük katkı sağladılar.

Buna göre sûfilerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Devletle iş birliği içerisinde olmuşlardır.
B) Anadolu'nun bayındır hâle getirilmesine katkı sağlamışlardır.
C) Askerî faaliyetlerin içinde yer almışlardır.
D) Halkı manevi açıdan motive etmişlerdir.
E) Kendilerine sağlanan özel mülk gelirleriyle faaliyetlerini sürdürmüşlerdir.

11. Osmanlı sultanları, merkezî otoriteyi güçlendirmek için idari işlerde sarayda eğitim görmüş kişilere görev vermiş ve ulemayı da kendi hizmetine alarak devlet teşkilatlanmasını sağlam temellere oturtmuştur. Hem şeriatı hem de doğrudan doğruya sultan tarafından çıkarılan kanunları ve nizamları uygulayan kadıya, bir yöneticinin emir verme yetkisi yoktur. Diğer taraftan, şeriatla ilgili konular üzerinde fetva veren şeyhülislamın, devlet işlerine müdahale etme hakkı olmayıp sadece devlet işlerinin dine uygunluğu konusunda görüşü alınmıştır.

Buna göre ulemaya tanınan yetkilerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kadılar kanunları uygulama konusunda bağımsız hareket etmiştir.
B) Kadıların görev alanı yargı işleriyle sınırlandırılmıştır.
C) Ulema, devlet idaresini destekleyici bir konumda yer almıştır.
D) Şeyhülislamın yetkileri dinî konularla sınırlandırılmıştır.
E) Şeyhûlislam alınan kararların dine uygunluğuna dair fetva vermiştir.

12. Timur'un torunu ve Timur Devleti'nin dördüncü hükümdarı olan Uluğ Bey aynı zamanda matematik ve astronomi alanında yapmış olduğu çalışmalarla Türk İslam dünyasında nam kazandı. Uluğ Bey, hükümdarlığı döneminde, Semerkant'ta medrese ve rasathane inşa ettirdi. 1421 tarihinde tamamlanan Semerkant Medresesi, uzun yıllar çeşitli ilimlerin öğretildiği bilim merkezi oldu. Dönemin birçok ünlü bilim insanı burada dersler verdi.

Buna göre Uluğ Bey ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) İlmî çalışmalarda bulunmuş bir hükümdardır.
B) Döneminde fetih faaliyetlerine önem verilmemiştir.
C) Astronomi çalışmalarına katkısı olmuştur.
D) Semerkant'ta ilim faaliyetlerinin canlanmasını sağlamıştır.
E) Çalışmaları Türk-İslam dünyasında yankı uyandırmıştır.

13. Bütün geleneksel şehirlerde olduğu gibi Osmanlı şehrinin merkezinde de bir mabet, merkezî devlet ofisi ve nihayet Avrupa şehirlerinde de bulunan lonca binası ve depo gibi bir yapı vardır.

Buna göre eyaletteki bir Osmanlı şehrinin merkezinde;

I. Cami,
II. sancak beyi konağı,
III. bedesten

yapılarından hangilerinin olması beklenir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

14. Fatih, İstanbul'un Fethi'nden sonra şehre gelen yolları ve köprüleri tamir ettirdi. 1455 kışında meşhur Kapalıçarşı'nın çekirdeği büyük bedestenin yapılmasını emretti. Keza o yıl, şehre bol su getirmek için su yollarının onarımını emretti. Şehrin göbeğinde yaptırdığı ilk sarayı (Eski Saray) daha sonra uygun bulmayan Fatih, Sarayburnu'nda Yeni Saray'ı (Topkapı Sarayı) inşa ettirdi.

Buna göre Fatih'in İstanbul'da;

I. sosyal,
II. idari,
III. ekonomik

alanlarından hangilerinde imar faaliyetlerinde bulunduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

15. Osmanlı Kuruluş Dönemi'nde tekkeler, genelde belli bir tarikattan olanların barındıkları, ibadet ve tören yaptıkları yer, dergâh gibi yapılardı. Tekkelerde, tasavvufta yetişip, kemâle ermiş kişiler(arifler) halka dinî ve ilmî konularda eğitim verdiler. Bu sayede tekke ve zaviyeler, Osmanlı Devleti'nin kuruluş, yayılma ve iskân politikası çerçevesinde dönemin hükümdarlarından himaye ve teşvik görerek büyük imkânlara sahip oldular.

Buna göre Osmanlı Kuruluş Dönemi tekkeleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Halkın manevi duygularına hitap ettikleri
B) Halkın bilinçlenmesinde rol oynadıkları
C) Devlet ekonomisine katkı sağladıkları
D) İskân siyasetinden fayda sağladıkları
E) Devlet tarafından desteklendikleri

10. SINIF TARİH

5. Ünite

1.

Radyal döngüde Fatih Dönemi ile ilgili verilen olaylar göz önüne alındığında,

I. Karadeniz'de hâkimiyet büyük oranda gerçekleşmiştir.
II. Anadolu Türk siyasi birliğine katkı sağlanmıştır.
III. Bizans İmparatorluğu'na son verilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II   D) II ve III   E) I, II ve III

2. İstanbul'un alınması, tarihî bir imparatorluk merkezi olmasının yanında Osmanlı Devleti'nin güvenliği ve geleceği için siyasi, askerî ve ekonomik bakımdan zorunluydu.

Aşağıdakilerden hangisi İstanbul'un alınmasını ekonomik açıdan zorunlu kılan nedenlerdendir?

A) Anadolu ve Rumeli topraklarını birleştirme isteği
B) Bizans'ın Avrupalıları Osmanlı Devleti'ne karşı kışkırtması
C) İstanbul'un kara ve deniz ticaret yolları üzerinde olması
D) Taht iddiasında bulunan şehzadelerin Bizans tarafından kışkırtılması
E) Ortodoks ve Katolik kiliselerinin ayrılığını devam ettirme isteği

3. Samet Öğretmen tarih dersinde öğrencilerine "Osmanlı tarihinde, iki kıta ile iki denizin hâkimi anlamlarına gelen 'Sultan'ul-Berreyn ve Hakan'ul-Bahreyn' unvanları ile anılan Osmanlı padişahı kimdir?" diye sormuş, öğrencilerden;

Ahmet: Orhan Bey

Semra: I. Murad

Serpil: Yıldırım Bayezid

Burhan: II. Mehmet

Fatma: II. Bayezid cevaplarını vermişlerdir.

Buna göre doğru cevabı veren öğrenci aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet   B) Semra   C) Serpil   D) Burhan   E) Fatma

4. II. Mehmet'in fetih için yaptığı hazırlıklar karşısında Bizans Hristiyan dünyasından Haçlı Seferi düzenlemesini istemiştir. Bunu değerlendirmek isteyen papa, Ayasofya'da Ortodoks ve Katolik mezheplerinin birleştirilmesi için bir ayin düzenletmiştir. Fakat İstanbul halkı, bu birleşmeye karşı çıkmış ve gösteriler yapmıştır. Grandük Notaras da "İstanbul'da Latin külahı görmektense Türk sarığı görmek evladır." diyerek halkın tepkisini ortaya koymuştur.

İstanbul halkı ve Grandük Notaras'ın Ortodoks ve Katolik mezheplerinin birleşmesine karşı çıkmasındaki asıl sebep aşağıdakilerden hangisidir?

A) IV. Haçlı Seferi'nde İstanbul'un Latinlerce yağmalanması
B) Türklere karşı güçlü bir duruma gelinmesi
C) Yerel yöneticilerin adaletsiz uygulamaları
D) Latinlerin Bizans'ın Balkan topraklarını almak istemesi
E) Askerî açıdan Osmanlı Devleti'nin güçlü olması

5.

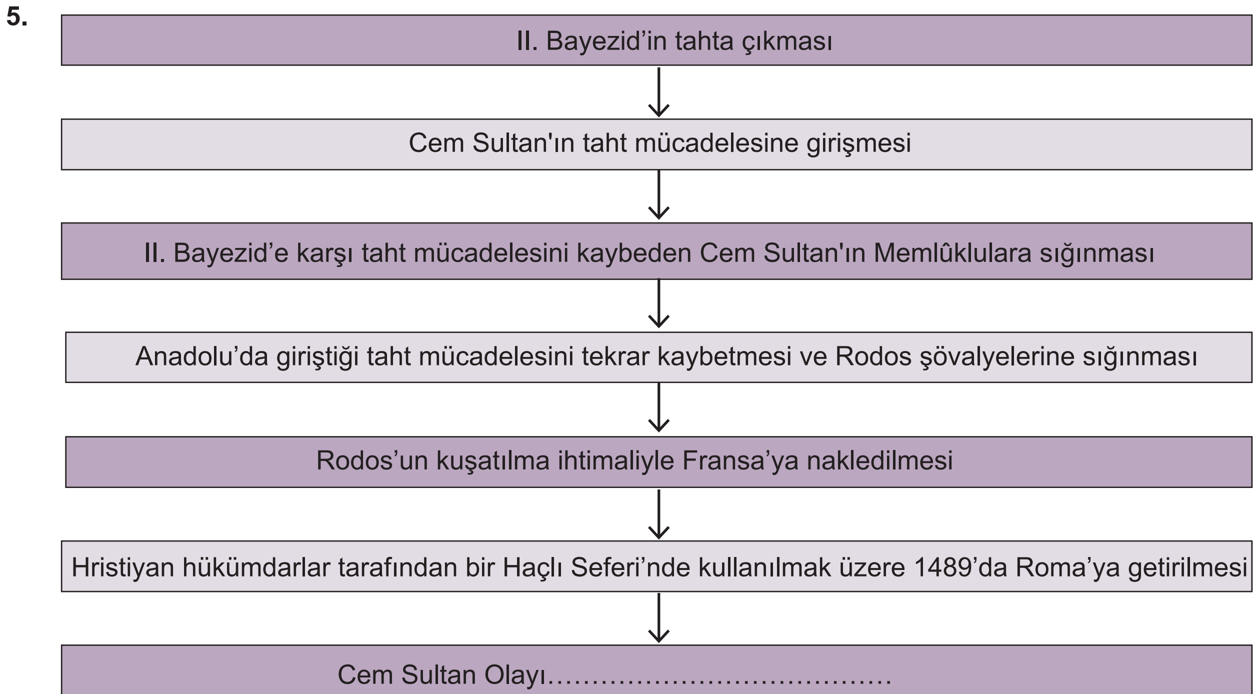

Diyagramda boş bırakılan sonuç bölümüne,

I. Fetret Devri'ne zemin hazırlamıştır.
II. Uluslararası bir meseleye dönüşmüştür.
III. Osmanlı Devleti'nin bölünmesine neden olmuştur.

yargılarından hangileri getirilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

6. Osmanlı Devleti'nin, İngiltere ve Hollanda devletlerine ticari imtiyazlar vermesinde;

I. ekonomik avantaj sağlama isteği,
II. müttefik bulma amacı gütmesi,
III. iç işlerine karışılmasını önleme düşüncesi

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

7. Luther'in düşüncelerinden etkilenen fakir Alman köylüleri ve şövalyeler ayaklanma başlatarak kilise topraklarına ve mallarına saldırdılar. Bu ayaklanmalardan endişelenen Alman İmparatoru Şarlken, Reform Hareketlerinin yayıldığı yerlerde kalmasına dair bir karar çıkarttı (1529). Şarlken'in bu kararını beş Alman prensi ve on dört şehir protesto etti. Bu yüzden Luther taraftarlarına "Protestan" adı verildi. Şarlken ve Luther taraftarları arasında yirmi beş yıl süren savaşlar oldu. Bu savaşlar sonunda "Augsburg Antlaşması" ile Protestanlara inanç serbestliği tanındı (1555).

Verilenlere göre aşağıdaki gelişmelerden hangisine ulaşılamaz?

A) Luther'in fikirlerinin geniş bir kitle üzerinde yankı uyandırdığı
B) Şarlken'in yaşanan gelişmeler üzerine önlemler almaya çalıştığı
C) Luther taraftarlarının mücadelesinin başarıya ulaştığı
D) Avrupa'da yeni bir mezhebin ortaya çıktığı
E) Avrupa'daki diğer devletlerin Protestanları desteklediği

8. Coğrafi Keşiflerin aşağıdaki sonuçlarından hangisi misyonerlik amacının hedeflendiğini gösterir?

A) Atlas Okyanusu üzerindeki limanlar önem kazandı.
B) Yeni bitki, sebze ve meyve türleri keşfedildi.
C) Keşfedilen bölgelerde Hristiyanlık yayıldı.
D) Yeni yerler ve kıtalar keşfedildi.
E) İnka ve Aztek gibi uygarlıklarla karşılaşıldı.

9. Avrupalılar, sömürgecilik faaliyetleri sonucu keşfettikleri bölgelerden bol miktarda altın ve gümüşü Avrupa'ya taşıdılar. Böylece Avrupa'nın refah düzeyi yükseldi. Keşfedilen bölgelerden Avrupa'ya taşınan değerli madenlerin (altın, gümüş) zamanla Osmanlı ülkesine girmesi, Osmanlı para birimi olan akçenin değer kaybetmesine yol açtı. Bu durum eşya ve mal fiyatlarının artmasına (enflasyon) neden oldu.

Buna göre Avrupalıların sömürge faaliyetlerinin sonuçları ile ilgili;

I. Osmanlı ekonomisini olumsuz etkilediği,
II. Avrupa'nın kalkınmasında rol oynadığı,
III. Osmanlı Devleti'nin Akdeniz'de üstünlüğü Avrupalılara kaptırdığı

durumlarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

10. **Osmanlı Devleti'nin Düzenlediği Hint Deniz Seferleri**

Verilen haritaya göre Osmanlı Devleti'nin düzenlediği Hint Deniz Seferleri ile ilgili;

I. Hindistan'ın doğusuna kadar seferlerde bulunulduğu,

II. seferlerin Basra Körfezi, Kızıl Deniz, Umman Denizi dolaylarında yapıldığı,

III. yapılan seferlerde Gücerat bölgesinin kontrol altına alındığı

yorumlarından hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

11. Yavuz Sultan Selim, Safevi Devleti'ne sığınan Şehzade Ahmet'in oğlu Murad'ı geri istemek için elçi göndermişti. Şehzade iade edilmediği gibi Osmanlı elçisi, Safevi sarayında öldürüldü. Ayrıca Şah İsmail, Karamanoğulları ile Osmanlı aleyhine ittifak kurmuş ve Yavuz tahta çıktığı zaman kutlamak için elçi göndermemişti. Böylece Şah İsmail, Osmanlı Devleti'ne karşı niyetini açıkça göstermişti.

Verilen metinde geçen "Şah İsmail'in Osmanlı Devleti'ne karşı niyeti" **ile kast edilen durum aşağıdakilerden hangisinde belirtilmiştir?**

A) Osmanlı Devleti'ne ekonomik alanda destek olmak
B) Baharat Yolu'nu kontrol altına almak
C) Anadolu'ya hâkim olmak
D) Hristiyan dünyasına karşı birlik oluşturmak
E) Kutsal topraklarda hâkimiyet kurmak

12. Yavuz Sultan Selim, Çaldıran'dan dönerken Sinan Paşa komutasındaki bir orduyu Dulkadiroğulları Beyliği üzerine yollamıştır. Dulkadiroğulları yenilgiye uğratılarak Osmanlı hâkimiyeti altına alınmıştır.

Dulkadiroğulları Beyliğine son verilerek hâkimiyet altına alınmasını sağlayan savaş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ridaniye
B) Otlukbeli
C) Mercidabık
D) Turnadağ
E) Mohaç

13. Kanuni'nin tahta çıktığı dönemde Avrupa'da çok önemli gelişmeler yaşanmaktaydı. Almanya'da Martin Luther adında bir rahip, Katolik kilisesini hedef alan bir bildiri yayınlamış ve büyük taraftar toplamıştır. Luther'in çalışmaları sonucunda Avrupa'da yeni bir mezhep olarak ortaya çıkan Protestanlık, toplumu ve idarecileri sarsmaya başlamıştır.

Buna göre Luther'in çalışmaları Avrupa'da;

I. sosyal,
II. siyasi,
III. dinî

alanlarından hangilerinde etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

14. Osmanlı Devleti'nin "İmtiyaz-ı Mahsusa", Fransızların "kapitülasyon" dedikleri ayrıcalıklara göre;

- Fransa, Akdeniz'de düşük gümrük vergisi ödeyerek serbestçe ticaret yapabilecektir.
- Fransızlara ait ticari ve hukuki davalara İstanbul'a gönderilen bir yargıç bakacaktır.
- Antlaşma her iki hükümdarın hayatta kaldığı sürece geçerli olacaktır.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin Fransızlara verdiği kapitülasyonlarla ilgili,

I. Yargılama konusunda eşitlik ilkesine uygun hareket edilmiştir.
II. Antlaşma hükümdarların ömrüyle sınırlandırılmıştır.
III. Fransa Akdeniz ticaretinde avantaj sağlamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

15. Osmanlı Devleti, ilk kapitülasyonları 1352'de Cenevizlilere ve 1384 ile 1387 yılları arasında ise Venediklilere tanımıştır. Mısır ve Suriye'nin Fethi'nden sonra Osmanlı Devleti'nde kapitülasyonların değeri artmış, kapitülasyonlarda ikinci dönem başlamıştır. Yavuz; 1517'de Memlûk sultanları tarafından Venedik'e, Katalan ve Fransızlara verilen kapitülasyonları yenilemiştir. Kanuni de Habsburgların Haçlı birliği faaliyetlerini dikkate alarak Fransa'ya verilen kapitülasyonları yenilemiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin kapitülasyon politikası ile ilgili,

I. Kuruluş Dönemi'nde ortaya çıkmıştır.
II. Fransa'yı Haçlı birliğinden ayırmak için kullanılmıştır.
III. İki taraflı uygulanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

16. Osmanlı Devleti'nin gerçekleştirdiği Mısır Seferi sonucu yaşanan;

I. Halifeliğin Osmanlı Devleti'ne geçmesi,
II. Kıbrıs Adası için ödenen verginin Osmanlı Devleti'ne ödenmeye başlanması,
III. Baharat Yolu'nun denetiminin Osmanlı Devleti'ne geçmesi

gelişmelerinden hangileri Mısır Seferi'nin ekonomik sonuçları arasında kabul edilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

17.

Katolikler, XVI. yüzyılda Avrupa'da "Türkler reformun müttefikidir." diyerek Türklerin reformu desteklediği fikrini yaymıştır. Bunun önemli bir kanıtı Osmanlıların Protestanlardan gelen yardım talebine karşı padişahın çıkardığı fermandır. Bu fermanda, Papalığa kılıç çektikleri için Protestanlara merhamet gösterip yardım ederek onları zalimlerden kurtarma ve hak dine sevk etme isteği dile getirilmiştir. Hollanda'da 1570 yılında basılan hilal şekilli bir madalyanın üzerinde ise "Papacı (Katolik) olacağına Türk ol." ifadesi yer almıştır.

Hollanda' da Basılan Madalya Temsili

Verilenlere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Türkler XVI. yüzyılda Avrupa siyasetini etkilemiştir.

B) Osmanlı Devleti Avrupa'da Protestanları desteklemiştir.

C) Hollanda Avrupa'da Katolik anlayıştan rahatsızdır.

D) Osmanlı Devleti Avrupa'nın bir bölümünde sempati toplamıştır.

E) Osmanlı Devleti Protestanlara lojistik destek sağlamıştır.

18. **Harita: Osmanlı Devleti'nde Ticaret Yolları**

Verilen haritaya göre Osmanlı Devleti'nde ticaret yolları ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Deniz yolu ticaretinin genelde karalara paralel ilerlediğine

B) Kara ticaretinin deniz ticaretinden daha fazla gelir sağladığına

C) Kara ticaretinin doğu ucunun Tebriz ve Basra'ya kadar uzandığına

D) Osmanlı Devleti ve Venedik arasında ticari bağlantı olduğuna

E) Karadeniz'in Kefe limanına hem kara hem deniz bağlantısı olduğuna

19. Aşağıdakilerden hangisi Mısır'ın fethinden sonra bölgede Portekizlilerle yaşanan askerî rekabetle birlikte Portekiz'e karşı alınan tedbirlerden biri değildir?

A) Basra'da bir tersane kurularak Hürmüz Körfezi'nin girişinin kontrol altına alınması
B) 1525'te Süveyş'te Mısır Kaptanlığı kurulması
C) Kızıldeniz'in kontrol altına alınmaya çalışılması
D) Selman Reis'in idaresinde bir donanmanın Yemen'e gönderilmesi
E) Açık denizlere uygun bir donanma inşa edilmesi

20. Yavuz Sultan Selim'in 8 yıllık hükümdarlığı süresince yaptığı seferler Türk İslam dünyası üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Buna göre Yavuz Sultan Selim Dönemi izlenen politika ile ilgili,

I. Türk İslam liderliğine önem verilmiştir.
II. Bu dönemde Avrupa ile barış politikası izlenmiştir
III. Gümrük gelirlerinde düşüş yaşanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

21. Avrupa ile ticaretin büyük yararını gören Osmanlılar gerek Venedik gerekse Ceneviz Cumhuriyeti'ne ticari imtiyazlar tanımıştır. Bu imtiyazlarla Osmanlı Devleti hem Batı'nın bu denizci tüccar devletlerini kendi tarafına çekmiş hem de ihtiyacı olan emtianın düzenli olarak ülkesine girmesini sağlamıştır. Hatta ekonomi işlerinde Venediklilerden yararlanılarak İstanbul, Bursa ve Edirne gibi şehirlere Venedikli tacirler yerleştirilmiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin Venedik ve Ceneviz Cumhuriyeti'ne verdiği ticari imtiyazlarla birlikte aşağıdaki gelişmelerden hangisinin yaşandığı söylenemez?

A) Verdiği ayrıcalıklardan fayda sağlandığı
B) Uluslararası ilişkilerin gelişmesine neden olduğu
C) Ülkesi için gerekli mal ihtiyacının karşılandığı
D) Avrupa'da müttefik edinildiği
E) İdari olarak Venedik ve Ceneviz'den etkilenildiği

22. Yavuz Dönemi'nde yapılan Çaldıran Savaşı'ndan bir süre sonra Safevi Hükümdarı Şah İsmail vefat etti. Ancak yerine geçen oğlu Şah Tahmasb da Osmanlı Devleti'ne yönelik aynı siyaseti devam ettirdi. Şii propagandaları yaparak Anadolu'da karışıklık çıkarmaya çalıştı. Osmanlı Devleti aleyhine Venedik ve Avusturya ile anlaşma yaptı. Bu gelişmeler üzerine Kanuni 1534, 1548 ve 1553'te İran üzerine üç sefer düzenledi. Osmanlı Devleti'ne karşı koyamayan İran barış istedi. 1555'te iki ülke arasında "Amasya Antlaşması" yapıldı.

Buna göre Kanuni Dönemi Osmanlı-İran ilişkileri ile ilgili;

I. aralarında ekonomik antlaşmaların yapıldığı,
II. İran'ın Osmanlı Devleti'nin üstünlüğünü kabul ettiği,
III. Osmanlı Devleti'nin İran'ı tehdit olarak gördüğü

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

23. Müslümanlar yedi yüzyıl yaşadıkları İber Yarımadası'ndan İspanya'nın "Yeniden Fetih" siyasetiyle kovulmuşlardı. 1525'te Şarlken bir emirnameyle Valencia'da kalan Müslümanlara şu koşulları getiriyor ve yaşam mücadelesini sarpa sardırıyordu: Tüm Müslümanlar kendi yaşadıkları yerde yapılacak Hristiyan ayinlerine gitmek zorundaydı. Bundan böyle hepsi şapkalarının üzerinde mavi pamuklu kumaştan bir hilal taşıyacaktı. Taşımayanlar sınır dışı edilecekti. Üç gün içerisinde Müslümanların silahları ellerinden alınacaktı. Camiler kapatılacak ve her türlü dinî faaliyet yasaklanacaktı.

Verilen metne göre İspanya'daki Müslümanların durumuyla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) İspanya'nın yerlileri oldukları
B) Asimilasyon politikasına uğradıkları
C) Güçlü bir ordularının olduğu
D) Yerel güçler hâlinde yaşadıkları
E) Ekonomik alanda hâkimiyet sağladıkları

10. SINIF TARİH

6. Ünite

1. Haksız yollarla servet edinenleri cezalandırmak amacıyla devlet tarafından kişinin malına el konulması demek olan müsadere sistemi, Hunlardan itibaren Türk devlet geleneğinde uygulanmıştır. Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarında sadece zimmetine mal geçirenlere ve isyancılara uygulanan bu sistem Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nden sonra bir gelenek hâline gelmiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde uygulanan müsadere sistemiyle;

I. merkezî otoritenin güçlendirilmesi,
II. aristokrasinin oluşmasının önlenmesi,
III. devlet hazinesine gelir sağlanması

durumlarından hangileri amaçlanmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

2. Divanıhümayun, merkez teşkilatının en önemli kurumu olup Orhan Bey zamanında kuruldu. Devlet kurulu anlamına gelen Divanıhümayun'da siyaset, hukuk, sosyal, ordu, ekonomi ile ilgili her türlü konu görüşülüp tartışılır ve padişahın onayı ile karara bağlanırdı.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde Divanıhümayun'la ilgili;

I. devletin ilk dönemlerinde ortaya çıktığı,
II. alınan kararlarda son sözün padişaha ait olduğu,
III. divana padişahın başkanlık ettiği

yorumlarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

3. Orhan Bey zamanından Fatih Dönemi'ne kadar Divan toplantıları her gün yapılmaktaydı. Fatih'le birlikte toplantılar haftada dört güne indirilmişti. XVII. yüzyılda Divan toplantıları haftada iki güne düştü. XVIII. yüzyılda ise Divanıhümayun idari bir kurum olarak varlığını devam ettirdi.

Buna göre Divanıhümayun ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Klasik Dönemle birlikte ortaya çıktığı
B) Yargı konularına dair kararların alındığı
C) Kubbealtı vezirlerinin başkanlığında toplandığı
D) Zaman içerisinde işlevsel değişimlere uğradığı
E) XVII. yüzyılda işlevinin arttığı

4. **16. yüzyılda Osmanlı Sarayında yapılan bir divan toplantısını gözlemleme şansı bulan biri, bu toplantıda aşağıdaki devlet adamlarından hangisinin olmadığını fark etmiştir?**

A) Padişah
B) Sadrazam
C) Nişancı
D) Defterdar
E) Kubbealtı Veziri

5. Fatih'ten itibaren Osmanlı padişahları genellikle haremden evlenmiştir. Bu usul sayesinde padişahın aile sırları dışarıya yayılmamış, akraba ilişkileri ile padişahın yıpratılması engellenmiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde haremden evlenme uygulaması ile aşağıdakilerden hangisi amaçlanmıştır?

A) Tarihî geleneği devam ettirmek
B) Çeyiz karşılığı toprak elde etmek
C) Merkezî otoriteyi güçlendirmek
D) Toplumsal etkileşimi sağlamak
E) Akraba ilişkilerinden yararlanmak

6. II. Murad, oğluna "Padişahlar, elinde terazi tutmuş bir kimseye benzerler. Sen padişah olunca teraziyi doğru tutmanı isterim. O zaman Yüce Allah da senin iyiliğini arzular." şeklinde öğütlerde bulunmuştur.

Buna göre II. Murad verdiği bu öğüdüyle padişahların taşımasını istediği aşağıdaki hangi özelliği vurgulamaktadır?

A) Tecrübeli olma
B) Her konuda adil olma
C) Askere kendini sevdirme
D) Devlet adamlarıyla fikir alışverişinde bulunma
E) Eğlenceden ölçüler içinde geri kalmama

7. Osmanlı'da devlet işleri padişahın kontrolündeydi ve kanunlar mutlaka padişahın emri olarak çıkardı. Çünkü devletin kurucusu, mülkün sahibi padişahtı. Padişah ölünce yaptığı bütün atamalar düşer ve padişahın tasarrufları geçerliliğini yitirirdi. Öyle ki yeni padişah, beratları yenilemezse vezir dâhil hiçbir yöneticinin yetkisi meşru sayılmazdı.

Buna göre padişah ile ilgili;

I. yasama yetkisine sahip olduğu,
II. yürütme işlerinden sorumlu olduğu,
III. yaptığı icraatların dönemini bağladığı

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti'nde şehzadelerin;

- Sancaklarda başkanlık yaptığı Şehzade Divanlarının olması
- Sancakta şehzadeye bağlı Tımarlı Sipahilerin olması
- Sancak Beyi olarak görevlendirilmeleri
- Savaşlarda ordu komutanı olarak görev yapmaları gibi durumları bulunmaktaydı.

Buna göre şehzadeler ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Devlet işlerinde deneyim kazanma fırsatı elde ettikleri
B) Mahiyetlerinde askerî bir gücün olduğu
C) İdari bir görev üstlendikleri
D) Savaşlarda önemli misyon edindikleri
E) Özerk bir yönetime sahip oldukları

9. Osmanlı Devleti'nin devamlılığında tek hanedan yani Osmanoğulları'nın rolü çok büyüktür. Ülkenin hanedanın ortak malı kabul edildiği anlayışını sürdüren Osmanlılarda da padişah, hanedanın erkek üyelerinden biri olmalıydı. Tahta geçiş konusunda kesin bir kural olmadığından hanedan üyeleri arasında taht mücadelesi yaşanabilirdi.

Buna göre;

I. eski Türk devlet geleneğinin devam ettirildiği,
II. veraset sisteminin belirli kurallara dayandığı,
III. padişahların merkezî otoriteden ödün verdiği

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

10. Osmanlı Devleti'nde, Enderun Mektebine özel olarak seçilen ve eğitilen kişilere; Türkçe, Arapça, Farsça, matematik, tarih, edebiyat, müzik ve güzel sanatlar dersleri verilir. Bunun yanında cirit ve ok atma, ata binme, kılıç kullanma ve güreş en iyi şekilde öğretilirdi.

Buna göre Enderun Mektebinin açılma amacı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Divân-ı Hümâyunu danışma kuruluna dönüştürmek
B) Osmanlı yargı ve eğitim teşkilatını taşrada güçlendirmek
C) Devlet yönetiminde görev alacak nitelikli insanlar yetiştirmek
D) Lonca Teşkilatına işlerlik kazandırmak
E) Müsadere usulünün uygulanmasını sağlamak

11. Osmanlı sarayı okuma yazma oranının hayli yüksek olduğu bir yerdir. Dil, edebiyat ve musiki öğrenimini başarıyla tamamlayan harem kadınları Osmanlı kültürünü öğrenirdi. Hürrem Sultan gibi şiir yazacak kadar dil ve edebiyat öğrenimini başarıyla tamamlayanlar vardı. Evlenip dışarıya çıkanlar halkın arasında saraylı hanım olarak bu kültürü etrafa yayardı.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde saray kadınları ile ilgili,

I. Devlet yönetiminde yer almışlardır.
II. Saray kültürünün halka yansımasını sağlamışlardır.
III. Eğitimlerine önem verilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

10. SINIF TARİH

7. Ünite

1. Çifthane sistemi ile her bir hanenin işleteceği arazi ve ödeyeceği vergiler tespit edilirdi. Çifthane birimi üç unsurdan oluşurdu. Bunlar, devletin işletme koşuluyla verdiği arazi, bu araziyi işleten hane halkı ve arazinin koşum gücü olan bir çift öküz. Bu üç öge çifthane sistemini dolayısıyla da vergiye tabi bir üretim ünitesini oluşturuyordu.

Buna göre Osmanlı Devleti çifthane sistemi ile aşağıdakilerden hangisini oluşturmak istemiştir?

A) Avrupa tarzı bir üretim biçimi oluşturmak
B) Ticari gelirlerin kontrolünü sağlamak
C) Üretimi kontrol ederek vergileri düzenli hâle getirmek
D) Toprağın kontrolünü malikâne sahiplerine bırakmak
E) Özel mülkiyeti teşvik etmek

2. Çifthane sisteminde Osmanlı Devleti, köylü bir aileye, bir çift öküzün işleyebileceği kadar mirî araziyi belirli şartlarla kiraya vermiştir. “Çift” denilen bu araziyi, verime göre 50 ile 150 dönüm arasında değiştirmiştir. Bir çift öküzün işleyebildiği arazilerin tümüne çiftlik, köylü ailesine ise hane denmiştir. Çiftçinin elindeki araziyi satması, hibe veya vakfetmesi yasaktır. Tahrir defterleriyle kayıt altına alınan arazilerden “çift resmi” adı altında vergi alınmıştır.

Buna göre Çifthane sistemi ile;

I. halkın eğitim ihtiyacını karşılamak,
II. üretimi kontrol altında tutmak,
III. toprak aristokrasisinin önüne geçmek

durumlarından hangilerinin amaçlandığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

3. İLK PAZAR VERGİSİ

Osman Bey Dönemi’nde Pazar kuruldu ve hutbe okundu. Halk kanun ister oldu. Germiyan’dan biri geldi. “Bu pazarın vergisini bana satın…”dedi.

Osman Bey vergi konusunda sorar:

— Vergi nedir?

Adam dedi ki:

— Pazara ne gelse ben ondan para alırım.

Osman Bey:

— Senin bu pazara gelenlerden alacağın mı var ki para istersin? dedi.

O adam:

— Beyim! Bu töredir. Bütün memleketlerde vardır ki hükümdar olanlar alır.

Osman Bey halkla da konuşur ve daha önce Bizans’ın aldığından çok daha hafif bir “bac” yani

Pazar vergisi koyar.

Verilen diyalogda Osman Bey’in gerçekleştirdiği uygulama ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Ekonomik düzenlemeler yaptığı
B) Tarımsal üretime önem verdiği
C) Ekonomisinin temelini savaşa dayandırdığı
D) Halkı haksız vergilendirdiği
E) Diğer beyliklerin hâkimiyeti altına girdiği

4. İstanbul'un Fethi'nin üçüncü gününde Fatih, kazanmış olduğu zafer nedeniyle büyük törenler ve bayramlar tertipledi. O zamana kadar şehrin muhtelif yerlerinde saklı bulunan büyük küçük herkesin, en ufak bir rahatsızlığa uğramadan serbestçe dolaşmalarını emretti. Savaş korkusu ile şehirden kaçmış olanların evlerine dönmelerini ve herkesin, önceden olduğu gibi evinde kendi örf ve âdetleriyle dinine uygun olarak yaşamasını buyurdu.

Buna göre Fatih Sultan Mehmet yapılan fethin ardından İstanbul şehri için aşağıdakilerden hangisini amaçlamış olabilir?

A) Tarımsal alanda yeterli kılmayı
B) Mimari olarak kendi damgasını vurmayı
C) Ticari bir merkez hâline getirmeyi
D) Askerî olarak güçlendirmeyi
E) Barış ve güven ortamı sağlamayı

5. "Osmanlı Devleti'nin İslam hukukundan hareketle ülkesinde yaşayan toplulukları din ya da mezhep esasına göre teşkilatlandırarak yönettiği sistem" **aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?**

A) Millet B) İltizam C) Tımar D) Pençik E) Malikâne

6. Osmanlı Devleti'ni yönetenler iktisadi hayatı düzenlerken belirli ilkelere göre hareket ederlerdi. Bunlardan öncelikli önem verdikleri ilke iaşecilikti. İaşecilik ilkesine göre ekonomik faaliyetlerin amacı, ülke içinde mal ve hizmet arzının mümkün olduğu kadar bol, kaliteli ve ucuz olmasını sağlamaktı.

Buna göre Osmanlı ekonomi anlayışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) İhracat gelirlerini ithalat gelirlerinin üstünde tutulduğu
B) Yerli üretimin önem taşıdığı
C) Toplumun ihtiyaçlarına öncelik verildiği
D) Esnaf ve zanaatkâra ayrıcalıklar sağlandığı
E) Tarım ekonomisine bağlı hareket edildiği

7. Osmanlı Devleti'nde Lonca Teşkilatının üstlendiği görevler arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Vakıf arazilerinin denetiminin gerçekleştirilmesi
B) Meslek mensupları arasında dayanışmanın sağlanması
C) Ham madde temin ederek üyelere dağıtılması
D) Üretilen malların standartlara uygunluğunun kontrol edilmesi
E) Ürünlerin fiyatlarının belirlenmesi

8. Osmanlı Devleti'nde mülkiyeti devlete ait olan topraklara mirî arazi denmiştir. Bu toprakların kullanım hakkı, kira bedeli alındıktan sonra sözleşmeyle reayaya bırakılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı toprak sisteminde mirî araziye dâhil olan topraklardan biri değildir?

A) Mukataa
B) Paşmaklık
C) Arpalık
D) Öşrî
E) Yurtluk ve Ocaklık

9. Osmanlı Devleti ülkenin her tarafında toprağın hukuki durumu ve kullanım şekli bakımından tek bir sistem uygulamamıştır. Fethettikleri yerlerde önceden uygulanan örf ve âdetler ile hukuki durumu dikkate alan Osmanlılar, her bölgenin özelliğine göre düzgün bir sistem oluşturmaya çalışmıştır.

Osmanlı Devleti'nde uygulanan toprak sisteminin farklılıklar göstermesinin başlıca nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Halkın sosyal sınıflara ayrılması
B) Çok dinli bir yapıya sahip olması
C) Feodal bir yapısının olması
D) Eyalet sistemiyle yönetilmesi
E) Geniş bir coğrafyada hâkimiyet kurması

10.

Fatih Sultan Mehmet'in Rum Patriği'ne amanname vermesini gösteren yukarıdaki görsel dikkate alındığında Osmanlı Devleti ile ilgili;

I. farklı milletlerin bir arada yaşadığı,
II. hoşgörü politikası izlediği,
III. gayrimüslim halkın güvenliğinin sağlandığı

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

11. Orhan Gazi "Mal odur ki hayra sarf oluna." ilkesiyle İznik'te bir medrese açılmasını sağlamış ve sonraki padişahlara örnek olmuştur.

Bu durum aşağıdaki sistemlerden hangisine örnek olarak gösterilebilir?

A) Vakıf B) Çifthane C) Millet D) Devşirme E) Müsadere

10. SINIF TARİH

Karma Test

1. • 1197'de Eyyübi Hükümdarı El-Aziz, Bizans İmparatoru Aleksis Angelus'a armağanlar göndermek için heyetini Anadolu'dan geçirmek istemiştir. Siyasal nedenlerle Selçuklu Sultanı Keyhüsrev bu armağanlara el koyunca, İstanbul'da bulunan Selçuklu uyruklu tüccarların hepsi tutuklanmıştır.

• 1202'de Konya'da eski çarşının yakınında bir yenisinin kurulmasından da söz edilen bir belgede, Konyalı bir Türk tüccardan başka Tebriz-Azerbaycan'dan gelen iki tüccarın adları da tanık olarak verilmiştir.

Verilenlere göre Türkiye Selçukluları ile ilgili;

I. uluslararası ticari faaliyetlerin sürdürüldüğü,

II. ülke ticaretinin canlılık gösterdiği,

III. deniz ticaretinin ülke ekonomisinde önemli rol oynadığı

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

2. I. Tersaneye ait işlere bakmış, donanma ile ilgili çalışmaları yürütmüştür.

II. Başkent İstanbul'un güvenliğinden sorumludur.

III. Adalet işlerinden sorumludur. Taşrada kadıların çözemediği davalara bakmıştır.

Verilen görev tanımları ile Osmanlı divan üyeleri hangisinde doğru olarak eşleştirilmiştir?

	Kazasker	Yeniçeri Ağası	Kaptanıderya
A)	I	III	II
B)	III	II	I
C)	III	I	II
D)	I	II	III
E)	II	III	I

3. XVI. yüzyıl yoğun olarak Osmanlı Devleti ile Atlantik ülkeleri arasında Akdeniz'e hâkim olma mücadelesi içerisinde geçti.

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin XVI. yüzyılda Akdeniz'deki hâkimiyetini güçlendiren bir gelişme değildir?

A) Kıbrıs'ın Fethi

B) Tunus'un Fethi

C) İnebahtı Deniz Savaşı

D) Preveze Deniz Savaşı

E) Cerbe Deniz Savaşı

4. Halil İnalcık, Uç'taki toplumsal değişimin temel sebebi olarak göç ve nüfus baskısını ve uç toplumunu devlet teşekkülü sürecine götüren faktörleri inceler. İnalcık, nüfus hareketlerinde Moğol istilasına karşı Türkmenlerin batıya yönelmelerinin önemini ortaya koyar. Moğolların doğrudan yönetiminden kaçmak isteyen Türkmen toplulukları Bizans sınırlarına doğru yönelir. XIV. yüzyılın başlarında "gaza ideolojisi"ni benimseyen Türkmen beyleri Batı Anadolu'da önem kazanırlar.

Buna göre Halil İnalcık'ın Osmanlı Devleti'nin kuruluşuna dair görüşleri ile ilgili,

I. Türkmenlerin Batı Anadolu'ya zorunlu göçleri etkili olmuştur.

II. Türkmenlerin konargöçer yapıda olması başlıca etkendir.

III. Fetihlerin Bizans yönünde yapılması Türkmenleri motive etmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

5. Osmanlı Devleti'nde bilinen ilk sarayı Orhan Gazi Bursa'da yaptırmıştır. I. Murad Devri'nde Edirne Sarayı, İstanbul'un Fethi'nden sonra da bugün İstanbul Üniversitesi yakınlarında Eski Saray olarak bilinen saray inşa edilmiştir. Cihan hâkimiyetinin ve gücün sembolü kabul edilen Topkapı Sarayı, 1465-1478 yılları arasında Fatih Sultan Mehmet tarafından bugün Sarayburnu denilen mevkide yaptırılmıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Kuruluş Dönemi'nden itibaren merkezî yönetim binaları oluşturulmuştur.
B) Merkezî yönetim binalarının en büyüğü Edirne'de yapılmıştır
C) Yönetim binalarında Batı mimarisi örnek alınmıştır.
D) Yönetim binalarına I. Murat'la birlikte önem verilmiştir.
E) Yönetim binalarının yapımı Osman Bey ile başlamıştır.

6. Osmanlı Devleti'nin uygulamış olduğu devşirme sistemine benzer bir uygulama önceki dönemlerde Abbasiler ve Selçuklularda "Gulam sistemi" adıyla uygulanmıştı. Osmanlı Devletinde Yeniçeri olacak adayların belirlenmesi ise gulam sistemine göre daha planlı bir şekilde yapıldı. Öyle ki devşirilen çocukların her türlü özellikleri ve kişisel bilgileri en ince ayrıntısına kadar devletin resmî kayıtlarına geçirildi. Acemi Ocağına getirilen bu çocuklar Yeniçeri olabilmek için oldukça sıkı bir eğitime tabi tutuldu.

Buna göre verilenlerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Osmanlı Devleti'nde askerî birliklerin tamamı yeniçerilerden oluşmuştur.
B) Osmanlı Devleti'nde acemi ocağına alım Müslüman çocuklardan yapılmıştır.
C) Yeniçerilerle birlikte gulam sistemi profesyonel hâle dönüştürülmüştür.
D) Gulam sistemi, ilk kez Selçuklularda uygulanmıştır.
E) Gulamlara ait bilgilerin her dönemde kaydı tutulmuştur.

7. • Anadolu'da yetişmiş ve engin hoşgörüsü ile bulunduğu bölgedeki insanları etkilemiştir.
• XIII. yüzyılın ikinci yarısında, Türkiye Selçuklularının son dönemlerinde yaşamış bir sûfidir.
• Duygu ve düşüncelerini sade bir Türkçe ile yazmış "Yaratılanı severim Yaratan'dan ötürü" sözleri hafızalara kazınmıştır.

Hakkında bilgi verilen tasavvuf ve halk şairi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hacı Bektaşi Veli
B) Hacı Bayram Veli
C) Taptuk Emre
D) Yunus Emre
E) Mevlana Celalettin Rumî

8. Endülüslü gezgin İbn Cubayir, II. Kılıç Arslan'ın Miryokefalon Savaşı sonrası zaferini duyurmak için önemli gördüğü kişilere, özel mektuplar gönderdiğini bildirmektedir. Bu mektubun gönderildiği kişiler arasında Suriyeli Mihael gibi bir Yakubî patriğinin de bulunması şaşırtıcıdır. Genellikle Malatya'nın güneyinde bulunan Mar Bar-Sauma manastırında yaşayan bu patriğin, Süryanice vakayinamelerinin arasına bu mektubu koyması; zamanının en koyu Hristiyan görüşlü birinin bile Selçuklu fetihlerini Hristiyanlık için bir yenilgi olarak görmediğini göstermektedir.

Verilenlere göre;

I. Anadolu'da Türk hâkimiyetinin gayrimüslim halk tarafından kabul gördüğü,
II. yapılan savaşta Hristiyanların Selçuklular safında savaştığı,
III. kazanılan zaferin önemli kişilere bildirilerek etkisinin artırılmak istendiği

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

9. Türkiye Selçukluları Miryokefalon Savaşı'na kadar iç bölgelere hâkimken, bu savaştan sonra ticari açıdan önem taşıyan kıyı bölgelere de hâkim olmaya başlamışlardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu bölgelerden biri değildir?

A) Suğdak B) Alanya C) Trabzon D) Sinop E) Antalya

10. İlk Türk Beylikleri ve Türkiye Selçukluları kuruldukları dönemlerde Anadolu'da uzun süre para basmamışlar, var olan Bizans paralarını kullanmışlardır. Danişmend Gümüştekin Gazi ve kısa bir süre sonra Selçuklu Sultanı Mesud, ilk kez para basmışlardır. İlk paralar yöreye hitap eden Bizans paralarının etkisinde basılan bakır paralarken, II. Kılıç Arslan döneminde gümüş, XIII. yüzyılda ise altın paralar basılmıştır.

Verilen metne göre Anadolu'da Türklerin para kullanımı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Para basımında kendilerinden önceki devletlerin birikiminden yararlandıkları
B) Türkiye Selçuklularının en parlak döneminin II. Kılıç Arslan Dönemi olduğu
C) İlk dönemlerde başka devletlerin paralarının kullanıldığı
D) İlk para basımının Danişmentliler tarafından gerçekleştirildiği
E) Farklı dönemlerde farklı madenlerden para basıldığı

11. **İkinci Beylikler Dönemi**

Verilen haritaya göre Anadolu ile ilgili;

I. siyasi birliğin olmadığı,

II. Bizans'ın varlığını sürdürdüğü,

III. en güçlü beyliğin Osmanoğulları olduğu

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

12. **Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı siyasetnâme geleneğine göre padişahta bulunması gereken vasıflardan biri olamaz?**

A) Verdiği emrin akibetini takip etmek

B) Gösterişli bir yaşam sürmek

C) Halkın durumundan haberdar olmak

D) Yolların bakımı ve emniyetine dikkat etmek

E) Devlet hazinesini boş yere harcamamak

13. Ticari ve endüstriyel herhangi bir mesleğe devam etme imtiyazına "gedik" denirdi. Esnaf, esnaf müfettişleri tarafından teftiş edilirdi. Esnafın özel işleri için toplandığı odaya "lonca" denilirdi. Esnaf şeyhi, aynı zamanda loncanın da şeyhiydi. Sonra yiğitbaşı ve esnaf kâhyaları gelirdi. Yiğitbaşı, ustalar arasındaki disiplin ve organizasyondan sorumluydu.

Buna göre esnaf teşkilatı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Mesleki ayrıcalıklar sağladığı

B) Rekabete dayalı bir ilişki içerisinde işlediği

C) Yaptığı işlerin denetlendiği

D) Hiyerarşik bir yapısının olduğu

E) Sorunların dile getirildiği loncaları olduğu

14. 1492'de İspanyol birliği gerçekleşmiş ve Endülüs'teki Beni Ahmer Devleti yıkıldığı için burada yaşayan insanlar korumasız kalmıştır. İspanya Krallığı, Hristiyanlığı kabul etmeyen Müslüman ve Yahudilerin İspanya'yı terk etmeleri için işkence uygulamaya başlamıştır. Bu nedenle buradaki Müslümanlar, Kuzey Afrika'ya Osmanlı gemileriyle göç etmiştir. Ayrıca Osmanlılar, Yahudileri de İstanbul'a nakletmiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin izlediği siyasetle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) İspanya'nın Fethi için hazırlık yapıldığı
B) İspanya'ya karşı Avrupa'da müttefik arayışına girildiği
C) Beni Ahmer Devleti ile yardım için irtibata geçildiği
D) İspanya Müslüman ve Yahudilerine sahip çıkıldığı
E) İspanya'ya karşı Memlûklularla birlikte hareket edildiği

15. XI. yüzyılda Doğu Anadolu'da Ermeni ve Süryaniler ile Orta Anadolu'da yaşayan halk, Bizans'ın adaletsiz idaresi nedeniyle Türklere karşı Bizans İmparatorluğu'nun yanında yer almamıştır. Bu yüzden Bizans, bu yüzyıl başlarında Doğu Anadolu'daki Ermeni prensliklerini yıkıp buradaki halkı kitleler hâlinde Orta Anadolu'ya sürmüştür. Bizans'ın Ortodoks mezhebini bu milletlere dayatması, halkı Bizanslılardan daha da uzaklaştırmıştır.

Buna göre Bizans'ın uyguladığı Anadolu politikası ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Anadolu'da halka dinî baskı oluşturmuştur.
B) Doğu Anadolu'daki yerel güçleri ortadan kaldırmıştır.
C) Anadolu'nun demografik yapısına müdahale etmiştir.
D) Anadolu halkı Bizans'ın politikalarından hoşnut değildir.
E) Yaşanan gelişmeler Bizans'ın siyasi etkinliğini artırmıştır.

16. Büyük Selçuklu Devleti, Anadolu'nun Türkleştirilmesini bir devlet politikası hâline getirmiş ve bunu takiben Anadolu'da kurulan ilk Türk beylikleri de kalıcı Türk yerleşmesini sağlamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumu doğrulayan bir gelişme değildir?

A) Danişmentlilerin Yeşilırmak havzasına hâkim olması
B) Anadolu'da Bizans ve Gürcülerle mücadele edilmesi
C) I. Kılıçarslan'ın Bizans'ın kışkırtmasıyla Çaka Bey'i öldürtmesi
D) Anadolu'da cami, imarethane gibi mimari eserler oluşturulması
E) Anadolu'da Haçlılara karşı mücadele verilmesi

17. Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'u fethedince Ayasofya'yı şehrin cami-i kebiri ilan etmiş ve şehre Anadolu'dan 5000 aile yerleştirilmesi için emir vermiştir. Daha sonra her şehirde, mahallelerdeki Müslüman ve gayrimüslim reaya ile askerî sınıf ayrı ayrı tahrir defterlerine kaydedilmiştir. Şehirlerin fiziki yapılarında da İslam kültürünün etkisiyle değişimler yaşanmıştır. Örneğin Paşa Livası'nda; 41 cami, 267 mescid, 18 medrese, 16 imaret, 38 zaviye, 22 kervansaray, 56 hamam vardır.

Osmanlı Devleti'nin fethettiği şehirlerdeki uygulamaları dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Yatay hareketliliğin önüne geçtiği
B) Sosyal dokuda değişiklik meydana getirdiği
C) İskân ve imar faaliyetlerini bir arada yürüttüğü
D) Halk resmi kayıt altına alındığı
E) Kültürel zenginliğe katkı sağladığı

18.

Mirî arazi

Mülkiyeti devlete ait olan topraklardır. Bu toprakların kullanım hakkı, kira bedeli alındıktan sonra sözleşmeyle reayaya bırakılmıştır. Toprağı işleyen reaya, elde ettiği üründen 1/10 ile 1/2 arasında değişen oranlarda vergi ödemekle mükelleftir. Mirî arazi gelirlerinin kullanımına göre bölümlere ayrılırdı.

Mülk arazi

Mülkiyeti kişilere ait olan topraklardır. Bu tür arazilerin Osmanlı toprağı içindeki miktarı çok azdır. Geliri ve kullanma hakkı şahsın kendisine ait olan bu tür arazilere sahip olanlar; arazilerini işleme, satma, vakfetme ve hibe etme hakkına sahipti. Mülk arazi öşrî ve haraci olmak üzere ikiye ayrılıyordu.

Verilenler dikkate alındığında,

I. Osmanlı Devleti'nde topraklar devletin malıdır.
II. Osmanlı Devleti'nde gayrimüslimler toprak sahibi olabilmektedir.
III. Her iki arazi türünde de tarım yapılabilmektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III E) I, II ve III

19. Osmanlılarda loncaların kurmuş olduğu orta sandığı ve teavün sandığı gibi sandıklarla üyeler arasında bir yardım düzeni oluşturulmuştur. Bu sandıklar yardımıyla karşılanan sosyal risklerin kapsamı oldukça geniş tutulmuştur. Üyelerine maddi destek sağlamanın yanında yaşlılık, hastalık veya sakatlık sonucu iş göremez duruma düşmüş üyelerin geçimlerini sağlamak ve üyelerine tedavi yardımında bulunmak için bu sandıklar kurulmuştur. Üyeler; ticarethanelerinin ıslahı, sanatlarının geliştirilmesi veya aletlerinin yenilenmesi için gerekli parayı sandıktan borç olarak almıştır. Sandıkların gelirleri, esnafın bağışları ile usta ve kalfaların aidatlarından oluşmuştur.

Buna göre lonca teşkilatı üyeleri ile ilgili;

I. sosyal güvence oluşturulduğu,
II. kendilerini geliştirme imkânı verildiği,
III. devletten maddi destek sağlandığı

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

20. Osmanlılarda bir külliyenin bittiği yerde diğerinin birimleri başlıyor, böylece büyük bir şehir dokusu ortaya çıkıyordu. İstanbul, hayrat külliyelerinden oluşan bir şehirdi. Osmanlı külliyeleri sadece ibadet yeri, öğretim merkezi veya fakir barınağı değildi. Vakıf sayesinde müderris ve talebeleri, külliyenin diğer görevlileri, çevrenin fakirleri ve yolcular yemek saatlerinde imarette bir araya geliyordu. Bu da bilgi akışını sağlıyordu.

Buna göre külliyelerin;

I. güvenlik sorunlarını önleme,
II. sosyal ve kültürel bütünleşmeyi sağlama,
III. yaygın eğitimi destekleme

durumlarından hangilerinin oluşumuna katkıda bulunduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

TARİH
CEVAP ANAHTARI

4. Ünite	5. Ünite	6. Ünite	7. Ünite	Karma Test
1. A	1. E	1. E	1. C	1. C
2. D	2. C	2. C	2. D	2. B
3. B	3. D	3. D	3. A	3. C
4. D	4. A	4. A	4. E	4. B
5. A	5. B	5. C	5. A	5. A
6. D	6. C	6. B	6. C	6. C
7. D	7. E	7. E	7. A	7. D
8. B	8. C	8. E	8. A	8. D
9. C	9. C	9. A	9. E	9. C
10. E	10. D	10. C	10. E	10. B
11. B	11. C	11. E	11. A	11. D
12. B	12. D			12. B
13. E	13. E			13. B
14. E	14. A			14. D
15. C	15. D			15. E
	16. E			16. C
	17. E			17. A
	18. B			18. D
	19. E			19. D
	20. A			20. E
	21. E			
	22. E			
	23. B			

10. SINIF COĞRAFYA

2. Ünite

1. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin nüfus artış hızı ve nüfusunun 2007 ve 2019 yılları arasındaki değişimi gösterilmiştir.

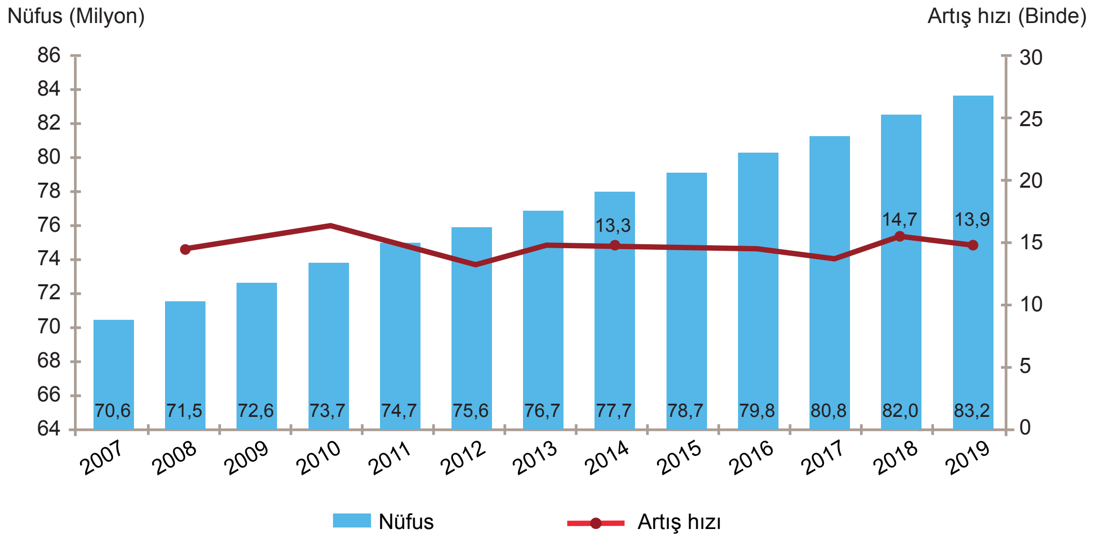

Grafiğe göre aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Türkiye'nin nüfusu sürekli artmıştır.
B) 2010 yılındaki nüfus artış hızı 2008 yılına göre daha yüksektir.
C) 2019 yılındaki nüfus artış hızı, bir önceki yıldan az olmuştur.
D) Verilen yıllar arasında nüfus artış hızı %1'in altına düşmemiştir.
E) Dış göçler 2010 ile 2012 yılları arasında nüfus artış hızımızın düşmesine neden olmuştur.

2. Birincil ekonomik faaliyetler doğadan doğrudan ürün elde edilen meslek gruplarını kapsamaktadır.

Buna göre aşağıdaki mesleklerden hangisi birincil ekonomik faaliyet grubunda yer alır?

A) Mimarlık
B) Oto tamircisi
C) Çiftçilik
D) Öğretmenlik
E) İnşaat ustası

3. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye nüfusunun genel özelliklerinden biri <u>değildir</u>?

A) Kent nüfusu kır nüfusundan fazladır.
B) Genç nüfus oranı yaşlı nüfus oranından fazladır.
C) Çalışan nüfusun önemli bir kısmı hizmet sektöründedir.
D) Okuryazar erkek nüfus oranı kadın nüfus oranından fazladır.
E) Yaşlı nüfus içinde kadın nüfus oranı erkek nüfusun iki katıdır.

4. Ülkelerin gelişmişlik seviyeleriyle çalışan nüfusun ekonomik faaliyet kollarına dağılışı arasında güçlü bir ilişki vardır. Az gelişmiş ülkelerde hammadde, gelişmiş ülkelerde ise sanayi ve hizmet üretimi ön plandadır.

Aşağıda üç ülkede çalışan nüfusun ekonomik faaliyet kollarına dağılışı gösterilmiştir.

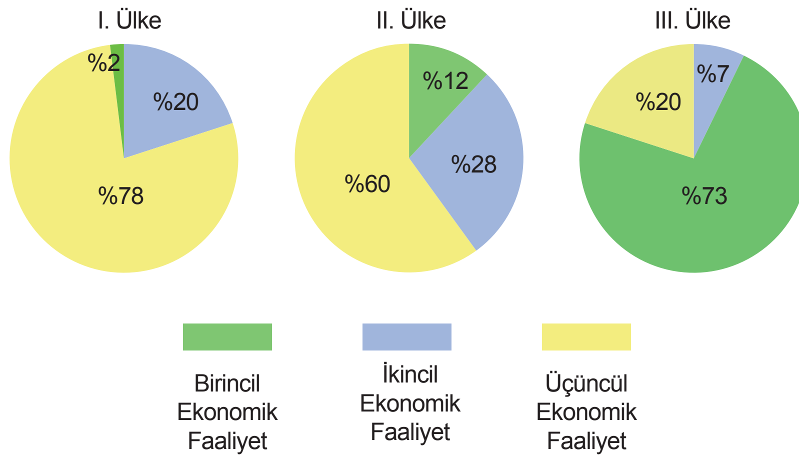

Bu ülkeler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) I. ülkede sanayi de çalışan nüfus oranı tarımda çalışan nüfus oranından fazladır.
B) III. ülkenin ekonomisi birincil ekonomik faaliyete dayalıdır.
C) I. ve II. ülkede çalışan nüfusun yarıdan fazlası hizmet sektöründe çalışmaktadır.
D) III. ülkede tarımsal verim I. ve II. ülkelere göre daha fazladır.
E) I. ülke; III. ülkeye göre daha fazla gelişmiştir.

5.

Ülkeler	Doğum Oranı (‰)	Ölüm Oranı (‰)	Doğal Nüfus Artış Hızı (‰)
Liberya	33	8	
Japonya	8	11	
İspanya	8	9	
Singapur	9	5	4
Honduras	23	4	

Tabloya göre bu ülkeler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Doğum oranı en yüksek olan ülke Liberya'dır.
B) Ölüm oranı en yüksek olan ülke Japonya'dır.
C) İspanya'nın doğal nüfus artışı eksidedir.
D) Honduras'ın doğal nüfus artışı ‰19 dur.
E) Singapur'un nüfus artış hızı üzerinde göçler etkili olmuştur.

6. Ortanca yaş, bir nüfus gurubunun yaşları, küçükten büyüğe doğru sıralandığında tam ortada kalan bireyin yaşıdır. Bu durumda toplam nüfusun yarısı bu yaştan büyük, öbür yarısı küçüktür. Ortanca yaş demografik yaşlılığı gösterme yöntemlerinden biridir.

Aşağıda Türkiye'nin en yüksek ve en düşük ortanca yaşa sahip ilk beş ilin cinsiyete göre dağılımı gösterilmiştir.

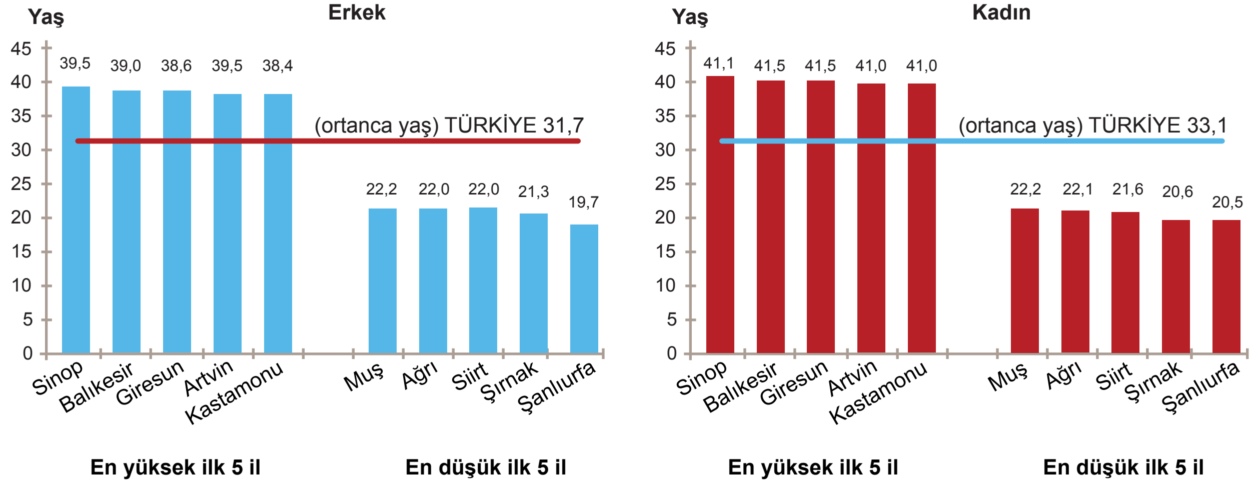

Grafikler doğrultusunda aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Sinop'un yaşlı nüfus oranı Muş'a göre daha fazladır.
B) Sinop ilimizin kadın ortanca yaşı, erkek ortanca yaştan yüksektir.
C) Şırnak ilinin kadın ortanca yaşı, Balıkesir ilinin kadın ortanca yaşından daha azdır.
D) Ortanca yaşı düşük olan illerimizin toplam nüfusları çok azdır.
E) Giresun'da kadın ortanca yaş erkek ortanca yaştan yüksektir.

7. Aşağıda Türkiye nüfus yoğunluğu haritası verilmiştir.

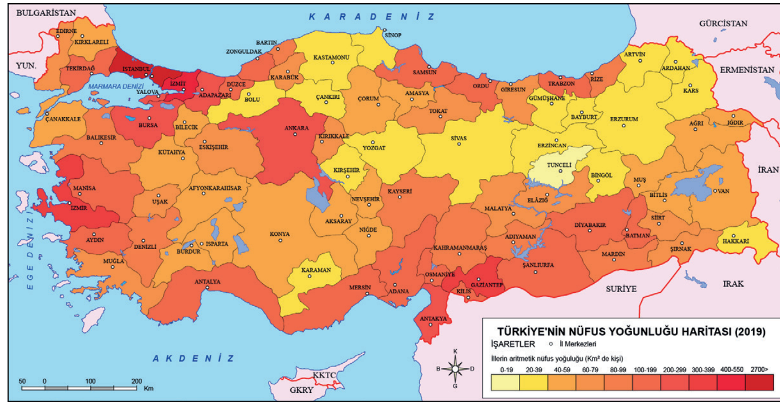

Haritaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Karadeniz kıyı kesimindeki delta ovalarında nüfus yoğundur.
B) Kuzeydoğu Anadolu illerinde nüfus yoğunluğu azdır.
C) Türkiye'de nüfus dengeli bir şekilde dağılmıştır.
D) Tuz gölü çevresi Batı Anadolu'ya göre seyrek nüfusludur.
E) Güney Marmara ve Ege Kıyıları yoğun nüfusludur.

8. Aşağıdaki tabloda bazı İllere ait belli yıllarda nüfus artış oranları verilmiştir.

İLLER	2014 (%)	2015 (%)	2016 (%)	2017 (%)	2018 (%)
İstanbul	15,2	19,3	10,0	15,1	2,6
Adana	7,6	8,1	8,4	6,7	1,6
Çankırı	-39,3	-14,3	16,1	11,9	150,8
Kayseri	20,6	14,0	13,3	13,0	9,4

Buna göre aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılamaz?

A) 2014 ve 2015 yıllarında Çankırı'da nüfus azalmıştır.
B) Kayseri'nin nüfus artış hızı sürekli düşmüştür.
C) Çankırı'da nüfus değişim oranı diğerlerine göre daha fazladır.
D) İstanbul'un nüfusu 2018 yılında azalmıştır.
E) Adana'da 2016 yılına kadar nüfus artış hızı artmıştır.

9. Aşağıdaki tabloda Dünya nüfusunun tarihsel değişimi ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Yıl	Dünya Nüfusu	Nüfus Artış Oranı (%)	İkiye Katlanma Süresi	Ortalama Ömür
MÖ 10 000	86 milyon			
0	250 milyon	%0,001	2000 yıl	20 yıl
1650	500 milyon	%0,05	1650 yıl	
1750	730 milyon	%0,1	700 yıl	
1800	900 milyon	%0,3	400 yıl	35 yıl
1850	1,1 milyar	%0,5	240 yıl	
1900	1,6 milyar	%0,1	140 yıl	45 yıl
1950	2,5 milyar	%1,1	70 yıl	55 yıl
2000	6 milyar	%1,7	41 yıl	65 yıl
2015	7,4 milyar	%1,13	65 yıl	72 yıl

Bu bilgiler de dikkate alınarak Dünya nüfusu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Dünya nüfusu sürekli artmaktadır.
B) 1900 yılındaki artış hızı 1850 ye göre azalmıştır.
C) 1950 ile 2000 yılları arasında nüfus iki kat fazla artmıştır.
D) Ortalama yaşam süresi sürekli uzamıştır.
E) Nüfus artış hızının yükselmesi nitelikli nüfus oranını azaltmıştır.

10. Tersine göç, kişilerin doğdukları yerden farklı bir mekânda, en az bir sene geçirdikten sonra tekrar ilk yerleşmelerine dönmeleri olarak tanımlanabilir. Tersine göç olgusuna yol açan birçok farklı neden vardır.
Türkiye'de yoğun olarak kırdan şehre göç olgusu yaşanırken, şehirden köye dönüşler de konuşulmaya başlanmıştır. Bir çok unsur insanların daha evvel göç ettikleri kırsal alanlara doğru tekrardan yönelmeleri sonucunu doğurmuştur.

Buna göre,

I. modern tarım yöntemleri ile daha fazla gelir sağlama imkanı,
II. kişilerin emeklilikten sonra boş zamanının artması,
III. şehirde yaşam koşullarının daha pahalı olması

hangileri Türkiye'de bu duruma neden olan unsurlar arasında gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III E) I, II ve III

11. **Ahmet**: "Bizim köyde tarlalarımız var, buğday, arpa gibi tarım ürünleri yetiştiriyoruz, ayrıca zeytin bahçemizden gelirimizin çoğunu sağlamaktayız."

Mehmet: "Benim ailem şehirde yaşıyor ve babam bir firmada muhasebeci elemanı olarak çalışıyor, annem ise ev hanımı."
Mahmut: "Benim babam asker, şimdi Astsubay olarak başka bir şehirde bizden uzakta görevini ifa etmektedir."
Mustafa: "Bizim bir yazılım firmamız var, babam ayrıca grafik tasarım işleri de yapıyor, fakat bu sektörde aşırı rekabet olmasından şikayetçi."
Hasan: "Benim ailem deniz kenarında bir köyde yaşıyor ve geçimimizi daha çok balıkçılıktan sağlıyoruz."

Öğrencilerin ailelerinin yapmış olduğu ekonomik faaliyetler özelliklerine göre gruplanırsa, hangisi dışarda kalır?

A) Ahmet B) Mehmet C) Mahmut D) Mustafa E) Hasan

12. II. Dünya Savaşına katılan Almanya, Fransa, Belçika ve Hollanda gibi ülkeler sınırları içerisinde ortaya çıkan iş gücü açığını kapatmak ve kalkınmalarına hız vermek amacıyla başka ülkelerden göç almışlardır.

Buna göre ülkemizden, hangi meslek grubundan bu ülkelere göç olmamıştır?

A) Kaynakçı
B) İnşaat işçisi
C) Maden işçisi
D) Elektrikçi
E) Hemşire

13. Grafikte Ruanda ve Belçika'da çalışanların sektörel dağılımı ve ekonomik faaliyet kollarının ülke ekonomisine katkısı gösterilmiştir.

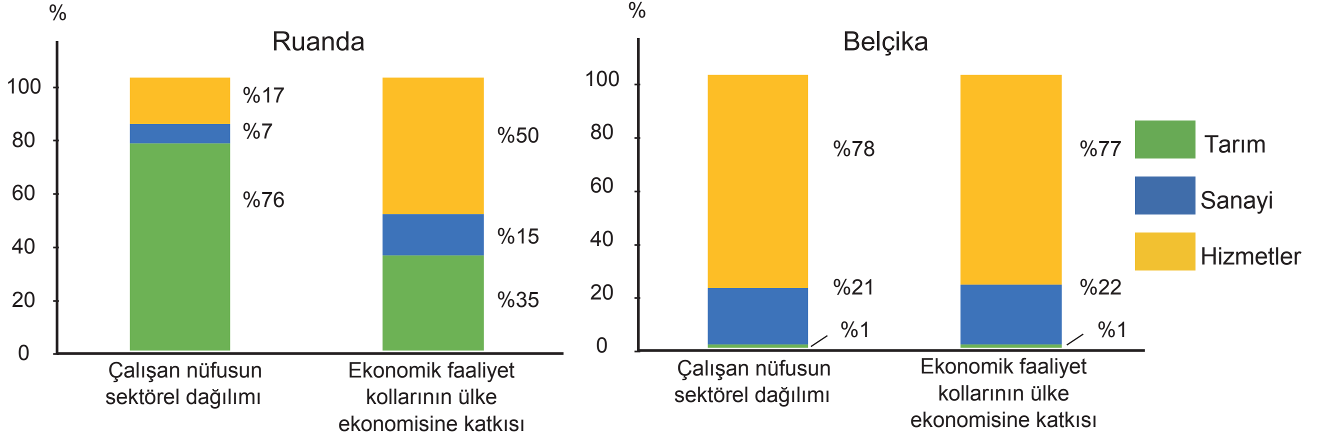

I. Ruanda'da tarım sektöründe çalışanların sayısı Belçika'da hizmet sektöründe çalışanlardan azdır.
II. Belçika'da tarım sektöründen elde edilen gelir Ruanda'da elde edilen gelirden azdır.
III. Belçika'da tarımda makine kullanımı Ruanda'ya göre daha fazladır.
IV. Ruanda'da tarımsal üretim Belçika'daki tarımsal üretimden fazladır.
V. Belçika'da sanayi Ruanda'daki sanayiye göre daha fazla gelişmiştir.

Yalnızca yukarıda verilen grafiklerdeki bilgilere göre yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II B) II ve IV C) I ve III D) III ve V E) IV ve V

14. 27 Kasım 1961 yılında Almanya'ya giden 55 kişilik ilk Türk işçi kafilesindeydim. Duesseldorf havalimanına indikten sonra öncelikle dil sorunu beni çok zorladı. Türk arkadaşlarım hariç iletişim kurabildiğim kimse yoktu. İkinci en büyük sorunumuz ise yemekti. Yemekleri bizimkilere hiç benzemiyordu. Bu sorunları kısa sürede aştık. Ruhr havzasında çalışıyorduk. Günün büyük kısmında yer altında olmak bizi en çok zorlayan konuydu. Ancak Türkiye'ye göre kazancımız çok iyiydi. Emekli olur olmaz hemen Türkiye'ye dönüp bugün yaşadığım şehir olan Çorum'a yerleştim.

Bu parçaya göre ilk göç kafilesi ile ilgili;

I. Kültürel uyum sorunları yaşamışlardır.
II. Madencilik sektöründe çalışmışlardır.
III. Bir süre sonra geri dönüşler başlamıştır.

yargılardan hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

15. • **Birincil ekonomik faaliyetler**, temel maddelerin doğrudan veya dolaylı olarak doğal çevreden temin edilmesine dayanır.

• **İkincil ekonomik faaliyetler**, ham maddeler veya yarı işlenmiş maddeler kullanılarak yeni ürünler elde edilmesine dayanır.

• **Üçüncül ekonomik faaliyetler,** insanlara ve diğer ekonomik faaliyetlere ürün ve hizmet sağlanmasına dayanır.

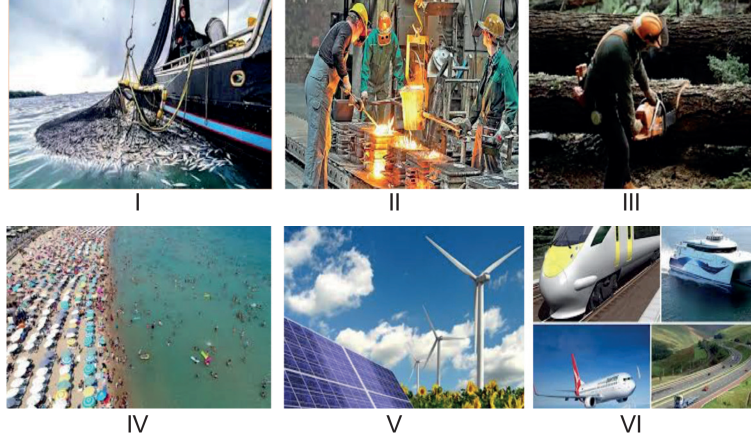

Yukarıda numaralandırılmış görseller ile ekonomik faaliyetlerin doğru eşleştirilmiş hali aşağıdakilerden hangisidir?

	Birincil Ekonomik Faaliyet	İkincil Ekonomik Faaliyet	Üçüncül Ekonomik Faaliyet
A)	III - V	II - VI	I - IV
B)	II - V	I - VI	III - IV
C)	II - IV	III - VI	I - V
D)	I - III	II - V	IV - VI
E)	IV - V	III - VI	I - II

Osmanlı döneminde ilk nüfus sayımı II. Mahmut döneminde yapılmıştır. Cumhuriyet döneminde ilk nüfus sayımı 1927 yılında, ikincisi ise 1935'de yapılmıştır.

Grafikte 1927 - 2017 yılları arasında Türkiye'de yaşanan nüfus artış oranları gösterilmiştir.

16 ve **17.** soruları aşağıdaki grafiğe göre cevaplayınız.

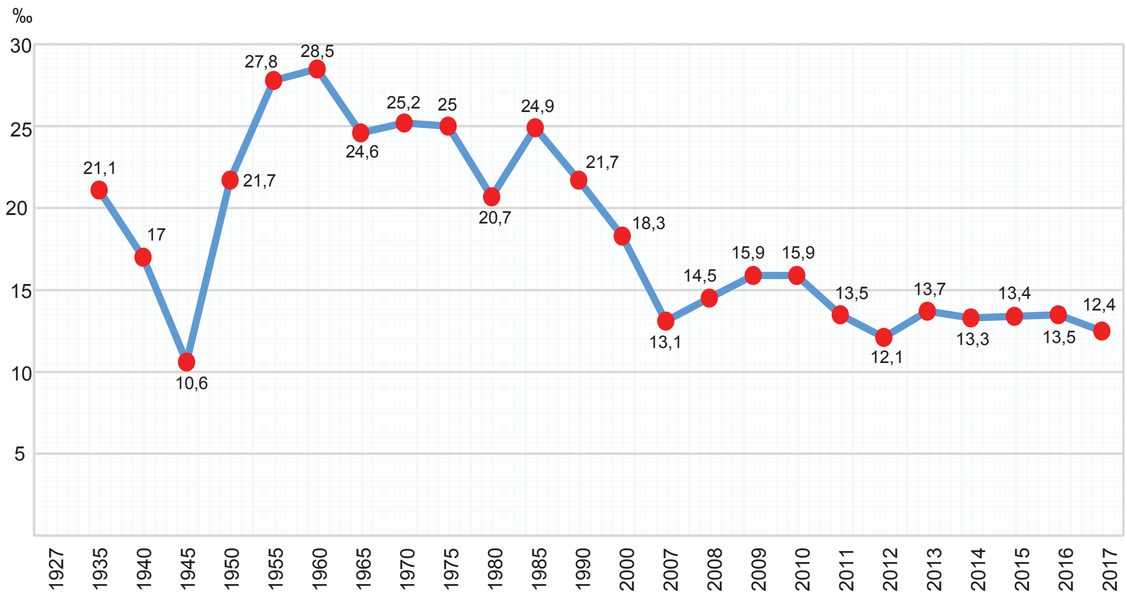

16. 1927 yılında nüfus artış hızını gösteren bir değer olmamasının sebebi nedir?

A) Kurtuluş savaşının yaşanması
B) Salgın hastalıkların ölümlere sebep olması
C) Doğum oranlarının düşük olması
D) Kır nüfus oranının fazla olması
E) Daha önce bir nüfus sayımı yapılmamış olması

17. Grafiğe göre Türkiye'nin nüfus artışı ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Türkiye'de nüfus miktarının en az olduğu yıl 1945 yılıdır.
B) Nüfus artış hızı verilen yıllarda hep %1'in üzerinde olmuştur.
C) Türkiye nüfusu sürekli artış göstermiştir.
D) Nüfus artış hızları artı değerlerde olmasına rağmen sürekli dalgalanmalar görülmektedir.
E) 1955 ve 1960 yılları nüfus artış hızının en yüksek olduğu yıllardır.

18. Dünya'da nüfusun ani artış gösterdiği dönemlere sıçrama dönemleri adı verilir. Tarihte bazı dönemlerde Dünya'nın belirli yerlerinde nüfusun ani artışlar gösterdiği yani sıçrama dönemleri yaşadığı bilinmektedir.

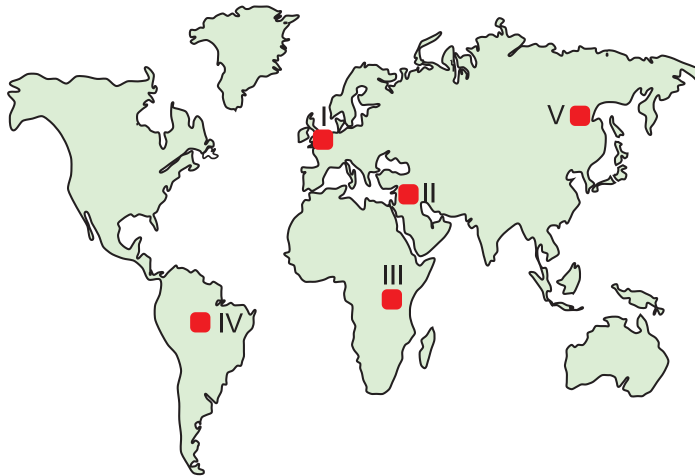

Haritada numaralandırılarak koyu renk ile gösterilen alanların hangisinde Sanayi Devrimi nedeniyle Dünya nüfusunda sıçrama yaşanmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

19. Aşağıda K ülkesinin nüfusunun yaş gruplarına dağılışı milyon kişi olarak verilmiştir.

YAŞ / ÜLKE	0 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69
K	6,2	5,9	5,2	5,1	4,9	4,5	4,2	4	3,6	3	2,1	1,3	0,2	0,1

Yalnızca tablodaki bilgilere göre bu ülkenin, nüfus piramidi aşağıdakilerden hangisine benzerlik gösterir?

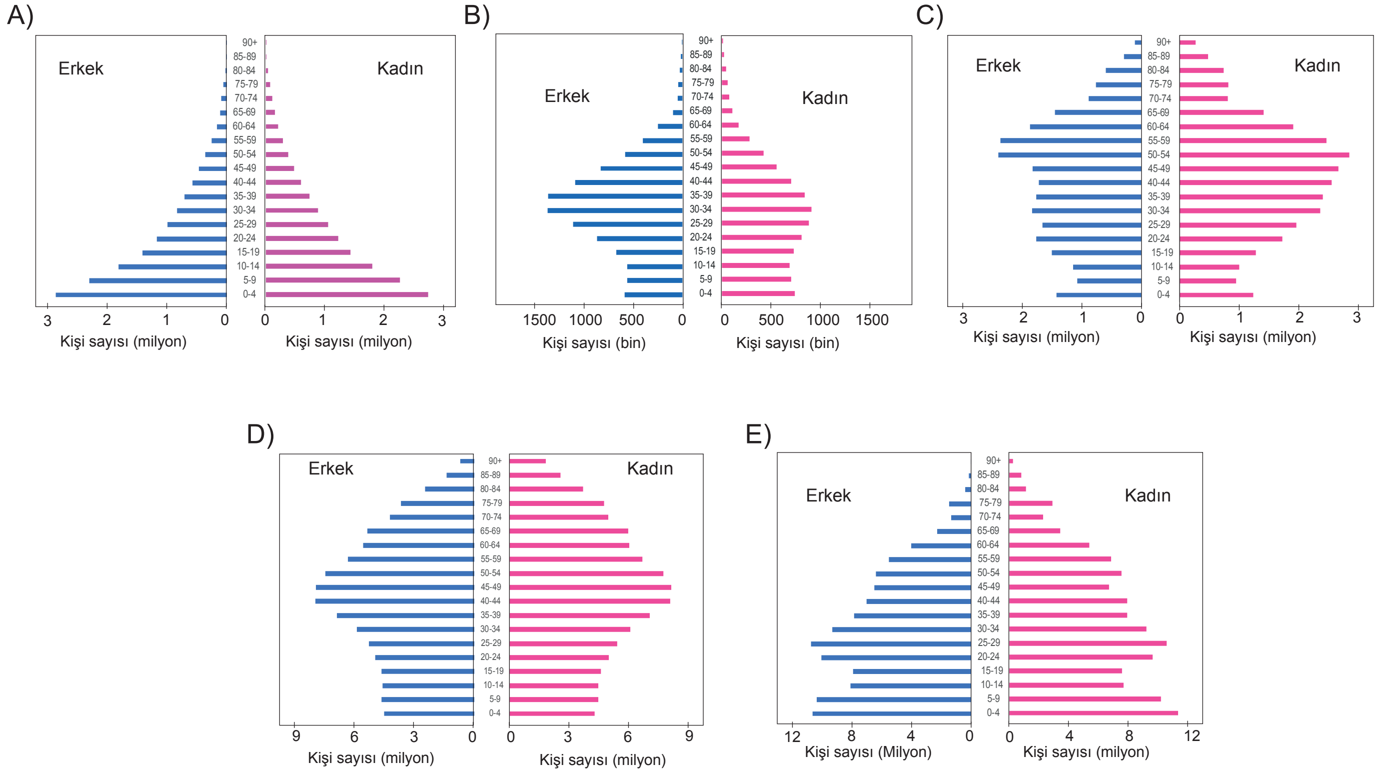

20. Türkiye'de çeşitli iş kollarında farklı zamanlarda ek iş gücüne ihtiyaç duyulur. Özellikle yaz aylarında ortaya çıkan bir ihtiyaçtan dolayı insanlar çalışmak amacıyla bulundukları yerden göç ederler.

Aşağıdaki şehirler ve göçe neden olan eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) Antalya - Turizm
B) Adana - Tarım
C) Ordu - Tarım
D) Rize - Turizm
E) Muğla - Turizm

10. SINIF COĞRAFYA

3. Ünite

1. Uluslararası ticarette deniz yolu ulaşımının diğer ulaşım sistemlerine göre daha çok tercih edilmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

A) Daha düşük maliyetli olması
B) Tek seferde binlerce ton yük taşıması
C) Yol yapım ve bakımı için özel harcama olmaması
D) Uzun mesafeleri güvenli olarak gidebilmesi
E) Zaman yönünden tasarruflu olması

2.

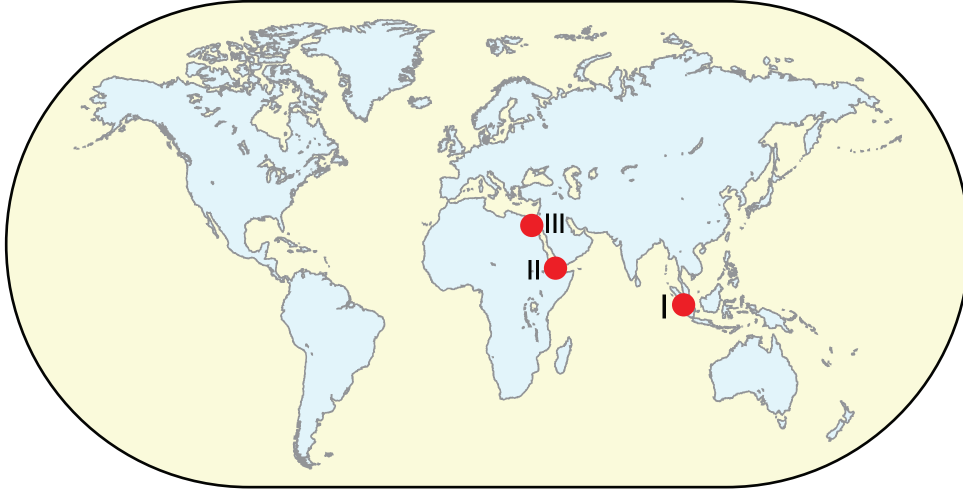

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen su yolları seçeneklerin hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Macellan Boğazı	Hürmüz Boğazı	Cebelitarık Boğazı
B)	Malakka Boğazı	Babülmendep Boğazı	Süveyş Kanalı
C)	Panama Kanalı	Korint Kanalı	Malakka Boğazı
D)	Malakka Boğazı	Hürmüz Boğazı	Süveyş Kanalı
E)	Cebelitarık Boğazı	Macellan Boğazı	Panama Kanalı

3. Bir ülkede hava yolu taşımacılığı faaliyetleri ile o ülkenin gelişmişlik düzeyi arasında ilişki kurmak mümkündür. Gelişmiş ülkeler genellikle hava yolu taşımacılığında da gelişme sağlamışlardır.

Buna göre aşağıdaki ülkelerin hangisinde hava yolu trafiği daha yoğundur?

A) Nijer B) ABD C) Kenya D) Bulgaristan E) Arjantin

4. İki su kütlesini birleştiren doğal su yollarına boğaz, iki su kütlesini birleştirmek için insanlar tarafından açılan su yollarına ise kanal adı verilir. Deniz yolu ulaşımında çok önemli olan boğaz ve kanallar, yolların kısalmasını sağlayarak ülkeler arası taşımacılığı da hızlandırmıştır.

Aşağıda verilen su yolları ve birbirine bağladığı okyanus - deniz eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) İstanbul - Çanakkale Boğazları: Karadeniz'i Akdeniz'e bağlar.
B) Hürmüz Boğazı: Basra Körfezi'ni Umman Denizi'ne bağlar.
C) Panama Kanalı: Atlas Okyanusu'nu Pasifik Okyanusu'na bağlar.
D) Süveyş Kanalı: Akdeniz'i Kızıldeniz'e bağlar.
E) Cebelitarık Boğazı: Atlas Okyanusu'nu Hint Okyanusu'na bağlar.

5. Sanayinin gelişmesi ve ham madde taşımacılığının yoğunlaşmasına bağlı olarak boru hatlarıyla taşımacılık önem kazanmıştır. Günümüzde boru hatlarıyla petrol ve doğal gazın yanı sıra çeşitli katı maddeler de taşınmaktadır. Uluslararası ham petrol ve doğal gaz boru hatlarının büyük bir kısmı Türkiye sınırlarından geçmektedir.

Bu durum Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin bir sonucudur?

A) Ortalama yükseltisinin fazla olmasının
B) Üç tarafının denizlerle çevrili bir yarımada olmasının
C) Ilıman iklim kuşağında yer almasının
D) Ortadoğu ve Hazar bölgelerine yakın olmasının
E) Jeolojik yapısının genç olmasının

6. Deniz yolu ulaşımı, gemi, vapur ve benzeri deniz araçlarıyla yapılmakta olan bir ulaşım şeklidir. Tek seferde çok fazla yük taşınabilmesinden dolayı uluslararası ticarette en fazla tercih edilen ulaşım hattıdır.

Buna göre deniz taşımacılığının;

I. hızlı olması,
II. ekonomik olması,
III. yük taşıma kapasitesinin fazla olması

özelliklerden hangilerine sahip olması uluslararası ticarette tercih edilme nedenleri arasında gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

7. Aşağıdaki haritada uluslararası ulaşım açısından önemli olan bazı limanlar gösterilmiştir.

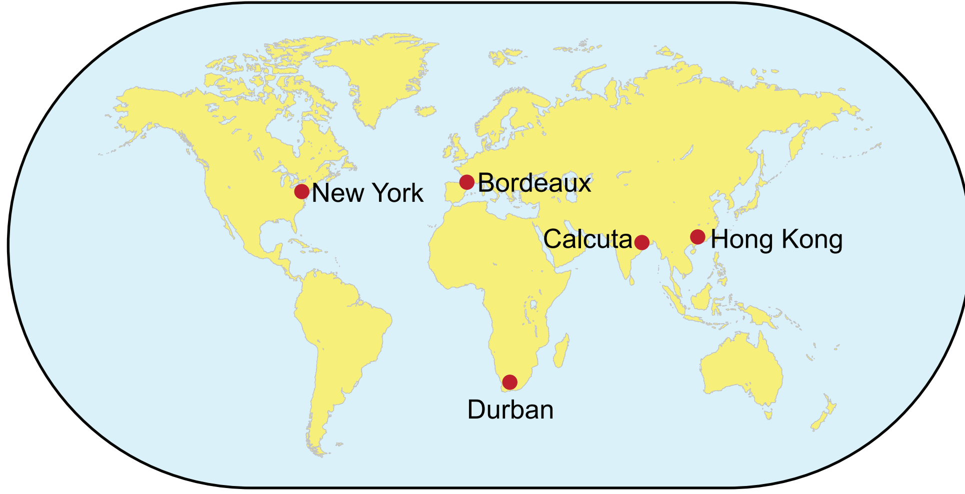

Uluslararası ticarette Kuzey Atlantik deniz yolunu kullandığını söyleyen bir gemi kaptanın bu limanlardan hangileri arasında ticaret yaptığı söylenebilir?

A) Hong Kong – Calcuta
B) Durban – Bordeaux
C) New York – Bordeaux
D) Calcuta – Durban
E) Hong Kong - Durban

8. Karadeniz'e kıyısı olan ülkeler, diğer deniz ve okyanuslara açılabilmek için İstanbul ve Çanakkale boğazlarını kullanmak zorundadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu ülkelerden biri <u>değildir</u>?

A) Yunanistan B) Romanya C) Ukrayna D) Bulgaristan E) Rusya

9. Panama Kanalı aşağıdakilerden hangisinde verilen su kütlelerini birbirine bağlar?

A) Hint Okyanusu – Kızıldeniz
B) Karadeniz – Akdeniz
C) Atlas Okyanusu – Akdeniz
D) Kuzey Denizi – Baltık Denizi
E) Atlas Okyanusu – Büyük Okyanus

10. Hava yolu, nüfusun fazla ve sanayinin gelişmiş olduğu bölgelerde yolcu taşımacılığında tercih edilen bir ulaşım sistemidir.

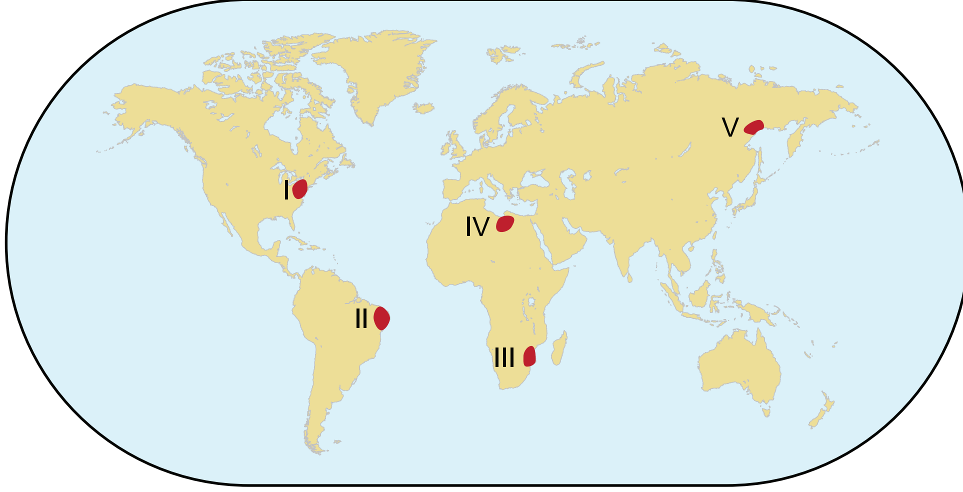

Buna göre haritada numaralandırılmış yerlerin hangisinde hava yolu trafiği daha yoğundur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Tarihte ilk olarak İngiltere'nin Manchester ve Liverpool kentleri arasında kullanılmaya başlanan bu ulaşım çeşidi özellikle yük taşımacılığını gerçekleştirmek amacıyla ortaya çıkmıştır. Günümüzde ABD, Çin, Rusya, Hindistan bu ulaşım yolunun en yaygın kullanıldığı ülkeler arasındadırlar. Son dönemlerde ise Japonya ve Fransa gibi ülkeler bu alanda yaptıkları teknolojik yatırımlarla çok daha hızlı hareket edebilen ulaşım araçlarını geliştirmektedirler.

Bu ulaşım çeşidi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kara yolları
B) Hava yolları
C) Deniz yolları
D) Boru hattı
E) Demir yolları

12. Aşağıdaki su yollarından hangisi Orta Doğu petrollerinin dünyaya açılan kapısı konumundadır?

A) Süveyş Kanalı
B) Bering Boğazı
C) Hürmüz Boğazı
D) Macellan Boğazı
E) Babülmendep Boğazı

13. Aşağıdaki haritada ham petrol yüklü bir gemi, Katar'ın Doha Limanı'ndan ABD'nin Los Angeles Limanı'na en kısa yoldan ulaşabilmek için sırasıyla geçmesi beklenen kanal ve boğazlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

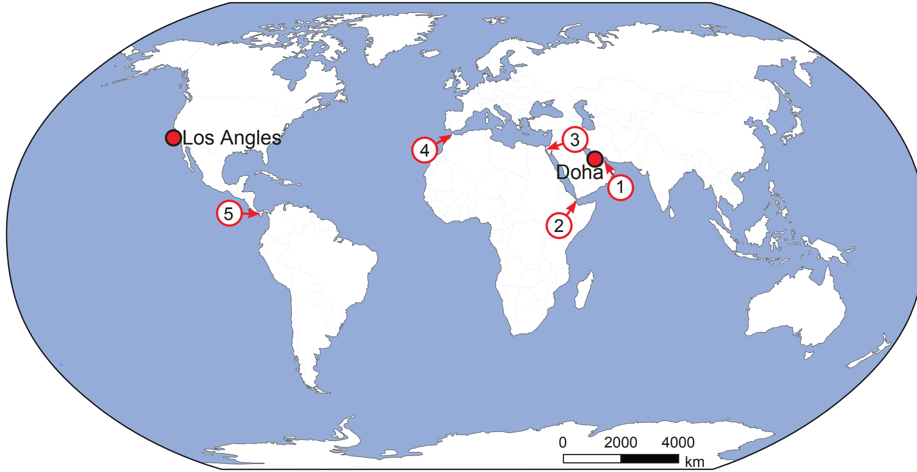

Bu kanal ve boğazların adları aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

A) Hürmüz Boğazı, Babülmendep Boğazı, Bering Boğazı, Korint Kanalı, Dover Boğazı
B) Hürmüz Boğazı, Babülmendep Boğazı, Süveyş Kanalı, Cebelitarık Boğazı, Panama Kanalı
C) Hürmüz Boğazı, Babülmendep Boğazı, Süveyş Kanalı, Cebelitarık Boğazı, Macellan Boğazı
D) Süveyş Kanalı, Cebelitarık Boğazı, Macellan Boğazı, Hürmüz Boğazı, Babülmendep Boğazı
E) Çanakkale Boğazı, Babülmendep Boğazı, Süveyş Kanalı, Cebelitarık Boğazı, Panama Kanalı

14. İki su kütlesini birleştirmek için insanlar tarafından açılan yapay su yollarına kanal adı verilir.

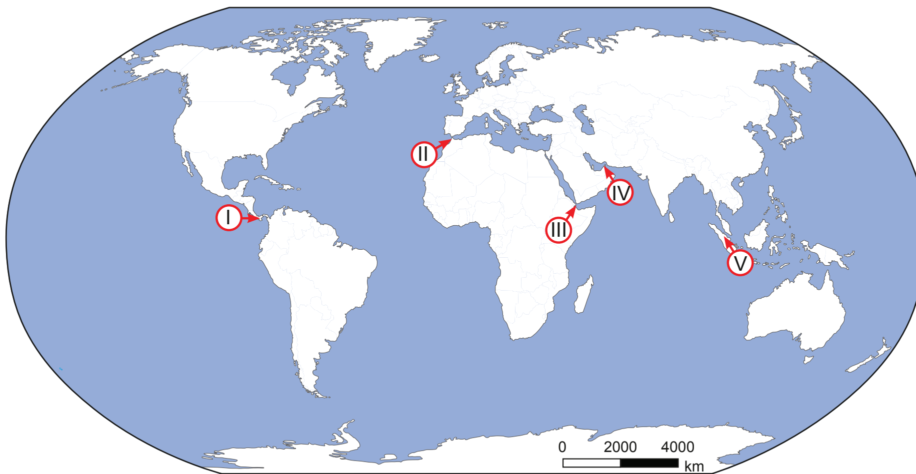

Buna göre harita üzerinde numaralandırılarak verilen su yollarından hangisi yapaydır?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

15. Aşağıdaki harita üzerinde Kuveyt ve Kırım'ın konumu gösterilmiştir.

Kırım'dan buğday taşıyan bir gemi en kısa güzergahı takip ederek Kuveyt'e ulaşacaktır.

Buna göre gemi güzergahı ile ilgili;

I. İstanbul ve Çanakkale boğazlarından geçer.
II. Cebelitarık Boğazı'ndan geçerse zaman kaybına ve maliyetin artmasına neden olur.
III. Süveyş Kanalı'ndan ve Babülmendep Boğazı'ndan geçmelidir.
IV. Kuveyt'e ulaşmak için, önce Malakka Boğazı'nı sonra da Hürmüz Boğazı'nı kullanır.

yargılardan hangileri doğrudur?

A) I ve IV B) I, II ve III C) I, II ve IV D) I, III ve IV E) II, III ve IV

16.
- Çanakkale Boğazı
- Cebelitarık Boğazı
- Panama Kanalı

Yukarıda bir yolcu gemisinin güzergâhı boyunca kullandığı su yolları verilmiştir.

Buna göre geminin aşağıda verilen ülkelerden hangisinin kara sularından geçtiği <u>söylenemez</u>?

A) Fas B) Panama C) Türkiye D) İspanya E) Hindistan

17. Aşağıdaki haritada İstanbul'un konumu ve İstanbul Havalimanı gösterilmiştir.

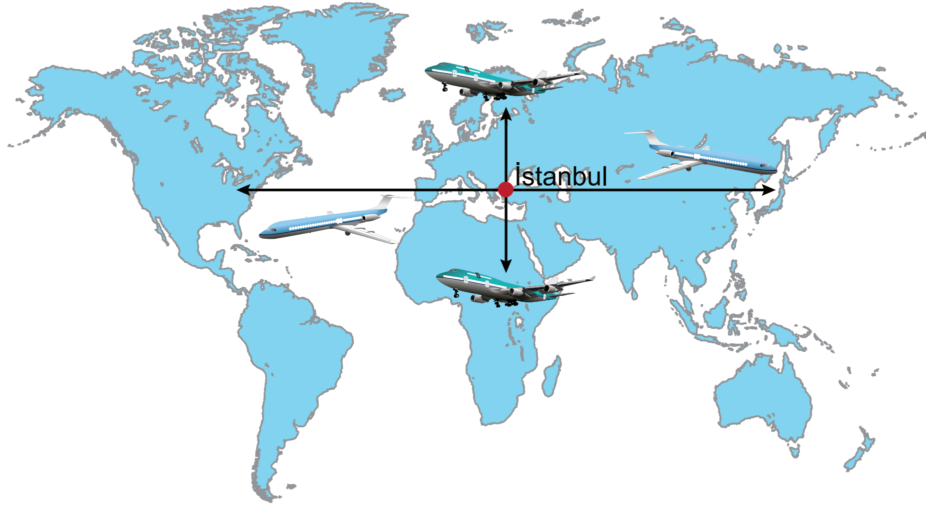

İstanbul Havalimanı bulunduğu lokasyon gereği transit uçuşların merkezi olacaktır. Uzakdoğu'dan, Afrika'dan veya Ortadoğu'dan Avrupa'ya uçmak isteyenler, İstanbul üzerinden istedikleri ülkelere daha kısa sürede gidebilecektir. Dolayısıyla İstanbul Havalimanı dünyanın en büyük havaalanları arasında yer alarak yılda yaklaşık 200 milyon yolcuya ev sahipliği yapacaktır. Bu durum, başta turizm ve ticaret faaliyetleri olmak üzere ülke ekonomisine büyük katkı sağlayacak ve ülkemizin ulaşım alanındaki önemini daha da artıracaktır.

Bu durum üzerinde Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin etkisi daha fazladır?

A) Yarımada ülkesi olması
B) Orta kuşakta bulunması
C) Kıtalar arasında bulunması
D) Kuzey yarım kürede bulunması
E) Yüz ölçümünün büyük olması

18. Kara yolu ağının sık ve gelişmiş olduğu yerlerde nüfus yoğun ve şehirleşme oranı da yüksektir.

Buna göre aşağıdaki yerlerin hangisinde kara yolu ağı daha fazla gelişmiştir?

A) Orta Asya
B) Batı Avrupa
C) Orta Amerika
D) Batı Avustralya
E) Kuzey Afrika

19. Demir yolları, Sanayi Devrimi sayesinde buhar gücüne dayalı makinelerin çalıştırılması ile temelleri atılan ulaşım sistemidir.

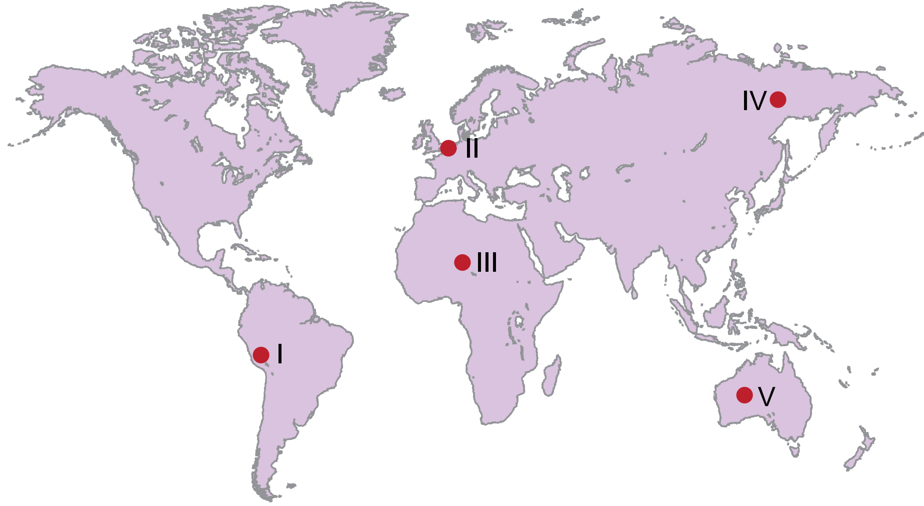

Bu ulaşım sistemi harita üzerinde numaralandırılmış yerlerin hangisinde daha yoğun olarak kullanılmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

20. Aşağıdaki harita üzerinde beş farklı yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

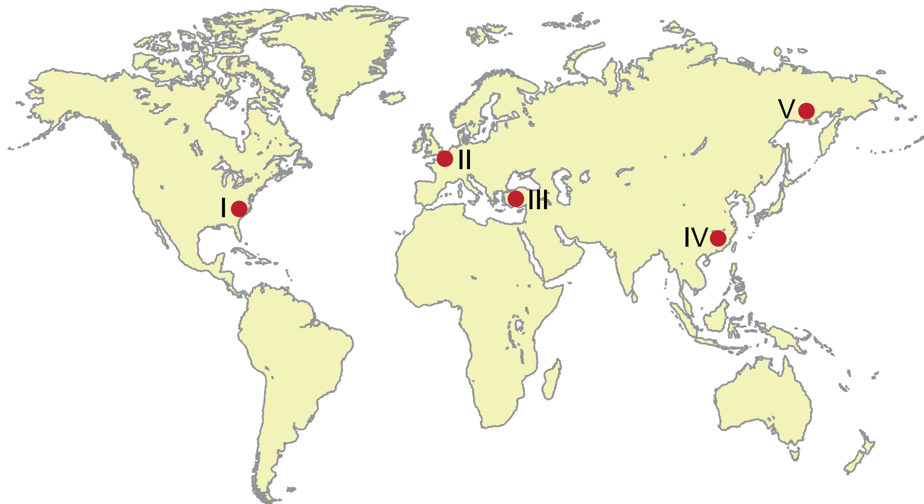

Bu yerlerin hangisinde kara yolu ağı diğerlerine göre <u>daha azdır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. SINIF COĞRAFYA

4. Ünite

1.

Japonya'da sık tekrarlanan depremler içerisinde şimdiye kadar ölçülmüş en büyüğü, 11 Mart 2011 tarihinde Honshu Adası'nın kuzeydoğusunda okyanus içinde meydana gelen 9,0 büyüklüğündeki depremdir. Deprem sonrasında meydana gelen tsunami, Honshu Adası'nın kuzeydoğu kıyılarını ağır hasar verecek şekilde etkilemiştir. Olaylardan etkilenen 15.000'den fazla kişi yaşamını yitirmiştir. Büyük tsunami dalgaları gemileri, arabaları, evleri ve binaları sürükleyerek kıyıdan yaklaşık 10 km içeriye taşımıştır. Tsunaminin etkisiyle Fukuşima'daki nükleer santralin soğutma bölümünün arızalanması ve sonrasında yaşanan patlama, ciddi hasara ve radyoaktif sızıntıya neden olmuştur. Radyoaktif sızıntı nedeniyle Fukuşima Nükleer Santrali'nin çevresinde yaşayan insanlar evlerini terk etmek zorunda kalmışlardır.

Bu haber metnine göre;

I. Japonya'nın aktif deprem kuşağı üzerinde yer aldığı,
II. Japonya'da depremlerin sık sık can kaybına neden olduğu,
III. okyanuslara kıyısı olan ülkelerde depremlerin farklı sonuçlara neden olabileceği

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

2. Elazığ 6,5 şiddetindeki depremle sarsıldı. Saat 20.55'teki depremin merkezi Sivrice ilçesi olarak açıklandı. Kandilli Rasathanesi depremin büyüklüğünü 6,5, derinliğini ise 5 km olarak açıkladı. Deprem, Elazığ Sivrice'den uzaklaşıldıkça Malatya, Diyarbakır, Tunceli, Mardin, Bingöl, Bitlis, Suriye ve Irak'ta da azalan şiddetlerle hissedildi.

Sivrice'den uzaklaştıkça depremin şiddetinin azalmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Merkez üssünden uzaklaşılması
B) Depremin kısa süreli olması
C) Derinliğinin 5 km olması
D) Akşam saatlerinde meydana gelmesi
E) Büyüklüğünün 6,5 olması

3. I. Dere yataklarının yerleşime açılması sel ve taşkın riskini artırmaktadır.
II. Engebeli arazilerde sekilerin yapılması erozyon riskini artırmaktadır.
III. Akarsu yataklarının molozlar ile doldurulması sonucunda çığ olayları artar.
IV. Eğimli yamaçlarda tabakaların suya doygun hâle gelmesi heyelan riskini artırır.

Afetler ile ilgili yukarıda verilenlerden hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I ve IV E) III ve IV

4. Doğal afetlerden bazılarının etkisi kısa bir sürede görülürken bazılarının ise etkileri uzun yıllar sonrasında ortaya çıkmaktadır.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi diğerlerine göre farklı bir doğal afettir?

A) Kuraklık
B) Deprem
C) Heyelan
D) Volkanizma
E) Kasırga

5.

Deprem

Volkanizma

Tsunami

Görsellerde verilen afetlerin oluşum kökeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hidrolojik B) Jeolojik C) Biyolojik D) Teknolojik E) Klimatolojik

6. Afet, toplumun olağan yaşam düzenini bozan, dış yardıma gereksinim doğuran, can ve mal kayıplarına yol açan olaylara denir.

Bu tanıma göre;

I. Suriye'de yaşanan iç sorunlar nedeniyle milyonlarca insanın mağdur olması,
II. Avustralya'daki yangınlarda 3 milyar canlının hayatını kaybetmesi ya da yerinden olması,
III. Japonya'da 2011 yılında meydana gelen depremde binlerce kişinin hayatını kaybetmesi

ifadelerinden hangileri afet olarak nitelendirilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) II ve III D) I ve III E) I, II ve III

7. Aşağıdaki grafiklerde Türkiye'de doğal afetlerin görülme oranı ile afetzede sayısına göre afet türlerinin oranı gösterilmiştir.

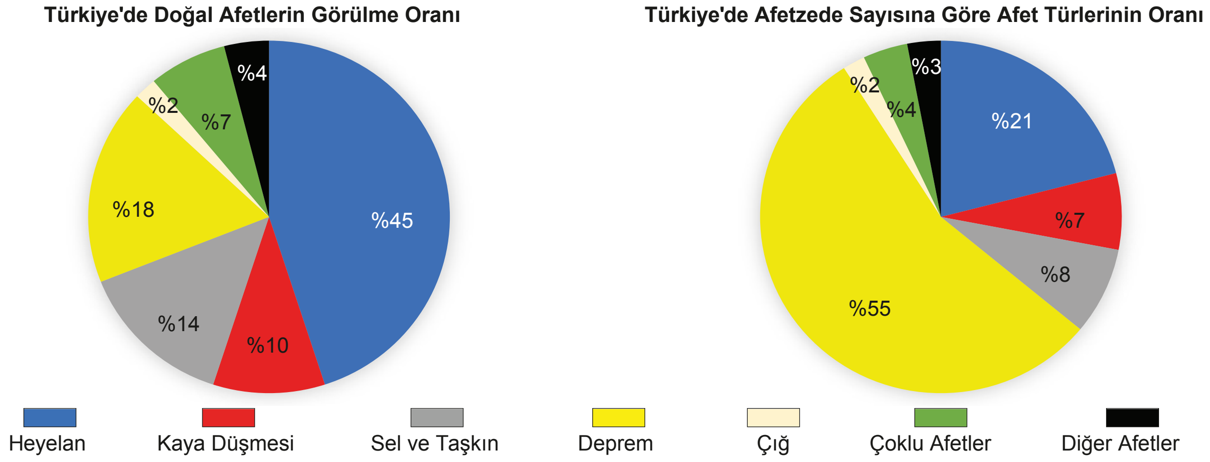

Bu grafiklere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Görülme oranı en fazla olan doğal afet heyelandır.
B) Afetzede sayısı en az olan doğal afet sel ve taşkınlardır.
C) Çığdan etkilenen afetzede oranı çoklu afetlerden etkilenen afetzede oranının yarısı kadardır.
D) Afetlerin görülme oranı ile afetzede sayısı doğru orantılı değildir.
E) Afetzedelerin %50'sinden fazlası jeolojik kökenli afetlerden zarar görmüştür.

8. Aşağıdaki harita üzerinde beş farklı yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

Türkiye'nin fay haritası göz önüne alındığında bu yerlerin hangisinde deprem görülme riski diğerlerine göre yüksektir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Aşağıda 2020 yılı ocak ayında gerçekleşen bazı afetler verilmiştir.

I. 9 Ocak'ta Malezya'nın Johor Eyaleti'nde meydana gelen sel nedeniyle 211 kişi tahliye edildi.
II. 12 Ocak'ta faaliyete geçen Filipinler'deki Taal yanardağı nedeniyle 4 köyde bulunan 6 bin ailenin başka bölgelere yerleştirilmesine karar verildi.
III. 24 Ocak'ta Elazığ'da meydana gelen depremde 41 kişi hayatını kaybetti.
IV. Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan Coronavirüs salgını nedeniyle dünya genelinde milyonlarca insan yaşamını yitirdi.

Bu afetlerden hangilerinin oluşumunda jeolojik yapı etkilidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

10. Aşağıdaki şemada dünyada görülen afet türlerinin AFAD tarafından yapılan sınıflandırılması verilmiştir.

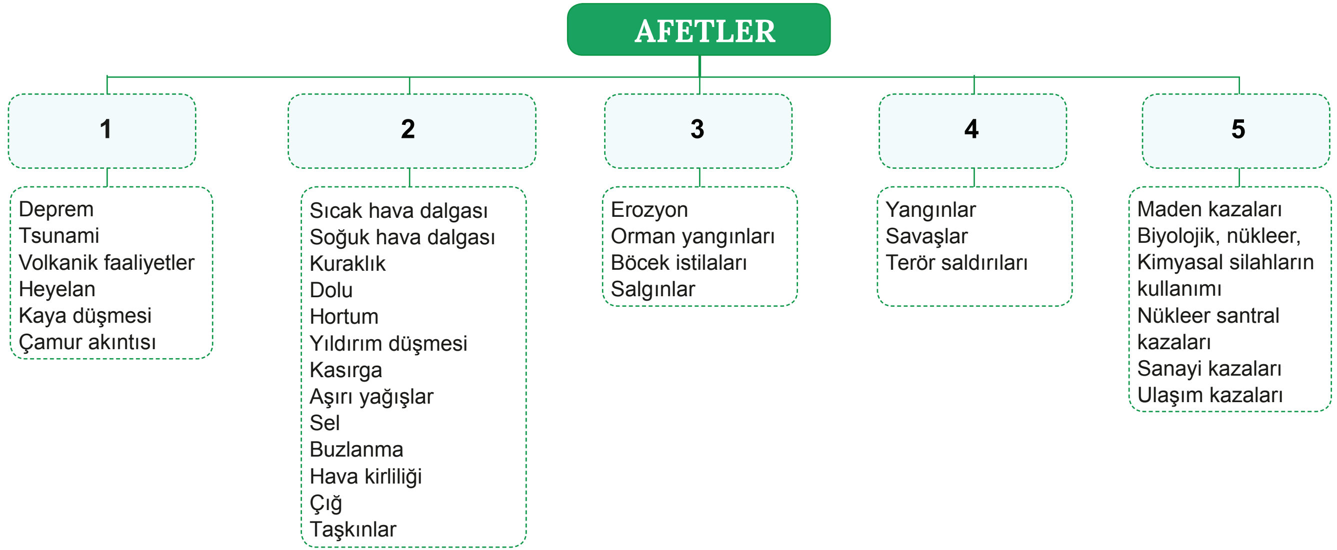

Buna göre numaralanmış yerlerdeki afet türleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	Sosyal	Jeolojik - Jeomorfolojik	Teknolojik	Biyolojik	Klimatolojik - Hidrolojik
A)	1	2	3	4	5
B)	5	4	3	2	1
C)	4	2	5	1	3
D)	5	1	2	4	3
E)	4	1	5	3	2

11. Doğal afetler konusunda dört öğrenci erken uyarı sistemleri, coğrafi bilgi sistemleri, uzaktan algılama ve afet yönetimi konuları ile ilgili bilgiler vermişlerdir.

Ali "Erken uyarı sistemleri; meydana gelebilecek afetlerin yol açabileceği zararları en aza indirebilmek amacıyla afet öncesinde çeşitli teknolojiler kullanılarak belirli kurumlar tarafından yayımlanan mesaj veya bildirilerdir."

Ayşe "Coğrafi bilgi sistemleri (CBS); yer ile bir bağlantı olmaksızın o yere ait çeşitli verilerin elde edilmesidir. Bu veriler; genellikle uçaktan çekilen hava fotoğrafları, insansız hava araçlarından elde edilen bilgiler veya uydu görüntüsü şeklinde elde edilir.

Mehmet "Uzaktan algılama; konuma dayalı her türlü bilginin toplanması, depolanması, işlenmesi, analiz edilmesi ve sunulması olarak tanımlanabilir. Konumsal veri yönetimi, konumsal analiz ve grafik görüntüleme kapasitesi ile deprem, sel, heyelan, yangın, volkanizma, fırtına ve salgın hastalıklar gibi afetlerin etkisi azaltılabilmektedir."

Fatma "Afet yönetimi; risk ve zarar azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme olmak üzere dört aşamadan oluşur. Bu kavram, afet sonrası gerçekleştirilen müdahale ve iyileştirme çalışmalarının yanı sıra afet öncesinde yapılması gereken zarar azaltma ve hazırlık çalışmalarını da kapsar."

Bu öğrencilerden hangilerinin verdiği bilgi konu başlıkları ile ilgili <u>değildir</u>?

A) Mehmet ile Fatma

B) Ayşe ile Mehmet

C) Ayşe ile Fatma

D) Fatma ile Ali

E) Ayşe ile Ali

12. Depremin yol açacağı olası zararları azaltabilmek için alınacak tedbirler; deprem öncesinde, deprem sırasında ve deprem sonrasında olmak üzere üç şekilde sınıflandırılabilir.

Aşağıdakilerden hangisi bu sınıflandırmaya göre diğerlerinden farklıdır?

A) Yapılar deprem etkilerine karşı dayanıklı inşa edilmelidir.
B) Merdivenlere ya da çıkışlara doğru koşulmamalıdır.
C) Evdeki mobilyalar duvara monte edilmelidir.
D) Yerleşim alanları deprem riski dikkate alınarak planlanmalıdır.
E) Acil toplanma alanları belirlenmeli ve halka duyurulmalıdır.

13. Aşağıda Dünya'daki sel ve taşkın risk haritası verilmiştir.

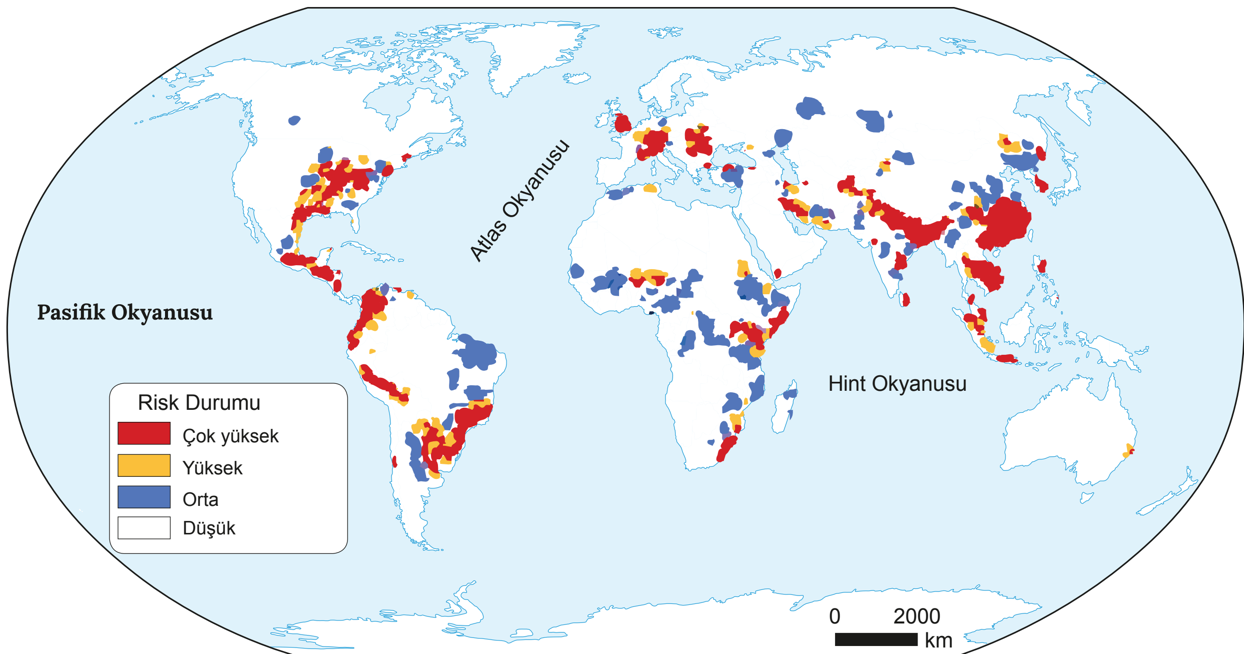

Haritaya göre;

I. Çin,
II. Bangladeş,
III. Mısır,
IV. Kanada

ülkelerinden hangilerinde sel ve taşkın riski daha yüksektir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

14. Aşağıdaki harita üzerinde bir köy yerleşmesinin konumu gösterilmiştir.

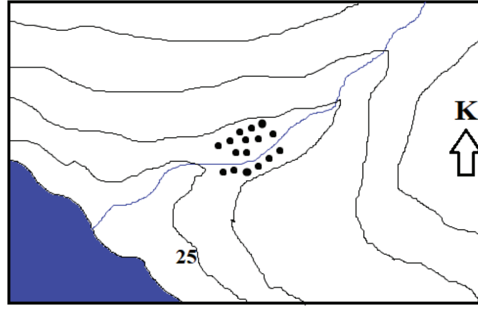

Bu yerleşme yerinde yağış miktarının arttığı dönemlerde sel ve taşkınlar olmakta ve maddi zarar görülmektedir.

Bu köy yerleşmesini sel ve taşkınlardan korumak için;

I. akarsu vadisi ağaçlandırılmalı,
II. akarsu yatağı üzerine taşkın setleri yapılmalı,
III. köy yerleşmesi akarsu yatağından uzak yere taşınmalı

hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

15. Coğrafi Bilgi Sistemleri yardımı ile heyelan risk haritası hazırlamak isteyen bir coğrafyacı aşağıdaki numaralandırılmış haritaları CBS veritabanına aktarmıştır.

I. Türkiye Eğim Haritası
II. Türkiye Yağış Haritası
III. Türkiye Jeomorfoloji Haritası
IV. Türkiye Jeoloji Haritası
V. Türkiye Biyorezerv Haritası

Heyelan risk haritasının hazırlanmasında bu veri kaynaklarından hangisini kullanması gerekmez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

16. Aşağıda bir turizm merkezi ve yakın çevresinde meydana gelebilecek doğal afetlere karşı alınan bazı önlemler verilmiştir:

- Yamaçlarda ağaçlandırma faaliyetleri yapılmıştır.
- Yamaçlara set ve duvarlar inşa edilmiştir.
- Kar perdesi adı verilen setler yapılmıştır.
- Meteoroloji ve erken uyarı istasyonu kurulmuştur.
- Yakın alanlara arama kurtarma merkezleri kurumuştur.

Alınan önlemlerden yola çıkarak bu turizm merkezinin aşağıdaki doğal afetlerden hangisi açısından risk bölgesinde yer aldığı söylenebilir?

A) Deprem
B) Sel ve Taşkın
C) Çığ
D) Orman Yangını
E) Erozyon

17. Aşağıdaki haritada Türkiye'de iller bazında gerçekleşen çığ sayıları ve bu çığlarda yaşanan yaklaşık can kaybı gösterilmiştir.

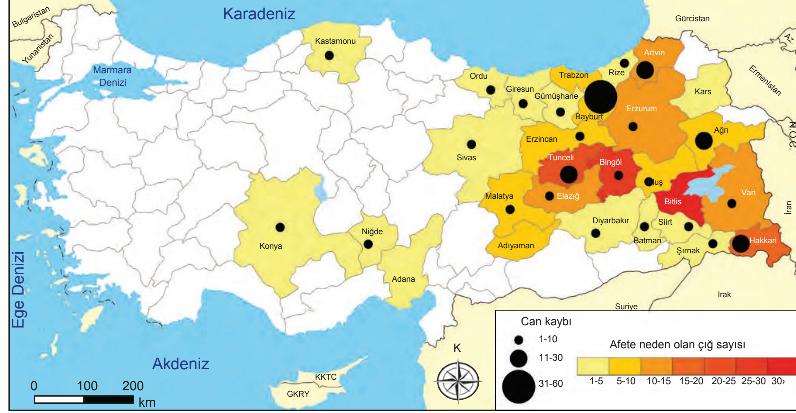

Harita incelendiğinde Türkiye'nin doğusunda çığ afetinin daha fazla olduğu görülmektedir.

Bu durum üzerinde;

I. yer şekillerinin yüksek ve eğimli olması,

II. kar yağışının fazla olması,

III. bitki örtüsünün çeşitlilik göstermesi

hangilerinin etkisi bulunmaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

18. Az gelişmiş ülkelerde doğal afetler, gelişmiş ülkelere oranla daha fazla can ve mal kayıplarına neden olmaktadır.

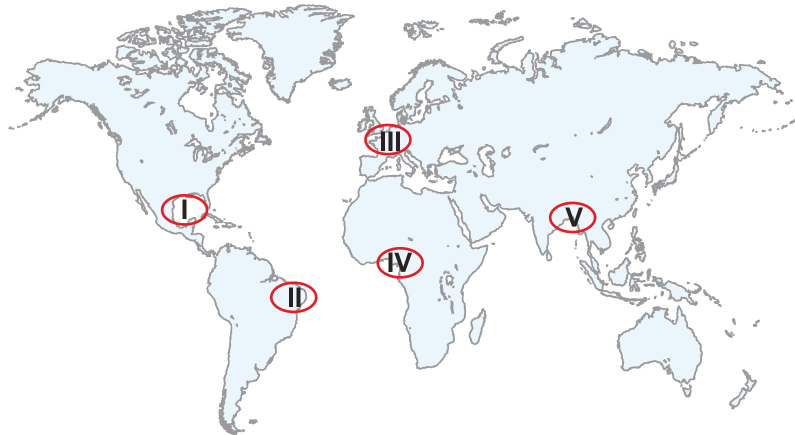

Yalnızca bu bilgiye göre harita üzerinde numaralandırarak verilen yerlerin hangisinin aynı şiddetteki bir doğal afetten diğerlerine göre daha az zarar görmesi beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

19. Aşağıdaki görsellerde bir yamacın yer çekimi, eğim, su ve benzeri diğer kuvvetlerin etkisiyle eğim yönünde hareketi gösterilmiştir.

Görsellerde verilen yerlerin;

I. jeomorfolik yapıları,

II. iklim koşulları,

III. yerleşme dokuları

özelliklerinden hangileri bu olayın meydana gelmesinde etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

20. Aşağıda Türkiye’deki deprem bölgeleri haritası verilmiştir.

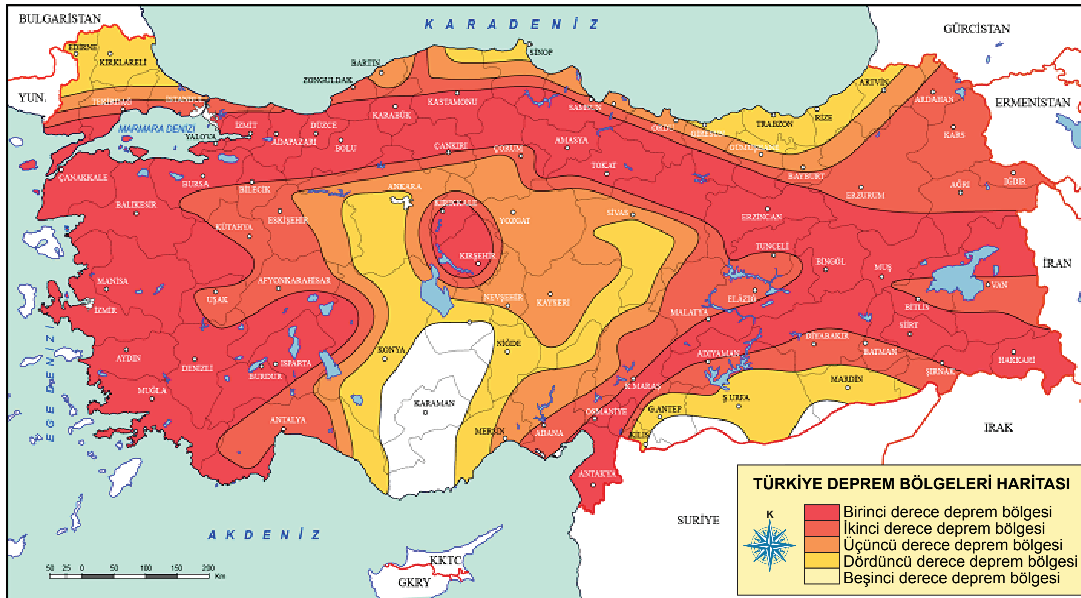

Harita incelendiğinde aşağıdakilerin hangilerinde deprem riskinin <u>daha az</u> olduğu söylenebilir?

A) İzmir – Manisa

B) Bursa – Balıkesir

C) Bolu – Tokat

D) Hatay – Kahramanmaraş

E) Konya – Karaman

10. SINIF COĞRAFYA

Karma Test

1. Levha tektoniği teorisine göre karalar, günümüzden yaklaşık 250 milyon yıl önce Pangea adı verilen tek parça halindeydi.

Bu teoriye kanıt olarak;

I. Benzer sürüngen türlerinin fosillerinin farklı kıtalarda bulunması
II. Atlas Okyanusu'nun doğu ve batı kıyılarının jeolojik yapılarının birbiri ile uyumlu olması
III. Benzer yaşlı kayaların bugün farklı konumlarda olan kıtalarda bir bütünün parçaları şeklinde yer alması

durumlarından hangileri gösterilmektir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

2. Türkiye'de yer alan göllerin özellikleri ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Tamamı açık havzaya sahiptir.
B) Yüksekte yer alanların suları tuzludur.
C) Bazıları üzerinde taşımacılık faaliyeti yapılır.
D) Deniz seviyesine göre aynı yükseltide yer alırlar.
E) Tamamı tektonik hareketlere bağlı olarak oluşmuştur.

3. Aşağıdaki haritada bir bitki formasyonunun yeryüzündeki dağılışı gösterilmiştir.

Bu bitki formasyonu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Uzun boylu yüksek otlardan oluşur.
B) Yaz kuraklığına dayanıklı bodur ağaçlar vardır.
C) Yaz yağışlarıyla yeşeren çayırlar yaygın görülür.
D) Geniş yapraklı ve uzun boylu ağaç topluluklarından oluşur.
E) Düşük sıcaklığa dayanıklı uzun boylu ağaçlar yaygın görülür.

4. Toprak örtüsü ile birlikte tabakaların eğim doğrultusunda kayması olayı kütle hareketi olarak ifade edilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kütle hareketlerine yol açan faktörler arasında gösterilebilir?

A) Dış kuvvetler tarafından taşınan alüvyonların deniz kıyısında birikmesi
B) Dağlık bölgelerde ulaşım faaliyeti için yol yapılması
C) Fosil yakıt kullanımının artmasıyla oluşan hava kirliliği
D) Sıcaklık artışı sebebiyle kuraklık oluşması
E) Eğimli yamaçların ağaçlandırılması

5. Aşağıdaki tabloda M ve N ülkelerinin kırsal ve kentsel nüfus oranları verilmiştir.

Ülkeler	Kentsel nüfus (%)	Kırsal nüfus (%)
M	47	53
N	77	23

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında;

I. M ülkesinde kentlerde yaşayan nüfus miktarı N ülkesine göre daha azdır.
II. N ülkesinin kırsal alanında nüfus yoğunluğu M ülkesine göre daha fazladır.
III. M ülkesinin kırsal ve kentsel nüfus dağılımı N ülkesine göre daha dengelidir.

ifadelerinden hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

6. Orman yangınlarına neden olan etmenleri doğal ve beşeri etmenler olarak sınıflandırmak mümkündür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden farklı bir etmendir?

A) Anız yakılması
B) Yıldırım düşmesi
C) Enerji nakil hatlarında kazalar olması
D) Orman alanına izmarit ve cam atılması
E) Mangal ateşinin söndürülmeden bırakılması

7. Yeryüzünde kara yolundan sonra kullanılan ulaşım ağı deniz yoludur. Bu ulaşım türü uzun bir süre kıyılarda gerçekleşmiştir. Ancak 15. yüzyıldan sonra açık denizlerde ulaşım başlamıştır.

Açık denizlerde ulaşımın başlamasında;

I. pusulanın keşfi,
II. gemicilik faaliyetlerinin gelişmesi,
III. astronomi ve haritacılıktaki çalışmalar

gelişmelerden hangilerinin etkisi olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

8. Aşağıdaki harita üzerinde deniz yolu taşımacılığının yoğun olduğu bazı yollar gösterilmiştir.

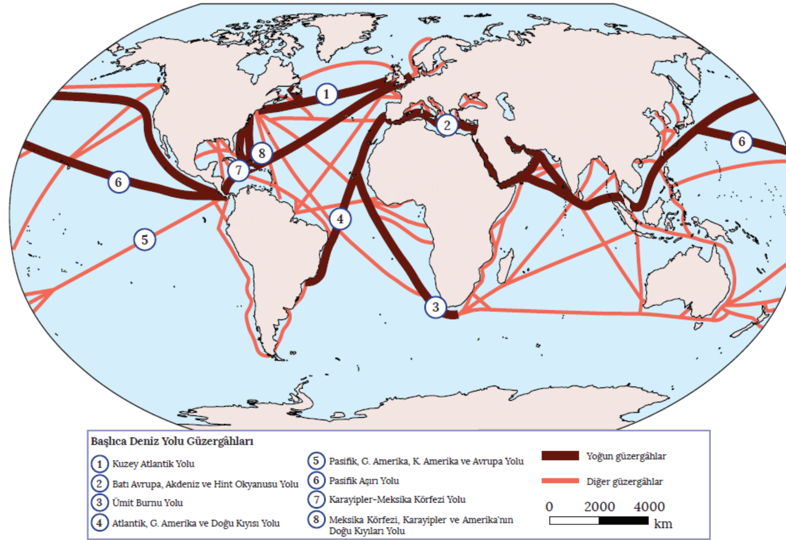

Harita incelendiğinde deniz yolu taşımacılığının büyük bir kısmının Kuzey Yarım Küre'nin orta kuşağında yoğunlaştığı görülmektedir.

Bu durum temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tarihteki ilk yerleşim yerlerinin bu alanda bulunması

B) Bu bölgelerde doğal liman sayısının fazla olması

C) Bu alanın iklim koşullarının yıl boyu deniz ulaşımı için elverişli olması

D) Önemli sanayi ve ticaret merkezleri ile yoğun nüfuslu yerleşim birimlerinin bu alanlarda bulunması

E) Bu alandaki okyanuslar üzerinde sürekli rüzgârların gemilerin daha hızlı yol almalarını sağlaması

9. Akarsular, üzerinde aktığı zemini aşındırarak birtakım aşındırma şekilleri meydana getirir.

Aşağıdakilerden hangisi bu şekildeki oluşumlara örnek gösterilebilir?

A) Kapıdağ Yarımadası
B) Çarşamba Deltası
C) Ardahan Platosu
D) Karacadağ Volkanı
E) Gökova Körfezi

10. Bu ekonomik faaliyet kolunda çalışanlar, karar verme yetkisine sahip olan yöneticilerdir. Bu yöneticiler, elde edilen verileri değerlendirerek gelecekle ilgili sağlıklı çıkarımlarda bulunur, o yönde uygulamalara geçilmesini sağlarlar.

Yukarıda söz edilen ekonomik faaliyet türü hangisidir?

A) Birincil ekonomik faaliyet

B) İkincil ekonomik faaliyet

C) Üçüncül ekonomik faaliyet

D) Dördüncül ekonomik faaliyet

E) Beşincil ekonomik faaliyet

11. Bir ülkede son 50 yıl içerisinde çalışmayan nüfus oranında artış gerçekleşmiştir.

Ülkedeki bu durum aşağıdakilerden hangisi ile <u>açıklanamaz</u>?

A) Nüfus artış hızı yükselmiştir.
B) Sanayi alanına yapılan yatırımlar artmıştır.
C) İstahdam olanakları nüfus artışına paralellik göstermemiştir.
D) Tarımda makineleşmeye bağlı olarak iş gücü fazlalığı olmuştur.
E) Çalışma çağında olduğu hâlde emekli olan nüfus bulunmaktadır.

12. Türkiye'de nüfus artış hızının en yüksek olduğu dönem, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki yıllar olan 1955 ile 1960 yılları arasıdır.

Bu durum üzerinde;

I. yaşam koşullarının iyileşmesi,
II. sağlık alanındaki ilerlemeler,
III. savaşın sona ermesi

durumlardan hangilerinin etkisinden söz edilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

13. Rüzgârlar, yarı kurak ve özellikle de kurak bölgelerde etkili olan dış kuvvetlerden biridir. Bu bölgelerde rüzgârlar; seyrek bitki örtüsü, şiddetli fiziksel çözülme ve diğer dış kuvvetlerin etkisiyle çeşitli aşınım ve birikim şekilleri oluşturur.

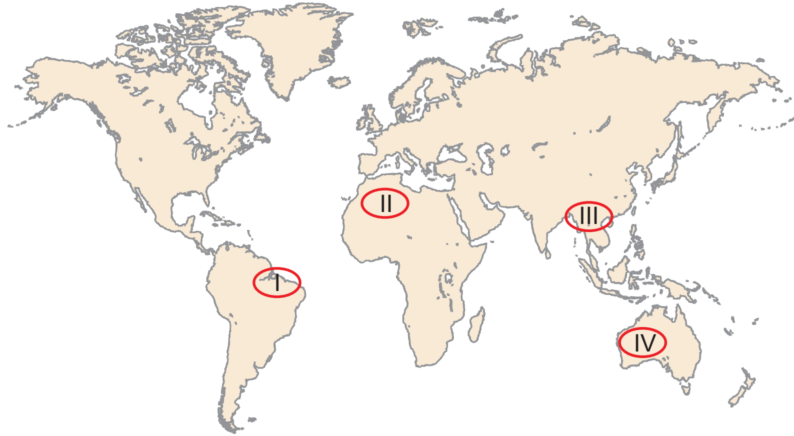

Buna göre harita üzerinde numaralanmış yerlerin hangilerinde rüzgarların yeryüzünü şekillendirici etkisi diğerlerine göre daha fazladır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

14. Yer kabuğunun üst katmanı olan kıtasal kabuk (sial) kalınlığı her yerde aynı değildir. Bu katmanın karalarda okyanuslara göre kalınlığı daha fazladır.

Buna göre aşağıdaki yeryüzü şekillerinden hangisinde sial katmanının kalınlığı daha fazladır?

A) Çukurova Deltası
B) Haymana Platosu
C) Erciyes Dağı
D) Gediz Grabeni
E) Konya Ovası

15. Aşağıdaki harita üzerinde nüfusun seyrek olduğu bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

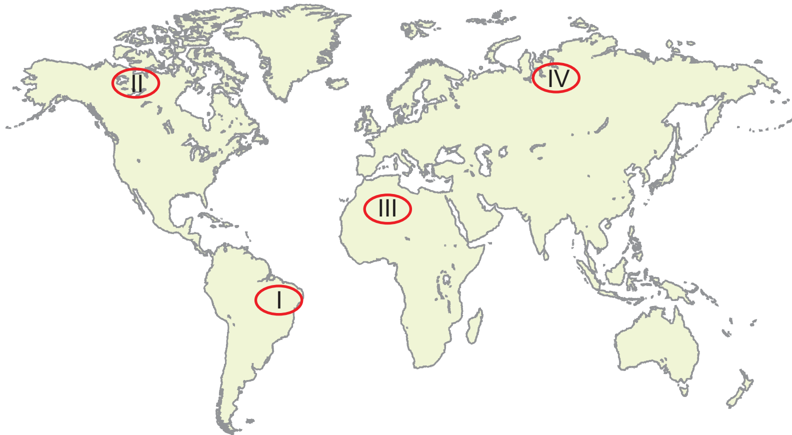

Bu alanların hangilerinin seyrek nüfuslu olmasında düşük sıcaklık etkili olmuştur?

A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III   D) II ve IV   E) III ve IV

16. Akarsu yatağının herhangi bir kesitinden bir saniyede geçen su miktarına akım (debi) denir. Bazı beşeri faaliyetler akarsuların debisini azaltabilmektedir.

Bu faaliyetlere aşağıdakilerden hangisi örnek gösterilebilir?

A) Akarsu çevresini ağaçlandırmak
B) Atık suları akarsulara boşaltmak
C) Akarsular üzerinde taşımacılık yapmak
D) Akarsular üzerine sulama kanalları oluşturmak
E) Akarsulardan balıkçılık amacıyla yararlanmak

17. Aşağıdaki ülkelerin hangisinde tektonik deprem görülme ihtimali diğerlerine göre düşüktür?

A) Japonya   B) İtalya   C) Malezya   D) Finlandiya   E) Meksika

18. Aşağıdaki harita üzerinde bazı kanal ve boğazlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

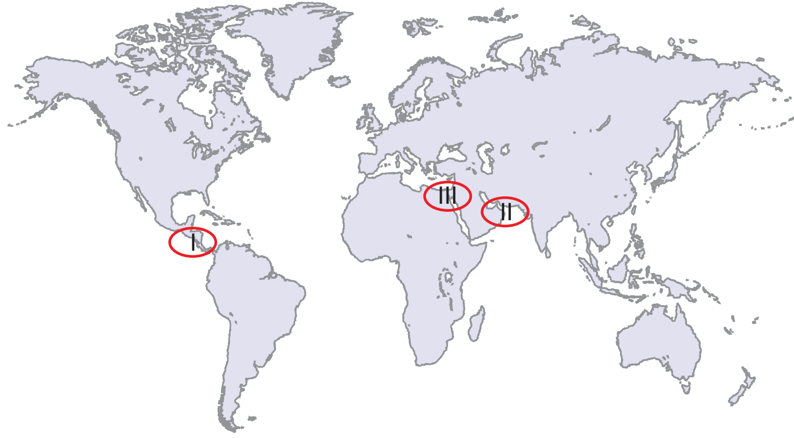

Bu kanal ve boğazlar aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Panama Kanalı	Hürmüz Boğazı	Süveyş Kanalı
B)	Macellan Boğazı	Dover Boğazı	Süveyş Kanalı
C)	Cebeli Tarık Boğazı	Panama Kanalı	Hürmüz Boğazı
D)	Bering Boğazı	Çanakkale Boğazı	Malakka Boğazı
E)	Panama Kanalı	Babülmendep Boğazı	Hürmüz Boğazı

19. Yer altı sularının yeryüzüne çıktığı yerlere kaynak denir. Kaynaklar; sularının sıcaklığına, kimyasal bileşimlerine ve yeryüzüne çıkış tarzlarına göre farklılık gösterir.

Buna göre kaynaklar ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Tüm kaynakların suları sıcaktır.
B) Bütün kaynak suları içme amaçlı kullanılmaz.
C) Vadi kaynaklarının suları genelde tuzludur.
D) Karstik kaynakların debisi yıl boyunca aynıdır.
E) Fay kaynaklarının suları eriyik madde bakımından zengindir.

20. Kimyasal çözünme toprak oluşumunda oldukça etkili olup, kayaçları oluşturan minerallerin suyun etkisiyle çözünmesi şeklinde gerçekleşir. Sıcak ve yağışlı alanlarda kimyasal çözünme kurak alanlara göre daha hızlı gerçekleşir.

Buna göre aşağıdaki yerlerin hangisinde toprak oluşumunun diğerlerine göre daha kolay gerçekleşmesi beklenir?

A) Sahra Çölü
B) Sibirya Platosu
C) Amazon Havzası
D) Grönland Adası
E) Himalaya Dağları

COĞRAFYA
CEVAP ANAHTARI

2. Ünite	3. Ünite	4. Ünite	Karma Test
1. E	1. E	1. D	1. E
2. C	2. B	2. A	2. C
3. E	3. B	3. D	3. B
4. D	4. E	4. A	4. B
5. E	5. D	5. B	5. D
6. D	6. D	6. E	6. B
7. C	7. C	7. B	7. E
8. D	8. A	8. E	8. D
9. E	9. E	9. C	9. C
10. D	10. A	10. E	10. E
11. D	11. E	11. B	11. B
12. E	12. C	12. B	12. E
13. D	13. B	13. A	13. D
14. E	14. A	14. E	14. C
15. D	15. B	15. E	15. D
16. E	16. E	16. C	16. D
17. A	17. C	17. C	17. D
18. A	18. B	18. C	18. A
19. A	19. B	19. B	19. E
20. D	20. E	20. E	20. C

10. SINIF FELSEFE

3. Ünite

1. Bilim felsefecisinin bilimin ne olduğunu araştırmak için bilimin konusunu, amacını ve yöntemini incelemesi gerekir. Bilim felsefesinde incelenen her kavram ve sorunun ontolojik, epistemolojik ve metodolojik boyutları vardır. Bilimin konusuna yönelik kavram ve sorunlar ontolojik, amacına ilişkin olanlar epistemolojik, yöntemine ilişkin olanlar ise metodolojik boyutu oluşturur.

Buna göre aşağıdaki sorulardan hangisi bilim felsefesinin ontolojik boyutuna karşılık gelir?

A) Bilimsel bilgi hangi yöntemle elde edilir?
B) Bilimsel bilgi yığılan bilgi midir?
C) Bilimsel bilgi yasaları nelerdir?
D) Bilimsel bilginin konusu ne olmalıdır?
E) Bilimde doğrulanabilirlik nedir?

2. Bilim insanlarının bir bilimsel önermeyi kabul etmeleri, bu önermeyi bilimsel çalışmalarında kullanmaya, daha açık olarak, her türlü bilimsel çıkarımların öncülleri olarak kullanmaya karar vermeleri demektir. Dikkat edilirse yeni olguların bilimsel kestirimlerle bilinen olguların bilimsel açıklaması, bilimsel çıkarımların sonucudur. Bilim insanları kullandıkları bilim diline ait her gözlem önermesini değil, yalnız bilimsel çalışmaları için yararlı olacağını düşündükleri sınamaya değer gözlem önermelerini sınamak amacıyla geçici olarak kabul ederler. Sınama sonucunda doğrulanan gözlem önermeleri kalıcı olarak kabul edilir, başka bir deyişle o zaman anında bilim insanları topluluğunca kabul edilen önermeler dağarcığına eklenirler.

Bu parçada ifade edilen bilimin kabul koşulu için aşağıdakilerden hangisi doğru bir yargıdır?

A) Gözlemsel önermelerin bilimsel açıklamalar ile tutarlı olması
B) Bilim insanlarının çoğu tarafından kabul görmesi
C) Sınamalar sonucunda doğrulanması
D) Paradigmalar arası sıçrayışa izin vermesi
E) Henüz yanlışlanmamış olması

3. Mantıksal pozitivizme göre iki tür bilgi vardır: bilimsel bilgi ve bilimsel olmayan bilgi. Bilimsel olmayan bilgilerin herhangi bir önemi ve değeri yoktur. Bu yüzden bütün gayretlerini, bilimsel bilginin bilimsel olmayan bilgiden nasıl ayrıştırılabileceğini açıklamaya hasretmişlerdi. Bu yönelim onların ilgi alanlarını, tümüyle olgu dünyası ile sınırlamalarıyla ve olgu dışı tüm gerçeklik kategorilerini yok saymalarıyla sonuçlanmıştır. Bilgi dünyası olgu dünyası ile; bilgi süreci de mantıksal çıkarımla sınırlanmıştır. Bu yüzden onlara göre mantık sadece olgu dünyasındaki ilişkilerin açıklanmasında kullanılmalıdır.

Parçada hareketle mantıksal pozitivizme göre aşağıdakilerden hangisi bilimsel olmayan bilgi kategorisinde yer alır?

A) İnsan vücudunun yüzde 75'i sudur.
B) Öğrenme zihinsel bir süreçtir.
C) Bütün kuğular beyazdır.
D) Hindistan'ın nüfusu Çin'in nüfusundan fazladır.
E) Tanrı fikri insanda doğuştan vardır.

4. Kindî ilimleri dinî ve insani olarak ikiye ayırır. Dinî (ilahi) ilimlerin kaynağı vahiydir. Vahiy ise istek ve iradeye gerek kalmadan, çaba harcamadan, mantık ve matematik yöntemlerine başvurmadan, Allah'ın peygamberlerin temiz ruhlarını aydınlatılmasıyla oluşan bir bilgidir. Duyu ve akıl gücüyle elde edilen veya edilemeyen, insanların benzerini ortaya koyamadıkları vahiy bilgisi, insan fıtratına uygun olduğundan akıl onu kabul etmek durumundadır. İnsani ilimler ise felsefenin çatısı altında toplanmış olup biri doğrudan ilim, diğeri başka ilimler için bir alet, bir başlangıç sayılmak üzere başlıca ikiye ayrılır. Doğrudan ilim olanlar da teorik ve pratik diye iki grupta ele alınır. Teorik sayılanlarda altta fizik, ortada psikoloji, üstte metafizik bulunmaktadır. Psikoloji bir yönüyle fizyoloji, bir yönüyle de metafiziğe açık olduğundan fizikten metafiziğe geçişe bir aracı ve bir eşik durumundadır. Kindî'nin felsefeyi "her gerçeğin sebebi olan ilk hakkın ilmi" olarak tarif etmesi çok önemlidir. Bu anlamda felsefe tüm disiplinlerin üzerinde "insanın gücü ölçüsünde gerçeğin bilgisini araştırmasını" ifade etmektedir.

Bu parçadan yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) İnsanın fıtratına uygun olan tek ilim vahiy temellidir.

B) Pratik ilimlerin bir kısmı başka ilimler için bir alet bir başlangıç sayılırlar.

C) Felsefe tüm disiplinlerin üzerinde ilk hakkın ilmidir.

D) Fizik, psikoloji ve metafizik insani ilimler arasındadır.

E) Vahiy kaynaklı ilim, dinî ilimlerdir.

5.

"Köklü düşünceye sahip olan bir kimse düşüncesinin yanlış olabilmesi olasılığını ne kadar istemeye istemeye kabul eder olsa da şu düşünceyle hareket etmelidir ki kendi fikri ne kadar doğru olursa olsun, eğer tamamen, sık sık ve korkusuzca tartışılmazsa ona canlı bir gerçek değil, ölü bir dogma olarak inanılır. (J. S. Mill)"

"Bilim ve teknolojinin biçimlendirdiği çağdaş uygarlık, insanlığın köklü değerlerini zaafa uğratmıştır. Fakat yerine yenilerini de koyamamıştır. Hatta bilim, aşırı totaliter iddialarıyla bir 'din' biçimine bürünmüştür. Bazı filozofların da vurguladığı gibi, 'teknoloji ve bilim' bir 'ideoloji' hâline gelmiştir."

Bu açıklamalarda aşağıdakilerden hangisi eleştirilmektedir?

A) Din ve bilimin yer değiştirmesi

B) Bilimsel de olsa bilgilerin tartışılmaksızın kabul edilmesi

C) Fikirlerin diğer kişilerle paylaşılması

D) Bilimin insanlığın köklü değerlerini zayıflatması

E) Teknoloji ve bilimin fazla abartılması

6. “İnsan her şeyin ölçüsüdür.” anlayışı Sofistlerin en ünlü temsilcilerinden birisi olan Protagoras’a aittir. Buradaki insan ibaresi genel olarak bireysel insan gibi yorumlanmıştır. Bunun bir nedeni de Protagoras’ın bilgi anlayışı ve dolayısıyla epistemolojisidir. Protagoras’ın temel epistemolojik iddiası bilginin algı olduğudur. Protagoras için bir nesnenin ne olduğu tümüyle bireyin o andaki algı durumuna bağlıdır. Diyelim ki bir rüzgâr esmektedir. Bu rüzgâr sağlıklı olan birisi için sıcak, hasta ve üşüyen birisi için soğuktur. İşte insan için deneyimlenen nesnel gerçekliğin ne olduğu tümüyle onun içinde bulunduğu şartlarla dolayımlı olan öznelliğine bağlıdır. Böyle bir iddiayı kabul etmek epistemolojik açıdan tümüyle öznel ve göreli bir perspektife ve anlayışa işaret edecektir. Bu anlayış şöyle de özetlenebilir: Benim için doğru olan bir başkası için yanlıştır ve başkası için doğru olan benim için yanlış olabilir. Bireysel insanın; algı ve tercihini aşan bir nesnel doğruluk iddiası tümüyle temelsizdir. Bireysel öznellik karşısında evrensel nesnellik buharlaşırken, göreli ve rastlantısal olan karşısında da mutlak ve zorunlu olan temelsiz kalmaktadır.

Buna göre Protogoras’ın aşağıdakilerden hangisine katılması <u>beklenmez</u>?

A) Farklı görüş ve değerler arasında bir hiyerarşi gözetmenin hiçbir epistemolojik zemini yoktur.

B) Farklı görüş ve değerler birbirleri karşısında tümüyle eşittir.

C) Yalnızca doğruluk değil, iyilik ve erdemin ne olduğu da bireyden bireye ve toplumdan topluma değişen göreli bir karakter taşır.

D) Farklı görüş ve değerler üzerinden gerçekleştirilebilecek tümel uzlaşımsal değerler ahlakın temelini oluşturmaktadır.

E) Ahlaklı ve erdemli bir hayatı yalnızca özgür yurttaşlar değil, kadınlar ve köleler dâhil tüm insanlar yaşayabilir.

7. Ahlak felsefesi, felsefenin diğer disiplinleriyle yoğun ve derin bir ilişki içindedir. Bunun nedeni öncelikle felsefi düşünüşün kendine özgü düşünüş yöntemi ve sistematiği içinde bir bütünlük oluşturmasıdır. Felsefenin her bir disiplini, felsefi bütünlüğün bir dalı ve unsuru olarak var olabilir ve anlaşılabilir. Varlık felsefesi (ontoloji) insanın varlık evreninde nasıl bir yeri olduğunu ele aldığı için, ahlak felsefesiyle derin ve yoğun bir ilişki içindedir. Bunun nedeni ise ahlakın tümüyle bilinçli ve akılsal bir varlık olarak insan iradesi ve davranışlarıyla ilgili olmasıdır. Bilgi felsefesi (epistemoloji) ise bilginin ne’liği, sınırları ve kapsamıyla ilgilenen felsefe disiplini olarak ahlak felsefesini doğrudan etkiler. İnsan öncelikle bilen ve bilinçli bir özne olarak, ahlaki değer ve davranışların öznesi olarak ortaya çıkabilir ve kendisini gerçekleştirebilir. Estetik ya da sanat felsefesi ise güzel olanın ve sanatsal yaratımın özüne odaklanan felsefe disiplini olarak ahlak felsefesiyle karşılıklı dinamik bir ilişki içindedir. Sanatçı toplumda bireysel kişiliklerdeki norm ve karakterlerin serimlenmesi yoluyla insanın ahlaki iç görüsünü besler. Aynı şekilde herhangi bir sanatçının ve dolayısıyla sanatsal yaratımın ahlaki ilke ve normlardan bağımsız ve yalıtık var olması düşünülemez.

Bu parçadan yola çıkılarak;

I. Felsefenin alt disiplinleri birbirilerinden kopuk olarak ele alınarak anlaşılamaz.

II. Sanat toplumdan yalıtılmış bir etkinlik olmadığından sanatçı da eserinde toplumun ahlaki değerlerinden bağımsız olarak yaratmada bulunmaz.

III. İnsanın evrendeki yerini de sorgulayan bilgi felsefesi, ahlak felsefesi ile doğrudan ilişkilidir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

8. Felsefenin çeşitli disiplinleri arasındaki ilişki anlaşılmadan ele alınan herhangi bir disiplinin konusu ve içeriği tam olarak anlaşılamaz:

Siyaset felsefesiyle ahlak felsefesinin ilişkisi nedir? İnsanı insan yapan siyasi ya da diğer bir deyişle politik kurumları ele alan siyaset felsefesiyle, bu siyasi kurumlaşmanın özünü oluşturan ahlaki ilke ve normları ele alan ahlak felsefesinin birbirinden ayrı anlaşılması mümkün değildir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi iki disiplinin kesiştiği alanda yer almaz?

A) Toplumsal iyilik ve mutluluğun siyasal ve kurumsal gerekleri üzerine çalışmalar yapması
B) Bireyin değerlerini toplumunkilerden, toplumunkileri ise iktidardan ayrı düşünmemesi
C) İnsanlar arası ilişkilerin nasıl düzenlenmesi gerektiğini ele alması
D) İnsan için nasıl bir yönetim şeklinin iyi ya da kötü olduğunu tartışması
E) İktidarın kaynağını ve el değiştiriliş biçimlerini araştırması

9. Kant'a göre insanı harekete geçiren ya da harekete geçirmeyi hedefleyen buyruklar (emirler) iki türlüdür: koşullu (hipotetik) ve koşulsuz (kategorik) buyruklar. Koşullu buyruklar belli bir koşulla dolayımlı buyruklardır. Örneğin "Eğer Ankara'ya gitmek istiyorsan, sağ taraftaki yola girmelisin." ya da "Eğer zengin olmak istiyorsan, çok çalışmalısın." gibi buyruklar belli bir istek ve hedefle izlenmesi gereken buyruklardır. Eğer ne Ankara'ya gitmek ne de zengin olmak istemiyorsanız, bu buyrukları izlemeniz gerekmeyecektir. Buna karşın Kant'a göre örneğin "Doğruyu söyle." ya da "Hırsızlık yapma." gibi buyruklar herhangi bir koşula bağlı olmayan ahlaki buyruklardır. Bu ahlaki buyrukların koşulsuz şartsız izlenmesi istenir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi koşulsuz buyruğa örnek olamaz?

A) Yardıma ihtiyacı olanlara yardım et.
B) Kötü söz söyleme.
C) Hiç kimseyi araçsallaştırma.
D) Mutlu olmak için mutlu et.
E) Tüm insanları amaç olarak gör.

10. İngiliz empirizminin en önemli temsilcisi olan Hume için, algı içeriklerinin ve duyu izlenimlerinin dolaysız varoluşunu aşan bir töz düşüncesi felsefi olarak temellendirilemez. Öznel ya da nesnel töz düşünceleri hem epistemolojik hem de etik olarak bir yana bırakılmalıdır. Hem epistemolojik hem de etik alanda deneye önsel olabilecek hiçbir zorunlu, evrensel düşünce ve ilkeden söz edilemez. Tüm bilgi ve değerlerimizin kaynağı bazı zihinsel çağrışım, duygulanım ve toplumsal uzlaşmalardır.

Bu parçadan hareketle empirizmin ahlak görüşünü karşılayan ifade aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahlaki ilke ve değerlerin kişilerin davranışlarına yansımaları değişse de bazı değerler evrenseldir.
B) Bir ilke ahlaki bakımdan toplumun geneline fayda sağlıyorsa iyi ve yararlıdır.
C) Ahlaki ve tüm diğer ilke ve değerler, aşkın ve a priori bir kaynağa dayanılarak haklı ve meşru kılınamaz.
D) Toplumsal uzlaşıma dayalı değerler, bir dünya vatandaşlığı anlayışını geliştiremez.
E) Kişilerin deneyim ve duygulanımları kişiden kişiye değişse de hüzün ve mutluluk evrensel insan durumlarıdır.

11. Spinoza'ya göre iyi olan insanın kendi doğasına uygun davranması ve kötü olan ise kendi doğası ve özüne aykırı davranmasıdır. İnsanın akılsal düşünme yetisine sahip bir varlık olarak davranması, kendi doğasına ve özüne uygun davranmasıdır. Duygularına edilgin bir şekilde teslim olmayan insan, bilge insandır. Erdemli olmak öyleyse aklın kılavuzluğu altında kendine yararlı olanı ve varlığını koruyup arttıran şeyi seçmektir.

Buna göre Spinoza'nın ahlak görüşlerinin aşağıdakilerden hangisi ile ilişkisi kurulamaz?

A) Akıl yetisine göre hareket etmekle
B) Yararlı olan şeyi seçmekle
C) İnsan doğasına uygun eylemlerde bulunmakla
D) Duygularına göre davranmakla
E) Aklın kılavuzluğunda varlığını korumakla

12. Teknolojik gelişmeler hayatımızı kolaylaştırsa da toplumsal ve psikolojik bazı problemleri beraberinde getirmiştir. İnternet ile birlikte hayatımıza giren sosyal medya insanların gerçek dünyayı algılayışını değiştirmiş ve insanlar âdeta simüle edilen bir yaşamın parçası hâline gelmişlerdir. Dolayısıyla bilimin gelişmesi felsefeye yeni düşünme alanları doğurmuştur.

Bu parça aşağıdakilerden hangisini açıklar niteliktedir?

A) Bilimin felsefeden üstünlüğünü
B) Felsefenin bilimlerin gelişimini sağladığını
C) Bireylerin teknolojik gelişmelerin gerisinde kaldığını
D) Bilim ile felsefenin iç içeliğini
E) Bilimin teorik olduğu kadar pratik değerinin de olduğunu

13. Mikrobiyolojinin bir alt uzmanlık alanı olan viroloji biliminin bugüne kadar elde ettiği bulgulara göre, bütün virüsler zararlıdır. Çünkü bilinen bütün virüslerin ortak özelliği zararlı sonuçlara neden olmalarıdır. Ancak şu ana kadar haberdar olduğumuz bütün virüsler, dünyamızdaki tüm virüsler midir? Yakın ya da uzak gelecekte yararlı olma özelliğine sahip virüs çeşitlerine rastlanma ihtimali yok mudur? Şayet rastlanırsa o zaman "Bütün virüsler zararlıdır." yargısı yanlışlanmış olmaz mı? O hâlde evrendeki tüm virüs çeşitleri gözlemlenmeden bu yargıyı kesin bir yargı olarak kabul edemeyiz.

Popper'ın görüşlerini yansıtan bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Objektif çalışmaların ürünü olmayan yargılar bilimsellikten uzaktır.
B) Bugüne kadar yapılan bütün incelemelerde her defasında aynı sonuç çıkıyorsa elde edilen bilgi kesindir.
C) Deneysel çalışmalarda her ne kadar tümevarım yöntemi kullanılıyor olsa da tümdengelim yöntemiyle daha kesin sonuçlar elde edilir.
D) Yapılan bütün gözlemler bir yargıyı doğrulamaya yetmezken, tek bir gözlem ile yanlışlamak mümkündür.
E) Doğa bilimlerinde elde edilen bilgilerin doğruluk derecesi, sosyal bilimlerce ortaya konan bilgilere oranla daha yüksektir.

14. Bilimsel yöntemler kullanılmadan, olgularla desteklenmeden sadece spekülatif düşünceyle gerçek dünyanın nitelikleri ve yasaları üzerine açıklama yapılamaz. Felsefe deney yapamayacağına göre mantık ve bilim kuramıyla ilgilenmelidir. Felsefenin görevi bilimlerin temel kavramlarını, düşünme yollarını ve iç mantığını açığa kavuşturmaktır.

Parçadaki "spekülatif düşünce" **kavramının karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Olgu dışı ögelerden yola çıkarak sonuçlara varmak
B) Gözlem ve deneye dayanarak genelleme yapmak
C) Bilimsel verileri subjektif bakış açısıyla değerlendirmek
D) Tümevarıma dayalı açıklamalar yapmak
E) Varlığın sadece bir özelliğini araştırmak

15.

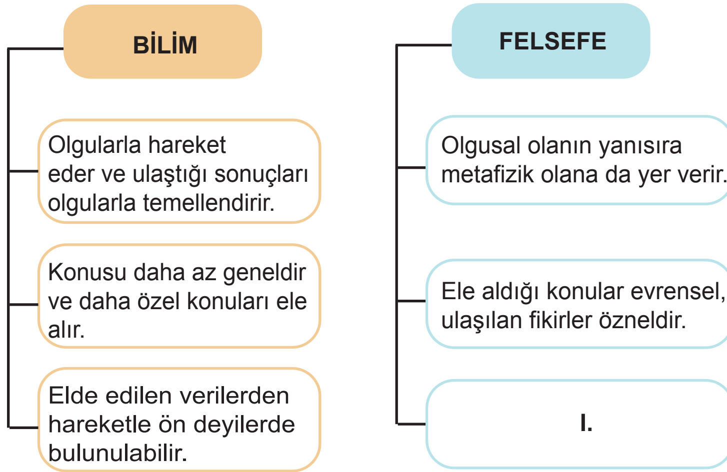

Verilen tablodaki I. numaralı alana aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) Pratik bir faydası yoktur ancak insandaki anlama ve bilme merakı onları bu alana yöneltir.
B) Olgulardan hareketle doğrulanabilir önermelere ulaşır.
C) Mantıksal çözümlemeye, kavramsal düşünmeye dayanır.
D) Varlığı bütüncül olarak ele alır.
E) Deney ve gözleme değil, akıl yürütmeye dayanır.

16. Bilge, gençlik yıllarında başından geçen bir olayı şöyle anlatır: Bir mağazada tam da aradığım gibi bir çanta buldum, çok beğendim ve almak istedim. Fakat beğendiğim çantada daha pahalı çantalarda olan ekstra bir parçanın olmadığını görünce başka bir çantadan o parçayı alıp kendi alacağım çantanın içine attım ve bunu kimseye söylemeden çantayı öylece aldım. Bu yaptığımdan da o zaman için hiçbir rahatsızlık duymadım. Üç yıl sonra Victor Hugo'nun 'Sefiller' romanını okudum ve kitabı bitirdiğimde ilk aklıma gelen ufak ve başkalarına zarar vermeyecek olsa bile hırsızlığın kötü olduğuydu. Bu düşüncem altı yıl önce bir mağazada pahalı bir çantadan aldığım o ufak parçanın aslında beni ne kadar rahatsız ettiğini hatırlatmaya kadar gitti. Bunun etkisiyle bu yaptığım şeyden duyduğum rahatsızlık ve vicdan azabıyla çantayı aldığım mağazaya gidip durumu çalışanlara anlattım ve bunu nasıl telafi edebileceğimi sordum.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Sanat aracılığıyla ahlaki bir değişim yaşamak mümkündür.
B) Ahlakın gelişmesini sağlayan en önemli şey sanattır.
C) Sanatçıların en ahlaklı insanlar olması beklenir.
D) Sanatın olmadığı yerden ahlaktan söz etmek mümkün değildir.
E) İnsan varlığı yalnızca estetik ve etik değerlerden oluşur.

17. Aşağıda La Fontaine' in "Aşırı Gitmek Yok" adlı şiirinden bir bölüme yer verilmiştir:
Bütün canlılar arasında
İnsandan beteri var mı ölçüyü kaçırmakta?
Küçük büyük hepimizi
Bu bakımdan sorguya çekmeli.
Tek kişi bulunur mu, sanmam
Aşırı gitmemiş hayatında.
Söylemesi kolay, hep söyleriz:
Ne az, ne çok,
Aşırı gitme yok, deriz.
Deriz, ama bir yoklayın kendinizi:
Çok söyler az tutarız bu sözü.

Şiir ahlaki açıdan değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisiyle örtüşmektedir?

A) Tragedyanın görevi, uyandırdığı acıma ve korku duygularıyla ruhun tutkulardan arınmasını sağlamaktır.
B) İnsan var olan şeyleri beş duyu aracılığıyla algıladığından; farklı duyular, farklı, hatta karşıt görünüş veya izlenimleri doğurduğundan insan her şeyin ölçüsüdür.
C) Ciddiliğin fazlası nefret doğurur, merhametin fazlası da otoriteyi azaltır. Düzen ve orantı, ölçü ve incelik, öngörü ve sebat, her zaman bu büyük yasalara dönmek gerekir.
D) İnsan yaşadığı sorunlardan dolayı çevresini suçlamaktan vazgeçmeli, dinsel ve ahlaki değerler çerçevesinde irade gücünü ve sorumluluk duygusunu artırmak için çalışmalıdır.
E) Kişinin sahip olduğu erdemler ya da bilgelik kendisini nadiren mutlu etse de, budalalıkları ve kötü huyları başkalarını sıkça mutsuz eder.

18. Bugün dünyanın karşı karşıya olduğu savaşlar, şiddet, açlık, gelir dağılımındaki adaletsizlikler, çevre felaketleri, bulaşıcı hastalıklar gibi çok ciddi sorunları vardır. Bu sorunların çözülebilmesi tüm insanların üzerinde uzlaşabileceği değerlere ve bu değerleri adaletle işletecek kurumlarla mümkündür. Çünkü herkesin kendine ait doğrularının olduğu bir dünyada, bu sorunları çözmek mümkün değildir.

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisine cevap niteliğindedir?

A) Ahlaki yargıların niteliği nedir?
B) İnsani eylemin yöneldiği bir amaç var mıdır?
C) İnsan ahlaki eylemde bulunurken özgür müdür?
D) Kişi vicdanı karşısında evrensel bir ahlak yasası var mıdır?
E) Herkesi mutlu edecek bir düzen olabilir mi?

19. Amacımız; bilimsel olanın ayıklanması yolu ile tek bir bilimin yani insanlığın edinebileceği tüm bilgileri; fizik ve psikoloji, doğa bilimleri ve edebiyat, felsefe ve özel bilimler gibi birbirinden tamamen ayrı disiplinlere ayırmaksızın her birini içinde toplayan bir bilimin yaratılmasıdır.

Bu amacı edinmiş bir felsefe disiplininin aşağıdakilerden hangisini gerçekleştirmesi beklenmez?

A) Olguları tek tek incelemesi
B) Ortak bir bilimsel yöntem geliştirmesi
C) Anlamlı olanla olmayanları birbirinden ayırması
D) Bilimi metafizik unsurlardan ayıklaması
E) Anlamlılık ve bilimselliğe bir ölçüt getirmesi

20. Felsefe dersi başlangıcında öğrenci öğretmenine sorular yöneltir ve bir diyalog yaşanır:

Öğrenci: ……..…………………….?

Öğretmen: Ahlak tüm toplumlarda mevcut olduğu için ahlak sistemi olmayan bir toplum yoktur. Dolayısıyla insan eylemlerini konu edinir ve bu eylemin dayandığı temelleri ele alır.

Öğrenci: ……..…………………….?

Öğretmen: İyi ve kötünün ne olduğu, evrensel bir ahlak yasasının olanaklı olup olmadığı gibi soruları temele alır ve bunları filozoflar kendi felsefi görüşleri doğrultusunda cevaplandırırlar.

Bu diyaloğun anlamlı bir bütün oluşturabilmesi için boşluklara sırasıyla aşağıdaki sorulardan hangisi getirilmelidir?

A) Evrensel ahlak yasası nedir? - Ahlakın dayandığı temeller nelerdir?
B) Ahlak nedir? - Ahlakın temel konuları nelerdir?
C) Ahlak felsefesinin konusu nedir? - Ahlak felsefesinin problemleri nelerdir?
D) Etik nedir? - Evrensel bir etik var mıdır?
E) İyi ve kötü eylem nedir? - Etiğin dayandığı temeller nelerdir?

21.

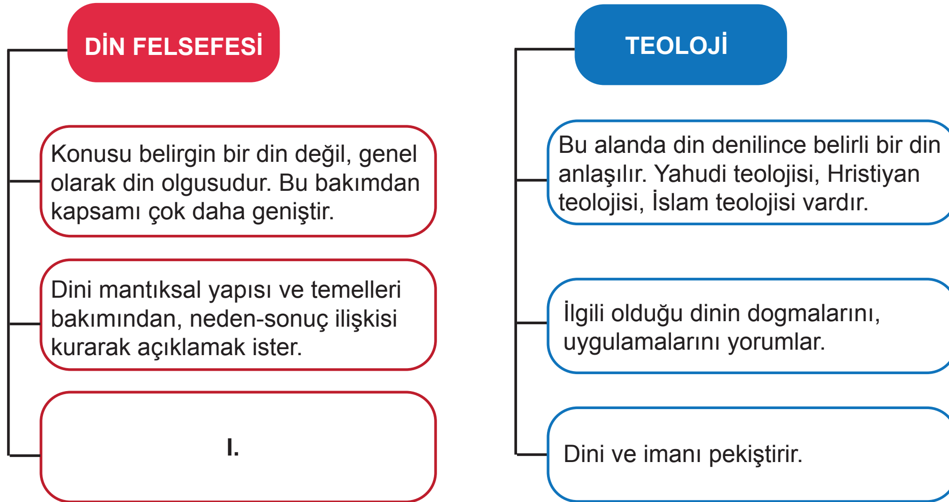

Verilen tablodaki I. numaralı alana aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) Dinleri aynı düzlemde rasyonel bir şekilde değerlendirir.
B) Dogmatik bir yapı söz konusu değildir.
C) Tüm dinlere ait konu ve problemleri inceler.
D) Din karşısında eleştirel ve nesnel bir tavır alır.
E) İnanca dayanır; inancın sınırları dışına çıkılmaz.

22. Duygu, durum ve olayları kavramlarla yorumlarken, o kavrama yüklediğimiz anlamı da açıklarız. Kavrama yüklediğimiz anlam anlaşılınca konu daha bir netlik kazanır. Bu, Tanrı kavramı için de geçerlidir. "Tanrı var mıdır?" derken Tanrı kavramından ne anladığımız önemlidir. İnsanlar arasında Tanrı kavramına yüklenen anlamlar değiştiği gibi ilahiyatçılar ve filozoflar arasında da bu anlam farklılık gösterir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Tanrı düşüncesi nesnel bir özellik taşır.
B) Tanrı kavramını en doğru yorumlayan ilahiyatçılardır.
C) Tanrı kavramına yüklenen anlamlar zaman ve kişiye göre değişir.
D) Tanrı kavramı evrensel bir nitelik taşır.
E) Filozofların Tanrı anlayışı ortaktır.

23. Panenteizm'e çift kutuplu Tanrı anlayışı da denir. Tanrı'yı soyut, mutlak ve değişmez gibi yönleriyle evrenin üstünde yani aşkın; somut, göreli ve değişen yönleriyle de evrenin içinde yani içkin olarak görür. Tanrı evrenin dışında bir aşkınlığa sahiptir, onunla birlikteyken hem zamanın içindedir hem dışında; hem değişendir hem de değişmeyendir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi panenteizm görüşünü ifade eder?

A) Tanrı evreni var etti ve terk etti. Bizi kendi başımıza bıraktı.
B) Bence Tanrı bizim içimizdedir. Biz ve Tanrı bir bütünüz.
C) Evrendeki mükemmellik onun var olduğunun kanıtıdır. Tanrı evreni yarattığı gibi elçiler de göndermiştir.
D) Ben Tanrı'dan bir parçayım, özüm. Fakat Tanrı benim dışımda mutlak bir varlıktır ve yarattıklarına benzemez.
E) Tanrı'ya inanmak isterim fakat onun var olup olmadığına emin olamıyorum.

24. Düşünen her insanı, "nihai niçin sorusu" olan, "Niçin evren yok değil de var?" sorusu bir cevaba zorlar. Bu soru onu bütünler ve diğer büyük soruların da başlangıcında yer alır: "Varlığın nihai nedeni olarak, bir Tanrı var mıdır? O'nun varlığı kanıtlanabilir mi? Eğer varsa, O nasıl bir şeydir? O'nun hakkında anlamlı olarak nasıl konuşabiliriz? Evrendeki kötülüğün kaynağı nedir? Ölümden sonra bir yaşam mümkün müdür? …" Bu sorular dizisi, daha tarihsel olanlara doğru ilerler: "İman ve akıl arasında ne türden bir ilişki vardır? Mucizeler mümkün müdür? Ahlakın dinî bir önemi var mıdır? Din ve bilim arasında ne türden bir bağ vardır?" Öyle zannediyoruz ki bütün bu sorular, düşünen insanlar var olduğu müddetçe önemini koruyacaktır.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Din felsefesinin temel soruları ele alınmıştır.
B) Düşünen bir varlık olarak insanın nihai niçin sorularını sormakta olduğu vurgulanmıştır.
C) Ölümden sonra yaşamın mümkün olup olmadığı her insanın merak edebileceği türden sorular olarak ele alınmıştır.
D) Kötülük problemi, iman-akıl ilişkisi de din felsefesinin sorunları arasında yer almaktadır.
E) Mucizelerin akıl yoluyla açıklanmasının mümkün olmayacağı dile getirilmiştir.

25. Filozof bilgi felsefesinde, bilim felsefesinde nasıl bir bakış tarzına sahipse, din felsefesinde de aynı veya benzer bir tarza sahip olmak durumundadır. Bir “şeyin felsefesi” tamlamasında birinci terim bir alanı, ikinci terim ise bir bakış tarzını dile getirir. Bu demektir ki, bilim, sanat, bilgi ya da din dediğimiz alanlarla başka insanlar da uğraşır. Yani bu alanlar birçok disiplinin ortak konularını oluşturmaktadır. Din felsefesi yapmak, dinin temel iddiaları hakkında rasyonel, objektif, kapsamlı ve tutarlı bir tarzda düşünmek ve konuşmaktır.

Buna göre din felsefesinin aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olması beklenmez?

A) Akılsallık
B) Nesnellik
C) Bütünsellik
D) Dogmatiklik
E) Çelişkisizlik

26. İnsanın fiilleri de dâhil olmak üzere her şeyin önceden bilindiğini, kesin olarak tespit ve tayin edildiğini öne süren bir görüşle, insanda irade hürriyetinin varlığını öne süren görüşü bir ve aynı anda savunamayız.

Bu açıklama din felsefesinde aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamaktadır?

A) Objektifliğin
B) Rasyonelliğin
C) Tutarlılığın
D) Mantıksallığın
E) Kapsamlılığın

27. Din felsefesi dini ele alırken objektif bir şekilde bakmak durumundadır.

Bu açıklamadaki objektifliği aşağıdakilerden hangisi doğru ifade eder?

A) Dinin temel kavramlarını ele alırken rasyonel ve tutarlı olmak
B) Dinin lehinde veya aleyhinde bir tutum içerisinde olmaya peşinen karar vermeden incelemeye koyulmak
C) Dine yönelik konu ve problemleri dogmatik bir tavır ile ele almak
D) Dinin ahlak ile ilişkisini ortaya koyarak evrenselliği yakalamak
E) Araştırma konusunu kapsamlı bir şekilde ele almak

28. İçinde yer aldığımız evren, en basit hâliyle bile, bizi devasa bir merak içinde bırakmakta ve bir açıklama yapmaya zorlamaktadır: “Evrenin yok olması mümkünken; o, neden ve niçin var oldu?” Onu, yine kendisiyle açıklamak bir kısır döngü olacağından, bir başka açıklama bulmak gerekecektir. Evrendeki değişim ve hareketin varlığı da açıklama bekleyen bir başka husustur. Bu değişimi, yine kendisi değişime tabi olan bir başka mümkün varlıkla izah etmek tutarsız olacaktır, zira bu takdirde, onun da nihai sebebini bulmak gerekecektir. Bu süreç, sonsuza kadar geriye doğru götürülemeyeceğinden, kendisi hareket etmeyen bir hareket ettirici, bütün nedenlerin nedeni olan bir ilk neden bulmak gerekecektir.

Bu parçada Tanrı’nın varlığına yönelik aşağıdaki delillerden hangisi hakkında açıklama yapılmaktadır?

A) Ontolojik delil
B) Ahlak delili
C) Teleolojik delil
D) Kozmolojik delil
E) Dinî tecrübe delili

29. “Bilfiil sonsuz sayıda şeyler var olamaz. Âlemin ve içindeki varlıkların mümkün olması için kendisi mümkün olmayan ve bütün mümkün varlıkların ilk sebebi olan vacip varlığın var olması gerekir.” **ifadesi Tanrı’nın varlığına ilişkin delillerden en çok hangisi ile ilgilidir?**

A) Ontolojik delil
B) İmkân delili
C) Ahlak delili
D) Dinî tecrübe delili
E) Teleolojik delil

30. Aşağıdakilerden hangisi din felsefesinin temel sorularından değildir?

A) Tanrı var mıdır?
B) İman ve akıl arasında nasıl bir ilişki vardır?
C) Evrendeki kötülüğün kaynağı nedir?
D) Vahiy mümkün müdür?
E) Evrensel bir ahlak yasası var mıdır?

31. Kişinin, bir önermenin objektif doğruluğundan emin olmayı mantıksal açıdan haklılaştıran delilleri yoksa o önermenin doğruluğundan emin olduğunu söylemesi beklenemez.

Bu açıklama aşağıdaki Tanrı’nın varlığına ilişkin görüşlerden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

A) “Evrenin ve evrendeki her şeyin bir yaratıcısı vardır.” diyen teizm
B) “Tanrı ile evren bir, aynı ve özdeştir.” diyen panteizm
C) “Tanrı soyut, mutlak ve değişmez yönleriyle evrenin üstünde; somut, göreli ve değişen yönleriyle de evrenin içindedir.” diyen panenteizm
D) “Tanrı’nın varlığı ve yokluğu bilinemez, bu konuda kesin bir hüküm verilemez.” diyen agnostisizm
E) “Evreni Tanrı yaratmıştır ancak Tanrı dünyaya hükmetmemektedir.” diyen deizm

32. Hayatı sorgulamaya neden olan şeylerden biri de, kendi ölümümüzün günbegün yaklaşıyor olmasıdır. Her şey yolunda gidiyorken anlamı sorgulamayız, ölümle yüzleştiğimizde, işler yolunda gitmediğinde, mutsuzluk durumumuzda bu soru daha çok belirginleşir. Günümüz dünyasında amaçların çokluğu da insanı anlam konusunda düşünmeye sevk etmektedir. Amaçlar ağırlaştıkça ve çoğaldıkça “iş” putlaşmakta, insanlar alelacele bir yerlere koşmaktadır. İnsanlar çok fazla yaşam tarzı ile karşılaşmakta ve gördükleri farklar da onu anlamı sorgulamaya sevk etmektedir. Bugünün insanının sorunu derin ve ümitsiz bir anlamsızlık hissidir.

Bu parçanın ana fikri için aşağıdakilerden hangisi daha uygundur?

A) İnsan için yapılacak işlerin çokluğu her zaman kafa karıştırıcıdır.
B) İnsan yaşamında sınır durumlarla karşılaştığında anlam arayışına girişmektedir.
C) Farklı yaşam biçimlerini tecrübe etmek insan için çoğu zaman şaşırtıcı gelmektedir.
D) Hayatın meşgalesi içerisinde insan kendini kaptırarak yaşamaktadır.
E) İnsan için anlamsızlık durumu bir an evvel kurtulması gereken bir duygudur.

33. • Güzel nedir? Güzellik, hangi duyusal algıya karşılık gelir? Güzellik, nesnenin kendisine mi ait, yoksa ona bakan öznenin nesneye kattığı bir özellik midir?

• İnsanlar neden iyi ya da kötü olmaktalar? İyilik ve kötülük var mıdır? Evrensel ahlak yasası mümkün müdür?

• Tüm var olanların özü nedir? Her şey göründüğü gibi midir? Varlığın ana maddesi nedir? Tüm var olanlar maddeden mi ibarettir?

• Devlet nedir? Devlet kavramı, tümel olarak var mıdır ya da insanların uydurduğu tikel bir kavram mıdır? Aristoteles'in dediği gibi devlet, doğal ve zorunlu olma özelliklerini taşımakta mıdır? Yoksa Hobbes'un vurguladığı gibi devlet, insanlar tarafından ortaya konulan yapay bir varlık mıdır?

Yukarıdaki soruların tartışıldığı felsefe alanları arasında hangisi yer almaz?

A) Etik B) Ontoloji C) Estetik D) Epistemoloji E) Siyaset

34. Thomas More, "Ütopya" adlı eserini yazdığında İngiltere toplumsal bir kargaşa içindedir. More'nun eserinde bir adada 54 büyük şehir vardır. Aynı dil konuşulur. Aynı yasalar geçerlidir. Aynı örf ve âdetler takip edilir. Özel mülkiyet yoktur. Ada halkı parayı bilmez. Toplumda herkes eşittir.

Francis Bacon, "Yeni Atlantis" adlı yapıtında bilimsel ve teknik gelişmelerin toplum ve devlet yapısını belirlediği bir devlet kurgular. Bu devlette dikkati çeken en temel nokta; bilimsel aydınlanmanın, bilimsel ve teknik gelişmenin ulaştığı yüksek düzey ve buna bağlı olarak sağlıklı ve kültürlü bir toplum yetiştirilmiş olmasıdır.

G. Orwell, "1984" adlı eserinde dünya devletlerini üç büyük blokta kümeleştirmiştir. "Düşünmek", "sorgulamak", "eleştirmek" kavramları sözlüklerde kalmıştır. Birey, en doğal hakkı olan yaşama güvencesinden bile yoksundur. Bu durum insanları korkak, tepkisiz, kişiliksiz yapmıştır.

Verilen örneklerden hareketle ütopyalarla ilgili;

I. Ulaşılması arzu edilen, ideal toplum ve devlet tasarımları yanında, gerçekleşmesinden korkulan toplum tasarımlarına da yer verilmiştir.

II. Toplumların mevcut şartlarından duyulan rahatsızlığın ürünüdürler.

III. Devlet düzenini hayal etmekle kalmamış, nasıl olabileceğini de hayata geçirmişlerdir.

hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

35. İnsan, doğayla ve diğer insanlarla ilişki içinde yaşayan amaçları ve istemleri olan bir varlıktır. İnsanlar; istek ve ihtiyaçlarını karşılamak, güven içinde yaşamak adına bir araya gelmiş ve topluluklar oluşturmuştur. Böylece doğal zorluklardan ve diğer toplulukların etkilerinden korunmaya çalışmıştır. Akıl sahibi ve sosyal bir varlık olan insan, topluluk içinde yaşamış ve birçok problemi aşmış ayrıca topluluğun getirdiği sorunları çözmesi de gerekmiştir. İnsanların toplumsal yaşantı üzerine geliştirdiği düşünce ve eylemler, siyaseti ortaya çıkarmıştır.

Buna göre siyasetin ortaya çıkışına, insanın aşağıdaki özelliklerinden hangisi bir dayanak olarak gösterilemez?

A) Toplumsal bir varlık oluşu
B) Sosyal yaşantısını geliştirmek isteyişi
C) Yaşadığı çevrenin sorunlarına duyarsız kalamayışı
D) Gerçekleştirmek isteyeceği hedeflerinin oluşu
E) Toplumlar arası ilişkileri sınırlandırmayı isteyişi

36. Bir aydın, insanların fikirlerini etkileyebilir. Bir gazete, insanların siyasi görüşleri üzerinde etkili olabilir. Bunlar da bir iktidar içerir fakat devletin iktidarı maddi ve manevi denetim araçları ile insanlar üzerinde üstün bir kontrol gücüne sahiptir.

Buna göre devletin iktidarını birey ya da toplumsal bir grubun iktidarından ayıran aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dar bir alanda etkili olması
B) Kaynağının zaman içerisinde değişmesi
C) Daha güçlü denetim araçlarına sahip olması
D) El değiştiriliş şeklinin önceden bilinmemesi
E) Belli bir toplumsal grup üzerinde etkili olması

37. Siyaset felsefesinin iki önemli kavramı olan eşitlik ve adalet kavramının birbirlerinin yerine kullanılması, kavramları mahiyetini bilmemekten kaynaklanmaktadır. Kavramlar arasındaki farklılık bir görselle ifade edilmiştir:

Eşitlik

Adalet

Buna göre iki kavram arasındaki farkı aşağıdakilerden hangisi doğru ifade eder?

A) Eşitlik durumunda herkese aynı şekilde muamele yapılırken, adalet durumunda herkese kendi ihtiyacına ve o anki şartlarına göre muamele yapılır.
B) Eşitlikte herkes bireysel olarak değerlendirilirken, adalette herkesin aynı olduğu, aynı yeteneklere sahip olduğu varsayılır.
C) Eşitlik insanın hak ettiğini elde etmesi iken, adalet herkesin aynı imkânlardan yararlanmasıdır.
D) Eşitlik hakkın gözetilmesi ve yerine getirilmesi iken, adalet haklar ve olanaklar bakımından bir farkın olmayışıdır.
E) Eşitlik adaleti doğururken, adalet her zaman eşitliği doğurmaz.

38. İnsan ile devlet arasında büyük oranda benzerlik vardır. İnsanın zaman içinde kişiliği nasıl değişiyorsa aynı durum devlet için de geçerlidir. Devletleri oluşturan, o devleti oluşturan insanların yaradılışlarıdır. Bu nedenle devletin içinde var olan kişiler daha iyi olmadıkça, daha iyi bir devlet beklenmemelidir. Kişilerin ahlaki anlamda daha iyiye doğru değişimleri gerçekleşmedikçe devlet ne kadar gelişirse gelişsin temelde aynı kalmaya mahkûm olacaktır.

Bu parçada ele alınan konu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Meşruiyetin ölçüsü
B) Düzenin gerekliliği
C) Devletin kaynağı
D) Birey-devlet ilişkisi
E) Bürokrasinin anlamı

39. Platon'un "Devlet"i, Atina'nın Spartalılar tarafından işgal edildiği ve Atina demokrasisinin içten içe yozlaştığı bir döneme rastlar. Augustinus'un "Tanrı Devleti" Roma'nın çöküşü ve dış saldırı altında kalan ve direncini kaybeden insanların ümitsizliğine verilen bir yanıttır.

Bu açıklamada ütopyalarla ilgili asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dönemin koşullarına, var olan haksızca tutumlarına karşı çıkış yolu bulmayı amaçlar.
B) Hayal edilen ve gerçekleşmesi arzulanan toplum modellerini yaşama isteğinin dile getiriliş şeklidir.
C) Gelecekte iyi bir hayatın değil daha kötü bir geleceğin olacağını ortaya koyarlar.
D) Devletin temelinde olması gerekenin tartışıldığı eserlerdir.
E) Hayata geçirilmesi ile birlikte toplumun neler kazanacağına da yer verirler.

40. Siyasette özgürlük kavramı, kişinin sahip olduğu iradeyle kimseye zarar vermeden ve kimsenin müdahalesi olmadan davranışlarını yapabilmesinin serbestliği olarak tanımlanır. Özgürlük, davranışların yanı sıra düşüncenin oluşturulmasını ve onun ifade edilmesini içerir. Özgürlüğün ne olduğu ve nasıl mümkün olabileceği siyaset felsefesinin temel problemidir. Siyaset felsefesinde özgürlük, ahlaki bir kavram olmasından öte pratik bir olgu durumu olarak ele alınmaktadır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Özgürlük diğer bireylerin müdahalesi olmadan kişinin istediğini yapabilmesidir.
B) Birey iradesi ile kimseye zarar vermemek koşuluyla özgürlüğünü gerçekleştirmelidir.
C) Özgürlük davranışsal ve düşünsel boyutları olan bir kavramdır.
D) Özgürlük kavramı siyaset felsefesinin yanında ahlak felsefesinin de kavramları arasında yer alır.
E) Özgürlük kavramının pratik bir olgu durumu olması ahlaki bir kavram olması durumundan daha önemlidir.

41.

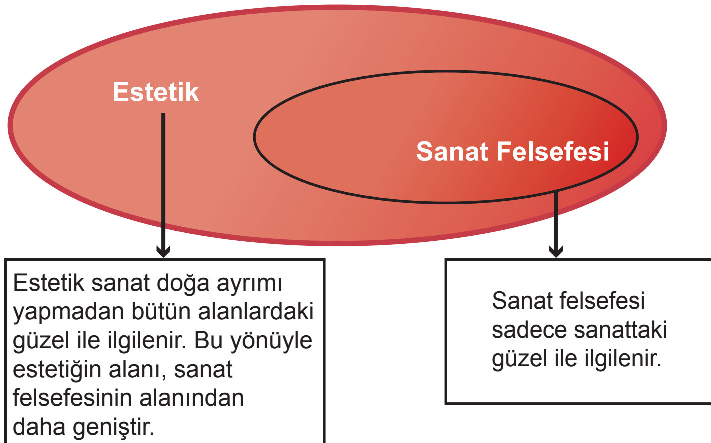

Bozkırda özgürce koşan at, Türk kültürünün en önemli figürlerinden biridir. Türk sanatında at ile ilgili sayısız resim yapılmış, onlarca şiir ve kitap yazılmıştır. Birçok heykel tıraşın at heykelleri sokakları süslemektedir.

Verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi sadece estetiğin konusuna örnek oluşturur?

A) At heykelleri
B) At resimleri
C) At için yazılan şiirler
D) Konusu at olan kitaplar
E) Bozkırda koşan at

42. Aristoteles'ten miras kalan "Var olan şeyin, var olan şey olarak ayrımsanması varlık kavramıyla olur." ifadesi varlık hakkındaki ilk ön yargıdır. Bu ön yargı nedeniyle "varlık" var olan şey olarak kavranmaz. "Varlık" var olan şeyler gibi belirlilik kazanmaz. Varlık daha tümel kavramlardan türetilemez ve tikel kavramlarla da sunulamaz. "Varlık" kendiliğinden açık kavramdır. Tüm bilmeye, var olan şeylerle her ilişkiye, hatta kendi ile ilişkiye "varlık" eşlik eder. Varlık özellikle dilde şeylerin ifadesinde açığa çıkar. Varlık, kurulan her cümlede "-dır" eki olarak oradadır ancak anlaşılmaz olarak kalır. Oysa cümle içinde sıradan bir anlaşılırlık içinde durduğunu düşünürüz ve üzerinde durmayız. Buna rağmen "varlık"ın anlamına ilişkin sorunun sorulması ilkesel bir zorunluluktur. Çünkü her durumda bir varlık anlayışı içinde yaşıyoruz ve bu "varlık"ın anlamı hakkında sadece içi boş ön yargılara sahibiz.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Varlığı var olan şey olarak düşünmek doğru değildir.
B) Varlık, ön yargılarla ele alındığı için tanımlanamamıştır.
C) Varlık, kendi kendine açık olan bir kavramdır.
D) Varlık kavramını kelime ve cümlelerde yer aldığı için önemseriz.
E) Varlık kavramının anlamı sürekli sorgulanmalıdır.

43. Kant'a göre duygusal beğeniye dayanan bazı yargılar tamamen sınırlı ve kişisel yargılardır. Fakat gerçek estetik yargılar duygusal ve kişisel olmaktan çıkıp, düşünsel, zorunlu ve genelgeçerdir. "Şu tablo güzeldir." yargısını her insanda ortaya çıkaran duygu çıkarsız ve özgün bir hazdır. Bu hazla her insan sanat eserine yöneldiğinde aynı güzelliği görecektir.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Sanat, yaratıcı bir yönelim sonucu ortaya çıkan güzelliktir.
B) İnsanların beğeni bakımından ortak estetik yargıları vardır.
C) Gerçek estetik yargılar duygusal olanı yansıtır.
D) Sanat eseri ideal olanın ortaya konulmasıdır.
E) Ortak estetik yargıların en önemli özelliği fayda sağlamasıdır.

44. Descartes, "Kesin ve apaçık bilgiye ulaşmak için şüpheyi metot olarak kullanır. O varlığımızın kesin olabileceğinden şüphe eder. Ona göre insan nasıl rüyadayken bunun bir rüya olduğunu fark edemiyorsa, şu anda da bir rüyada olup olmadığını ispatlayamayacaktır. O hâlde insanlar olarak bir rüya görüyor ve bu rüyada uyanık olduğumuzu zannediyor olabiliriz." der. O hâlde insan kendi varlığından şüpheye düşer. Descartes şüphe doğuran aşamaları saptadıktan sonra kendisinden şüphe edilemeyecek kesinlikte bir bilgi olup olmadığını sorgulamıştır. Ona göre şüphe edilemeyecek tek hakikat, şu anda şüphe etmekte olduğudur. Böylece Descartes, ilk sağlam bilgiye ulaşmıştır. "Şüphe etmek düşünmektir." yani "Şüphe ediyorsam, düşünüyorum." Düşünmek ise bir eylemdir. Eylem ise bir varlığı zorunlu kılar. Bu noktada "Cogito ergo sum." yani "Düşünüyorum, öyleyse varım." yargısına ulaşmıştır. Böylelikle Descartes, kesin ve kendisinden şüphe edilemeyecek bilgiye ulaşmış olur.

Bu parçadan hareketle Descartes hakkında;

I. Şüpheyi doğru bilgiye ulaşmada bir araç olarak kullanmıştır.
II. Şüphe eden benin kendi varlığının kanıtı olduğunu düşünmüştür.
III. Düşünme sürecinde epistemolojiden ontolojiye doğru geçiş yapmıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

45. Sokrates bilginin insanda doğuştan olduğunu, öğretmenin görevinin öğrencide esasen var olan bilgileri hatırlatmaktan ibaret olduğunu kabul ediyordu. Bunu ispatlamak için de hiç geometri bilmeyen bir kişiye sorduğu sorularla geometri sorusunu çözdürerek konuştuğu kimsede doğruyu meydana çıkarmaya çalışıyor, onun zihninde saklı olan bilgileri doğurtmaya uğraşıyordu.

Buna göre Sokrates karşısındaki kişide var olan bilgiyi aşağıdakilerden hangisiyle ortaya çıkarmaktadır?

A) Saklı olan doğruları sorgulatarak
B) Bilgileri olgusal olarak doğrulayarak
C) Dogmatik düşünceleri çürüterek
D) Tutarlı düşünmeye teşvik ederek
E) Pratik olmayan bilgileri eleyerek

46. "Küçük kırlangıç yaptığı bir iyilikle otokuşların neslinin tükenmesini önler. Bunun karşılığında otokuşlar da ona hediye olarak motor takmak isterler. Böylece kırlangıç, kanatlarını kullanmadan motorun yardımıyla kolayca uçabilecektir. Bunun için tek yapması gereken motoru gagalamaktır. Kırlangıç bu hediyeyi kabul eder ve kanatlarına ihtiyaç duymadan uçmanın ne kadar rahat olduğunun farkına varır. Adı da otokuşlar tarafından kırlanmotor olarak değiştirilir. Kırlangıç meclisinde diğer kırlangıçlara da motor takılabilmesi için ısrarcı olur ve meclis aradan altı ay geçmesi ve kırlanmotorun durumuna göre diğerlerine de takılıp takılmayacağının kesinleşmesine karar verir. Altı ay sonra kırlanmotorun hareketleri yavaşlamış, kuş özelliklerini kaybetmiştir. Kanatları zayıflamış ve körelmiş, uçamayacak hâle gelmiştir. Kuvvet levhasını gagalamaktan gagası kırılmış, başı sersemlemiş, beyni sulanmıştır. Altı ayda, on beş ay geçmiş gibi yaşlanmış ve yorgun düşmüş, eskiden yapabildiği hiçbir şeyi yapamaz hâle gelmiştir. Kırlanmotor olmanın hayatını kolaylaştıracağını düşünmüş, başlarda öyle olmuş fakat sonrasında kanat yerine takılan motor ile hayatı daha da zorlaşmış ve artık hem kırlangıç hem de kuş olma özelliklerini kaybetmiştir." Cahit Zarifoğlu bu hikâye ile kendi olmanın, varoluşuna saygı duyarak özünü bulmaya çalışmanın dünyadaki en kıymetli şey olduğunu vurgulamaya çalışmış, varoluşçu filozofların savunduğu bu temel görüşü sanat ile ortaya koymayı seçmiştir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine kesinlikle <u>ulaşılamaz</u>?

A) Sanat, düşünceleri yaratıcı bir şekilde ortaya koymanın etkili yollarındandır.
B) Sanat ve felsefe varlığı ve dünyayı anlamaya çalışır.
C) Sanatta estetik kaygılar ve mecaz kullanımı felsefeye göre daha çok olabilir.
D) Felsefe, dünyaya eleştirel bir gözle bakma özelliğini sanattan alır.
E) Edebi eserlerde de felsefi görüşler ortaya koyulabilir.

47. Bir bebeğin dünyaya gelirken sonradan öğreneceği bilgilerin özünü oluşturan bir sürü fikir ile yüklü olduğunu düşünmek için pek az nedenimiz vardır. Çocuk aşama aşama o fikirlere kavuşur. Işık ve renkler, sesler ve dokunulur nitelikler çocukların duyularını uyarma ve zihinlerine girmede etkindir fakat bir çocuk yetişkin olana dek siyah ve beyaz dışında hiçbir şey göremeyeceği bir yere kapatılsa elma ya da portakalın tadını hiç yemediğinden bilemeyeceği gibi kızıl ya da yeşile ilişkin bir fikre de sahip olamayacaktır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Zihin doğuştan bir takım bilgilerle gelir.
B) İnsan akıl ile doğru bilgilere ulaşabilir.
C) Bilgilerimiz deney ve tecrübe sonucu oluşur.
D) Tecrübeler bilgilerimizin oluşmasında tek başına yeterli değildir.
E) Çocuk duyumsamadığı nesnenin de bilgisini elde edebilir.

10. SINIF FELSEFE

4. Ünite

1.

Sokrates: Söylesene sevgili Sebes, az önce gösterdik ki gözle görülebilen şeyler vardır; görülemeyen şeyler vardır. Güzel gibi, doğru gibi, aziz gibi hep kutsal ve sade şeyler. Peki ya ruh, onu görebilenler arasında mı sayacağız, görülemeyenler arasında mı?
Sebes: Elbette görülemeyenler arasında Sokrates!
Sokrates: Peki sana göre bu görülemeyen şeyler kendi zıtlarını kabul ederler mi? Mutlak güzellik ile çirkinlik aynı yerde bulunabilir mi? Sıcağın bulunduğu yerde soğuk var mıdır?
Sebes: Hiçbir şekilde Sokrates!
Sokrates: Yani öyleki, soğuk ortaya çıktığında sıcak çekip gider, çirkin geldiğinde güzellik başka yerdedir değil mi?
Sebes: Bundan daha iyi ifade edilemezdi.
Sokrates: Şuna da yanıt ver, bedene hayat veren nedir?
Sebes: Ruhtur elbette Sokrates. Bilindiği üzere beden ancak canlı ise yaşıyordur!
Sokrates: Demek ki ruh hayatın ilkesi oluyor?
Sebes: Elbette.
Sokrates: Ama o zaman ruh ki can demektir, kendi zıddının yani ölümün ortaya çıktığını görünce, ruh ölüyor, kendi zıddına dönüşüyor mu diyeceğiz? Yoksa ruhun, tıpkı gözle görülmeyen diğer şeyler gibi başka yere gittiğini mi söyleyeceğiz?
Sebes: Belli ki başka yere gidiyor, Sokrates!
Sokrates: Evet Sebes, böylelikle .... kanıtlamış olduk.

Sokrates ve Sebes arasında geçen diyalogda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) gerçek manada bilgeliğe ruh ile beden arasındaki bağlar çözülüp, ölüm sonrasında ulaşabileceğini
B) varlığı ruh ve madde olarak ele alıp, ruhun yıkılmaz ve ölümsüz olduğunu
C) bir filozofun, bedenin hazlarıyla değil, ruhun hazlarıyla ilgilenmesi gerektiğini
D) önemli olanın hayat değil, iyi, sorgulanmış ve yaşanmaya değer hâle getirilmiş bir hayat olduğunu
E) kötülüğün nedeninin günahkâr bir irade değil, bilgi eksikliği olduğunu

2. Sanılanın aksine Orta Çağ'da Hristiyanlıkla şekillenmiş olan büyük bir kültürel yaşam vardır. Ama bu kültür kendi içine kapalı ve araştırmaya, sorgulamaya açık olmayan bir felsefi anlayışın ürünüdür. Orta Çağ'da felsefe araştırıcı değil, öğreticidir. Bu felsefe yeni doğrular aramaz. Çünkü ona sahip olduğuna inanır.

Buna göre Orta Çağ felsefesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Dogmatik özelliklere sahip bir anlayış mevcuttur.
B) Eleştiriye kapalı olan bir felsefedir.
C) Mutlak doğruya ulaşıldığı düşüncesi hâkimdir.
D) Kalıplaşmış yargıların dışına çıkabilen bir felsefedir.
E) Sınırlarını dinî düşüncenin belirlediği bir felsefedir.

3. Felsefenin ne olduğunu saptamaya ilişkin çaba, felsefe yapmaya girişen kişiyi sürekli ussal ve tutarlı olmaya çağırır. Böyle bir çaba da, sonunda alanları birbirine karıştırmayı önleyeceği gibi, felsefe teknisyeni olmayı ya da başka filozofların görüşlerini iri delikli bir süzgeç gibi sadece aktarmayı amaçlayanları en aza indirebilir. Ancak hiç kuşku yok ki böylelerine de felsefenin öğretilmesi aşamasında yer yer ihtiyaç vardır. Evet, sonunda engin denizlere açılacaksanız, kıyıda bir süre temkinli bir biçimde bulunmanız, ayağınızı sağlam bir zemine basmanız gerekmektedir. Yoksa felsefenin yalnızca kıyılarında gezinirsiniz.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Felsefe tarihini bilmek, felsefe yapmaya katkı sağlar.
B) Felsefe yaparken akıl ve mantık ilkelerine uyulmalıdır.
C) Felsefe öğrenmek için felsefe teknisyenleri faydalı olabilir.
D) Felsefe teknisyenleri filozofların görüşlerini olduğu gibi aktarır.
E) Felsefe tarihini bilmek amaç olmalıdır.

4.

Öğrenci: Sokrates, yalvarıyorum sana, izin ver de kaçıralım seni buradan! Cezaevi gardiyanlarını kolayca satın alırım. Sonra nereye istersen kaçarsın. Gittiğin yerde güvenli dostlar bekliyor olacak seni. Bunu kendin için yapmıyorsan bari oğulların için yap ki yetim kalmasınlar. Bizim için yap ki seni kurtarabilecekken ölüme terk ettiğimiz anlatılıp durmasın!..
Sokrates: Ne anlattıklarının ne önemi var hatta ölmenin ne önemi var. Önemli olan yaşamak değil, iyi yaşamaktır, yani adalete uygun yaşamak. Sence de öyle değil mi?
Öğrenci: Evet Sokrates.
Sokrates: Yine de adaletsizlik etmek bazen adil bir iş olur mu? Misal, adaletsizliğe adaletsizlikle karşılık vermek? Yoksa adaletsizlik hiçbir koşulda iyi ve güzel olmaz mı?
Öğrenci: Adaletsizlik her zaman kötü bir şeydir. Bu gayet açık.
Sokrates:...

Bu diyalogda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) O zaman bir bilgeyi öldürmüş olmakla, şehrimiz ayıplanacak ve alacakları kötü üne karşılık, büyük bir karları olmayacaktır.
B) O zaman benim için verilen ölüm cezasına alternatif bir ceza teklifinde bulunmak adaletin tecelli etmesini sağlayacaktır.
C) O hâlde kaçmayı göze almak beni mahkemeye verenlerin haklı olduğunu kabul etmem anlamına gelir ama adaleti sağlamak için bunu yapmam gerekir.
D) O zaman Atinalılar bana izin vermediği sürece, gardiyanlara para verip kaçmam adil olmaz.
E) O hâlde adaletsizliğin kötü bir şey olduğunun bilgisine sahipsem, bunu uygulamada da göstermeliyim ve ölüm cezasına karşı koyarak adaletsizliğe engel olmalıyım.

5. Adorno'ya göre deneme, kendi sorumluluk alanının dışarıdan dayatılmasına izin vermez. Bilimsel bir şey üretmek ya da sanatsal bir şey yaratmak konusunda kendini zorunlu hissetmez. Adem ile Havva'dan değil de neden söz edecekse ondan başlar; o konuda içinden ne geçiriyorsa onu söyler ve kendini sona gelmiş hissettiği yerde durur, söyleyecek bir şey kalmadığı yerde değil. Bu yüzden yazara en büyük özgürlüğü sağlayan türdür. Ona göre denemede arayış içinde olmak, sorgulamak, şüphe etmek ve merak etmek her daim canlı bir şekilde okuyucunun karşısındadır. Özgür bir şekilde düşünceleri ifade etme söz konusudur ve bu ifade ediş bir yönteme de bağlı değildir. Düşünce alanında şüphe uyandırmayı sadece deneme başarmıştır. Değişken ve geçici şeylerin felsefeye layık olmadığı doktrinine başkaldırır. Bu, aslında Platon'dan beri kök salmış bu fikre bir başkaldırıdır. Ona göre geçici ve değişken olanda değerlidir. Denemenin yapmak istediği geçicideki ebediyi bulmak ve damıtıp çıkarmak değil, geçiciyi ebedi kılmaktır.

Bu parçadan hareketle denemenin yazara sağladığı en büyük fayda aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Düşüncelerin bir kurallar bütünü içerisinde ele alınarak daha düzenli ifade edilmesini sağlar.
B) Yazarın fikirlerini kanıtlama kaygısı gütmesine neden olur.
C) Yazarın düşüncelerini bir kurala bağlı kalmaksızın, derinlemesine ve özgürce dile getirmesine yardımcı olur.
D) Belli yöntemlerin kullanılması sayesinde tartışılan fikirler kesin sonuçlara ulaştırılır.
E) Şüpheyi değil, koşulsuz kabulü ön plana çıkaran bir tür olduğundan okurun zihninde soru işaretleri oluşmasını engeller.

6. Felsefi bir denemeyi diğerlerinden ayıran özellikler vardır. Felsefi deneme; sorgulayıcı, tutarlı ve sistemli bir yol izler. İleri sürülen görüşler temellendirilir ve mantıksal olarak ikna edicidir. Felsefi denemelerde kavramlara bilinen anlamlarının dışında yeni anlamlar da yüklenebilir ama bu anlamlar yazı içinde açıklanmalıdır. Bu durum yazarın görüşlerini ispatlaması için önemlidir. Edebi denemelerde böylesi bir ispatlama zorunluluğu yoktur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi felsefi bir denemeyi diğerlerinden ayıran bir özellik değildir?

A) Düşüncelerin temellendirilmesi
B) Fikirlerin özgür bir biçimde verilmesi
C) Akıl ve mantık ilkeleri temelinde ikna edici olması
D) Kavramlara yeni anlamlar yüklenmesi
E) Eleştiri niteliğinde fikirler içermesi

7.
- Kendisini çevreleyen sınırsız dünyada insanın sınırları zorlamasıdır.
- Felsefe yolda olmaktır.
- Felsefe doğruya varmak için yapılan uğraştır.
- Kendisini çevreleyen sınırsız dünyada insanın sınırları zorlamasıdır.

Verilen felsefe tanımlarının farklı olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanır?

A) Tanımlanamaz bir düşünce etkinliği olmasıyla
B) Bilinmezlik üzerine kurulu olmasıyla
C) Öznel bir bilgi olmasıyla
D) Filozofların kendi içindeki tutarsızlığıyla
E) Tümel uzlaşımsal doğruların aranmasıyla

8. Temellendirme bir düşüncenin doğru olduğunu dayanaklarını ve gerekçelerini ortaya koymaktır ve felsefi akıl yürütmelerde sıklıkla kullanılır. Örnek verilecek olursa; Herakleitos kesin bilginin mümkün olmadığını savunur. Kendisine itiraz edenlere ise “Var olan her şey değişmektedir. Sürekli değişen bir varlığın kesin bilgisine ulaşmak mümkün müdür?” diyerek düşüncesini temellendirir.

Bu açıklama ve örnekten hareketle;

I. şüphelinin ifadesini alan güvenlik görevlisinin elde ettiği bilgilerle yetinmeyip başka kişilerle de görüşmesi,

II. park yerindeki araca çarpıp kaçtığı şüphesiyle polise ifade veren kamyon şoförünün, kamera kayıtlarıyla suçlunun kendisi olmadığının ortaya konulması,

III. hırsızlık şüphelisinin parmak izi ile soygunun yapıldığı evin kapı kolundaki parmak izinin örtüşmesi üzerine şüphelinin tutuklanması,

IV. kırmızı ışıkta geçen sürücüye, trafik polisleri tarafından kırmızı ışıkta geçtiği için ceza yazılmak istenmesi üzerine sürücünün kırmızı ışıkta geçmediğini iddia etmesi

verilen durumlardan hangisinde temellendirmeye dayalı bir akıl yürütme yoluna başvurulduğu söylenebilir?

A) Yalnız II B) I ve III C) II ve III D) III ve IV E) I, II ve IV

9. Bu yıl üniversiteye giriş sınavlarına girecek olan Enes, henüz girmek istediği bölüm ve üniversite konusunda karar veremediği gibi hangi dersin hangi konularına çalışması gerektiğini de bilmemektedir. Üstelik verimli çalışma yöntem ve tekniklerine ilişkin destek alması da gerekmektedir. Bu konularda danışmak için rehber öğretmenden randevu alan Enes’e öğretmeni, “Tüm bu belirsizliklere henüz bir hedef belirlememiş olman neden oluyor. Bu yüzden öncelikle ‘Ne istiyorum?’ sorusuna cevap bulmalısın.” demiştir.

Öğretmenin bu cevabı aşağıdaki filozof ve sözlerinden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

A) Bir nehirde iki defa yıkanılmaz. (Herakleitos)
B) Kendini bil! (Sokrates)
C) İnsan düşünen bir hayvandır. (Aristoteles)
D) İnsan her şeyin ölçüsüdür. (Protagoras)
E) Felsefe yolda olmaktır. (K. Jaspers)

10. Bir şey ne için değerlidir? Sevdiğim bir insanın bana vermiş olduğu yirmi beş kuruşluk bir tarak, yalnız benim için değerlidir. Çünkü ben o tarağa, kendi dışında olan bir nedenden dolayı değer atfediyorum. Bir olaya veya bir insana; Ahmet belli bir değeri Fatma ise başka bir değeri atfedebilir çünkü onların bu insanla veya olayla ilişkileri farklıdır. Oysa değerlendirilen olay veya insan, aynı olay ve insan olduğuna göre, onun kendisine özgü bir değeri de vardır. Atfettiğimiz değer her zaman hissettiğimiz duygu ile ilgili değildir. Söz gelimi bir edebiyat öğrencisi için felsefe grubu dersleri jeoloji derslerinden daha önemli, oysa bir coğrafya öğrencisi için jeoloji dersleri felsefe grubu derslerinden daha önemlidir, denilebilir.

Bu parçadan hareketle,

I. Bir şeyin kendi değerliliğiyle ilgili soru “Bir şey ne için değerlidir?’’ sorusuna karşılık verildikten sonra, cevaplandırılabilecek bir sorudur.

II. Değer atfedilen şeylerin subjektif olduğu kadar objektif bir önem taşımaları da mümkündür.

III. Bir insanın eylemini, bir eseri, bir olayı değerli kılan benzerleri arasındaki değerlendirme farkıdır.

düşüncelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

11. Felsefi bir konuda deneme yazmak, bireylere felsefi sorunlar hakkında düşünme, anlama, yorumlayabilme yeteneği kazandırır. Ayrıca düşüncelerini temellendirebilmelerini, tutarlı düşünebilmelerini, konulara çok yönlü bakabilmelerini, felsefi kavramları kullanmak yoluyla hayatı anlamlandırmalarını sağlar.

Aşağıdakilerden hangisi felsefi bir denemenin bireylere sağladığı niteliklerden biri değildir?

A) Yazıdaki her paragrafın, yazının bütünüyle uyum içinde olup olmadığını anlaması
B) Düşündürmesi ve ufuk açıcı olması
C) Fikrî anlamda genelgeçer sonuçlar ortaya koyabilmesi
D) Temellendirme yaparken argümanlar kullanabilmesi
E) Ele aldığı konuyu farklı bir açıdan görme imkânı sağlaması

12. Felsefede yöntem, felsefecinin ya da filozofun düşüncelerini temellendirirken takip etmesi gereken bir yoldur. Söz konusu yolun köşe taşlarını; şüphe, eleştiri, tanım, sınıflandırma, ilke, tutarlılık, felsefe bilinci oluşturmaktadır. Sıralanan bu unsurlar felsefe metninde tam olarak içselleştirilmiş bir şekilde sergilenmişse, o metnin yazarı felsefi tutuma tam olarak sahip olmuş, felsefenin yöntem ve gereklerini yerine getirmiş sayılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin felsefenin yöntemi kapsamında yer alması beklenmez?

A) Kendini eleştirmeli, ilgilendiği alandaki durum ve sınırlarını belirtmelidir.
B) Her bilginin eksik, hatalı ya da yanlış olabileceğini ortaya koymalıdır.
C) Üzerinde konuştuğu şeyin doğru anlaşılması için özünü ve sınırlarını belirlemelidir.
D) Herhangi bir konunun içeriğini nelerin oluşturduğunu ve içeriğin ilişkili parçalarını göstermelidir.
E) Kendi doğrularını ortaya koyarken, okuyucuda felsefi bilincin oluşup oluşmadığına odaklanmalıdır.

13. Sosyal medyada takipçiler, izleyici kitlesine dönüşüp sosyal medyada ünlü kişilere erişim kolaylaştıkça sıradan bireyler, “sıradan olmadıklarını kanıtlama çabası” içinde kendi “ideal” kimliklerini oluşturabiliyor. Sosyal medyada “ünlenmenin” kişiye kendisini “ünlü” hissettirdiği, “ünlenen” kişinin takipçilerine hayranları gibi “seslendiği” görülüyor. Eğer modern dünyada kişinin önemi “iyi tanınırlığıyla” ölçülüyorsa, kişi ne kadar çok insan tarafından takip ediyorsa o kadar önemli bir hâle geliyor. Bauman’ın iyi bilinen parolasında ifade ettiği gibi “Görülüyorum, o hâlde varım.”

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsan modern dünyada teknolojinin egemenliği altındadır.
B) İnsan için hayran kitlesini artırmak sosyalleşmekten daha önemlidir.
C) İnsandaki ön plana çıkma isteği doğuştan gelen bir özelliktir.
D) Sosyal medyada takipçi sayısını artırmak insan için nihai hedeftir.
E) Birey sıradanlıktan kurtulursa var olduğunu fark eder.

10. SINIF FELSEFE

Karma Test

1. Felsefe kelimesi Yunanca philia ve sophia sözcüklerinin birleşiminden oluşmuştur ve bilgelik sevgisi anlamına gelir. Felsefe ile uğraşanlara da filozof (philosophos) adı verilir. Bu ismin ilk defa Pythagoras tarafından kullanıldığı kabul edilir. O dönemde düşünürlere sophos denirdi. Pythagoras bu kelimenin başına philia sözcüğünü getirerek, kendisinin philosophos olduğunu belirtmiştir.

Buna göre philosophos kelimesinin anlamı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Hayat anlayışı
B) Yaşam bakışı
C) Bilge kişi
D) Bilgiyi seven
E) Bilgelik yolu

2. MÖ 6. yüzyılda Antik Yunan, gelişmiş ekonomisiyle şehir devletleri tarzında yaşamlarını sürdürmekteydi. Diğer medeniyetlerin düşünüş, bilim, teknik ve matematik gibi alanlarındaki etkinliklerini kendilerinin bu alandaki ürünleriyle sentezlemişlerdi. Bu sentezin o dönemin inancı olan mitoloji ile kaynaşması felsefeyi ortaya çıkarmıştır.

Parçadan hareketle felsefenin ortaya çıkışı aşağıdakilerden hangisine bağlanabilir?

A) Antik Yunan medeniyetinin coğrafi olarak elverişli bir yerde olmasına
B) Farklı kültürlerin bir arada bulunduğu bir refah ortamının olmasına
C) Farklı fikirlerin kabul görmediği bir ortam olmasına
D) Sadece bilim ve tekniğe önem veren bir medeniyet olmasına
E) Hayatın pratik yönüne dair felsefe yapıyor olmasına

3. İnsanı yeni arayışlara sürükleyen zihin durumudur. Bu zihin hâliyle insan, sorgulamaya ve gerçeğe ulaşmaya çalışır.

Filozofun yaşamı tanımasını da sağlayan felsefenin bu özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Merak etme
B) Tutarlı olma
C) Rasyonel olma
D) Refleksif olma
E) Şüphe etme

4. Filozof, her şeyi ilk defa görüyormuş gibi ona şaşırabilen insandır.

Bu ifade felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

A) Sistemli olma
B) Eleştirel olma
C) Yığılımlı ilerleme
D) Hayret etme
E) Merak etme

5. Argüman; belli kanılara dayanarak ortaya çıkarılan yeni bir yargıdır. Öncüllerden hareketle sonuca varma işlemine de argümantasyon denir.

I. Öncül: İncelediğim element altın veya gümüştür.

II. Öncül: İncelediğim maddenin gümüş olmadığı anlaşıldı.

Verilen argümanların sonucu aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) İncelediğim madde gümüştür.
B) İncelediğim madde altındır.
C) İncelediğim madde ne altın ne de gümüştür.
D) İncelediğim madde gümüş değildir.
E) İncelediğim madde hem altın hem de gümüştür.

6. Bir argümanın geçerli olabilmesi için aşağıdakilerden hangisi gerekli bir şarttır?

A) Sonuç önermesinin olumsuz olması
B) Öncüller doğru olunca sonucunda doğru olması
C) Öncüllerin doğru olması
D) Sonuç önermesinin doğru olması
E) Sonuç önermesinin tümel olması

7. **I.** Öncül: İstanbul'da İzmir'de denizi olan şehirlerimizdir.

II. Öncül: İzmir'de balıkçılık gelişmiştir.

Sonuç: O hâlde İstanbul'da da balıkçılık gelişmiştir.

Verilen çıkarım aşağıdaki akıl yürütme biçimlerinden hangisine örnektir?

A) Tam tümevarım
B) Tümevarım
C) Tümdengelim
D) Entimem
E) Analoji

8. **I.** Argümanı oluşturan önermelerin kendi içinde veya birbirleriyle olan uygunluğudur.

II. Nicelik ve nitelik bakımından farklı yapıda iki önermenin birbirleriyle aynı anda tutarlı olmamasıdır.

Buna göre tanımları verilen kavramlar aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II
A)	Geçerlilik	Geçersizlik
B)	Tutarsızlık	Tutarlılık
C)	Geçersizlik	Tutarlılık
D)	Çelişiklik	Geçerlilik
E)	Tutarlılık	Çelişiklik

9. • Varlığın ilk nedeni nedir?
- Varlık nasıl ve nelerden oluşmuştur?
- Varlık var mıdır? Yok mudur?

Verilen sorulara cevap arayan felsefe alanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ontoloji
B) Bilim felsefesi
C) Etik
D) Epistemoloji
E) Estetik

10. • Varlıklarda duyularla algılanamayan bir özün olduğu iddiasını ileri süren görüştür. Varlığın soyut yönünün olması, onun duyularla değil de akıl aracılığıyla fark edilebilecek bir yapısı olduğunu gösterir.
- Hangi şekillerde olursa olsun, varlığın temelinde maddenin olduğunu ileri süren görüştür. Bu görüş insanın düşünmesi de dâhil olmak üzere var olanların maddenin farklı biçimleri olduğunu kabul eder.

Verilen felsefi görüşler sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

A) İdealizm – Materyalizm
B) İdealizm – Düalizm
C) Düalizm – Materyalizm
D) Materyalizm – Varoluşçuluk
E) Düalizm – İdealizm

11. Varlık sürekli bir değişim içinde olduğundan varlığın değişmeden kalan somut ve soyut özünden bahsedilemez. İnsanın varlığa yönelik bilgisi, değişim ve etkileşim içinde olan nesnelerin bilgisiyle sınırlıdır.

Tanımı verilen bu varlık görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Materyalizm
B) Varoluşçuluk
C) Oluş felsefesi
D) Düalizm
E) Fenomenalizm

12. Bu görüşe göre varlığın bir yönü madde bir yönü ideadır. İnsanı ruh ve bedenin toplamı olarak görmek bu görüşün en temel özelliğidir.

Bu açıklama aşağıdaki felsefi görüşlerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) İdealizm
B) Düalizm
C) Varoluşçuluk
D) Materyalizm
E) Fenomenalizm

13. Gerçeklik, söylenen şeyin, iddianın konusu olan şeydir ve dış dünyada, nesnel dünyada bulunur. Örneğin “güneş”, “havanın sıcaklığı”, “yağmur yağması” bir doğru değildir, gerçekliktir. Ama güneşin var olduğuna, havanın sıcak olduğuna, dışarıda yağmur yağdığına ilişkin yargımız “doğru”dur veya eğer dış dünyada bir güneş yoksa, hava sıcak değilse, yağmur yağmıyorsa “yanlış”tır.

Buna göre doğruluğu gerçeklikten ayıran temel ölçüt aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dış dünyadaki nesnel gerçekliği göstermesi
B) Zihindeki kavramlar arasındaki uygunluğu belirtmesi
C) Önerme hâlinde belirtilmesi
D) Nesnel bir varlık olması
E) Gözleme dayalı bilgiler içermesi

14. Bilim felsefesi genel olarak bilimin doğasını, yapısını ve işleyişini, özel olarak da onun kavramlarını, ilkelerini ve yöntemini sorgulayan felsefedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bilim felsefesinin sorduğu sorulardan biri değildir?

A) Doğa yasaları nasıl meydana gelmektedir?
B) Bilimsel düşünce ve yöntem nedir?
C) Bilimsel yöntemin yapı ve işleyişi nedir?
D) Bilimin değeri nedir?
E) Bilimsel kuramlar arası ilişkilerin niteliği nedir?

15.
I. Hedonizm
II. Egoizm
III. Ödev etiği
IV. Nihilizm

Yukarıda verilenlerden hangileri evrensel ahlak yasasını kabul eden görüşlerden biridir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) Yalnız IV D) I ve II E) III ve IV

16. Evrenin yaratıcısının Tanrı olduğunu ve Tanrı’nın doğrudan ya da dolaylı olarak evrene ve insanlığa müdahale ederek dini oluşturduğunu belirtir. Tanrı ezeli ve ebedi olan ve kendinden başka hiçbir güce ihtiyacı olmayan varlıktır.

Bu parçada Tanrı’nın varlığıyla ilgili aşağıdaki görüşlerden hangisine yönelik açıklama yapılmıştır?

A) Deizm
B) Politeizm
C) Panteizm
D) Teizm
E) Agnostisizm

17. (…) Türlü türlü ihtiyaçları olan insanlar, bunları karşılayabilmek için birbirlerinin yardımına başvururlar ancak çok çeşitli ihtiyaçları olduğundan çok sayıda insanı yurttaş ve yardımcılar olarak bir yerleşimde toplarız; bu yerleşim topluluğuna devlet adını veririz, öyle değil mi?

(…) O zaman şimdi biz kafamızda bir devlet doğuralım. Bu devletin kökeninde bizim kendi ihtiyaçlarımız olacaktır, değil mi?

Parçadan hareketle Platon'a göre devletin ortaya çıkmasındaki neden aşağıdakilerden hangisidir?

A) Devletin insan doğası temeline dayanması
B) Devletin kaynağının filozoflar olması
C) Devletin kendi ihtiyaçlarını karşılama ihtiyacı hissetmesi
D) İnsanların bir arada yaşaması
E) Devletin doğasının liderlerin gücüne dayanması

18. **Aşağıdakilerden hangisi sanat eserinin özellikleri arasında yer almaz?**

A) Sanatçının akıl, duygu ve hayal gücünü yansıtması
B) Öznel bir yorumun sonucu olan bir bilgi olması
C) Estetik kaygılar sonucu oluşması
D) Özgün ve biricik olması
E) Gözlem sonucu elde edilmesi

19. Ockhamlı William, bir fikri ya da düşünceyi açıklarken birbirine denk gibi görünen iki açıklama ya da bakış açısından en basit ve en açık olanının tercih edilmesine dayanan bir yöntem geliştirir. Buna "Ockham'ın usturası" denir. Bu yöntem, felsefeden ekonomiye kadar pek çok alanda kullanılır. Ona göre doğruluğa en basit gerçeklerden yola çıkılarak varılabilir.

Bu yöntemi günlük hayatta kullanmanın insana aşağıdakilerden hangisini kazandırdığı söylenemez?

A) Gereksiz açıklama ve ifadelerden kurtulmayı
B) Hayatımızdaki işlerimizde hızlı olmayı
C) Daha hızlı kararlar almayı
D) Doğru olana kolay ulaşmayı
E) Doğruya ulaşmak için daha ayrıntılı ve fazla bilgi edinmeyi

20. Felsefi bir metinden yola çıkarak alternatif ve özgün fikirler geliştirebilmek için bazı sorulara cevap verebilmek gerekir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sorulardan biri olamaz?

A) Metnin ana konusu, fikri ve savı nedir?
B) Ne tür kavramlaştırmalar yapılmıştır?
C) Akıl yürütme ilkelerine uyulmuş mudur?
D) Metinde yer alan fikirler evrensel nitelikte midir?
E) Doğruluk ve gerçeklik değeri nedir?

FELSEFE CEVAP ANAHTARI

3. Ünite	3. Ünite	4. Ünite	Karma Test
1. D	31. D	1. B	1. D
2. C	32. B	2. D	2. B
3. E	33. D	3. E	3. A
4. A	34. C	4. D	4. D
5. B	35. E	5. C	5. B
6. D	36. C	6. B	6. B
7. C	37. A	7. C	7. E
8. E	38. D	8. C	8. E
9. D	39. A	9. B	9. A
10. C	40. E	10. E	10. A
11. D	41. E	11. C	11. C
12. D	42. D	12. E	12. B
13. D	43. B	13. E	13. C
14. A	44. E		14. A
15. B	45. A		15. B
16. A	46. D		16. D
17. C	47. C		17. A
18. D			18. E
19. A			19. E
20. C			20. D
21. E			
22. C			
23. D			
24. E			
25. D			
26. C			
27. B			
28. D			
29. B			
30. E			

10. SINIF

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

4. Ünite

1. Çoğu insan tarafından evrensel doğrular kabul edilen ve sonrasında da yasal norm haline gelmiş kimi ilkeler, ahlak kuralı olarak kabul edilmiştir. Dürüstlük, bu tür ilkelere verilecek örneklerden biridir. Bazı ahlaki kurallar ise toplumların kendi inanç, kültür ve anlayışına göre şekillenmiştir. Tüm bu etkenlerle varlık kazanan ahlak kuralları, insanların bir arada huzur içinde yaşamalarını mümkün hale getirmiştir.

Metinde vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bireyin erdemli davranışları topluma yansır.
B) Her insanın emniyet içinde yaşama hakkı vardır.
C) Çevre, ahlakın şekillenmesinde belirleyici bir role sahiptir.
D) Din, gelenek ve hukuk gibi disiplinler ahlak kurallarını belirler.
E) Toplumsal davranışlar ile ahlak arasında doğrudan bir ilişki vardır.

2. “Bir kişinin arkasından onun hoşlanmayacağı sözler söylemek, onu incitici ve küçültücü sözlerle anmak” **şeklinde tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Haset B) Tecessüs C) Gıybet D) Suizan E) Yalan

3. “Bir baba evladına güzel ahlaktan daha üstün bir miras bırakmış olmaz.”
“Çocuklarınıza ikramda bulunun ve onları güzel şekilde yetiştirin.”

Verilen hadisler aşağıdaki atasözlerinden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Ağaç yaş iken eğilir.
B) Bin bilsen de bir bilene danış.
C) Ayağını yorganına göre uzat.
D) Bir elin nesi var, iki elin sesi var.
E) Gençliğin kıymeti ihtiyarlıkta anlaşılır.

4.
- Ahlak eğitimi ailede başlar, okul ve toplum içinde devam eder.
- Ahlakın iyileşmesi, iyi bir karakter eğitimi ile mümkün olur.

Verilen bilgilerden aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

A) İnsan, mükemmele ulaşabilecek bir varlıktır.
B) İnsan yedisinde ne ise yetmişinde de odur.
C) Ahlak evrensel olduğu için sabit bir değerler sistemidir.
D) Ahlak süreç içerisinde şekillenebilen ve gelişebilen bir olgudur.
E) İyi bir ahlak eğitimi alınmadığında bunu telafi etme ihtimali düşüktür.

5. “İyice bilmediğin bir şeyin ardına düşme! Çünkü kulak, göz ve kalp bunların hepsi yaptıklarından sorumludur.”
(İsrâ suresi, 36. ayet)

Bu ayette aşağıdaki ilkelerden hangisi vurgulanmıştır?

A) Verilen sözde durmak
B) Özel hayata saygı duymak
C) Haset etmekten uzak durmak
D) İnsanlarla alay etmekten sakınmak
E) Şüpheli bilgiyle hareket etmekten kaçınmak

6. Aşağıdaki hadislerden hangisi ekonomik hak ve sorumluluklar hususunda örnek oluşturmaz?

A) "Helal kazanç temin etmek için çalışmak ibadettir."
B) "Çalışana emeğinin karşılığını alın teri kurumadan veriniz."
C) "Zenginlik, mal çokluğu değildir; asıl zenginlik, gönül tokluğudur."
D) "Hiç kimse kendi elinin emeğinden daha hayırlı bir yiyecek yememiştir.''
E) "Dünya işlerinizi düzeltip yoluna koyunuz, ahiretinizi de ihmal etmeyip onun için çalışınız."

7. İslam'ın temel ilkelerinden biri de insan hayatını korumaktır. Bu çerçevede yaşama hakkı dokunulmaz kabul edilmiş, insanın kendisine veya başkalarına zarar vermesi yasaklanmıştır. Bu duruma, Kur'an-ı Kerim'de - - - - ayetiyle dikkat çekilmiştir.

Metindeki boşluğa aşağıdaki ayetlerden hangisinin getirilmesi uygun olur?

A) "…Allah'ın muhterem kıldığı cana kıymayın…"
(İsrâ suresi, 33. ayet)

B) "…Birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetlerini araştırmayınız…"
(Hucurât suresi, 12. ayet)

C) "Şüphesiz biz ona (doğru) yolu gösterdik. İster şükredici olsun ister nankör."
(İnsan suresi, 3. ayet)

D) "…Şüphesiz ki bir kavim kendi durumunu değiştirmedikçe Allah onların durumunu değiştirmez…"
(Ra'd suresi, 11. ayet)

E) "İnsanlardan alırken ölçüp tarttıklarında tam, onlara vermek için ölçüp tarttıklarında ise eksik tutan hilekârlara yazıklar olsun!"
(Mutaffifîn suresi, 1-3. ayetler)

8. Özel yaşam alanı; kişinin başkalarıyla paylaşmak istemediği, başkaları tarafından bilinmesi, görülmesi veya görüntülenmesinden rahatsızlık duyduğu alan olarak tanımlanır. Bu alanın gizliliği ve dokunulmazlığı İslam dininde mahremiyet kelimesiyle ifade edilir.

Buna göre insanların;

I. evlerine izinsiz olarak girme,
II. verdiği sırları başkalarıyla paylaşma,
III. gizli konuşmalarını dinleme,
IV. sosyal medyada arkadaşı olma

davranışlarından hangileri sözü edilen durumun ihlali kapsamında değerlendirilir?

A) I ve II B) II ve III C) I, II ve III D) I, III ve IV E) II, III ve IV

9. "Müminlerin iman bakımından en iyi olanları, ahlaken en iyi olanıdır."
"Gerçek Müslüman olmak demek, güzel ahlaklı olmak demektir."

Bu hadislerde ahlakın;

I. din ile ilişkisi,
II. evrenselliği,
III. kaynağı

hususlarından hangilerine değinilmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

10. İslam'ın ana gayesi ahlaklı bir insan ve toplum oluşturmaktır. Bu nedenle, insanın kendisine olduğu kadar başkalarına da değer vermesini, onların haklarını gözetmesini tavsiye eder.

Aşağıdaki hadis ve ayetlerden hangisi bu kapsamda değerlendirilmez?

A) "Aranızda birbirinizin mallarını haksız yere yemeyin…"
(Bakara suresi, 188. ayet)

B) "Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabb'inize kulluk edin."
(Bakara suresi, 21. ayet)

C) "Ölçtüğünüzde ölçmeyi tam yapın, doğru terazi ile tartın..."
(İsrâ suresi, 35. ayet)

D) "Öyleyse yetimi sakın ezme. El açıp isteyeni de sakın azarlama…"
(Duhâ suresi, 9-11. ayetler)

E) "Birbirinize kin beslemeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin.
(Hadis-i şerif)

11. "İnsanların özel hâllerini araştırmayınız." (Hadis-i şerif)

Verilen hadiste;

I. tecessüs,
II. haset,
III. gıybet,
IV. suizan

davranışlarından hangileri yasaklanmıştır?

A) Yalnız I   B) I ve III   C) II ve III   D) I ve IV   E) III ve IV

12. I. Bir kimseyi yapmadığı bir şeyle suçlamak
II. Kamu malını kendi çıkarları için kullanmak
III. Kaçak elektrik veya su kullanmak
IV. Bir şey satarken eksik tartmak

Verilen davranışlardan hangileri "hırsızlık" **kapsamında değerlendirilir?**

A) I ve II   B) II ve III   C) I, II ve III   D) I, III ve IV   E) II, III ve IV

13. Hz. Peygamber'in "Kapısı önünden akan bir ırmakta günde beş kere yıkanan bir insanın vücudunda su herhangi bir kir bırakır mı, ne dersiniz?" sorusuna etrafındakiler, "Hayır, hiçbir kir bırakmaz." dediler. Bunun üzerine Hz. Peygamber, "İşte namaz da böyledir. Allah, namazla günahları siler." buyurmuştur.

Verilen hadiste aşağıdakilerden hangisi vurgulanmak istenmiştir?

A) İslam dininde temizliğin önemli olduğu
B) Allah'ın kullarına karşı merhametli olduğu
C) Namazın, insanların hayatını düzene koyduğu
D) İbadet için bile olsa suyu israf etmenin uygun olmadığı
E) Yerine getirilen ibadetin insanı kötülüklerden arındırdığı

14. İslam'da iman-ahlak ilişkisi sıklıkla vurgulanır. Bu bağlamda Müslümanların inançlarının gereğini yerine getirmeleri ve imanlarını doğru davranışlarla desteklemeleri istenir.

Buna göre aşağıdaki ayetlerden hangisi metinde sözü edilen durumla ilgili <u>değildir</u>?

A) "Siz, insanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz. İyiliği emreder, kötülükten men eder ve Allah'a iman edersiniz…"
(Âl-i İmrân suresi, 110. ayet)

B) "Size Rabb'inizden açık bir delil gelmiştir; artık ölçüyü, tartıyı tam yapın, insanların eşyalarını eksik vermeyin."
(A'râf suresi, 85. ayet)

C) "Asra yemin ederim ki insan gerçekten ziyandadır. Ancak iman edip dünya ve ahiret için yararlı işler yapanlar, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve sabrı tavsiye edenler başkadır."
(Asr suresi)

D) "O takva sahipleri ki bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar, öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever."
(Âl-i İmrân suresi, 134. ayet)

E) "Yedi göğü birbiriyle tam bir uygunluk içinde yaratan odur. Rahman'ın yaratışında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Gözünü çevir de bir bak, bir bozukluk görebiliyor musun? …"
(Mülk suresi, 3. ayet)

15. "… Bir topluluk bir diğerini alaya almasın. Birbirinizi karalamayın, birbirinizi (kötü) lakaplarla çağırmayın…"
(Hucurât suresi, 11. ayet)

"… Mallarınızı aranızda batıl yollarla yemeyiniz..."
(Nisâ suresi, 29. ayet)

"... Evlerinizden başka evlere izin almadan, seslenip sahiplerine selam vermeden girmeyiniz."
(Nûr suresi, 27. ayet)

Verilen ayetler;

I. ahlak,
II. inanç,
III. ibadet

konularından hangilerinin kapsamında değerlendirilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

16. İslam dini insanları iyilik yapmaya, kötülüklerden kaçınmaya ve sorumluluklarını yerine getirmeye teşvik eder.

Aşağıdaki ayetlerden hangisinde metinde bahsedilen duruma örnek olacak bir davranış <u>yer almaz</u>?

A) "İnsan için ancak çalışmasının karşılığı vardır."
(Necm suresi, 39. ayet)

B) "…Emrolunduğun gibi dosdoğru ol…"
(Hûd suresi, 112. ayet)

C) "…Namaz kıl, iyiliği emret, kötülükten vazgeçirmeye çalış, başına gelenlere sabret…"
(Lokmân suresi, 17. ayet)

D) "Kıyamet vakti hakkındaki bilgi, ancak Allah'ın katındadır…"
(Lokmân suresi, 34. ayet)

E) "…Küçümseyerek insanlardan yüz çevirme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme…"
(Lokmân suresi, 18. ayet)

17. "… İnsanların gizli hâllerini araştırmayın, birbirinizin gıybetini yapmayın..."

(Hucurât suresi, 12. ayet)

Bu ayette aşağıdaki davranışlardan hangisi yasaklanmıştır?

A) Hakaret B) Haset C) Dedikodu D) Yalan E) Cimrilik

18. İslam'a göre, ahlak dinden ayrılmaz; hayatın pratik ahlak ve inanç boyutları birbirinden bağımsız düşünülemez.

Bu metin aşağıdaki hadislerin hangisiyle ilişkilendirilemez?

A) "Dua, ibadetin özüdür."
B) "Bizi aldatan, bizden değildir."
C) "Müslüman, elinden ve dilinden başkasının güvende olduğu kimsedir."
D) "Kendisini ilgilendirmeyen şeyleri terk etmesi, kişinin Müslümanlığının güzelliğindendir."
E) "Müminler birbirlerini sevmekte, birbirlerine acımakta ve birbirlerini korumakta bir vücuda benzerler..."

19. Bir kimsenin ayıbını arkasından söylemeye veya aleyhinde konuşmaya "gıybet" denir.

İslam dininde bu davranışın yasaklanma sebebi;

I. toplumsal düzeni bozması,
II. insan ilişkilerini zedelemesi,
III. kalplerde kin ve nefrete yol açması

durumlarından hangileri olabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

20. "Eli sıkı olma; büsbütün eli açık da olma. Sonra kınanır, (kaybettiklerinin) özlemini çeker durursun."

(İsrâ suresi, 29. ayet)

Verilen ayette aşağıdaki kavramlardan hangilerine dikkat çekilmiştir?

A) Tutumluluk-Hasetlik
B) Cömertlik-Fedakârlık
C) Kıskançlık-Adaletsizlik
D) Cimrilik-Savurganlık
E) Cömertlik-Hasetlik

21. "Ey iman edenler! Erkekler diğer erkeklerle alay etmesinler, onlar kendilerinden daha hayırlı olabilirler. Kadınlar da diğer kadınlarla alay etmesinler, alay edilen kadınlar edenlerden daha hayırlı olabilirler. Birbirinizi ayıplamayın, birbirinize kötü ad takmayın. İman ettikten sonra fasıklıkla anılmak ne kötüdür! Günahlarına tövbe etmeyenler yok mu, işte zalimler onlardır."

(Hucurât suresi, 11. ayet)

Bu ayette sözü edilen olumsuz davranışlara aşağıdakilerden hangisinin neden olması beklenemez?

A) Kibir B) Gıpta C) Haset D) Tecessüs E) Suizan

22. Hz. Muhammed'in (sav.) hayatı son derece ölçülüdür. Allah, onu "en güzel örnek" olarak nitelemiş ve Müslümanların onu rehber edinmelerini istemiştir. Kur'an ahlakıyla hareket eden Hz. Muhammed (sav.); kulluğunda, alışverişinde, aile yaşantısında, savaşta ve barışta her zaman ölçülü hareket etmiştir.

Verilen metne aşağıdaki ayet ve hadislerden hangisi örnek olarak gösterilemez?

A) "İnsanoğlu mideden daha kötü bir kap doldurmamıştır. Eğer mutlaka dolduracaksa midesinin üçte birini yemeğe, üçte birini içeceğe ayırsın ve diğer üçte birini de nefes alıp vermek için boş bıraksın."
(Hadis-i şerif)

B) "Din kolaylıktır. Dini aşmak isteyen kimse, ona yenik düşer. O hâlde orta yolu tutunuz, en iyiyi yapmaya çalışınız. O zaman size müjdeler olsun!"
(Hadis-i şerif)

C) "Andolsun, size kendinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki sizin sıkıntıya uğramanız ona çok ağır gelir. O; size çok düşkün, müminlere karşı çok şefkatli ve merhametlidir."
(Tevbe suresi, 128. ayet)

D) "Onlar, harcadıklarında ne israf ne de cimrilik edenlerdir. Onların harcamaları, bu ikisi arası dengeli bir harcamadır."
(Furkân suresi, 67. ayet)

E) "Eli sıkı olma, büsbütün eli açık da olma. Sonra kınanır ve çaresiz kalırsın."
(İsrâ suresi, 29. ayet)

23. Kul hakkı, insanın başkalarının sınırlarını ihlal etmesidir. Bu durum İslam dininde, maddi-manevi bütün alanları kapsamakta ve bu konuda insanların titiz davranması istenmektedir. Kur'an-ı Kerim'de kul hakkına yönelik bazı uyarılar yapılarak bu hakkın önemine dikkat çekilmektedir.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi sözü edilen uyarılardan biri değildir?

A) "Ey iman edenler! Zannın çoğundan kaçının. Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin kusurunu araştırmayın. Biriniz diğerini arkasından çekiştirmesin."
(Hucurât suresi, 12. ayet)

B) "Kim emanete ihanet ederse kıyamet günü, ihanet ettiği şeyle gelir. Sonra herkese hiçbir haksızlık olmaksızın kazandığı tastamam ödenir."
(Âl-i İmrân suresi, 161. ayet)

C) "Kim de bir hata veya günah işler, sonra onu bir suçsuzun üzerine atarsa şüphesiz ağır bir iftira suçunu ve apaçık bir günahı yüklenmiş olur."
(Nisâ suresi, 112. ayet)

D) "Onlar gayba inanırlar, namazı dosdoğru kılarlar, kendilerine rızık olarak verdiğimizden de Allah yolunda harcarlar."
(Bakara suresi, 3. ayet)

E) Yetimlere mallarını verin, temizi pis olanla değişmeyin, onların mallarını kendi mallarınıza katarak yemeyin; zira bu büyük bir günahtır."
(Nisâ suresi, 2. ayet)

24. "Yeryüzünde böbürlenerek dolaşma! Ne yeri yarabilir ne de dağlarla boy ölçüşebilirsin."
(İsrâ suresi, 37. ayet)

Bu ayet insanları aşağıdaki davranışların hangisinden sakındırmaktadır?

A) Hile B) Kibir C) İftira D) Gıybet E) Haset

25. İslam ahlakında, yerilen davranışların başında iftira gelir. İftira; bir kimseyi asılsız olarak suçlamak, ona gerçekte olmayan kötülük ve kusur isnat etmektir. Bireysel ve toplumsal açıdan birçok sıkıntıya neden olabilecek bu davranış, önemine binaen dilde de kendini göstererek bazı deyimlerde yer almaktadır.

Buna göre;

I. ağza düşmek,
II. kara çalmak,
III. tefe koymak,
IV. çamur atmak

deyimlerinden hangileri sözü edilen duruma örnek olarak verilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) I, II ve III E) II, III ve IV

26. Allah insanı en güzel biçimde yaratmıştır. Ona iyilik ve kötülük bilgisini tanıtarak tercihi insanın kendisine bırakmıştır. Bu konu Şems suresi, 7-10. ayetlerde şöyle belirtilmiştir: "Nefse ve ona bir takım kabiliyetler verip de iyilik ve kötülüklerini ilham edene yemin ederim ki nefsini kötülüklerden arındıran kurtuluşa ermiş, onu kötülüklere gömen de ziyan etmiştir."

Verilen metinden insan ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) İrade sahibi bir varlıktır.
B) Özdenetim sahibi olmalıdır.
C) Yaptığı davranışların bir karşılığı vardır.
D) Aklını kullanarak iyi ve kötüyü ayırt edebilir.
E) İyi veya kötü olmak fıtratından kaynaklanmaktadır.

27. İsraf sadece maddi konularla sınırlı değildir. Söz ve davranışlarda; dinin, aklın veya örfün uygun gördüğü ölçülerin dışına çıkmak gibi birçok durum da israf kapsamına girmektedir.

Buna göre aşağıdaki ayetlerden hangisi maddi israfın dışındaki bir israfa vurgu yapmaktadır?

A) "Asmalı ve asmasız bahçeleri, hurmaları ve tatları farklı ekinleri, zeytinleri ve narları -birbirine benzer ve benzeşmez- yaratan odur. Ürün verdiğinde ürününden yiyin ve hasat günü hakkını verin; israf etmeyin. Çünkü o, israf edenleri sevmez."
(En'âm suresi, 141. ayet)

B) "Ey Âdemoğulları, her mescide gidişinizde ziynetlerinizi takının. Yiyin, için ve israf etmeyin. Çünkü o, israf edenleri sevmez."
(A'râf suresi, 31. ayet)

C) "De ki: Ey kendilerine kötülük edip haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin! Çünkü Allah bütün günahları bağışlar."
(Zümer suresi, 53. ayet)

D) "Çünkü saçıp-savuranlar, şeytanın kardeşleri olmuşlardır; şeytan ise Rabb'ine karşı nankördür."
(İsrâ suresi, 27. ayet)

E) "Onlar, harcadıkları zaman ne israf ederler ne kısarlar; (harcamaları,) ikisi arasında orta bir yoldur."
(Furkân suresi, 67. ayet)

10. SINIF

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

5. Ünite

1. İslam düşüncesinde meydana gelen ihtilafların ortaya çıkışını hazırlayan sebeplerin temelinde insan gerçeği yatmaktadır. İnsan düşünen, akleden ve ilahi hitaba muhatap bir varlıktır. İnsanın bu özelliği, fikir ihtilaflarını meydana getiren diğer sebeplerin de kaynağı olabilmektedir. Dolayısıyla insan var oldukça doğal olarak farklı düşünme, anlayış ve yorumlar da olacaktır.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi metinde sözü edilen durumu doğrudan desteklemektedir?

A) “Andolsun, biz bu Kur’an’da insanlar için her türlü misali değişik şekillerde açıkladık. Fakat insan tartışmaya her şeyden daha çok düşkündür.”

(Kehf suresi, 54. ayet)

B) “Şüphesiz biz onu (ömür boyu yürüyeceği) yola koyduk. O, bu yolu ya şükrederek ya da nankörlük ederek kateder.”

(İnsân suresi, 3. ayet)

C) “O, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratandır. O; mutlak güç sahibidir, çok bağışlayandır.”

(Mülk suresi, 2. ayet)

D) “Andolsun, insanı biz yarattık ve nefsinin ona verdiği vesveseyi de biz biliriz. Çünkü biz ona şah damarından daha yakınız.”

(Kâf suresi, 16. ayet)

E) “Başınıza her ne musibet gelirse kendi yaptıklarınız yüzündendir. O, yine de çoğunu affeder.”

(Şûrâ suresi, 34. ayet)

2. Dinî kaynaklarda varlığı kesin ve anlamı açık olan; Allah’ın varlığı ve birliği, namazın farz oluşu, yalan, dedikodu, gibi davranışların haram oluşu hususlarında yorum yapılamaz. Yorum ancak birden fazla anlama gelebilecek veya anlamında kapalılık bulunan konularda olur. Başka bir deyişle, bir konuda mezhepler yorum yapıyorsa orada açık ve net bir hükümden bahsetmek mümkün değildir. Bu sebeple, ayet ve hadisleri yorumlarken kendi anlayışını dinin tek hakikati gibi ifade etmek doğru bir yaklaşım olmaz.

Bu metinde aşağıdaki yargılardan hangisi vurgulanmaktadır?

A) Dinin hükümleri değişmez kaidelerden oluşur.
B) Dinî yorumlar bölgesel farklılıklardan etkilenebilir.
C) İnsanlar dinî yorumları benimsemeye zorlanamazlar.
D) Dinî yorumlar kişilerin dünya görüşlerine göre şekil alır.
E) İslam’ın genel ilkeleri çerçevesinde dinî anlayışlarda farklılık olabilir.

3. “Sana kitabı indiren odur. Onun bazı ayetlerinin hükmü kesin ve nettir ki bunlar, kitabın esasıdır. Diğer bir kısmı da müteşabih ayetlerdir (ki onlar da benzer anlamlara ve yoruma açıktır). Kalplerinde sapma eğilimi bulunanlar, fitne çıkarmak ve onu (kişisel arzularına göre) tevil etmek için ondaki müteşabihlerin peşine düşerler. Hâlbuki onun tevilini ancak Allah bilir; bir de ilimde yüksek payeye erişenler. Derler ki ‘Ona inandık, hepsi Rabb’imiz katındandır.’ (Bu inceliği) yalnız aklıselim sahipleri düşünüp anlar.”

(Âl-i İmrân suresi, 7. ayet)

Bu ayette İslam düşüncesindeki yorum farklılıklarına etki eden;

I. ekonomik özellikler,
II. dinî metinlerin yapısı,
III. eğitim ve kültürün etkisi,
IV. coğrafi ve bölgesel farklar

durumlarından hangilerine işaret edilmiştir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) I, III ve IV

4. İslam'ın düşünmeye sınır koymaması, ısrarla insanın düşünmesini istemesi; mezheplerin doğuşunda etkili faktörlerden biridir. İslam, dinin temel prensiplerine aykırı olmamak kaydıyla her türlü düşünceye ve yoruma müsaade etmiştir. Bu düşünce ve ifade hürriyeti, birçok dinî yorumun ortaya çıkmasının önünü açmıştır.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi metinde sözü edilen duruma örnek olarak gösterilemez?

A) "…Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?" Doğrusu ancak akıl sahipleri bunu anlar."
(Zümer suresi, 9. ayet)

B) "Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün farklı oluşunda aklıselim sahipleri için elbette ibretler vardır."
(Âl-i İmrân suresi, 190. ayet)

C) "Onlar ayaktayken, otururken ve yanları üzerine yatarken Allah'ı anarlar. Göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde tefekkür ederler."
(Âl-i İmrân suresi, 191. ayet)

D) "Hakkında kesin bilgi sahibi olmadığın şeyin peşine düşme. Çünkü kulak, göz ve kalp, bunların hepsi ondan sorumludur."
(İsrâ suresi, 39. ayet)

E) "O hâlde (Resulüm), öğüt ver. Çünkü senin görevin sadece öğüt verip hatırlatmaktır. Yoksa sen, onlar üzerinde bir zorba değilsin."
(Gâşiye suresi, 21 ve 22. ayetler)

5. Her insan, doğası itibariyle farklıdır. Allah her şeyi ile aynı iki insan yaratmamıştır. Allah'ın yaratma sıfatı her insanda farklı tecelli eder. Bu durum insanın fiziksel özelliklerinin ötesinde duygu, düşünce, inanç ve ahlak dünyasına hatta tüm hayat tarzına yansır. İnsanı farklı ve değerli kılan da bu özelliğidir. Bu farklılık, onun dinî tutumlarında da görülebilir. Bu sebeple aynı din mensupları arasında o dinin anlaşılma biçimlerinde farklılıkların olması her zaman görülebilecek bir durumdur.

Bu metin aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı niteliğindedir?

A) Allah'ın insanı yaratmadaki amacı nedir?
B) İnsanı diğer varlıklardan ayıran özellikleri nelerdir?
C) Dinin doğru anlaşılmasında insana düşen görevler nelerdir?
D) Dinî yorumların insanlara benimsetilmesi için neler yapılabilir?
E) Dinî yorumların ortaya çıkmasında insan faktörünün etkisi nedir?

6. Dini anlama ve yaşama hususunda; Kur'an-ı Kerim'i ve Hz. Peygamber'in sünnetini rehber edinen, sahabenin yolunu izleyen, ümmetin çoğunluğunu oluşturan topluluktur.

Bu tanımda aşağıdakilerin hangisinden bahsedilmektedir?

A) Ehl-i sünnet B) Mezhep C) Ensar D) Fırka E) Şia

7.
- Matüridilik
- Eşarilik
- Şia

Aşağıdaki sorulardan hangisi bu mezheplerin görüşlerine dayandırılarak cevaplanabilir?

A) İbadetler yerine getirilirken nelere dikkat edilmelidir?
B) İslam ahlakının temeli nelerden oluşur?
C) İnsanlar, akıl yoluyla Allah'ı bilmek zorunda mıdır?
D) İnsan nefsini nasıl terbiye edebilir?
E) Kimlere zekât verilebilir?

8. İslam dünyasında din anlayışında ortaya çıkan farklı yorumları bir kusur olarak değil, aksine hayatı kolaylaştıran bir zenginlik olarak görmek gerekir. Çünkü yorum farklılıkları dinin fikrî alanında bir dinamizm ve canlılığa vesile olur. Yorumlar, dini anlama ve uygulamada Müslümanların yararlandıkları bir alandır. Özellikle, farklı kültür ve milletlerin İslam'ı kolayca benimsemesinde yorum farklılıkları etkili olmuştur.

Bu parçadan İslam düşüncesindeki yorumlar ile ilgili,

I. İslam'ın geniş kitlelere ulaşmasında katkıları olmuştur.
II. Dinin düşünsel boyutunun gelişmesini sağlar.
III. Evrensel ve bağlayıcı ilkeleri ortaya koyar.
IV. Bir metodolojiye dayanan fikri birikimlerdir.

yargılarından hangileri çıkarılabilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) I, III ve IV

9.
- İman; dil ile ikrar, kalp ile tasdikten ibarettir.
- İnsanın akıl yoluyla Allah'ın varlığına ulaşması mümkündür.
- Büyük günah işleyen kimse, haramı helal saymadıkça dinden çıkmaz.
- Allah, ahirette görülecektir. Fakat biz bunun nasıl olacağını bilemeyiz.
- İnsanın fiillerini Allah yaratır, insan seçer. İnsan bütün fiillerinden sorumludur.

Bu temel görüşlere sahip itikadi ekol aşağıdakilerden hangisidir?

A) Matüridilik B) Şia C) Eş'arilik D) Zeydilik E) İmamiye

10. İmam Eş'ari, 873 yılında Basra'da doğmuş ve kırk yaşına kadar Mutezile mezhebine bağlı kalmıştır. Mutezile'nin görüşlerini doyurucu bulmadığı için bu mezhepten ayrılarak Ahmed b. Hanbel'in izinden giden ehli-i hadise katılmış ve daha sonra da Eş'ariliğin öncüsü olmuştur. İmam Eş'ari; eserlerinde Mutezile'nin görüşlerini eleştirmiş, bidat mezheplerini reddetmiş, Allah'ın ezelî sıfatları bulunduğunu kabul etmiş, inanç konularında ayet ve hadislerin yanında akli delilleri de kullanmıştır. Eş'ari'nin inanç metodu, kendisinden sonra gelen kelamcılar tarafından da devam ettirilmiştir.

Bu metinden İmam Eş'arî ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Yeni fikirlere açık bir kişidir.
B) Doğru bulmadığı inançlarla mücadele etmiştir.
C) Aklı, bilgi edinme kaynağı olarak görmüştür.
D) Eserleri günümüze kadar ulaşmayı başarmıştır.
E) Düşünceleri Müslümanlarca benimsenmiştir.

11. Birçok coğrafyada hızla yayılan İslam, bir yandan kökleşme sürecini devam ettirirken diğer yandan da o dönemin üç büyük medeniyeti olan Mısır, Roma ve Sasanî medeniyetleri ile yüz yüze gelmiştir. Farklı medeniyetler ve inançlarla tanışan Müslümanlar; bu coğrafyalarda yaşayan insanlara İslam'ı anlatırken karşılaştıkları sorular ve sorunlardan dolayı hem onları etkilemiş hem de onlardan etkilenmiştir. Bu da beraberinde Müslümanlar arasında yeni tartışmaları ve farklılaşmaları getirmiştir.

Bu parçada İslam düşüncesindeki yorum farklılıklarının nedenlerinden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Dinî metinlerin yapısı
B) Ekonomik
C) Kültürel
D) İnsanın doğası
E) Siyasi

12. (I) Dinin iki temel kaynağı vardır: Allah'ın kelamı Kur'an ve onun uygulaması olan Hz. Peygamber'in sünneti. (II) Hz. Peygamber hayattayken Allah'tan gelen vahyi insanlara duyuruyor, anlaşılmayan durumları açıklıyor ve uygulamasını da bizzat yaşayarak insanlara gösteriyordu. (III) Ancak onun vefatından sonra siyasi olayların etkisinin yanı sıra farklı bölge ve kültürden insanların İslam'ı seçmesiyle toplumun dinî anlayış ve yorumlarında farklılıklar oluştu. (IV) Bu farklılıklar ise mezheplerin oluşmasına zemin hazırladı. (V) Dinin özünden uzaklaşma anlamına gelen bu durum, Kur'an'da yer alan temel hükümlerin çeşitli mezheplerce yorumlanarak değiştirilmesine neden oldu.

Bu metinde numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Sıffîn Savaşı'nda Hz. Ali'yi destekleyen bir grup, savaş sonrasında gerçekleşen Hakem Olayı'nda Hz. Ali'den ve ordusundan ayrılmıştır. Bunlara "ayrılan, terk edip giden" anlamında Hârici denilmiştir. Bunlar "...Hüküm yalnızca Allah'a aittir..." (En'âm suresi, 57. ayet) ayetini delil göstererek kendileri dışında olan ve o savaşa katılan herkesi inkâra düşmekle suçlamışlardır. Haricilik, Müslümanlar arasında ortaya çıkan, mezhep nitelikli ilk harekettir.

Bu parçadan, Hariciliğin ortaya çıkışında etkili olan;

I. dinî metinlerin yapısı,
II. kültürel,
III. siyasi,
IV. ekonomik

nedenlerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve III B) II ve III C) I, II ve III D) I, II ve IV E) II, III ve IV

14. "Yollar her ne kadar çeşitli olsa da gaye birdir. Görmüyor musun ki Kabe'ye giden ne çok yol vardır. Bazısının yolu Rum'dan, bazısının Şam'dan, bazısının Acem'den, bazısının Çin'den, bazısının da deniz yolundan Hint ve Yemen'dendir."

Mevlana'ya ait bu sözde aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Dinî yorumlar bölgesel bazı farklılıklar gösterebilir.
B) İslam'daki yorum farklılıklarını bir zenginlik olarak görmek gerekir.
C) Kur'an ve sünnetin anlaşılabilmesi için farklı metotlar geliştirilmelidir.
D) Müslümanlar, farklı kültürlerin katkılarıyla büyük bir medeniyet inşa etmişlerdir.
E) Farklı mezheplerin ortaya çıkışı ile İslam dini geniş kitlelere ulaşmayı başarmıştır.

15. İslam dünyası fetihlerle birlikte yeni kültür ve medeniyetlerle karşı karşıya geldi. Pek çok farklı ırk, dil ve kültürden insan Müslüman oldu. Müslümanlar farklı inanç gruplarıyla birlikte yaşamaya başladı. Özellikle Yunan kültür ve medeniyetinden birçok eser Arapçaya tercüme edildi. İslam medeniyetine ait eserler de yabancı dillere tercüme edildiği için farklı inanç ve kültürden olan kimselerin eleştirileri ile karşılaşıldı. Bunlara sadece ayet ve hadisleri okuyarak karşılık vermek yeterli değildi. Bu sebeple inanç konularında ayet ve hadislerin yanında akli delillendirmeler ile konunun daha iyi anlaşılmasını ve kabul edilmesini sağlayan yeni yaklaşımlara ihtiyaç duyuldu. Bu ihtiyacın sonucunda Ehl-i sünnet kelamının iki önemli mezhebi olan Eşarilik ve Matüridilik ortaya çıktı.

Bu metinden aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

A) İslam dini yayılma sürecinde çeşitli sorunlarla karşılaşmıştır.
B) İslam medeniyeti farklı kültürlerin birikimlerinden faydalanmıştır.
C) Ehl-i sünnet kelamı, Müslümanların çoğunluğu tarafından kabul görmüştür.
D) Müslümanlar yeni durumların getirdiği problemlerde çözüm arayışı içine girmişlerdir.
E) Farklı uygarlıklarla karşılaşmak, İslam coğrafyasında sistematik düşüncenin gelişmesi için zemin oluşturmuştur.

16. Kur’an’da bildirilen ve Hz. Muhammed (sav.) tarafından uygulanan ilahi kurallara “din” adı verilir. Dinin temel kaynaklarının sosyal, kültürel, coğrafi vb. durumlara göre yorumlanma ve yaşanma biçimleri ise “din anlayışı”dır. Bu anlamda din, vahye dayalı olduğundan değişmez ilkelerden meydana gelirken; din anlayışı bu vahyin insanlar tarafından algılanma biçimi olduğundan bireylere ve toplumlara göre farklılık gösterebilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bireylere ve toplumlara göre değişmez bir yargıdır?

A) Mükellef olan kişi Ramazan ayında oruç tutmalıdır.
B) Yengeç, istakoz, midye yenilebilir ürünlerdendir.
C) Altın, gerektiğinde diş tedavisinde kullanılabilir.
D) Belli şartlarda sanal para kullanımı uygundur.
E) Saç ektirmek ve peruk kullanmak caizdir.

17. Abbasi halifelerinden Mansur; İmam Malik’in Muvatta adlı eserini çok beğenmiş, insanları onun eserindeki görüşlere uymaya mecbur kılmak istemişti. Ancak İmam Malik, bunu duyunca Halife Mansur’u tutumunun yanlış olduğu konusunda şöyle uyarmıştı: “İnsanları kendi hâllerine bırak. Başkaları daha güzel içtihatlarda (yorumlarda) bulunabilir. İçtihatlara hürmet etmek gerek.”

İmam Malik’in bu tutumunu,

I. “Dinde zorlama yoktur. …”
(Bakara suresi, 256. ayet)

II. “Hiçbir günahkâr, başkasının günah yükünü yüklenmez.”
(Necm suresi, 38. ayet)

III. “Artık sen öğüt ver, çünkü sen ancak bir uyarıcısın. Onlara egemen bir zorba değilsin.”
(Gâşiye suresi, 21 ve 22. ayetler)

ayetlerinden hangileri destekler niteliktedir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

18. Kur’an ve hadislerde, Hz. Peygamber’den sonra kimin halife olacağı şöyle dursun, onun nasıl belirleneceğine dair açık bir beyan bile bulunmamaktadır. Kur’an; genel bir ilke olarak Müslümanların işlerini şûra, yani aralarında yapacakları danışma ile yürütmelerini tavsiye ederek görevlendirmede ehliyet ve liyakate önem verilmesini, hüküm verildiğinde adaletli davranılmasını istemektedir.

Bu parçada sözü edilen durum İslam düşüncesindeki yorum farklılıkları nedenlerinden daha çok hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Dinî metinlerin yapısı B) Kültürel C) Coğrafi
D) Siyasi E) İnsanın doğası

19. Ahmed b. Hanbel içtihat ve taklit hakkında şöyle der:

- Ne beni, ne Malik’i, ne Sevri’yi ne de Evzai’yi taklit et. Hüküm ve bilgiyi onların aldığı kaynaklardan al. Dinini hiçbir müçtehide ısmarlama. Hz. Peygamber ve sahabeden geleni al, sonra tabiin gelir ki kişi bunlarda serbesttir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Dinî yorumlara uyma meselesi kişinin tercihine bırakılmalıdır.
B) Salih insanların görüşlerine saygılı olunmalıdır.
C) Din, aslî kaynaklardan öğrenilmelidir.
D) Dinin temel referansları korunmalıdır.
E) Farklı görüşlere açık olunmalıdır.

20. Mezhep, dinin inanç esaslarını veya amelî hükümlerini anlama ve yorumlama konusunda kendine özgü yaklaşımlara sahip düşünce sistemi; bu yaklaşımlar etrafında meydana gelen ekolleşmenin ürünü olan ilmî ve fikrî birikimdir.

Bu tanımda “mezhep” **ile ilgili;**

I. özellikleri,
II. ilgi alanları,
III. oluşum süreçleri,
IV. farklılık nedenleri

durumlarından hangilerine değinilmiştir?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV D) I, II ve IV E) I, III ve III

21. Aşağıdaki tabloda İslam dini ile dinî yorumların özellikleri yer almaktadır.

İSLAM DİNİ	DİNÎ YORUMLARIN ÖZELLİKLERİ
Vahiy temellidir.	İnsan ürünüdür.
İlahi mesajları içerir.	Anlama ve yaşama biçimleridir.
Değişmez, temel ilkeler mevcuttur.	Zamana ve zemine göre değişiklik gösterir.

Verilen tabloya göre “dinî yorumlar” **ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğru olamaz?**

A) Tahlil ve tenkide açıktır.
B) Dinamik ve işlevsel oluşumlardır.
C) Dönemin ihtiyaçlarına göre şekil alabilir.
D) Ana konusunu dinin evrensel boyutu teşkil eder.
E) Din ile özdeşleştirmek hatalı bir tutumdur.

22. Dinin ve dinî kaynakların farklı yorumlanması, bazen ayrışmalara sebep olsa da olumlu tarafları değerlendirildiğinde dinî çoğulculuğun ve zenginliğin kaynağını teşkil ettiği görülecektir. Bununla beraber dinin kendisi ve yorumlanması arasında ciddi farklar olduğu da unutulmamalıdır.

Bu metinde aşağıdaki konulardan hangisi vurgulanmaktadır?

A) Dinî tekelcilikten uzak durulması
B) Dinî metinlerin dikkatli okunması
C) Dinin kaynaklarının koruma altına alınması
D) Dinin tek, dinî yorumların ise birden fazla olması
E) Toplum içinde dinî konuları tartışmaktan kaçınılması

23. Mezhepler, İslam’ın itikadi ve amelî sahadaki düşünce ekolleri; dinin anlaşılma biçimleri ile ilgili oluşumlardır. Unutulmamalıdır ki bir konuda yorum yapılabilmesi için dinin temel kaynaklarında açık ve kesin hüküm bulunmaması gerekir. Başka bir deyişle, dinde herkes tarafından kabul edilen kesin hükümlerle ilgili mezhep görüşlerinin olması ve farklı bir yorumun yapılması mümkün değildir. Allah’ın varlığı, namazın farz oluşu gibi konular buna örnek verilebilir.

Bu metinden mezhepler ile ilgili aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

A) Dinin inanç ve ibadet alanlarında ortaya çıkan farklı yorumlardır.
B) Dinin temel prensipleri ile ilgili değerlendirmede bulunmamışlardır.
C) Din ile ilgili farklı yorumların yapılması, tasvip edilmeyen bir durumdur.
D) Ortaya çıkışlarında dinî metinlerin durumu önemli rol oynamaktadır.
E) İnsan aklının ürünü olduklarından dinin kendisi olarak görülmemelidir.

24. İki kardeşin bitmek bilmeyen çekişmeleri artık bir şeyler yapmayı gerektirir. Babalarının çağrısı üzerine ikisi de odaya girdiğinde baba, dolaptan bir vazo çıkarır ve masanın üzerine koyar. Bu, üzerinde beyaz bir gül resmi bulunan kırmızı bir vazodur. Çocuklardan birine "Karşında duran nedir, söyler misin?" diye sorar. Çocuk "Kırmızı bir vazo." der. Baba, dönüp aynı soruyu diğer çocuğuna sorduğunda aldığı cevap şu olur: "Üzerinde beyaz bir gül resmi bulunan kırmızı bir vazo." Baba, başka bir şey sormayarak çocukları odalarına gönderir. Bu olaydan sonra ne zaman bir tartışma çıksa her iki kardeş de "Kırmızı Vazo"yu hatırlar ve manasız küslüklere meydan vermeden birbirlerine anlayışla davranırlar.

Bu hikâye İslam düşüncesindeki yorum farklılıklarının sebeplerinden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

A) Siyasi
B) Sosyal
C) Kültürel
D) İnsanın yapısı
E) Dinî metinlerin yapısı

25. İslam düşünce tarihinde mezhepler her zaman var olan bir gerçekliktir. Bu mezhepler, inanç ve uygulama konularında yaptıkları yorumlarla çeşitlilik ve zenginlik oluşturmuştur. Bununla birlikte İslam; tevhit ilkesi gereği temel inanç, ahlak ve insani değerler etrafında birlikteliği ve bütünleşmeyi istemektedir.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi sözü edilen durumu destekler nitelikte değildir?

A) "Ama insanlar din konusunda aralarında bölük bölük oldular. Her bölük kendi tuttuğu yoldan memnundur."
(Mü'minûn suresi, 53 ve 54. ayetler)

B) "İnsanların kendi elleriyle yapıp ettikleri yüzünden karada ve denizde düzen bozuldu; böylece Allah -dönüş yapsınlar diye- işlediklerinin bir kısmını onlara tattırıyor."
(Rûm suresi, 41. ayet)

C) "Allah'a ve resulüne itaat edin, birbirinize düşmeyin. Sonra zayıflarsınız ve zaferi elden kaçırırsınız. Sabredin, kuşkusuz Allah sabredenleri sever."
(Enfâl suresi, 46. ayet)

D) "Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an'a) sımsıkı sarılın, parçalanıp bölünmeyin. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın."
(Âl-i İmrân suresi, 103. ayet)

E) "Kendilerine kitap verilenler ancak o açık delil (peygamber) kendilerine geldikten sonra ayrılığa düştüler."
(Beyyine suresi, 4. ayet)

26. 852 yılında Özbekistan'ın Semerkant şehrinde doğmuştur. Hayatı hakkında fazla bilgi bulunmamakla birlikte eserleri incelendiğinde onun kelam, mezhepler tarihi, fıkıh usulü ve tefsir alanlarında otorite olduğu görülür.
Ehl-i sünnetin temel prensiplerini hem ayet ve hadis hem de akli delillerle savunmuştur. Düşünceleri daha çok Hanefi mezhebine bağlı insanların bulunduğu çevrelerde etkili olmuştur. Te'vilâtü'l-Kur'an ve Kitabu't-Tevhid isimli eserleri bize kadar ulaşabilmiştir. 944 yılında yine Semerkant'ta vefat etmiştir.

Metinde sözü edilen âlim aşağıdakilerden hangisidir?

A) İmam Matüridi B) Ahmed b. Hanbel C) İmam Eş'ari D) Cafer-i Sadık E) Numan b. Sabit

27. "Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an'a) sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin."
(Âl-i İmrân suresi, 103. ayet)

Aşağıdaki atasözlerinden hangisinin konusu bu ayetin mesajı ile <u>ilişkilendirilemez</u>?

A) Nerede birlik orada dirlik.
B) Kişi arkadaşından bellidir.
C) Sürüden ayrılanı kurt kapar.
D) Bir elin nesi var, iki elin sesi var.
E) Baş başa vermeyince taş yerinden kalkmaz.

28. Aşağıda bazı mezhepler, bu mezheplere ait görüşler ve özellikler ile ilgili bir tablo oluşturulmak istenmiştir. Tabloda sadece "Mezhebin Özelliği" bölümünde yer alan bilgilerde bir yanlışlık yapılmıştır.

	MEZHEP	MEZHEBİN GÖRÜŞÜ	MEZHEBİN ÖZELLİĞİ
I	MATÜRİDİLİK	Allah'ın varlığı ve sıfatları akılla kavranabilir. Ancak kulluk ifade eden hükümlerin bilinmesi için vahiy gereklidir.	Görüşler oluşturulurken vahiy ve akıl birlikte kullanılmıştır.
II	EŞARİLİK	İyi ve kötü, güzel ve çirkin, haram ve helal olan şeylerin bilinmesinde akıl yeterli değildir; bunlar ancak vahiy yoluyla bilinebilir.	Akıl, vahiyden bağımsız bir bilgi kaynağıdır.
III	ŞİA	Hz. Peygamber'in vefatından sonra Hz. Ali ve onun soyundan gelenlerin meşru halife olması, ayetler ve Hz. Peygamber'in vasiyeti ile sabittir.	İmamet konusu, inanç esaslarından biridir.

Buna göre mezheplerin hangilerinde sözü edilen bölümde doğru bilgi verilmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III

29.
- Hakkında açık hüküm bulunmayan bir meselenin hükmünü, aralarındaki ortak özelliğe veya benzerliğe dayanarak hükmü açıkça belirtilen meseleye göre belirlemektir.
- Yasada, örf ve âdet hukukunda; uygulanacak kuralın açıkça ve tereddütsüz olarak bulunmadığı konularda, hukukçunun düşüncelerinden doğan sonuçtur.
- İslam âlimlerinin dinî bir meselenin hükmü üzerinde fikir birliği etmelerini ve bütün Müslümanların ortaklaşa benimsedikleri dinî hükümleri ifade eden delildir.
- Birçok anlama gelme ihtimali olan bir ayetin, İslam bilginleri tarafından içerdiği anlamlardan birinin tercih edilmesidir.

Verilen tanımlar ile aşağıdaki kavramlar eşleştirildiğinde hangi seçenek dışta kalır?

A) İcma B) İçtihat C) Tevil D) Fırka E) Kıyas

30. Aşağıdaki tabloda fıkhi mezhepler ve bu mezheplere ait bazı bilgiler verilmiştir.

	FIKHİ MEZHEPLER	FIKHİ MEZHEPLER İLE İLGİLİ BİLGİLER
I	Hanefilik	Dinin temel ilkeleri, toplumun gelenekleri ve insan için faydalı olan şeyler dikkate alınarak içtihat yapılmıştır.
II	Malikilik	Hz. Peygamber'in yaşantısına şahit olan insanların çokluğundan dolayı Medine halkının uygulamalarına daha fazla önem verilmiştir.
III	Hanbelilik	"Hakkında haram olduğuna dair kesin bir hüküm bulunmayan şey helaldir." ilkesi esas alınmıştır.
IV	Şafiilik	Mezhebin kurucusu olan İmam Şafii; bazı fetvalarını, bulunduğu yerin şartlarına göre gözden geçirmiştir.

Fıkhi mezheplerle ilgili verilen bu bilgilerden hangilerinin "hayatı kolaylaştırmayı esas aldığı" **söylenebilir?**

A) I ve IV B) II ve III C) I, II ve III D) I, III ve IV E) II, III ve IV

31. Fıkhi mezhep imamlarına ait bazı eserler şunlardır:

- Fıkhu'l-Ekber
- el-Müsned
- er-Risale
- el-Muvatta

Verilen eserler ile aşağıdaki kişiler eşleştirilirse hangi seçenek dışta kalır?

A) İmam-ı Azam Ebû Hanife
B) Ahmed b. Hanbel
C) Cafer-i Sadık
D) Malik b. Enes
E) İmam Şafii

32. Bu mezhebin en önemli özelliği, Medine halkının uygulamalarına diğer mezheplerden daha fazla önem vermesidir. İspanya'da kurulan Endülüs Emevi Devleti tarafından bir dönem resmî mezhep olarak benimsenmiştir. Günümüzde bu mezhep Mısır, Tunus, Cezayir, Fas ve Sudan'da yaşayan Müslümanlar arasında yaygındır.

Parçada hakkında bilgi verilen mezhep aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hanbelilik B) Hanefilik C) Malikilik D) Caferilik E) Şafiilik

33. "…Eğer bir hususta anlaşmazlığa düşerseniz -Allah'a ve ahirete gerçekten inanıyorsanız- onu, Allah'a ve resulüne götürün. Bu, elde edilecek sonuç bakımından hem hayırlıdır hem de en güzelidir."

(Nisâ suresi, 59. ayet)

Bu ayetten aşağıdaki yargıların hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Karşılaşılan problemler dinin ana kaynakları ışığında çözüme kavuşturulmalıdır.
B) Hüküm verici görevde bulunanlar Kur'an ve sünnet konusunda bilgili olmalıdır.
C) Kur'an ve sünnet, inananlar arasında hakem rolünü üstlenmektedir.
D) Din, insanların müspet kararlar almasında yardımcı olmaktadır.
E) Müminler, Kur'an ve sünnet ilkelerine uymakla sorumludur.

10. SINIF

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

Karma Test

1. Aşağıdaki ayetlerin hangisinde “tevhit” **vurgulanmaktadır?**

A) “...O, her şeyi yaratıp bir ölçüye göre düzenlemiştir.”
(Furkân suresi, 2. ayet)

B) “Göğü, Allah yükseltti ve mizanı (dengeyi) o koydu...”
(Rahmân suresi, 7. ayet)

C) “Biz; gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri oyun-eğlence olsun diye yaratmadık.”
(Duhân suresi, 38. ayet)

D) “Eğer yerde ve gökte Allah’tan başka tanrılar olsaydı kesinlikle ikisinin de düzeni bozulurdu...”
(Enbiyâ suresi, 22. ayet)

E) “Ey insan! Seni yaratıp düzgün ve dengeli kılan, istediği şekilde oluşturan, ihsanı bol Rabb’ine karşı aldatan nedir?”
(İnfitâr suresi, 6-8. ayetler)

2. “Osmanlı Dönemi’nde Mimari” alanında bilgi sahibi olmak isteyen bir öğrenci yaptığı araştırmalar sonucunda cami, medrese, han, hamam, şadırvan, dergâh, darüşşifa, köprü ve çeşme gibi birçok yapıyla karşılaşır. Özellikle Süleymaniye Camii ve Selimiye Camii gibi kubbeli yapıların zirvesi kabul edilen eserlerin Osmanlı zamanında inşa edildiğini görür. Bu eserlerin süslemelerinde ise hat ile tezhip sanatlarının sıkça kullanıldığını fark eder.

Verilen parçadan, Osmanlı Dönemi mimarisi ile ilgili;

I. eserlerde dinî motiflerin bulunduğu,
II. eserlerin bazılarının günümüze kadar ulaştığı,
III. mimari düşüncenin yabancı akımlardan faydalandığı,
IV. sosyal hayatın kolaylaştırılmasına dönük eserlerin yapıldığı

durumlarından hangileri çıkarılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) III ve IV E) I, II ve IV

3. Senin için bilmenin başı yoktur
Ben ancak sonradan bilirim
Senin bilmediğin bir an yoktur
Ben ancak bazen bilirim

Bu dizelerde Allah’ın aşağıdaki sıfatlarından hangisi vurgulanmaktadır?

A) İlim B) Basar C) Kudret D) Kıdem E) Beka

4. Kovadaki Yengeç Zihniyeti, kısaca “Eğer ben yapamıyorsam, sen de yapamazsın.” ya da “Ben sahip olamıyorsam, kimse sahip olamasın.” ifadeleriyle tarif edilen bir düşünce biçimidir. Bu adlandırma şu olaya dayanmaktadır: Yengeçler tek başlarına kolayca çıkabilecekleri bir kovaya topluca konulduklarında, kaçmaya çalışanlar diğerleri tarafından kovanın içine çekilir. Böylece tüm yengeçler kovada kalır. Bu durumun insan davranışlarındaki karşılığı ise şudur: Bir grupta yer alan birey; diğerlerinden daha başarılı ya da mutlu olduğunda grup üyelerinin önemli bir kısmı bu başarıyı istemediğinden, bu kişiye karşı kin ve nefret besleyerek onun iyiliğine engel olmaya çalışır. Hatta bireyin mutsuz ya da başarısız olmasını arzular.

Metinde sözü edilen durum aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ilgilidir?

A) Hakaret B) Haset C) Dedikodu D) Yalan E) Tecessüs

5. Aşağıdaki ayetlerden hangisi "İslam dininin yasakladığı tutum ve alışkanlıklar" **ile ilgili değildir?**

A) "İyiliği, daha fazlasını bekleyerek (bir kazanç elde etmek için) yapma."
(Müddesir suresi, 6. ayet)

B) "Allah (İblis'e), 'Öyle ise in oradan! Orada büyüklük taslamak senin haddin değildir…' buyurdu."
(A'râf suresi, 13. ayet)

C) "Ey iman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar, fal okları, şeytan işi iğrenç şeylerdir. Bunlardan kaçının ki kurtuluşa eresiniz."
(Mâide suresi, 90. ayet)

D) "Söylenenleri dinleyip de en güzeline uyan kullarımı müjdele! İşte Allah'ın doğru yolu buldurduğu kimseler onlardır, asıl akıl sahipleri de onlardır."
(Zümer suresi, 18. ayet)

E) "İnsanlardan alırken ölçüp tarttıklarında tam, onlara vermek için ölçüp tarttıklarında ise noksan yapan hilekârlara yazıklar olsun!"
(Mutaffifin suresi, 1-3. ayetler)

6. İslam'ın ilk yıllarında Müslümanlar, dinî konularla ilgili meselelerini Hz. Peygamber'e danışıyorlar ve onun ortaya koyduğu çözümleri kabul ediyorlardı. Çünkü Allah, onu insanlara rehberlik etmesi için görevlendirmişti. Hz. Peygamber'in vefatından sonra İslam, Arap Yarımadası dışında çeşitli bölgeler ve toplumlar arasında yayıldı. Böylece Müslümanlar farklı inanç, örf ve âdetlere mensup insanlarla karşılaştı. Bu durum, dinin anlaşılması ve yorumlanmasında yeni meselelerin ortaya çıkmasına neden oldu. Evrensel bir dinin mensubu olmak bu sorunların üstesinden gelmeyi zorunlu kılıyordu. Bu aşamada Müslüman bilginler birtakım farklılıklarla beraber, İslam'ın temel kaynakları olan Kur'an ve sünneti yorumlayarak oradan ilkeler çıkarmaya, bu ilkeler çerçevesinde karşılaştıkları meseleleri çözmeye çalıştı.

Bu parçada vurgulanan husus aşağıdakilerden hangisidir?

A) Farklı kültürlerin, Müslümanların dinî anlayışlarına etki ettiği
B) Hz. Peygamber'in rehberlik görevini hakkıyla yerine getirdiği
C) İslamiyet'in farklı coğrafyalara ulaşmasının birtakım sorunlara yol açtığı
D) Müslüman âlimlerin, yeni durumlara İslami anlayışa uygun çözümler ürettiği
E) Hz. Peygamber'in ortaya koyduğu prensiplere Müslümanların itirazdan kaçındığı

7. "Ey iman edenler! Adaleti titizlikle ayakta tutan, kendiniz, ana-babanız ve akrabanız aleyhinde de olsa Allah için şahitlik eden kimseler olun. Haklarında şahitlik ettikleriniz kimseler zengin olsunlar, fakir olsunlar; Allah onlara sizden daha yakındır. Hislerinize uyup adaletten sapmayın, (şahitliği) eğer, büker (doğru şahitlik etmez), yahut şahitlik etmekten kaçınırsanız biliniz ki Allah yaptıklarınızdan haberdardır."
(Nisâ suresi, 135. ayet)

Bu ayete göre insanın adaletli olmasına;

I. menfaat sağlama amacı,
II. sevdiklerini koruma güdüsü,
III. yeterli bilgiden mahrum olma

durumlarından hangilerinin engel olacağı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

8. Gençlik yılları, Allah'ın insana verdiği çok önemli bir lütuftur. İnsan ömrünün önemli bir sermayesidir. Onu yerinde ve isabetli değerlendirenler kazanırlar, yanlış yatırımda kullananlar ise sonunda hüsrana uğrarlar. Gençlik; filizlenmeye yüz tutmuş bir tohum, meyve vermeye hazır bir ağaç gibidir. Ömrün en verimli, en enerjik dilimidir. Şayet bu enerji olumlu yönde kullanılabilirse toplumun geleceği garanti altına alınmış, ihmal edilirse toplumun temelleri sarsılmış demektir. Bu nedenle gençlik yılları gelecek için sorumluluk alarak; zihin ve gönül dünyasını zenginleştirecek, düşündürecek ve üretkenliği artıracak meşgaleler ile değerlendirilmelidir.

Bu metinde gençlik ile ilgili aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) İffetli olunması
B) Ergenlikle birlikte başlaması
C) Allah'ın rızasının gözetilmesi
D) Ruhsal olgunlaşmayı temin etmesi
E) Hayırlı ve faydalı işlerle geçirilmesi

9. Hz. Peygamber'in pek çok hadisinde İslam, Müslüman ve güzel ahlak yan yana anılarak İslam'ın temel gayesinin insanda güzel ahlaki tutum ve davranışlar oluşturmak olduğu vurgulanır. Bu anlamda İslam; insanın sabır, vakar, adalet, doğruluk, kanaat gibi erdemler ile donanmasını ister.

Buna göre aşağıdaki ayet ve hadislerden hangisi metindeki altı çizili erdemler ile ilişkilendirilemez?

A) "Allah'ın has kulları o kimselerdir ki yeryüzünde sükûnetle yürürler ve cahiller kendilerine laf attığı zaman, 'Selametle' deyip geçerler."
(Furkân suresi, 63. ayet)

B) "Allah'ın göndermiş olduklarını tebliğ edenler, Allah'tan korkarlar ve ondan başka kimseden korkmazlar. Allah, hesap gören olarak yeter."
(Ahzâb suresi, 39. ayet)

C) "Eli sıkı olma, ölçüsüzce eli açık da olma; sonra kınanacak, kendi kendine hayıflanacak duruma düşersin!"
(İsrâ suresi, 29. ayet)

D) "Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Ona hainlik yapmaz, yalan söylemez, onu zor durumda yüzüstü bırakmaz."
(Hadis-i şerif)

E) "Güçlü kimse, insanları güreşte yenen değil bilakis öfke anında kendisine hâkim olandır."
(Hadis-i şerif)

10. İslam; dinamik bir din olduğundan, anlaşılmasında farklılıkların olması doğal bir durumdur. İslam'ın bu dinamikliği bizzat onun temel ilkelerinden ileri gelir. Allah, Kur'an'da insanları özgürce düşünmeye ve bilgi üretmeye davet eder. Bu nedenle insanın yaşantısına katkıda bulunmak amacıyla ortaya çıkan din anlayışındaki farklılıklar; dinin özünü değiştirmeye yönelik olmadığı, çatışma ve kutuplaşmalara yol açmadığı sürece kültürel birer zenginlik olarak değerlendirilmelidir. Burada önemli olan din ve din anlayışının özdeş hâle getirilmemesidir. Çünkü din vahye, din anlayışı ise insanların algılama ve yorumlamalarına dayanır. Dolayısıyla din anlayışı, din yerine konulamaz. Ayrıca yanlış yorumlanmasından dolayı ortaya çıkan sorunlar dinin özünden kaynaklanmadığı için din sorumlu tutulamaz.

Bu metne göre din anlayışı ile ilgili aşağıdaki yargıların hangisi söylenemez?

A) Bireysel niteliktedir.
B) Dinin kendisi ile ilgili üründür.
C) Serbestçe ifade edilebilmelidir.
D) İnsanın gayretleri ile ortaya çıkar.
E) Hayatı kolaylaştırmaya yönelik olmalıdır.

11. Deniz kenarında yürürken, bir adamın telaşla sahilden denize bir şeyler attığını gördüm. Yakınına gidip baktığımda, attığı şeylerin denizyıldızı olduğunu fark ettim. Niye bunu yaptığını sorduğumda “Yaşamaları için…” cevabını verdi. Bunun üzerine ona sahildeki yüzlerce denizyıldızından birkaç tanesini atmanın neyi değiştireceğini sorduğumda gönülden inanarak “Onun için çok şey değişti.” dedi.

Bu hikayeden, insanın Kur’an-ı Kerim’de geçen;

I. sorumluluk sahibi olma,
II. akıl yetisiyle bilgi üretme,
III. diğer varlıklardan üstün olma,
IV. iradesini istediği yönde kullanabilme

özelliklerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II　B) I ve IV　C) II ve III　D) III ve IV　E) I, III ve IV

12. Aşağıdaki tabloda genç sahabeden bazıları ve onların önemli özellikleri verilmiştir.

GENÇ SAHABE	ÖNEMLİ ÖZELLİKLER
Muaz b. Cebel	Yemen’e kadı olarak gönderildiğinde karar verirken önce Allah’ın kitabına, sonra Hz. Peygamber’in sünnetine başvuracağını; bu ikisinde bir delil bulamadığında kendi görüşüyle karar vereceğini dile getirmiştir.
Cafer b. Ebi Talib	Kureyşlilerin, Habeşistan’a hicret eden Müslümanların sığınmalarını engelleme girişimleri üzerine, Habeş kralına İslam inanç esaslarını ve yurtlarını terk etme nedenlerini anlatmıştır. Bu şekilde Kureyşlilerin planını boşa çıkarmıştır.
Musab b. Umeyr	Varlıklı ve asil olan ailesinin, onu İslam’dan vazgeçirmek için yaptığı tüm girişimlere rağmen inancından taviz vermemiştir.
Hz. Aişe	Hz. Muhammed’in (sav.) sözlerini nakledip açıklamakla kalmamış, bunların doğru anlaşılması için yoğun bir çaba sarf etmiştir. Böylece onun sözlerinin korunmasında önemli katkılar sağlamıştır.

Tabloda yer alan bilgiler aşağıdaki konulardan hangisi anlatılırken örnek olarak verilemez?

A) Dinde samimiyet ve kararlılık
B) Hüküm vermede kullanılacak kaynaklar
C) İslam dinindeki temel ilkelerin özellikleri
D) İslam’ı tebliğ ederken takip edilecek yöntemler
E) Hadislerin günümüze ulaşması ve kavranma süreci

13. Kur’an-ı Kerim’de gençlik hâllerinden bahsedilen “Ashab-ı Kehf, Hz. Yusuf ve Hz. Meryem” **ile ilgili,**

I. Sabır örneği olmuşlardır.
II. Allah’tan vahiy almışlardır.
III. Tevhidi temel değer kabul etmişlerdir.
IV. Kendilerini yaşadıkları toplumdan soyutlamışlardır.

yargılarından hangileri ortaktır?

A) I ve II　B) I ve III　C) II ve IV　D) I, III ve IV　E) II, III ve IV

14. Bir kez bıraksa hâline ya bağı bahçıvan
Buğdaydan ayrılır mı saman kendi kendine
Devranı döndüren yüce bir kudret olmasa
Hiç şaşmadan döner mi cihan kendi kendine

Verilen şiirin Allah'ın varlığı ile ilgili aşağıdaki delillerden hangisine dikkat çektiği söylenebilir?

A) Hudus B) Ontolojik C) Kozmolojik D) Ekmel varlık E) Gaye ve Nizam

15. Kur'an-ı Kerim, İslam toplumunu tanımlarken onun en temel özelliğinin "vasat ümmet" olduğunun altını çizer. Bu ifadede yer alan vasat kelimesi, "orta, dengeli, adaletli, hayırlı" anlamlarına gelir. Bu durumun karşısındaki iki aşırı uç da ifrat ve tefrit kavramları ile ifade edilir.

Buna göre;

I. cimrilik-israf,
II. tevazu-kibir,
III. taassup-ruhbanlık,
IV. günaha dalma-tövbe

tutum ve davranışlarından hangileri altı çizili kavramlara örnek teşkil eder?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) I, III ve IV E) II, III ve IV

16. Fıkıh alanındaki sorunların çözümünde kullanılan iki yöntem ve bu yöntemlerin tanımı şöyledir:

İcma: İslam âlimlerinin dinî bir meselenin hükmü üzerinde fikir birliği etmelerini ve bütün Müslümanların ortaklaşa benimsedikleri dinî hükümleri ifade eden delildir.

Kıyas: Hakkında açık hüküm bulunmayan bir meselenin hükmünü, dinin ana kaynaklarında var olan ortak özelliğe veya benzerliğe dayanarak hükmü açıkça belirtilen meseleye göre belirlemektir.

Buna göre sözü edilen yöntemlerle sorunların çözümünde aşağıdaki kaynakların hangisinden yararlanıldığı söylenemez?

A) Akıl
B) Uzman görüşü
C) Kur'an-ı Kerim
D) Geleneksel uygulamalar
E) Hz. Peygamber'in sünneti

17. Hz. Yunus'un; tebliğinin başlangıcında halkının kendisine inanmamasına üzülerek ülkesini terk ettiği, ancak yaptığı yanlışın farkına varıp "karanlıklar içinde" iken, "Senden başka hiçbir ilah yoktur. Seni tenzih ederim. Gerçekten ben kötü işler yapmışım!" diyerek Allah'a yakardığı; bunun üzerine duasının kabul edilip sıkıntı ve kederden kurtarıldığı Enbiyâ suresi, 87. ayette bildirilmektedir.

Buna göre Hz. Yunus ile ilgili,

I. Samimi bir şekilde tövbe etmiştir.
II. Allah'ın razı olduğu bir kuldur.
III. Halkı, sonradan iman etmiştir.

yargılarından hangileri çıkarılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

18.

Görselde örneği verilen sanat dalı, bir çeşit süsleme sanatıdır. İsmi, Arapça'da altın anlamına gelen "zeheb" kelimesinden türetilmiştir. Ana malzeme olarak altın veya yaldız kullanıldığı için bu isimle anılmaktadır.

Verilen bilgiler aşağıdakilerden hangisi ile ilgilidir?

A) Hat B) Tezhip C) Ebru D) Minyatür E) Resim

19. I. Hz. Muhammed'in (sav.) iyi ve güzel davranışlarıyla insanlara örnek olması

II. İndirilen ilk ayetlerden son ayetlere kadar erdemli olmaya vurgu yapılması

III. Dinî yükümlülükler için akıl sağlının yerinde olması şartının bulunması

IV. İnsanlar için faydalı her hareketin sadaka olarak kabul edilmesi

Verilenlerden hangileri "İslam dininin ahlaka verdiği önem" **ile ilgilidir?**

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV D) I, II ve IV E) I, III ve IV

20. Adı ilk defa, Hz. Peygamber'in hicret hazırlıklarını sürdürdüğü sırada ön plana çıkmıştır. Hz. Peygamber hicret emrini alınca Hz. Ebu Bekir'in evine giderek onunla yalnız konuşmak istemiştir. Hz. Ebu Bekir de evde bulunan kızlarının sır saklamayı bildiğini ve onların yanında konuşabileceklerini söylemiştir. Bunun üzerine Hz. Peygamber, o gece hicret etme kararı aldığını ve yol arkadaşı olarak da kendisini seçtiğini kızların yanında açıklamıştır. Hemen yol hazırlığına başlayan Esma ve Aişe; bir torbaya azık koyup bir kırbaya da su doldurmuştur. Ancak kapların ağzını bağlamak için ip bulamayan Esma; belindeki kuşağı çıkarıp ikiye bölerek bir parçasıyla azık torbasının, diğer parçasıyla da su tulumunun ağzını bağlamıştır. Bundan son derece memnun olan Hz. Peygamber'in, "Allah, bu kuşağının karşılığında cennette sana iki kuşak versin." diye dua etmesi üzerine "Zâtünnitâkayn" (iki kuşaklı) lakabını almıştır.

Bu metne göre Hz. Esma için;

I. sabırlı,

II. güvenilir,

III. hoşgörülü,

IV. yardımsever

özelliklerinden hangileri söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) I, III ve IV E) II, III ve IV

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ CEVAP ANAHTARI

4. Ünite	5. Ünite	5. Ünite	Karma Test
1. D	1. A	31. C	1. D
2. C	2. E	32. C	2. D
3. A	3. C	33. B	3. A
4. D	4. E		4. B
5. E	5. E		5. D
6. C	6. A		6. D
7. A	7. C		7. C
8. C	8. A		8. E
9. A	9. A		9. B
10. B	10. D		10. B
11. A	11. C		11. B
12. E	12. E		12. C
13. E	13. A		13. B
14. E	14. B		14. A
15. A	15. C		15. A
16. D	16. A		16. D
17. C	17. D		17. C
18. A	18. D		18. B
19. E	19. C		19. D
20. D	20. A		20. C
21. B	21. D		
22. C	22. A		
23. D	23. C		
24. B	24. D		
25. C	25. B		
26. E	26. A		
27. C	27. B		
	28. D		
	29. D		
	30. D		

10. SINIF TEKRAR TESTLERİ 2

www.meb.gov.tr